Prof. NASTASIA IONESCU

ECATERINA PIRTEA
Maistru instr. cosm.

TEHNICA ÎNGRIJIRII COSMETICE

Manual pentru licee sanitare – meseria cosmetician – clasele a XI-a şi a XII-a şi cursuri de specializare

EDITURA DIDACTICĂ ŞI PEDAGOGICĂ – BUCUREŞTI

Manualul a fost elaborat pe baza programei școlare aprobate de Ministerul Educației și Învățămîntului cu nr. 38 000/1978

Referenți : Dr. Traian Circiumărescu
Cosm. Ileana Iliescu
Cosm. Eugenia Bărbat

Redactor : Ing. Georgeta Costache
Tehnoredactor : Sanda Dumitrașcu
Coperta : Victor Wegemann

Capitolul I

SCURT ISTORIC ȘI IMPORTANȚA COSMETICII

Îngrijirile acordate pielii au făcut obiectul preocupărilor oamenilor din cele mai vechi timpuri, pielea fiind, așa cum subliniază profesorul Le Coulant, „oglinda, în care se citește comportarea individului".

Cosmetologia este știința și arta îngrijirii externe a corpului cu ajutorul preparatelor și al tratamentelor speciale.

Cuvîntul *cosmetică* își are originea în grecescul *kosmetikos*=arta de a-și face toaleta.

Dr. Aurel Voina a arătat că, la izvoarele sale îndepărtate, cuvîntul cosmetică a fost inspirat de perfecțiunea Cosmosului, în care oamenii vedeau atunci idealul armoniei și al frumuseții.

Etnograful S. Lips, într-unul din capitolele cărții sale *Obîrșia lucrurilor*, arată o serie de fapte și mărturii istorice care dovedesc că preocupările pentru frumos ale omenirii precedă cu mii de ani timpurile cu care începe descrierea istoricului cosmeticii.

Originea cosmeticii se află în practicile antice medicale și religioase. Plecînd de la cultul divinității, s-a trecut la îmbrăcămintea ornamentală a preoților, regilor etc.

Prepararea empirică a produselor cosmetice datează din timpuri străvechi. Minele de coloranți din epoca glacială și obiectele din era paleolitică găsite dovedesc că populația primitivă avea rețete proprii, după care își prepara fardurile.

Pudrele au fost folosite în temple cu 2500 ani î.e.n., iar femeile le-au preluat de-a lungul timpului pentru a-și înfrumuseța pielea.

În Egiptul antic femeile se fardau cu roșu și alb, își înnegreau genele și sprîncenele, își vopseau buzele, își ungeau părul cu uleiuri parfumate și-și lustruiau unghiile. Printre obiectele descoperite în

Capitolul II

DOTAREA ŞI ASPECTUL SĂLII DE AŞTEPTARE ŞI A CABINETULUI COSMETIC

În condiţiile actuale, datorită faptului că un număr tot mai mare de femei îşi desfăşoară activitatea în colectivitate, expuse privirilor critice a celor din jur, aspectul lor exterior nu poate fi neglijat. Avînd în vedere acest lucru, cabinetele de cosmetică sînt tot mai mult solicitate pentru diverse servicii, menite să redea un aspect plăcut, echilibru psihic, încredere, dorinţă de viaţă şi de muncă, persoanelor care solicită anumite îngrijiri cosmetice.

Cosmeticienele din aceste unităţi nu mai lucrează empiric: ele dispun de o pregătire ce are la bază cunoştinţe temeinic fundamentate ştiinţific. Localul, de asemenea, trebuie să fie adecvat şi să îndeplinească condiţii igienico-sanitare şi estetice obligatorii.

În ultimii ani, numărul cabinetelor cosmetice a crescut foarte mult. În construcţia lor s-a căutat să se ţină cont de indicii necesari pentru a asigura microclimatul ideal pentru desfăşurarea activităţii în condiţii optime.

Cabinetele de cosmetică pot fi de două feluri :

— *independente*, cînd localul este destinat numai pentru cabinetele de cosmetică. Este forma cea mai indicată de amenajare a cabinetelor, întrucît asigură o bună gospodărire a localului şi totodată discreţie în aplicarea îngrijirilor cosmetice ;

— *comasate*, atunci cînd cabinetele sînt amplasate pe lîngă unităţile de coafură sau case de modă.

Dacă unitatea respectivă are un singur cabinet cosmetic, acesta trebuie să fie alcătuit din două încăperi : una — sala de aşteptare, iar cealaltă — cabinetul propriu-zis.

În cadrul unei unităţi mai mari, sau al unui institut cosmetic trebuie să existe o sală de aşteptare comună, mai mare, pentru mai

multe cabinete cosmetice. În unele unităţi, cabinetele sînt separate între ele prin pereţi de P.F.L., perdele de plastic, iar în condiţii ideale — prin pereţi de zid care asigură climatul optim de lucru.

A. ORGANIZAREA IGIENICO-SANITARĂ A SĂLII DE AŞTEPTARE

1. MICROCLIMATUL SĂLII DE AŞTEPTARE

Sala de aşteptare trebuie să aibă o suprafaţă ce variază în funcţie de numărul persoanelor prevăzute aproximativ să aştepte, deci depinde în mărime de numărul de cabinete existent. Se consideră circa 2—3 m^2 de persoană, deci o sală de aşteptare a unui cabinet va avea cel puţin 8—10 m^2.

Din punct de vedere sanitar, sala de aşteptare trebuie să aibă pereţii zugrăviţi sau tapetaţi în culori pastel. În cazul în care sînt vopsiţi cu vopsea de ulei, aceasta va fi aplicată numai pe partea inferioară a pereţilor, întrucît astupă porii şi împiedică buna ventilaţie.

Pardoseala trebuie să fie din material plastic sau mozaic uşor lavabil, peste care se poate aşterne o mochetă.

Ferestrele, menite să asigure pătrunderea unei cantităţi cît mai mari de lumină şi o bună aerisire, precum şi izolare fonică şi termică, vor fi prevăzute cu perdele frumoase, în armonie cu culoarea pereţilor şi a covorului, sau cu perdele transparente din material plastic.

Pe pereţi, pentru a completa estetica sălii de aşteptare şi pentru a crea un cadru cît mai plăcut, pot fi aplicate tablouri adecvate, în specificul unităţii respective.

2. MOBILIERUL SĂLII DE AŞTEPTARE

Servind unul sau mai multe cabinete, sala de aşteptare trebuie să dispună de un mobilier care să ofere confortul necesar.

Mobilierul ei se compune din :

— canapele sau fotolii îmbrăcate într-un material plastic uşor lavabil, acoperite cu huse în culori deschise sau înflorate, plăcute, în armonie cu culoarea tapetului ;

— una-două măsuţe pe care vor fi amplasate : o scrumieră, reviste de modă şi de specialitate, vase cu flori.

Într-un colţ al sălii de aşteptare, mobilierul este completat de o garderobă.

mormîntul unui faraon s-au găsit și borcănașe cu creme cosmetice preparate din grăsimi și rășini parfumate, precum, și truse cu obiecte cosmetice.

În Grecia antică se foloseau produse cosmetice aduse din coloniile ionice. Se ajunsese la o utilizare excesivă a lor, încît unii legislatori, ca Solon și Socrate, au încercat să le interzică.

Operele scriitorilor latini consemnează obiceiurile și procedeele de înfrumusețare la romani.

Astfel, în anul 68 î.e.n., renumitul medic Dioscoride pomenește pentru prima dată de depilatoare în cartea sa *Materia medicală*, iar Ovidiu, în anul 43 î.e.n., descrie, în *Ars amandi*, întrebuințarea unor preparate cosmetice.

Primul formular de preparate cosmetice a apărut în timpul reginei Cleopatra, unde erau prezentate unele produse folosite de ea pentru înfrumusețare. Formularul distrus a fost refăcut de Cryton, medicul împăratului Traian. Acest formular s-a păstrat în totalitate. Medicul Galenus reproduce o parte din formule în *Arta și știința preparării medicamentelor*.

Cosmeticele și parfumurile se găseau în Bizanț în timpul Teodorei și al lui Iustinian.

În timpul Renașterii, cosmetica intră din faza religioasă în faza medicală. Medicina se interesează și recomandă formule pentru înfrumusețarea pielii, paralel cu tratamentul afecțiunilor cutanate. Un loc de seamă îl ocupă în această perioadă Franța și Italia, unde cosmeticele se răspîndesc, și unde se practică o serie de procedee cosmetice tradiționale.

La noi în țară, primele lucrări de cosmetică care au apărut în anul 1829, sub îndrumarea dr. Episcopescu, se referă la unele noțiuni de igienă a părului și a pielii.

În anul 1858 apare o culegere de rețete a lui Ștefan Fodor.

În anul 1959, dr. Aurel Voina, în lucrarea *Îngrijirea tenului și a părului*, indică proceduri de tratament cosmetic și îngrijire a părului. Tot lui i se datorează introducerea masajului biotehnic.

Lucrările au fost continuate și completate de dr. Traian Circiumărescu și dr. Virgil Catona în lucrarea *Dermatologie generală și estetică*, ce completează îngrijirile cosmetice cu o serie de procedee medicale de tratament.

Ca studiu organizat, cosmetologia datează din anul 1895, cînd încep să se predea, la Facultatea de medicină, unele cursuri privind folosirea preparatelor cosmetice. În anul 1965 ia ființă învățămîntul tehnic medical. Cursurile predate cuprind realizările înregistrate în

biologie, biofizică electronică, cu tot arsenalul lor de procedee, de preparate, cît și aparatura modernă folosită în scopul înfrumusețării.

Privite din acest punct de vedere, îngrijirile cosmetice pot fi cuprinse în :

— *Cosmetica fiziologică*, care studiază metodele și procedeele de menținere a aspectului eutrofic un timp cît mai îndelungat. Ea are un rol preventiv, urmărind menținerea elasticității, a catifelării pielii și a tonusului muscular.

— *Cosmetica decorativă*, care cuprinde procedee de estompare, cu ajutorul fardurilor, a unor imperfecțiuni de culoare, structură, precum și procedee de evidențiere a trăsăturilor frumoase.

Deci, îngrijirea cosmetică, altădată considerată un lux, a devenit în zilele noastre o necesitate atît pentru femei, cît și pentru bărbați. Pentru ei înșiși, pentru societatea în care trăiesc, oamenii trebuie să fie sănătoși, frumoși și activi din toate punctele de vedere.

Ventilația. Reușita unui tratament depinde foarte mult și de gradul de oxigenare a aerului din cabinete.

Împrospătarea aerului se poate realiza — *natural* — prin ferestre sau — *artificial* — folosindu-se ventilatoare pentru instalațiile de aer condiționat.

2. MOBILIERUL CABINETULUI COSMETIC

Dotarea cu mobilier a cabinetului cosmetic trebuie să se facă în așa fel încît să corespundă necesităților de confort și estetică ale cabinetului (fig. 1).

Într-un cabinet cosmetic vor fi amplasate 1—2 fotolii cosmetice. Acolo unde spațiul permite, existența a două fotolii este ideală ; pe unul stă clienta supusă tratamentului, iar pe celălalt poate să se relaxeze cît timp i s-a aplicat masca.

În institutele mari, cabinetele cosmetice sînt alcătuite din 3 încăperi : prima — în care se face tratamentul propriu-zis, a doua — mai mică, prevăzută cu un fotoliu cosmetic, un vapozon și o lampă cu o lumină discretă pentru relaxarea clientei, iar a treia — pentru efectuarea epilatului.

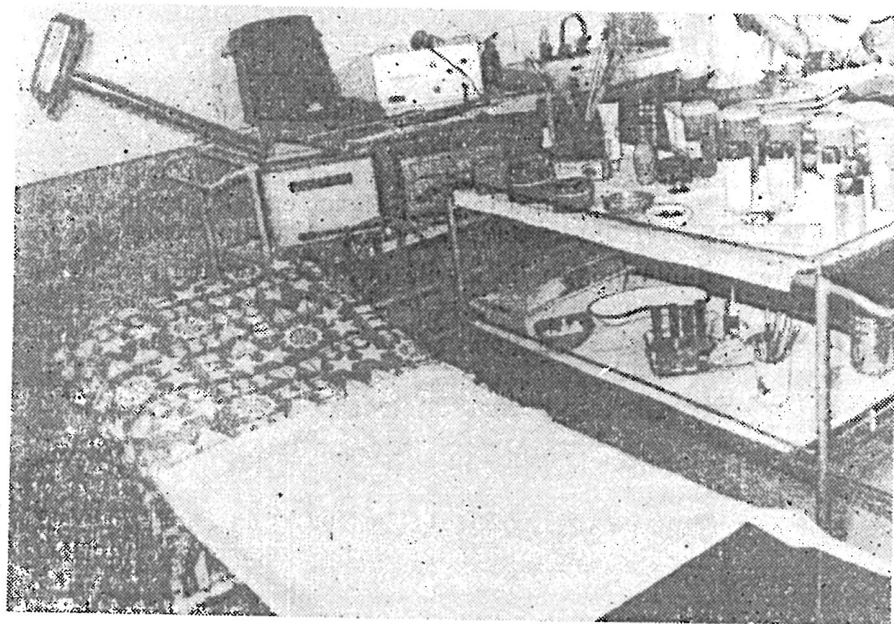

Fig. 1. Aspectul cabinetului (mobilier).

Fotoliul cosmetic este alcătuit din trei părți, din care două mobile (și anume una la cap și alta la picioare). Aceste părți mobile asigură clientelor o poziție cît mai relaxată, cît mai comodă, prin ridicarea sau coborîrea lor.

Tapițeria fotoliului cosmetic va fi din burete, învelit în material plastic ușor de întreținut, lavabil.

Lîngă fotoliul cosmetic, la îndemîna cosmeticienei, se va afla o măsuță pe rotile, pe care vor fi păstrate ustensilele și produsele necesare în timpul tratamentului. Pe altă măsuță, plasată în așa fel încît să nu împiedice circulația în cabinet, vor fi păstrate aparatele electrice folosite în timpul tratamentelor cosmetice (fig. 2).

Într-un colț al cabinetului va exista un mic birou unde se păstrează și se întocmesc fișele cosmetice.

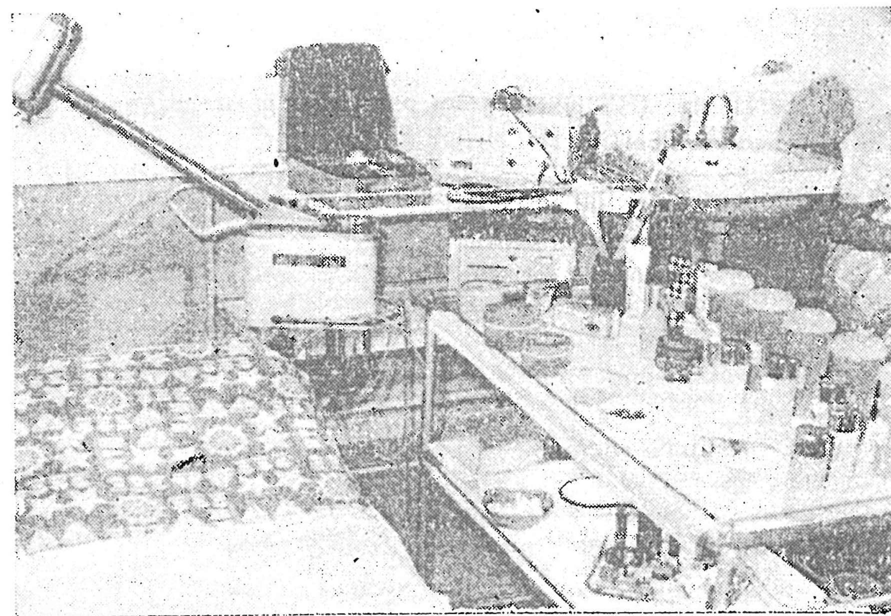

Fig. 2. Măsuța cosmetică cu trusa și aparatura necesară.

Aspectul estetic al sălii de așteptare poate fi întregit de aplicarea unei oglinzi frumos înrămată și de iluminatul discret dat de aplicele electrice fixate în perete.

B. DOTAREA ȘI ORGANIZAREA CABINETULUI COSMETIC DIN PUNCT DE VEDERE IGIENICO-SANITAR ȘI ESTETIC

1. MICROCLIMATUL CABINETULUI

Din sala de așteptare se trece în cabinetul cosmetic, care trebuie să corespundă normelor de igienă, știut fiind că în cosmetică aceste norme nu trebuie să fie neglijate.

Spațiul destinat cabinetului cosmetic trebuie să fie de minimum 12 m^2, spațiu care să permită amplasarea corectă a mobilierului, și o cît mai ușoară deplasare prin cabinet a cosmeticienei în timpul lucrului.

Pereții cabinetului trebuie astfel construiți încît să se realizeze o bună izolare fonică și termică, iar aceștia să fie tapetați, pentru confort și igienă, în culori pastel.

Pardoseala trebuie să fie impermeabilă, cu conductibilitate termică redusă, cu proprietăți antifonice, ușor de curățat, cu covoare ușor de manevrat. Pardoseala poate fi din mozaic sau cu un linoleum frumos colorat și care poate fi ușor întreținut.

Ușile cabinetului să fie prevăzute cu deschidere în afară, să nu producă zgomot și să asigure o bună izolare.

Ferestrele cabinetului să fie mari, cu deschidere oblică în interior, asigurînd o bună aerisire și luminozitate cabinetului. Este de preferat ca orice cabinet să fie orientat cu geamurile spre nord ; astfel se realizează un iluminat suficient, dar, în același timp, sînt evitate razele solare care ar supraîncălzi atmosfera și ar deranja pe cei ce lucrează.

Instalațiile sanitare ale cabinetului prevăd o chiuvetă cu apă caldă și rece. În apropierea cabinetului este necesară o mică încăpere, prevăzută cu duș, WC și chiuvetă, cu săpun și prosop.

Iluminatul cabinetului. Pentru observarea tuturor detaliilor, în timpul tratamentelor cosmetice este necesar a se lucra într-o încăpere bine luminată. Se cere un iluminat intens și uniform.

Iluminatul poate fi realizat — *natural* — prin geamuri curate, cu perdele transparente. Lumina zilei rămîne cel mai bun sistem de iluminat, atît pentru efectuarea unui tratament, cît și a unui machiaj. Dar, datorită condițiilor atmosferice sau datorită orei la care sînt fixate anumite tratamente, nu putem dispune în permanență de o bună iluminare naturală.

În cabinetele cosmetice se impune o iluminare perfectă, pentru a face față următoarelor cerințe :

— să scutească cosmeticiana de oboseală, prin încordarea privirii asupra detaliilor ;

— să se pună în evidență toate elementele de structură și culoare a pielii ;

— să pună în valoare toate calitățile unui machiaj.

În condițiile în care iluminatul natural este insuficient sau, în timpul serii, cabinetul trebuie să fie luminat electric — *artificial*.

Lumina artificială trebuie să fie uniform repartizată, apropiată de calitățile luminii naturale.

Se folosește iluminatul incandescent, pentru că redă fidel culorile și nu obosește ochiul.

Se evită pe cît este posibil folosirea iluminatului fluorescent, care denaturează culorile și este supărător la ochi.

Iluminatul poate fi :

— *general :* atunci cînd lămpile sînt plasate în tavan și iluminează toată încăperea ;

— *local :* se realizează cu lămpile-proiector ; acestea asigură observarea detaliilor de structură în timpul examenului cosmetic și al tratamentului. Sînt fixate în perete sau lîngă fotoliile cosmetice.

Incălzirea cabinetului. În încăperile destinate pentru efectuarea tratamentelor cosmetice și a îngrijirilor corporale, pentru destinderea clientei se impune o temperatură corespunzătoare necesităților de confort termic, de 18—20°C.

Variațiile de temperatură în 24 de ore nu trebuie să depășească 2—3°C.

Sistemul de încălzire a cabinetului trebuie să îndeplinească anumite condiții și anume :

— să asigure un încălzit suficient și uniform ;

— să funcționeze continuu și să nu producă zgomot sau murdărie în încăperi.

Supraîncălzirea cabinetului sau, dimpotrivă, încălzitul insuficient creează probleme în timpul desfășurării operațiilor cosmetice.

În cabinet, trebuie să mai existe 1—2 taburete, un dulap-vitrină pentru păstrarea ustensilelor și a produselor cosmetice și un dulap în perete format din trei părți. Într-o parte a dulapului va fi păstrată lenjeria necesară pentru îngrijirile cosmetice, în altă parte halatele cosmeticienei, iar în a treia parte îmbrăcămintea clientei.

Lîngă geam va fi amplasat un fotoliu pentru machiaj. În fața acestuia se va afla o oglindă din trei părți și o măsuță pentru produsele de machiaj. O aplică cu lumină electrică va asigura o bună vizibilitate, atunci cînd este necesar, în timpul efectuării machiajului.

În componența mobilierului vor mai intra : un aparat de radio, care va crea o ambianță muzicală plăcută în timpul tratamentului ; o măsuță pe care vor fi păstrate : un pieptene, o perie de haine, o lingură de pantofi.

La îndemîna cosmeticienei va fi plasată o găleată cu pedală.

Dacă nu există cameră separată pentru epilat, în cadrul cabinetului propriu-zis, se amenajează o nișă prevăzută cu :

— hotă (pentru absorbția fumului și a mirosului de ceară) ;

— o măsuță cu picioare metalice, acoperită cu gresie ;

— o plită electrică ;

— 1—2 decantoare de ceară.

3. LENJERIA, USTENSILELE ȘI PRODUSELE NECESARE PENTRU ÎNGRIJIRI COSMETICE

a. **Lenjeria pentru fotoliul cosmetic** este formată din :

1) Cearșafuri albe sau în culori pastelate.
2) Prosoape colorate fixate la locul unde clienta își sprijină capul, prosoape care vor fi schimbate după fiecare clientă.
3) Cuverturi de lînă, alese în culori care să se armonizeze cu ansamblul coloristic al cabinetului. Cuvertura va fi învelită într-un cearșaf care se poate schimba și spăla ușor.

b. **Lenjeria destinată clientelor** cuprinde :

1) Halate în culori pastel.
2) Bonete sau feși elastice pentru protejarea părului.
3) Colțare pentru protejarea decolteului.

c. **Ustensile și produse cosmetice.** Este necesar să existe :

1) O cutie metalică sau din material plastic pentru păstrarea tampoanelor de vată cu dimensiuni de 5/5 cm.

2) O cutie pentru păstrarea feșilor de tifon necesare extragerii comedoanelor, precum și a compreselor necesare pentru spălarea măștilor și, de asemenea, a compreselor sterile.
3) O cutie pentru păstrarea șervețelelor moi de hîrtie.
4) Sticluțe pentru păstrarea loțiunilor (dezinfectante, tonice, detergente), metosept, diferite infuzii de plante, soluții de ihtiol, acid boric, emulsii demachiante, alcool, uleiuri vegetale.
5) Borcănașe pentru păstrarea prafurilor (caolin, carbonați, sulf precipitat, acid salicilic, Saprosan etc.) și pentru păstrarea cremelor (antirid, de zi, grase).
6) Tăvițe.
7) Boluri pentru prepararea vopselei.
8) Două-trei boluri pentru prepararea măștilor.
9) O cutie în care se țin pensule pentru măști, foarfece, pensete, spatule sau lingurițe pentru creme.
10) O cutie cu ace de seringă.
11) O cutie în care se păstreaza ustensilele și produsele necesare pentru machiaj.
12) Tuburi cu măști gata preparate.
13) Palete pentru epilat (un set de 3—4) de diferite mărimi.
14) Cutie cu tampoane pentru vopsit gene-sprîncene și demachiere.

4. APARATE ELECTRICE FOLOSITE ÎN COSMETICĂ

Aparatele folosite mult datorită efectelor pe care le produc sînt următoarele :

1) Vapofor pentru vaporizare caldă.
2) Electroderm (aparat de înaltă frecvență).
3) Vaporel tip „Cristal" sau „Vacospray" pentru pulverizări reci.
4) Pulverizator tip „Carbatom".
5) Galvanometru tip „Nemectroderme" pentru dezincristări și ionizări.
6) Sebaspir și vaporel tip „Vacospray".
7) Vapozon pentru hidratare și ionizare.
8) O lampă de ultraviolete.
9) Aparat de încălzire și filtrare a cerii (decantor).
10) Aparat tip G_5 pentru îngrijiri corporale.
11) Vibrator mare și mic pentru îngrijiri corporale și faciale.
12) Estetodin.
13) Lampă „Solux".
14) Reșou (plită electrică).
15) Sauna pentru îngrijiri corporale.

16) un pH-metru pentru stabilirea calității mantalei acide.
17) Lupe simple, luminoase și fluorescente, folosite pentru determinarea detaliilor de formă și culoare.
18) Lampă Wood, folosită la examenul cosmetic pentru determinarea imperfecțiunilor de grosime, structură și hidratare a pielii.
19) Supermectronul „20 Airblow".

Tot acest mobilier, aparate electrice, materiale, ustensile și produse cosmetice necesare unui cabinet cosmetic trebuie aranjate cu gust, păstrate într-o curățenie exemplară și o ordine perfectă.

Dezordinea, murdăria, într-un cabinet cosmetic, dau o notă neplăcută cabinetului, inspiră neîncredere persoanelor care solicită îngrijiri cosmetice, iar nerespectarea regulilor de igienă în timpul lucrului pot afecta sănătatea pielii, expusă tratamentelor.

Capitolul III

ESTETICA, ECHIPAMENTUL DE PROTECȚIE AL COSMETICIENEI ȘI NORMELE DE IGIENĂ GENERALĂ

Frumusețea, grația, gingășia sînt atribute la care aspiră femeia de-a lungul întregii sale existențe. Grija femeilor zilelor noastre pentru întreținerea frumuseții fizice a devenit o necesitate curentă, ba chiar o obligație socială, fiind sincronă cu grija pentru o sănătate prosperă. Datorită acestui fapt, un număr mare de persoane se adresează cosmeticienelor pentru diverse îngrijiri cosmetice.

La intrarea în cabinetul cosmetic, clienta trebuie să fie impresionată de aspectul cabinetului și de ținuta cosmeticienei.

Cosmeticiana trebuie să fie un exemplu prin îmbrăcăminte, coafură, machiaj, aspectul tenului și înfățișarea generală.

Halatul cosmeticienei constituie îmbrăcămintea de protecție. El trebuie să fie confecționat dintr-un material moale, ce se spală și se calcă frumos. Culoarea trebuie să fie albă sau pastelată, asortată cu culorile din cabinet. Halatul trebuie să fie croit urmînd linia modei și silueta cosmeticienei, să permită mobilitate în mișcări în timpul lucrului, să fie executat dintr-un material nici prea gros, nici prea subțire (pentru a nu se produce supraîncălzirea organismului în sezonul cald și pierderea căldurii în sezonul rece).

Incălțămintea trebuie să fie comodă, confecționată din piele sau pînză. Pentru sezonul rece sînt recomandați pantofii de piele cu toc nu prea înalt, adaptați formei piciorului. Pentru sezonul cald — sandale din pînză sau piele.

Este contraindicată folosirea pantofilor uzați, a sandalelor de baie sau a încălțămintei de stradă.

Coafura trebuie să fie adaptată vîrstei cosmeticienei, să urmărească linia modei, să pună în valoare trăsăturile și personalitatea cosmeticienei și să nu incomodeze în timpul lucrului.

Aspectul tenului. Aspectul frumos al tenului este o recomandare tacită, făcută clientelor. Un ten îngrijit, cu un aspect frumos, va inspira încredere în cosmeticiană.

Starea psihică a cosmeticienei are o mare importanță, deoarece nu este indicată numai formarea unei clientele, ci și păstrarea ei. Acest lucru se realizează printr-o atitudine atentă, corectă a cosmeticienei, prin efectuarea tratamentelor cu răbdare și bună dispoziție.

Machiajul cosmeticienei. Un machiaj reușit va da cosmeticienei o înfățișare plăcută. La efectuarea lui trebuie să se țină seama de regulile de bază ale machiajului : să fie adecvat momentului zilei, vîrstei, să pună în valoare trăsăturile frumoase ale feței. De asemenea, trebuie să fie efectuat cu produse de calitate, culorile folosite să fie în armonie cu culoarea halatului.

Aspectul general al cosmeticienei. Pentru menținerea siluetei, a liniilor armonioase ale corpului, cosmeticiana trebuie să respecte anumite norme de igienă generală ; astfel :

— *alimentația rațională* — regimul alimentar să conțină toți principii alimentari. Sînt recomandate alimentele proaspete, bogate în vitamine, legumele și fructele ;

— *practicarea gimnasticii și a înotului*, care activează circulația, solicită mușchii, menținîndu-le starea de tonicitate ;

— *regimul de viață* echilibrat, fără excese, cu ore suficiente de somn, cu ore fixe de masă, asigură sănătatea organismului, aspectul frumos al lui și al tenului.

Cosmeticiana trebuie să respecte unele norme de igienă și în timpul efectuării tratamentelor cosmetice pentru a spori încrederea clientei ; astfel :

— spălarea și dezinfectarea mîinilor de cîte ori este nevoie ;

— folosirea prosoapelor, a halatelor, compreselor, toate curate, spălate, fierte și călcate ;

— ustensilele dezinfectate după fiecare folosire, sau păstrare în soluție dezinfectantă ;

— îndepărtarea compreselor și tampoanelor folosite, după fiecare clientă.

Mîinile cosmeticienei. Aspectul lor asigură succesul cosmeticienei. Mîna trebuie să fie cu o piele catifelată, netedă, cu articulațiile mobile, cu unghiile moderat de lungi, rotunjite, pentru a nu produce zgîrieturi. Degetele nu trebuie să poarte inele, ce pot jena clienta în timpul masajului.

Mîinile cosmeticienei nu trebuie să fie umede deoarece transpirația abundentă creează o senzație neplăcută clientei. Combaterea ei

se face printr-un tratament local, la care se asociază tratament general prescris de medic.

Local, se pot face badijonări cu soluții ce conțin formol, acid salicilic, tanin.

Îngrijirile zilnice practicate pentru menținerea supleței pielii și a articulațiilor vor cuprinde :

— spălarea cu apă și săpun ;

— masaj zilnic cu creme grase vitaminizate ;

— băi de ulei călduț ;

— mișcări de gimnastică pentru articulațiile pumnului și ale degetelor. Acestea sînt :

1) Mișcări de gimnastică pentru mobilizarea pumnului

Poziția de plecare : coatele sprijinite pe masă cu antebrațele vertical. Se execută :

a) mișcări de flexie și extensie (înainte, înapoi) ;

b) mișcări de abducție și adducție (îndoiri laterale) ;

c) mișcări de circumducție (rotire completă în ambele sensuri). Toate aceste mișcări se realizează din articulația pumnului.

2) Mișcări pentru agilitatea degetelor

a) *Mișcări de extensie*

Poziția de plecare : fața palmară și antebrațele sprijinite pe masă.

Se ridică fiecare deget unul după altul, fără a dezlipi mîna de pe masă.

b) *Mișcări de flexie*

Poziția de plecare : antebrațele sprijinite pe masă cu fața palmară în sus.

Se îndoaie fiecare deget, căutînd să se atingă cu pulpa degetelor palma.

Mișcările de flexie și extensie se pot executa cu toate degetele simultan, prin închiderea și deschiderea pumnului, cu degetele depărtate.

c) *Mișcări de rotație pentru police și index*

Poziția de plecare : pumnii strînși sprijiniți pe masă, cu policele și indexul evidențiate.

Se efectuează mișcări de rotație ample cu policele și indexul, pe rînd.

d) *Mişcări de opoziţie*

Poziţia de plecare : coatele sprijinite pe masă cu antebraţele vertical.

Fiecare deget în parte va atinge, cu pulpa degetului, policele care rămîne fix.

3) Mişcări speciale care pregătesc mîinile pentru mişcări de masaj

Toate aceste mişcări se vor realiza pe genunchi pentru realizarea supleţii şi a mobilităţii articulaţiilor, în vederea executării masajului facial. Sînt indicate următoarele : pălmuitul, pianotatul, ciupitul, fricţionatul, arpegiul, tapotatul, frămîntatul, vibraţiile.

4) Mişcări pentru deconectarea braţelor

Poziţia de plecare : braţele atîrnă de-a lungul corpului. Se execută o scuturare a braţelor relaxate.

Capitolul IV

NOŢIUNI DE EDUCAŢIE PROFESIONALĂ

1. ASPECTUL CABINETULUI LA INTRAREA CLIENTEI

Pentru a crea o stare de bună dispoziţie şi de relaxare a clientei, cabinetul cosmetic trebuie să fie curat, aerisit, iar mobilierul, aparatura şi produsele în perfectă ordine. Armonia culorilor să fie într-o ambianţă agreabilă, fără note stridente.

Aranjamentul cabinetului va conveni lucrului în primul rînd. Mobilierul trebuie să fie în aşa fel aranjat încît să nu deranjeze cosmeticiana în timpul lucrului. Cele două măsuţe pe rotile, cu produsele şi aparatura necesară lucrului, vor fi alăturate fotoliului cosmetic, pentru a nu se face deplasări inutile şi pauze neplăcute în timpul tratamentului.

Trebuie respectate regulile de igienă profesională descrise în capitolul anterior.

2. PRIMIREA ŞI PREGĂTIREA CLIENTEI ÎN VEDEREA EFECTUĂRII TRATAMENTULUI COSMETIC

Primirea clientelei se face cu bună dispoziţie, amabilitate, oferindu-i serviciile ce-i sînt necesare.

— Clienta se va dezbrăca la garderobă, apoi, în cabinetul cosmetic, îşi va scoate rochia sau bluza, îşi va degaja decolteul.

— Se va izola părul cu o faşă elastică sau bonetă, iar decolteul se va proteja cu un colţar, pelerină sau halat.

— Urmează demachierea feţei, a gîtului şi a decolteului şi, în continuare, vaporizarea caldă.

— Clienta va fi aşezată pe fotoliul cosmetic şi i se face extragerea comedoanelor sub lampa-proiector.

— În timpul masajului cosmetic, pentru o bună relaxare, clienta va sta culcată pe fotoliul cosmetic ; nu se folosește decît lumina obișnuită a cabinetului.

— În timpul măștii se vor pune comprese pe ochi pentru calmare și relaxare, cu infuzii calmante.

— Tot pentru relaxare, porțiunea mobilă a patului din dreptul picioarelor va fi puțin ridicată, iar în regiunea lombară și sub gambe se va pune o pernă de cauciuc.

— La sfîrșitul tratamentului, clienta va putea face un duș.

O lumină difuză, o muzică discretă și multă liniște sînt factori ideali pentru realizarea unui tratament cosmetic.

3. COMPORTAMENTUL COSMETICIENEI FAȚĂ DE CLIENTĂ

Obligația cosmeticienei este de a-și însuși temeinic cunoștințele teoretice și practice necesare și să fie la curent cu toate noutățile referitoare la metodele de lucru, aparatură, produse. Aceasta se poate realiza prin schimburi de experiență, conferințe, la care trebuie să participe toate cosmeticienele. La aceste instruiri, cosmeticienele care au participat la diferite schimburi de experiență, congrese sau specializări în străinătate, vor comunica noutățile aflate și celorlalte, prin referate sau demonstrații practice.

Pentru a-și forma o clientelă stabilă, și în felul acesta pentru a-și realiza cifra de plan, cosmeticiana trebuie să se conformeze unor norme de conduită. Astfel :

— Trebuie să lucreze corect, să aplice toate procedeele cosmetice cunoscute, ținînd seama de măsurile de igienă. Fiecare operație să fie executată cu multă atenție, corect, nu în grabă sau superficial.

— Să nu facă diferențieri între cliente în ceea ce privește vîrsta, poziția socială, sau în funcție de simpatie. Toate clientele vor fi servite prompt și conștiincios.

— Cosmeticiana trebuie să aibă o atitudine demnă în relațiile cu clientele. Discuțiile purtate în timpul tratamentului nu trebuie comentate cu alte persoane. Trebuie să fie discretă și serioasă și să nu se amestece în problemele personale ale clientelor.

— O cosmeticiană trebuie să știe să-și apropie clientele, să le tempereze dacă sînt nervoase, cu cuvinte frumoase și cu mult tact.

— Trebuie recomandate toate serviciile de care are nevoie clienta, dar numai cînd sînt necesare. Recomandările să se facă cu tact, fără să se impună serviciile respective, ci doar sugerate, convingînd-o că-i sînt necesare.

Pentru aceasta, cosmeticiana trebuie să aibă gust și discernămînt, să fie corectă în recomandări.

— Răbdarea, calmul și buna dispoziție sînt obligatorii în comportamentul cosmeticienei.

— Bonurile trebuie întocmite corect, în funcție de tarifele în vigoare, și, dacă este cazul, să se dea explicațiile necesare pentru sumele stabilite.

— Este interzis vinderea în cabinet a produselor cosmetice. Se vor recomanda spre folosință toate produsele cosmetice respective ce pot fi găsite în magazinele de specialitate.

— Pentru întocmirea fișei cosmetice sînt necesare o serie de date personale ale clientei. Acestea se pot afla cu mult tact și dibăcie, într-o conversație plăcută, presărată și cu o glumă, fără a se pune întrebări directe, mergînd pînă la indiscreție.

După cum se vede, o cosmeticiană trebuie să îndeplinească o serie de calități și să aibă un comportament deosebit, fără a-și pierde demnitatea și a deveni servilă.

4. COMPORTAMENTUL COSMETICIENEI FAȚĂ DE COLECTIVUL DE MUNCĂ

Cosmeticiana, ca orice om al muncii, trebuie să se încadreze obligatoriu în colectivul de muncă unde lucrează. Ea trebuie să cunoască și să respecte statutul cooperației. Are obligația de a respecta orele de program, de a răspunde la sarcinile trasate, de a păstra curățenia la locul de muncă. De asemenea, trebuie să cunoască și să aplice normele de igienă și de protecție a muncii.

În cadrul colectivului în care lucrează, cosmeticiana trebuie să aibă o atitudine demnă, colegială, să fie modestă, amabilă, discretă, atentă și serviabilă cu colegele, oferindu-și serviciile în limita timpului disponibil.

Cosmeticiana trebuie să se respecte pe ea însăși și pe colegii de muncă, pentru a fi respectată.

Atmosfera în care își desfășoară activitatea depinde de comportamentul ei la locul de muncă.

Capitolul V

ELECTRICITATEA ÎN COSMETICĂ

A UTILIZAREA DIFERITELOR TIPURI DE CURENȚI ELECTRICI

Curentul continuu este rezultatul constant al debitului de electroni emiși de un generator. Intensitatea lui nu variază în timp. Aplicarea acestui tip de curent este foarte frecventă în cosmetică la tratamentul tenului gras, pentru dezincrustări și la celelalte tipuri de ten pentru ionizări, datorită proprietății lui de a disocia soluțiile în electroliți. Fenomenul este cunoscut sub numele de *electroliză*.

Curentul alternativ definește curentul care-și schimbă periodic sensul.

În curentul alternativ, sensul se schimbă în așa fel, încît fiecare pol este succesiv negativ sau pozitiv. La o alternanță pozitivă se va succeda o alternanță negativă și așa mai departe. Ansamblul unei alternanțe pozitive și al unei alternanțe negative formează o perioadă. Cadența în care aceste perioade se succed reprezintă frecvența curentului. Numărul perioadelor poate fi modificat.

Poate fi clasificat :

— curent de joasă frecvență (0—300 perioade/s) ;
— curent de medie frecvență (300—10 000 perioade/s) ;
— curent de înaltă frecvență (mai mult de 10 000 perioade/s).

Curentul alternativ este folosit pentru scînteieri cu electrozii de sticlă ai Electrodermului. Efectul este căldura locală, vasoconstricția, urmată de hiperemie locală (înroșire). De asemenea, are efect sedativ asupra sistemului nervos și o acțiune antiseptică datorită ozonizării aerului înconjurător, rezultat al descărcărilor electrice.

Furnizat de rețeaua electrică, acest curent este folosit ca sursă de energie pentru alimentarea tuturor aparatelor electrice, pentru iluminat și pentru încălzit.

Curentul faradic este folosit în aparatele de masaj pentru gimnastică musculară în profunzime.

Efectele fiziologice ale curentului faradic depind de intensitatea și de frecvența sa.

Dacă are o intensitate slabă și o frecvență rapidă, el acționează la suprafață și provoacă local agitație ionică cu efecte bune în tratamentul celulitei.

Dacă are o frecvență lentă și intensitate mai mare, el acționează mai în profunzime.

Aplicat pe față, produce contracții musculare în ritmul frecvenței curentului.

Cînd frecvența atinge 50 sau mai multe perioade, curentul devine titanic, producînd contracții permanente ale mușchiului.

Curenții interferențiali rezultă din suprapunerea mai multor curenți de natură alternativă.

Cureții interferențiali produc excitații musculare fiziologice, nedureroase. Rezultă o gimnastică musculară și vasculară, deci o tonificare a mușchilor și o normalizare a circulației.

B. APARATE ELECTRICE FOLOSITE ÎN COSMETICĂ

Aparatele electrice folosite în cosmetică se pot grupa în două categorii :

— aparate electrice *pasive* (curentul electric pune în funcțiune aparatul, fiind folosit ca sursă de energie, dar nu acționează direct asupra pielii) ;
— aparatele electrice *active* (curentul electric este cel care acționează direct asupra pielii). Aceste aparate au anumite dispozitive care transformă, redresează sau modifică curentul electric continuu sau alternativ, primit de la rețeaua de alimentare electrică.

APARATE PASIVE

1 VAPOFORUL (VAPORIZATORUL)

Scopul folosirii. Vapoforul (fig. 3) este un aparat care produce vapori calzi.

Părțile componente sînt următoarele :

— o carcasă ce învelește părțile generatoare de vapori ;
— un bazin cu apă ;

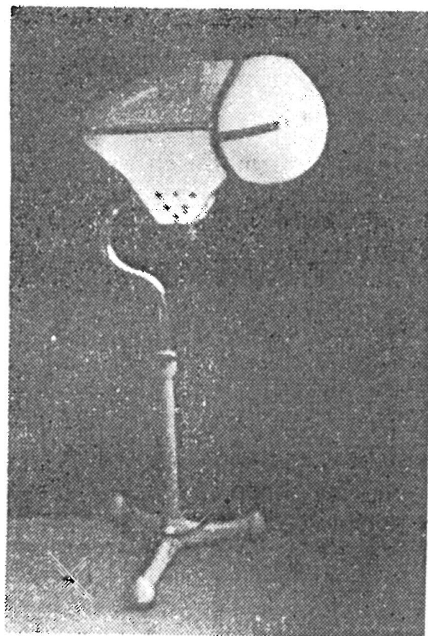

Fig. 3. Vapoforul.

— două rezistențe care încălzesc bazinul, aducînd apa la starea de fierbere și vapori ;

— un rezervor de apă ce asigură cantitatea normală de apă în bazin ;

— o cască, din material plastic, prevăzută cu o deschidere pentru introducerea feței ;

— o țeavă conductoare a vaporilor ce face comunicarea între bazin și cască ; în cască se află un recipient cu frunze sau flori peste care trec vaporii de apă ;

— pe carcasă se află : trei butoane ce reglează intensitatea vaporilor și un bec semnalizator de funcționare a aparatului ;

— aparatul se sprijină pe un picior de susținere, prevăzut cu un buton, pentru reglarea înălțimii.

Modul de funcționare. Prin încălzirea bazinului, apa din interior este adusă în stare de vapori ; aceștia sînt conduși prin țeava conductoare în cască, trec peste frunzele sau florile aflate în recipient, antrenînd uleiurile volatile. Vaporii sînt proiectați pe fața clientei.

Efectele vaporizării sînt următoarele :

1) *Curățire* prin :

— *înmuierea stratului cornos,* ușurînd îndepărtarea celulelor descuamate ;

— *dilatarea porilor,* ușurînd extragerea comedoanelor ;

— *stimularea funcțiilor glandelor sebacee.* Datorită temperaturii ridicate, se realizează o golire a foliculilor de sebum și o gresare a suprafeței epidermului ;

— *îndepărtarea toxinelor.* Prin stimularea glandelor sudoripare se accentuează transpirația și, prin aceasta, eliminarea unor toxine din piele ;

— *îndepărtarea impurităților și a urmelor de demachiant ;* picăturile de apă condensate pe suprafața feței antrenează impuritățile sau urmele de emulsie rămase pe față.

2) *Hrănire prin activarea circulației.* Datorită temperaturii vaporilor se produce o vasodilatație a capilarelor de la nivelul pielii, aducînd un aflux mai mare de sînge, bogat în substanțe nutritive, și înlesnind absorbția substanțelor ce vor fi aplicate în etapele următoare.

3) *Slabă hidratare* (prin inhibiție) ca un efect secundar și numai cînd intensitatea vaporilor este slabă.

Încadrarea aparatului în tratament. Vapoforul este folosit la începutul tratamentului, după ce fața a fost curățată (demachiată) și după ce s-a făcut examenul cosmetic și s-a aplicat o cremă grasă, protectoare, în jurul ochilor.

Durata vaporizării depinde de tipul de ten.

Întreținerea aparatului se face astfel :

— nivelul apei în bazin trebuie controlat zilnic ;

— aparatul va fi în funcțiune numai cît timp este folosit ;

— reglarea intensității vaporilor se face în funcție de sensibilitatea persoanei și de caracteristicile tenului.

2. VAPOZONUL

Scopul folosirii. Vapozonul (fig. 4) este un aparat folosit pentru producerea vaporilor ozonizați.

Părțile componente ale aparatului sînt următoarele :

— un vas de sticlă de Jena cu apa distilată ;

— o rezistență care încălzește apa și o aduce în stare de vapori ;

— un tub conductor al vaporilor de apă ;

— o lampă de cuarț care generează raze ultraviolete ce ionizează vaporii de apă și oxigenul atmosferic ;

— o carcasă ce adăpostește sistemul de alimentare cu curent a aparatului.

Pe carcasă se află :

1) două butoane :

— unul care pune în funcțiune rezistența ;

— unul care aprinde lampa de cuarț ;

2) două becuri :

— unul de semnalizare a funcționării aparatului ;

— unul de semnalizare a funcționării lămpii de cuarț ;

— aparatul se sprijină pe un suport de susținere prevăzut cu un buton de reglare a înălțimii aparatului ;

Fig. 4. Vapozonul.

— un cordon de conectare la rețeaua electrică.

Modul de funcționare. Se pune în funcțiune aparatul, rezistența încălzește apa din recipientul de sticlă pînă la starea de vapori, aceștia fiind conduși prin tubul conductor prin fața lămpii de cuarț. Vaporii sînt ozonizați datorită radiațiilor ultraviolete și sînt proiectați pe fața clientei.

Aparatul se fixează la o distanță de 50 cm de față și numai după controlarea jetului de vapori.

Efectele aparatului sînt :

1) *Efect bactericid* — datorită ozonului și a razelor ultraviolete.
2) *Efect de hidratare* prin proiectarea particulelor foarte fine de apă care determină pătrunderea mai ușoară a acesteia în țesuturi.
3) *Oxigenare.* Oxigenul sub forma activă (ozon) contribuie la o mai bună respirație a pielii.
4) *Tonifiere* datorită oxigenului : procesele chimice de la nivelul mușchilor se desfășoară mai intens, stimulînd starea de contracție a lor.
5) *Efect de hrănire.* Prin ușurarea pătrunderii substanțelor hrănitoare ce stimulează procesele metabolice, schimburile intercelulare și regenerarea circulară sînt mai intense.

Încadrarea aparatului în tratament. Vaporizarea caldă cu vaporii ionizați se face pe o durată de 10 min.

Vaporizarea se poate face :

— după extragerea comedoanelor, pentru dezinfecție și oxigenarea pielii ;

— în timpul masajului cosmetic. Proiectarea vaporilor în timpul masajului efectuat cu o cremă grasă ușurează pătrunderea substanțelor nutritive din cremă în piele. Prin folosirea în timpul masajului efectuat cu o cremă saponantă, la un ten gras, se realizează o hidratare a țesuturilor cutanate ;

— în timpul acțiunii măștilor ; se aplică aparatul peste măști grase sau emoliente. Se ușurează astfel pătrunderea substanțelor active din mască ;

— se poate folosi la sfîrșitul tratamentului numai pentru hidratare.

Întreținerea aparatului se face astfel :

— se folosește numai apă distilată, pentru a nu se depune săruri pe rezistența metalică din recipient ;

— nivelul apei în recipient nu trebuie să depășească mai mult de 2/3 din capacitatea vasului sau mai puțin de 1/2 ;

— orientarea vaporilor pe față se face numai după constatarea intensității lor ;

— aparatul va funcționa numai în timpul folosirii lui.

3. SEBASPIRUL (VACOSPRAY)

Scopul folosirii. Aparatul este folosit pentru curățirea tenului și pentru masaj (fig. 5).

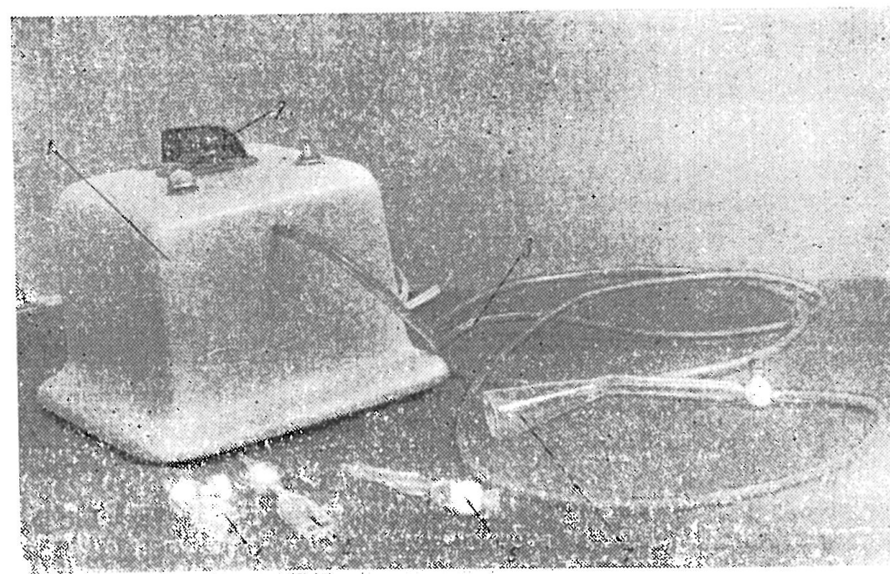

Fig. 5. Sebaspirul (Vacospary).

Părțile componente ale aparatului sînt următoarele :

— o carcasă *1*, ce adăpostește o pompă de aspirație și sistemul de alimentare al aparatului ;

— un tub flexibil *3*, la care se conectează ventuzele de sticlă ;

— pe carcasă se găsește un buton *2* de reglare a intensității și un bec semnalizator de funcționare a aparatului, precum și un buton de punere în funcțiune ;

— ventuze de sticlă : tirecomedonul *6*, ventuza de curățire *4*, ventuza de frămîntare redaspir *5* ; ventuza pentru masaj *7* ;

— un cordon de conectare la rețeaua electrică.

În funcție de scopul urmărit se alege ventuza corespunzătoare ; astfel :

a) *La curățirea tenului* se folosește :

— La aspirarea comedoanelor se folosește ventuza de deschidere mică (tirecomedonul). Ventuza este prevăzută cu un mic orificiu care, plasat perpendicular pe comedon, aspiră în interiorul ventuzei formațiunea grasă — comedonul.

— Pentru golirea foliculilor pilosebacei de sebum în cazul tenului gras uleios, pentru îndepărtarea surplusului de sebum de pe șanțul nazoganian se folosește ventuza cu deschidere rotundă, cu diametrul de mărime mijlocie — ventuza de nettoyage.

— Se lucrează prin aspirație continuă sau aspirație ritmică. Ventuza este prevăzută cu un mic orificiu care se acoperă în timpul aspirației cu degetul mediu al mîinii drepte.

Acoperind și descoperind ritmic acest orificiu se aspiră sebumul în ventuză și se permite înaintarea de la o regiune la alta.

Aspirația continuă se folosește numai pentru trasee scurte, pentru a evita traumatizarea pielii.

b) *Pentru masaj.* Masajul cu aparatele se face în completarea masajului manual.

— *Pentru riduri* — se folosește ventuza specială cu deschidere alungită (redaspirul). Se execută o aspirație ritmică, deplasînd ventuza perpendicular pe rid, operația se repetă de mai multe ori pe același traseu.

— *Pentru completarea masajului manual*, se folosește ventuza de petrissage în cazul tenurilor anemice, atone, cu elasticitate diminuată sau în completarea masajelor corectoare.

Este contraindicată folosirea ventuzei la tenurile congestionate, pentru că accentuează fenomenul de dilatare și spargere a vaselor.

Traseele de masaj sînt :

— în jurul ochilor, pornind de la tîmple spre unghiul intern al ochiului. Nu se lucrează prea aproape de ochi ;

— la gură se face o aspirație ritmică pe șanțul nazogenian de la comisura bucală spre aripa nasului. Cu o mînă se susține pielea în regiunea bărbiei (unde începe masajul) ;

— în regiunea obrajilor traseele sînt paralele cu șanțul nazogenian. Mîna susține pielea în regiunea maxilarului inferior ;

La frunte se fac mai multe trasee paralele cu linia sprîncenelor.

Efectele aparatului sînt :

— *curățirea* de sebum și de comedoane a tenului ;

— *activarea circulației sanguine și limfatice*, prin afluxul de sînge care-l provoacă, contribuie la o mai bună nutriție a straturilor superficiale ale pielii și stimulează procesul de regenerare celulară ;

— *stimularea elasticității* fibrelor elastice din derm ;

— *îmbunătățirea tonusului* muscular ;

— prin aspirație cu redaspirul se produc ușoare edeme ce contribuie la *diminuarea ridurilor*.

Pentru a se obține rezultatul dorit, se ține seamă de următoarele indicații :

— intensitatea de aspirație se reglează în funcție de deschiderea ventuzei ; cu cît diametrul orificiului ventuzei este mai mare, cu atît intensitatea de aspirație trebuie să fie mai mică ;

— trebuie să se țină seama de calitatea pielii, și anume : cu cît este mai puțin fermă, cu atît intensitatea trebuie să fie mai mică, iar timpul de aspirație mai scurt ;

— în regiunea din jurul ochilor sau pe pomeți se va lucra cu intensitate mică ;

— în timpul masajului, deplasarea ventuzei pe piele se face prin alunecare, după ce s-a îndepărtat degetul de pe orificiu.

Nerespectarea tuturor acestor reguli poate provoca echimoze pe piele.

Intreținerea aparatului. Se recomandă :

— curățirea ventuzelor prin spălare cu un detergent și clătirea cu alcool, după folosire ;

— aparatul se ține în funcțiune numai atîta timp cît se lucrează cu el, pentru a nu se uza pompa de aspirație ;

— în momentul utilizării, ventuzele trebuie să fie perfect uscate ; urmele de lichid aspirate pot defecta pompa de aspirație.

4. VAPORELUL (VACOSPRAY)

Scopul folosirii vaporelul (fig. 6) este realizarea vaporizării lichidelor la temperatura ambiantă.

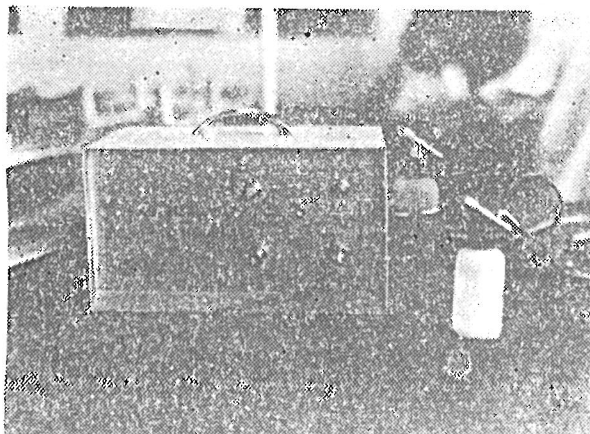

Fig. 6. Vaporelul. (Vacospray).

Părţile componente sînt :

— o carcasă ce adăposteşte sistemul de alimentare cu curent a aparatului ;

— pe carcasă un buton ce pune în funcţiune aparatul ;

— un bec semnalizator de funcţionare a aparatului ;

— un tub flexibil de plastic sau metal prevăzute cu o duză de pulverizare. Duşul de pulverizare poate fi *difuz*, pentru pulverizări foarte fine, sau *filiform*, cînd jetul este pulverizat cu putere, iar particulele sînt mai mari.

Soluţii de pulverizat : sucuri de fructe bine filtrate, infuzii de plante, loţiuni speciale (tonice, astringente, detergente), apă minerală, apă de mare, uleiuri vegetale.

Încadrarea aparatului în tratament. Aceste pulverizări la temperatura ambiantă se fac ori de cîte ori este necesar în timpul tratamentului cosmetic ; astfel :

— după demachiere, pentru îndepărtarea urmelor de emulsie demachiantă şi a urmelor de impurităţi de pe piele, cu infuzii sau loţiuni detergente ;

— după extragerea comedoanelor, cu loţiuni astringente, dezinfectante ;

— înainte de masaj şi în timpul lui, cu uleiuri vegetale la tenurile grase ;

— după masaj (loţiuni detergente sau tonice, după cum este cazul) ;

— peste măşti astringente pentru înmuiere şi pentru a uşura îndepărtarea lor ;

— la sfîrşitul tratamentului, cu loţiuni tonice sau calmante.

Efectele aparatului sînt :

— *efectul de hidratare,* folosind duşul difuz, care pulverizează lichidele în particule foarte fine, cu putere mare de pătrundere ;

— *de tonifiere,* cînd sînt pulverizate soluţiile cu jetul filiform. Datorită presiunii şi pulverizării în particule fine, lichidele pătrund mai uşor şi au o acţiune de stimulare a fibrelor elastice.

Întreţinerea aparatului. Este absolut necesar ca toate soluţiile să fie bine filtrate pentru a nu bloca pulverizatorul. Dacă sistemul de pulverizat s-a înfundat, se foloseşte o mandrină specială ce îndepărtează impurităţile depuse.

Flacoanele nu se vor umple mai mult de 2/3 din capacitate.

Dacă s-au pulverizat uleiuri, după golire se spală flacoanele cu un detergent şi apă caldă pînă la îndepărtarea completă a urmelor de ulei şi se clătesc cu apă rece.

Pentru curăţirea pulverizatorului propriu-zis se pulverizează apă caldă cu detergentul din flaconul respectiv. Se clăteşte apoi cu apă simplă.

Pulverizatoarele propriu-zise, montate pe capacele flacoanelor, trebuie manevrate cu grijă. În timpul umplerii şi al golirii lor, manevrarea se face numai cu ajutorul capacului (pentru a nu dezlipi pulverizatorul de capac, aceasta ducînd la pătrunderea aerului în eventualele spaţii ce se creează, în care caz buna funcţionare este compromisă).

După schimbarea soluţiilor din flacoanele de plastic, acestea se spală, pentru ca soluţiile să nu reacţioneze între ele, să nu producă precipitate sau flacoane care ar înfunda orificiul pulverizatorului.

5. ATOMIZORUL TIP CARBATOM

Scopul folosirii este realizarea de pulverizări de soluţii reci, sub presiune.

Părţile componente. Aparatul (fig. 7) este construit pe principiul recipientului de apă gazoasă şi este alcătuit din :

— recipient prevăzut cu o supapă cu levier de deschidere ;

— o canulă cu duză de pulverizare ;

— capsulele de bioxid de carbon ce se ataşează la recipientul plin cu apă.

Principiul de funcţionare a aparatului. Lichidul de pulverizat (infuzii sau apă) este introdus în recipientul aparatului pînă la un anumit nivel.

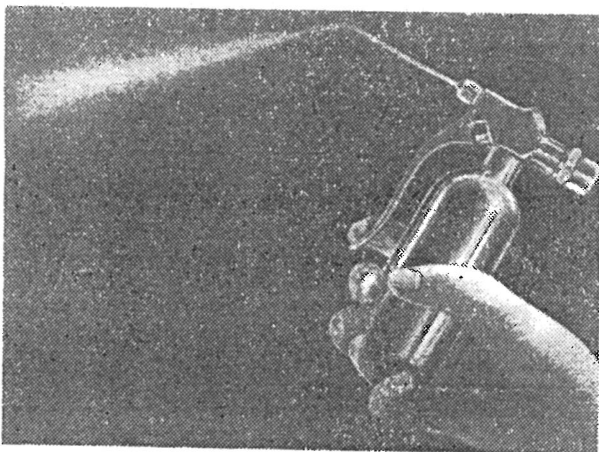

Fig. 7. Atomizor tip carbatom.

Se conexează la recipient capsula cu bioxid de carbon, care, printr-un dispozitiv-supapă, lasă să pătrundă în recipient o cantitate din gazul carbonic sub presiune.

După această încărcare, capsula se deșurubează și se pune de o parte.

Gazul carbonic creează în recipientul aparatului o presiune suficientă, încît la deschiderea supapei de către levier, lichidul să fie proiectat cu putere și fin dispersat de către duză, în mici picături (tip atomizor).

Efectele aparatului sînt :

— *rehidratare* : lichidul fin dispersat, și proiectat cu presiune, pătrunde mai bine și mai intens în piele ;

— *tonifiere* : datorită proiecției cu presiune, acestea produc o lovire a pielii, stimulînd fibrele elastice și musculare.

— *reacidifiere a pielii*, care se realizează datorită prezenței acidului carbonic format din dizolvarea bioxidului de carbon în soluțiile apoase. Este indicat a fi folosit după dezincrustare, pentru restabilirea pH-ului acid al pielii tratate.

Încadrarea aparatului în tratament.

— Se pot face pulverizări după masaj, pentru completarea efectului de tonifiere.

— Înainte de machiaj pentru tonifiere.

— Peste o mască astringentă, pentru înmuierea ei.

— La sfîrșitul tratamentului, pentru hidratare.

Intreținerea aparatului se face astfel :

— în timpul funcționării, aparatul va fi ținut în poziție verticală ;

— se manipulează cu atenție, evitîndu-se lovirile sau temperatura excesivă (pericol de explozie) ;

— recipientul nu se va umple mai mult de 2/3 (presiunea ce se creează ar produce explozii) ;

— lichidele folosite pentru pulverizare trebuie bine filtrate, deoarece impuritățile pot obtura duza fina de pulverizare a aparatului.

6. VIBRATORUL FACIAL

Scopul folosirii. Producerea vibrațiilor ce se transmit pielii și mușchilor pieloși prin intermediul unor piese.

Părțile componente ale aparatului. Aparatul conține :

— un vibrator electromagnetic ale cărui vibrații se transmit pielii ;

— piese anexe de ebonită sau de cauciuc de formă rotundă, de pieptene sau de ventuză. Toate aceste piese au un dispozitiv de fixare la aparat.

Principiul de funcționare. Prin punerea în funcțiune a aparatului, vibrațiile pieselor se transmit pielii și mușchilor din regiunea ce se tratează.

Efectele aparatului :

— vibrațiile produse de aparat și transmise pielii au o *acțiune sedativă* (acționează asupra terminațiilor nervoase periferice producînd o relaxare nervoasă) ;

— *acționează asupra capilarelor sanguine și limfatice*, producînd o gimnastică vasculară. Are ca efect activarea circulației la tenurile anemice, sau de normalizare a circulației la tenurile congestionate ;

— *acționează asupra fibrelor elastice* din derm, stimulînd elasticitatea acestora ;

— *de hrănire*, datorita activarii circulației periferice ; un aflux de singe mai oxigenat și bogat în substanțe nutritive este adus la nivelul pielii. Se realizează un schimb intercelular mai intens și stimulează procesul de regenerare celulară.

Vibromasajul facial nu înlocuiește masajul facial, ci îl completează.

Vibromasajul se face pe pielea în prealabil unsă cu cremă și se urmează traseele obișnuite ale masajului facial : circular în jurul ochilor, fără însă a se apropia foarte mult de ochi.

Se insistă în regiunea de la unghiul extern al ochiului pe ridurile „laba gîștii", în regiunea submentonieră în cazul în care există bărbie dublă, se insistă prin vibrații pe loc sau deplasînd încet vibratorul numai în regiunea respectivă.

La tenurile congestionate, vibrațiile se vor face pe direcția circulației venoase, la gît ocolind partea mediană (unde se află glanda tiroidă și paratiroidele).

Întreținerea aparatului :

— aparatul funcționează numai cît timp se lucrează cu el pentru a nu se supraîncălzi motorul ;

— piesele se dezinfectează, dupa folosire, cu alcool.

7 PERIA ROTATIVA – FRIMODYNE

Scopul folosirii : pentru curățirea pielii de celule descuamate.

Părțile componente. Aparatul este prevăzut cu un motor care pune în mișcare de rotație perii de diferite dimensiuni. Aceste perii se umezesc automat în timpul funcționării, astfel că la masajul propriu-zis, realizat prin rotirea periei pe piele, se adauga și acțiunea soluției cu care se umezește peria.

Efectele aparatului sînt :

— *efect de hrănire*. Masajul cu peria produce o activare a circulației sanguine și limfatice locale, înlesnind schimburile intercelulare de substanțe nutritive ;

— *curățirea superficială*. Prin indepartarea stratului de celule moarte și a impurităților de la suprafața epidermului. Cînd peria este înmuiată într-o loțiune detergentă, se obține o degresare a pielii și o înmuiere a stratului cornos, deci o ușoara indepartare a deșeurilor cutanate (celule descuamate) ;

— *tonifierea* se obține înmuind peria în infuzii și soluții tonice ;

— *rehidratarea* se face folosind ape minerale, infuzii, apa de mare, în care se îmbibă peria înainte de efectuarea masajului.

Îndepărtînd deșeurile cutanate de la suprafața pielii și hiperemia obținută prin periere, se creează condițiile necesare ca produsele aplicate în etapele următoare sa patrunda în piele.

În cazurile tenurilor sensibile, acest masaj hidratant se face peste un strat de cremă nutritivă.

Dimensiunile periei se aleg în funcție de regiunea pe care se execută masajul. Traseele de masaj sînt cele obișnuite în masajul manual.

Întreținerea aparatului se face astfel :

— periile se spală cu un detergent și se limpezesc în apă după fiecare întrebuințare ;

— se usucă și se păstrează într-un loc uscat ;

— aparatul funcționează numai cît timp este folosit.

8 LAMPA DE ULTRAVIOLETE

Radiațiile ultraviolete sînt radiații invizibile din spectrul solar. Deși invizibile, în doze mari sînt periculoase pentru ochi și pentru întregul organism.

Artificial, se pot produce radiații ultraviolete prin descărcări electrice în gaze, lămpi de cuarț cu mercur și cu gaze inerte.

Scopul folosirii. În cosmetică, lampa (fig. 8) este folosită pentru prevenirea și combaterea acneei și pentru bronzarea pielii.

Părțile componente :

— aparatul este prevăzut cu 4 lămpi de ultraviolete și infraroșii ;

— un ceas ce indică durata expunerii ;

— butoane de conectare a lămpii la rețea ;

— un picior de susținere pe care glisează sistemul ce are montate lămpile și care se poate fixa. la o anumită înălțime, printr-un șurub.

Pentru aparatul de 100—125 W, distanța optimă între reflector și pielea expusă este de 70—80 cm.

Fototerapia constă în utilizarea în scop terapeutic a razelor spectrului solar, vizibile și invizibile (violete și infraroșii).

Cura fototerapeutică se poate face fie sub forma băilor solare, fie prin expunerea la aparate ce generează raze ultraviolete și infraroșii.

Lămpile folosite în cosmetică care asociază radiațiile infraroșii cu ultraviolete și lumină albă se mai numesc și *lămpi solare*.

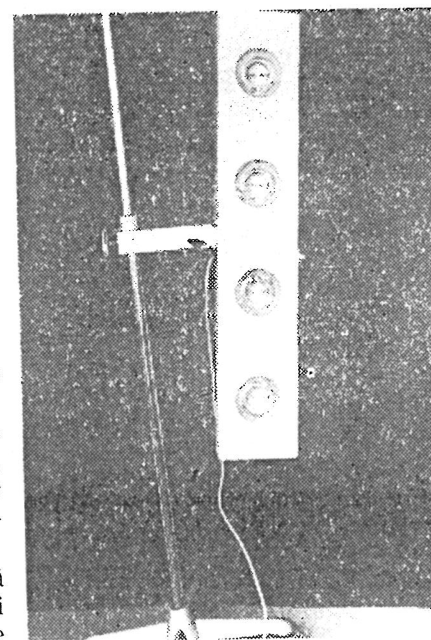

Fig. 8. Lampa de ultraviolete.

Radiațiile ultraviolete și infraroșii prezintă două proprietăți : produc încălzirea corpurilor pe care cad și sînt absorbite de substanțele pe care le întîlnesc.

Asupra organismului, aceste raze acționează în sens stimulator, cînd sînt în cantitate mică, însă, în cantități mari, produc tulburări funcționale.

Sensibilitatea pielii la acțiunea agenților actinici este variabilă. Pielea reprezintă un ecran protector.

Protecția pielii împotriva energiei radiante solare (a radiațiilor U.V.) se realizează prin intermediul keratinei din stratul cornos și a melaninei din melanocitele epidermului.

Stratul cornos este dotat cu proprietăți de reflexie a radiațiilor solare.

Melanina din celulele pigmentare are un rol fotoprotector al dermului, absorbind o anumită cantitate din radiațiile care străbat stratul cornos.

Efectele radiațiilor ultraviolete. Radiațiile U.V. au efecte biologice multiple care pot fi sistematizate astfel :

— efect direct asupra pielii ;
— efecte asupra sîngelui ;
— efecte generale.

a) *Efect direct asupra pielii :*

1) *Efectul bactericid.* Radiațiile U.V. inhibă înmulțirea bacteriilor și a ciupercilor și uneori chiar le distruge. Acest efect se datorează ozonului obținut la trecerea radiațiilor prin aer. Ele sînt folosite și pentru sterilizarea laboratorului și a sălilor de operații.

2) *Regenerarea celulară.* În urma expunerilor repetate și de durată se produce o descuamare mai intensă a stratului cornos, iar celulele stratului germinativ se divid mai intens, pentru a le înlocui. Se realizează astfel o regenerare a epidermului, constituind un mijloc de îndepărtare a unor imperfecțiuni superficiale ale pielii, survenite în urma acneii.

3) *Bronzarea pielii* sau melanogeneza este un proces de producere a melaninei în celulele specializate, situate între celulele stratului bazal. Aceste celule, numite melanocite, au în citoplasma lor granulații incolore (propigment) ce se transformă sub acțiunea radiațiilor U.V. în pigment de culoare brună. Acest pigment — *melanina* — dă o culoare brună, bronzată, pielii.

Bronzarea pielii se poate obține prin expuneri progresive, în mai multe ședințe, sub formă de cură.

Dacă expunerea este de scurtă durată, în mai multe ședințe, bronzarea se poate obține fără înroșirea pielii (fără eritem). Efectul se datorește acțiunii radiațiilor U.V., pigmentogene (cu lungime de undă mare, de 3 600 A°).

Prin expunerea prelungită la acțiunea radiațiilor U.V., într-o ședință, se produce eritem, însoțit de temperatură locală ridicată și senzație dureroasă. Eritemul apare la 6—8 ore după iradiere, iar intensitatea variază în raport cu doza administrată. Se datorește radiațiilor ultraviolete cu lungimea de undă de 2 900 A°, numite radiații eritematoase.

Melanogeneza este influențată și de acțiunea glandelor cu secreție internă (tiroidă, suprarenale, hipofiză), de sistemul nervos, de unele vitamine din grupul B și unele medicamente fotosensibilizante.

4) *Stimularea formării de anticorpi* la nivelul pielii. Bazat pe acest principiu, lămpile se folosesc în tratamentul acneii și al furunculozei.

5) *Efectul sedativ* prin acțiunea asupra terminațiilor nervoase din piele. Se folosesc în combaterea pruritului, în anumite afecțiuni cutanate.

6) *Sinteza vitaminei D.* Radiațiile U.V. sînt folosite în tratamentele de combatere și prevenire a rahitismului. Sub acțiunea lor, ergosterolul din piele se transformă în vitamina D, factor de creștere și fixare a calciului în oase (supradozările duc însă la distrugerea acestei vitamine).

7) *Normalizarea funcției glandelor sebacee* și prevenirea infecției la tenurile grase, uleioase și asfixice.

b) *Efecte asupra sîngelui :*

Activarea circulației sanguine și creșterea numărului de globule roșii. Prin vasodilatația ce se produce se realizează și o îmbunătățire a schimburilor nutritive (administrează celulele țesuturilor cu substanțe nutritive și oxigen, și se încarcă cu CO_2 și produși toxici nefolosiți țesuturilor).

c) *Efecte generale :*

1) *Stimularea funcțiilor vitale.*

2) *Efectul fluorescent.* Lampa este folosită în examenul cosmetic, pentru observarea detaliilor de structură (lampa Wood).

3) *Reacțiile oculare.* Ca efect negativ se semnalează inflamarea conjunctivitei sub acțiunea prelungită a lămpii. De aceea se recomandă în timpul tratamentului folosirea ochelarilor de protecție.

Radiațiile infraroșii. Sînt raze calorice emise de orice sursă luminoasă. Puterea lor de pătrundere prin piele variază cu lungimea de undă, cele mai penetrante fiind razele cu lungime scurtă. Ele au o acțiune stimulatoare asupra circulației sîngelui.

Expunerea la lampa de U.V. trebuie să se facă progresiv. Se dau, orientativ, următoarele date :

Pentru bronzare

Ziua	1	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23
Piele normală (min)	2	2	3	3	4	4	5	5	6	6	7	8
Piele sensibilă (min)	1	1	1	2	2	2	3	3	4	4	5	5

Pentru tratament

Ziua	1	2	3	4	5	6	7
Săptămîna I	1 min		2 min		3 min		3 min
Săptămîna II	--	4 min	---	5 min	--	5 min	
Săptămîna III	6 min		7 min		8 min		8 min
Săptămîna IV		9 min		10 min		10 min	

APARATE ACTIVE

1 ELECTRODERMUL (APARAT DE ÎNALTĂ FRECVENȚĂ)

Acest aparat (fig. 9) folosește acțiunea curentului alternativ cu frecvența între 150 kHz și 0,5 MHz.

Scopul folosirii aparatului. Producerea scînteilor între electrozi și piele cu efecte multiple stimulatoare.

Părțile componente :

— este prevăzut cu o carcasă ce adăpostește sistemul de alimentare al aparatului cu curent ;

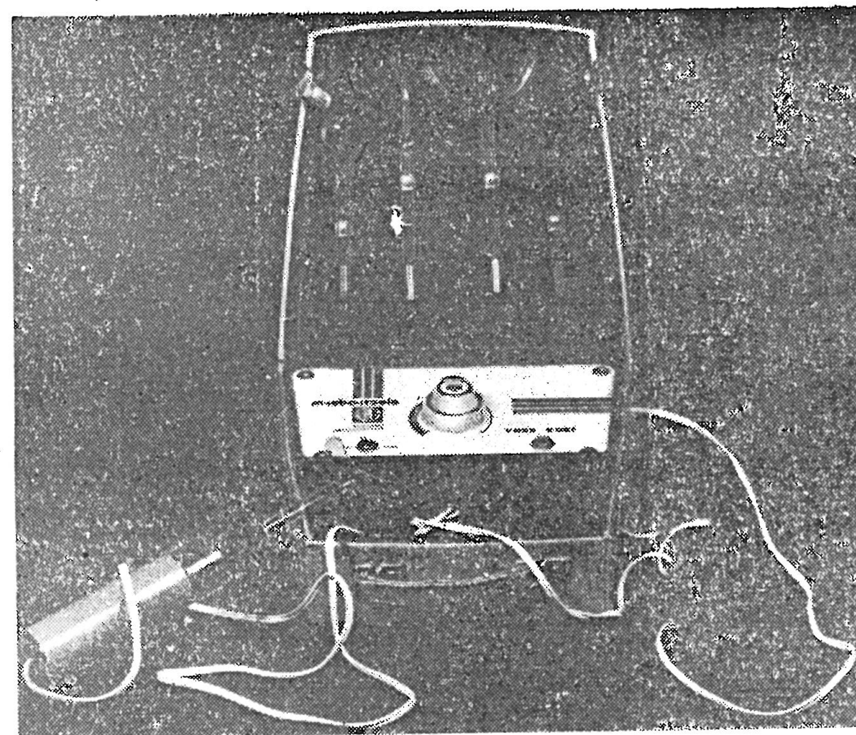

Fig. 9. Electrodermul.

— pe carcasă : un buton de punere în funcțiune a aparatului, un bec semnalizator de funcționare, un buton de reglare a intensității de funcționare a aparatului ;

— aparatul mai este prevăzut cu o bobină și electrozi de sticlă. Electrozii sînt tuburi de sticlă de diferite forme și mărimi cu vid parțial — aer rarefiat sau cu gaze rare (neon). Trecerea curentului de înaltă frecvență prin aceste tuburi este marcată de o colorație, fie violacee (cînd este vorba de aer rarefiat), fie portocalie (în cazul neonului). La aplicarea electrodului la o mică distanță de piele, aceasta acționează asupra pielii, cît și asupra aerului înconjurător, producînd ozonizarea aerului (oxigen în formă născîndă), de unde mirosul specific.

Efectele aparatului :

— scînteierile ce se produc între electrozi și piele au un efect *excitant asupra terminațiilor nervoase* ;

— *activarea circulației sanguine și limfatice*. Datorită scînteierilor, se produce o vasoconstricție, urmată de o vasodilatație, deci o hiperemie locală, ceea ce îmbunătățește schimburile intercelulare de substanțe nutritive ;

— *efect de tonifiere*, datorită acțiunii fizico-mecanice a scînteierilor și datorită ozonului ce stimulează procesele chimice din mușchi ;

— *efect bactericid*, datorită ozonului produs în timpul scînteierilor care împiedică dezvoltarea microorganismelor ;

— *îmbunătățirea respirației cutanate* — prin oxigenarea intensă a pielii ;

— *stimularea creșterii firului de păr* :

— *efect de hrănire*, prin aplicarea electrodului peste creme și măști nutritive ; ușurează absorbția produselor hrănitoare din ele ;

— *hidratare*, folosind electrodul peste o compresă umezită ;

— *metabolizarea deșeurilor organice* depuse în regiunea bărbiei duble, resorbția lor din țesutul cutanat și topirea grăsimilor.

Diferite tipuri de electrozi și întrebuințarea lor

1) *Electrodul plat facial* se întrebuințează :

— pentru asepsie, după extragerea comedoanelor ;

— după masajul manual peste o cremă grasă. Se lucrează prin mișcări circulare. Scînteierile produse înlesnesc pătrunderea substanțelor nutritive din cremă și realizează un aflux mai mare de sînge la nivelul pielii ;

— la sfîrșitul tratamentului pentru tonifiere și rahidratare se trece electrodul peste o compresă îmbibată în infuzii sau decocturi de plante.

2) *Electrodul ascuțit (ac)* se folosește pentru scînteieri în regiuni mici, după extragerea pustulelor, avînd ca efect cauterizarea regiunii respective.

3) *Electrodul cu spirală metalică în interior* are formă cilindrică și se poate întrebuința pentru masajul indirect sau „sub saturație", la persoanele sensibile care nu suportă electrodul direct pe piele. Acesta se ține în mînă de către clientă, în timp ce cosmeticiana execută mișcările de masaj. Scînteierile se produc între mîna cosmeticienei și pielea clientei. Se aplică pe față și în regiunea pielii capului.

4) *Electrodul-pieptene* se folosește pentru îngrijirea pielii capului. Se execută mișcări de pieptănare începînd de la frunte spre ceafă. Are efect de stimulare a circulației sanguine de la acest nivel, realizîndu-se o mai bună hrănire a bulbului pilos, și deci o stimulare a creșterii firelor de păr. De asemenea, are o acțiune de ozonizare a acestei regiuni și o acțiune bactericidă.

5) *Electrodul plat mare* se folosește pentru îngrijirea pielii spatelui sau a decolteului, în special la persoanele cu o piele seboreică ce se infectează ușor. Acțiunea este bactericidă și de activare a circulației sanguine.

6) *Electrodul rulou* este folosit pentru acțiunea sedativă și descongestionantă. Este indicat tenurilor congestionate la care scînteierile fac o gimnastică vasculară, cu efect de normalizare a circulației și îndepărtare a stazelor sanguine.

7) *Electrodul sub formă de V*. Se folosește la îngrijirea bărbiei duble și a regiunii cervicale. Datorită activării circulației sanguine la nivelul bărbiei are loc o rezorbție mai rapidă a deșeurilor organice de la acest nivel și o topire a grăsimilor. Scînteierile produc și o tonifiere a fibrelor musculare de la nivelul submentonier : ozonul produs are efect bactericid atunci cînd ședința se aplică în regiunea cervicală, regiune foarte sensibilă la infecții microbiene.

Întreținerea aparatului

Nu trebuie lăsat în funcțiune decît în timpul folosirii.

— Electrozii se dezinfectează cu alcool înainte și după folosire ; se lasă să se evapore alcoolul și apoi se începe lucrul pentru a preveni pericolul de aprindere din cauza scînteierilor.

— Electrozii nu trebuie să prezinte fisuri (pericol de explozie).

— Intensitatea de funcționare a aparatului se stabilește în funcție de sensibilitatea pielii fiecărei cliente.

Timpul de lucru este de 2—3 min.

2. GALVANODERMUL

Este un aparat care furnizează curent continuu obținut prin redresarea curentului alternativ cu ajutorul unui redresor și trecut prin unele dispozitive de filtrare.

Scopul folosirii. Aparatul (fig. 10) este utilizat pentru tratamente — dezincrustare și ionizare.

Părțile componente sînt următoarele :

— o carcasă ce adăpostește sistemul de alimentare ;

— pe carcasă un buton de punere în funcțiune a aparatului ;

— ca aparate de control, galvanodermul este dotat cu un miliampermetru și un voltmetru. Aparatul trebuie să furnizeze curent de circa 80—100 V ;

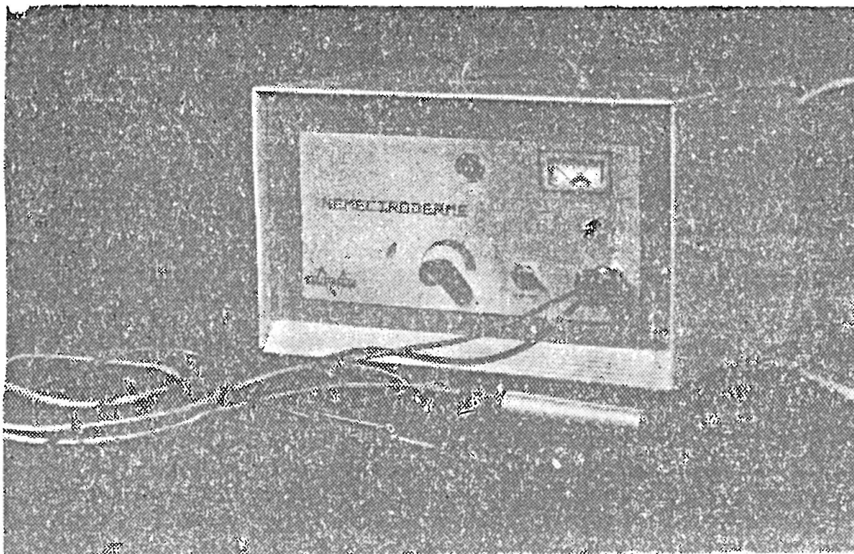

Fig. 10. **Galvanodermul** (Nemectoderm).

— aparatul mai este prevăzut cu o fișă conectată la polii aparatului ; aceasta se continuă cu două fire conductoare, la capătul lor fiind electrozii ;

— o piesă metalică sub formă de rulou ce se conectează la electrodul pozitiv ;

— o piesă metalică prevăzută cu o adîncitură unde se introduce un burete ce se îmbibă în soluția folosită în timpul tratamentului. Se conectează la electrodul negativ.

Efectele aparatului. Galvanodermul este folosit în cosmetică pentru tratamente ce au menirea de a curăți și hrăni pielea. Efectele obținute în timpul folosirii aparatului sînt :

— efecte chimice ;

— efecte fizice și fiziologice ;

— efecte estetice.

Efecte chimice. La trecerea curentului galvanic printr-o soluție chimică, aceasta se disociază în ioni ce migrează spre polul pozitiv sau negativ, în funcție de sarcina electrică pe care o conțin.

Fenomenul se numește *ionoforeză*, *transfer de ioni* sau *electroliză*.

Celulele corpului omenesc conțin substanțe dizolvate în apă. În cantități mai mari se găsește dizolvată clorura de sodiu (NaCl). La

trecerea curentului galvanic prin soluția de clorură de sodiu, aceasta se disociază în ioni de Na^+ și Cl^- și migrează în direcții diferite, după cum urmează :

— ionii de sodiu (Na^+) migrează spre polul negativ, unde se combină cu apa producînd (NaOH) hidroxidul de sodiu (reacție alcalină) ;

— ionii de Cl^- migrează spre polul pozitiv, pierd sarcina electrică, devin atomi liberi, se combină cu apa formînd acidul clorhidric (reacție acidă).

Bazat pe această proprietate, în cosmetică sînt folosite multe soluții, ce sînt introduse în piele sub formă de ioni.

Efecte fizice. Sub acțiunea curentului galvanic, din punct de vedere fizic se produc modificări importante, și anume :

— *efecte polare* — reacție acidă la polul pozitiv (+) și reacție alcalină la polul negativ. Acestea se manifestă numai sub electrozi ;

— *cataforeză* — este fenomenul de migrare, sub influența curentului galvanic, a particulelor soluțiilor coloidale, a celulelor sîngelui și a bacteriilor ;

— *electroosmoză* — sub influența sarcinilor electrice achiziționate de membranele protoplasmatice se produce o modificare a conținutului în apă a celulelor și țesuturilor.

Efecte fiziologice. Acestea se pot manifesta astfel :

— *slabe înțepături*, furnicături, la locul de aplicare a electrozilor. Acestea sînt mai puternice sub electrodul negativ și mai slabe sub cel pozitiv. Senzațiile se diminuează pe măsură ce rezistența pielii crește și se transformă în senzații de căldură. Senzațiile sînt dureroase, cînd intensitatea curentului este mare, și suportabile, cînd intensitatea curentului este mică. La o intensitate mare a curentului se pot produce arsuri la nivelul pielii ;

— ***hiperemie locală*** (înroșire trecătoare) ca urmare a stimulării chimice a capilarelor pielii. Acțiunea vasomotoare determină un aflux de sînge la nivelul pielii cuprinse între electrozi și schimburi nutritive mai intense în această regiune ;

— *acțiune tonifiantă*, *stimulatoare* sub electrodul negativ și acțiune *sedativă* sub electrodul pozitiv ;

— *acțiune antalgică* — sub influența curentului galvanic are loc rezorbția metaboliților proceselor inflamatorii și o diminuare a edemelor (retențiile de apă din țesuturi).

Sub acțiunea repetată a curentului galvanic se produce o îmbunătățire a nutriției pielii, o stimulare a procesului de regenerare celulară, o îmbunătățire a stării generale (a somnului, poftei de mîncare, rezistenței organismului, relaxare).

Efecte estetice :

— folosind curentul galvanic, la nivelul tenului se produce o îmbunătăţire a aspectului estetic ;

— se îndepărtează grăsimile libere în exces de la suprafaţa epidermului şi din foliculii pilosebacei, prin dezincrustare ;

— se menţine aspectul neted, catifelat al pielii printr-o hrănire şi o hidratare a pielii datorită ionizării.

1) *Dezincrustarea* este procedeul de curăţire profundă a pielii, prin care se îndepărtează de la suprafaţa pielii şi din foliculii pilosebacei surplusul de sebum. Sub acţiunea curentului galvanic, folosind o soluţie de carbonat de sodiu 10‰, se obţine : o saponificare a sebumului, o transformare a acestuia în produşi solubili în apă, ce se îndepărtează uşor de pe piele (sebumul este format din colesterol, grăsimi neutre şi acizi graşi nesaturaţi).

Durata de lucru este de maximum 10 min.

Intensitatea curentului se citeşte pe cadranul miliampermetrului şi nu trebuie să depăşească 2,5 mA.

Dezincrustarea se poate executa fie separat, ca tratament de sine stătător, fie în cursul tratamentului cosmetic obişnuit. În acest caz, dezincrustarea se face după vaporizare şi este urmată de extragerea comedoanelor. Detaliile privind tehnica dezincrustării sînt date la capitolul *Procesul de curăţire*.

Precauţii în timpul dezincrustării. În timpul tratamentului se iau anumite măsuri :

— se începe cu intensitate mică şi se ţine seamă de sensibilitatea persoanei tratate ;

— tot timpul lucrului, buretele trebuie să fie bine îmbibat în soluţia respectivă ;

— nu se atinge pielea cu marginea metalică a electrodului ce poartă buretele sau tamponul de vată ;

— buretele îmbibat în soluţie trebuie mişcat tot timpul pe piele pentru a nu produce arsuri ;

— mîna persoanei care ţine ruloul metalic nu trebuie să aibă obiecte de metal (se produce o senzaţie neplăcută, înţepături).

2) *Ionizarea* este procedeul folosit în cosmetică pentru introducerea în piele a unor substanţe sub formă de ioni. Sub acţiunea curentului galvanic, soluţiile cu concentraţii bine stabilite, sucuri de fructe, sînt disociate în ioni cu o mare putere de pătrundere în straturile profunde ale pielii, pînă în derm, şi în circulaţia de la acest nivel, de unde sînt distribuite la toate celulele.

Ionizările sînt recomandate la toate tipurile de ten, în special la tenurile fanate, deshidratate, caşectice. În urma acestui procedeu, pielea îşi recapătă aspectul neted, catifelat.

Prin ionizare se introduc în piele o serie de săruri minerale absolut necesare proceselor metabolice de la nivelul pielii, vitamine ce catalizează reacţiile metabolice celulare, stimulează procesul de regenerare celulară. Se introduce, de asemenea, apa, necesară tenurilor deshidratate, factor important în vehicularea şi dizolvarea sărurilor minerale ; în menţinerea turgescenţei celulelor, în desfăşurarea proceselor metabolice.

Pentru ionizări, în cosmetică se pot folosi fructe proaspete, sucuri de fructe, miere dizolvată. Pentru tenurile grase, la care se urmăreşte rehidratarea, se folosesc : portocale, grepfruturi, vişine.

Pentru tenurile deshidratate, alipice se folosesc fructe cu aciditate slabă sau emoliente ; portocale, banane, piersici, caise, suc de struguri albi, miere dizolvată.

Tehnica ionizării

a) *Cu fructe.* Se lucrează cu jumătăţi de fruct. Se foloseşte în acest caz sistemul bipolar, adică se lucrează pe faţă în acelaşi timp cu doi electrozi (fig. 11).

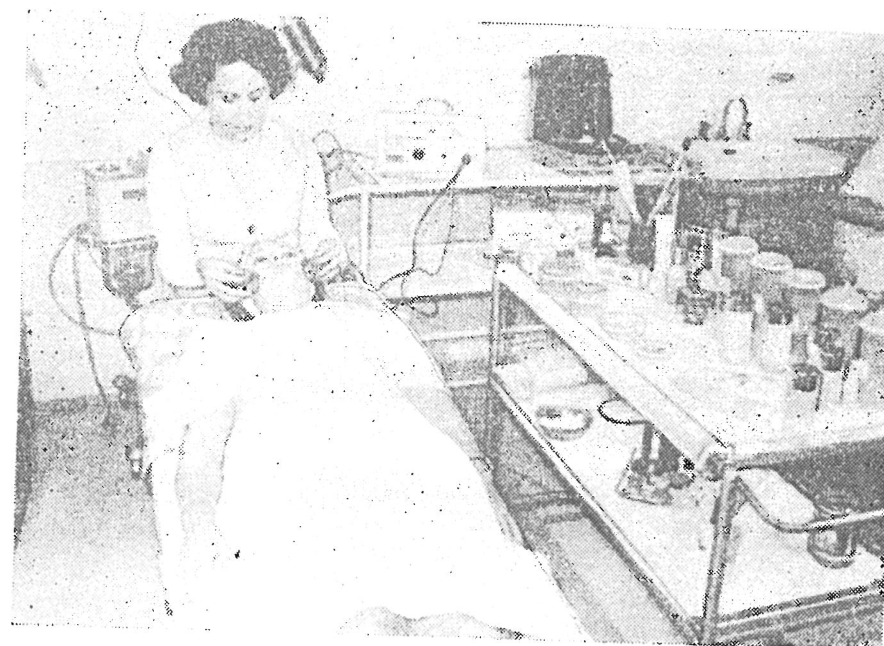

Fig. 11. Ionizarea.

La cei 2 poli (+ și —) ai aparatului se fixează două fire conducătoare ce se termină cu cei doi electrozi. Se introduce în fiecare electrod cîte o jumătate de fruct (care a fost curățat de coajă în partea ce se aplică pe față) și se aplică pe fiecare parte a feței jumătatea de fruct astfel conectată la aparat. Se execută mișcări circulare pe față de la bărbie spre ureche ; comisură-ureche ; pe frunte de la o tîmplă la alta ; pe gît și pe decolteu (evitînd regiunea unde se află tiroida și paratiroidele).

După 5 min se inversează cele două jumătăți de fruct, astfel ca pe o parte a feței să se lucreze 5 min cu jumătatea de fruct conectată la polul pozitiv și 5 min cu jumătatea de fruct legată la polul negativ.

Este necesar ca fructul să fie proaspăt și destul de suculent.

b) *Cu sucuri de fructe sau soluții cu concentrații stabilite.* Se folosesc două tampoane de vată sau bureți ce se aplică pe cei doi electrozi. Se imbibă bureții sau tampoanele în soluțiile sau sucurile de fructe. Se lucrează cu un electrod pe o parte a feței și cu altul pe cealaltă parte a feței timp de 5 min, după care se inversează electrozii pe cele două jumătăți ale feței.

Efectele ionizării. Se obține :

— o *hidratare* prin introducerea apei în țesuturi datorită fenomenului de electroosmoză ;

— o *hrănire* și *tonifiere* prin aportul de substanțe nutritive, săruri, vitamine ce sînt introduse în straturile profunde ;

— o *catifelare* a pielii prin înmuierea, îndepărtarea celulelor descuamate și stimularea procesului de regenerare celulară ;

— o *închidere a porilor*, cînd se aplică tenurilor grase, folosind sucuri sau fructe acide.

Încadrarea ionizărilor în tratamentul cosmetic. Ionizările se pot face ca tratament de sine stătător și se aplică în acest caz pe un ten curat, demachiat. În cadrul tratamentului, ionizările se fac după extragerea comedoanelor și înaintea masajului facial, cînd porii sînt deschiși, curățați de comedoane și permit pătrunderea substanțelor în profunzimea pielii.

3. ESTETODINUL

Aparatul folosește acțiunea curenților interferențiali, cu frecvențe joase, producînd contracții musculare ritmate.

Scopul folosirii este următorul :

— se realizează o gimnastică musculară menită să mențină și să îmbunătățească tonusul și elasticitatea fibrelor din derm ;

— se realizează o gimnastică vasculară normalizînd circulația în cazul tenurilor ușor congestionate și activînd circulația la tenurile palide.

Părțile componente sînt :

1) o carcasă, ce adăpostește sistemul de alimentare a aparatului cu curent. Pe carcasă se găsesc :

— întrerupător basculant pentru punerea aparatului în funcțiune ;

— un bec semnalizator de funcționare a aparatului ;

— buton pentru reglarea intensității ;

— buton pentru reglarea frecvenței semnalizate de un bec verde de control (clipituri dese — frecvență mare ; clipituri rare — frecvență mică ;

2) fișă pentru conectarea la cei 2 poli ai aparatului a firelor conductoare ;

3) electrozi metalici de mărimi diferite ;

4) saci de spontex, corespunzători mărimii electrozilor.

Efectele aparatului sînt următoarele :

— *activarea circulației* sanguine și limfatice, sub acțiunea stimulilor chimici și electrici vasomotori ;

— *tonifierea* mușchilor, prin contracțiile ritmate produse de curenți interferențiali ;

— *activarea proceselor metabolice celulare,* prin aportul crescut de vitamine, săruri minerale, introduse în piele în timpul tratamentului ;

— *metabolizarea deșeurilor organice* depuse în regiunea bărbiei duble și rezorbția lor din țesuturile conjunctive și epiteliale ;

— *sedativ* — calmarea senzațiilor dureroase, relaxarea clientei.

Tehnica de lucru. Aparatul este folosit pentru tratamentul bărbiei duble, a gîtului, sînilor, corpului, picioarelor.

Tratamentul feței. Se efectuează la persoanele cu un ten uscat, deshidratat, cu o piele atonă și cu deficiențe circulatorii. Tratamentul cu aparatul se face după o pregătire prealabilă a feței. Aceasta constă în :

— demachiere cu o emulsie adecvată tipului de ten, urmată de o completare a demachierii cu loțiune detergentă sau infuzie calmantă (mușețel, nalbă, tei) ;

— curățirea profundă de comedoane de la nivelul foliculilor pilosebacei prin vaporizare și extragerea comedoanelor ;

— masaj manual efectuat sub vaporii ozonizați ai vaporelului cu creme adecvate.

Efectuînd aceste manevre asupra regiunilor unde urmează a fi aplicați electrozii, se diminuează rezistența pielii la curentul electric.

Tratamentul cu estetodin se face sub formă de cură ; durata se stabilește în funcție de necesitățile tenului. Cura normală este constituită din 30 de ședințe efectuate în 10 săptămîni, sau o cură anuală de două ședințe pe lună.

Nu există o regulă generală în ceea ce privește numărul și succesiunea ședințelor. Ele se aplică după particularitățile și necesitățile fiecărui individ.

Durata unei ședințe nu trebuie să depășească 30 min. În timpul tratamentului se insistă asupra regiunilor mai puternic afectate (ridate).

Aplicarea electrozilor în timpul ședinței se face astfel :

— Se aleg sacii de spontex de aceeași mărime, se înmoaie într-o soluție de clorură de sodiu sau apă de mare, se storc bine înainte de aplicarea pe față. Prin umezirea lor se creează un strat bun conducător de electricitate între electrozi și piele.

— Se aleg electrozii (plăcuțele metalice) de aceeași mărime și se introduc în sacii de spontex corespunzători.

— Se conectează electrozii la aparat prin intermediul celor două fire conducătoare.

— Se aplică electrozii astfel pregătiți, pe față, simetric. Cu electrozii mai mari se lucrează în regiunea geniană, iar cu electrozii mici se insistă în regiunile mai ridicate (laba gîștii, șanțul nazogenian).

Cu cît electrozii sînt mai mari, cu atît acțiunea curentului este mai profundă.

Frecvența excitațiilor, indicată de un bec semnalizator, produce :

— contracții ritmate (frecvență mică) ;

— furnicături (frecvență mare).

Cu cît frecvența este mai mică, cu atît acțiunea curentului electric este mai profundă.

Tratamentul se începe cu o frecvență mărită, corespunzătoare senzației de ușoare furnicături, pentru producerea vasodilatației. După 5 min, tratamentul se continuă cu o frecvență mică, corespunzătoare contracțiilor musculare ritmate. Se termină tratamentul cu 2 min de frecvență foarte rapidă.

Durata ședințelor este de 30 min, în afara primelor două ședințe care nu vor depăși un sfert de oră, pentru a nu obosi clienta.

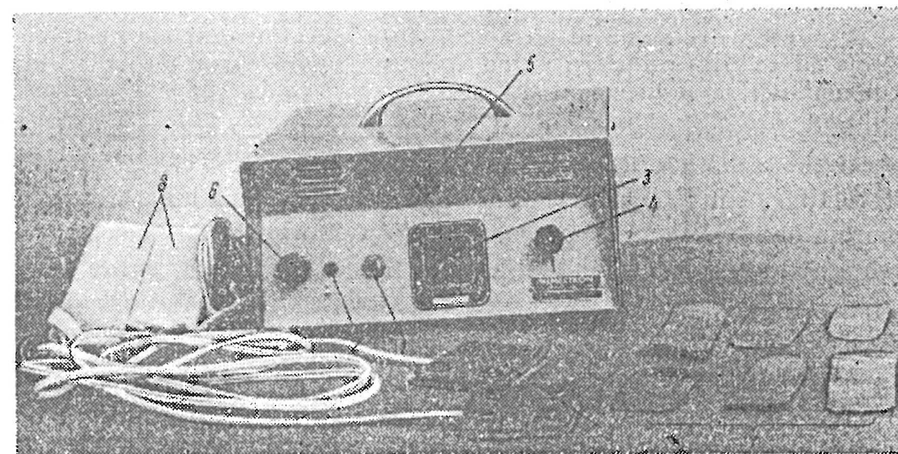
Producerea contracțiilor musculare se va începe după ce clienta este relaxată, destinsă.

Tratamentul bărbiei duble este indicat persoanelor ce prezintă retenții de limfă, depuneri de grăsimi și deșeuri metabolice, hipotonie musculară, în regiunea submentonieră.

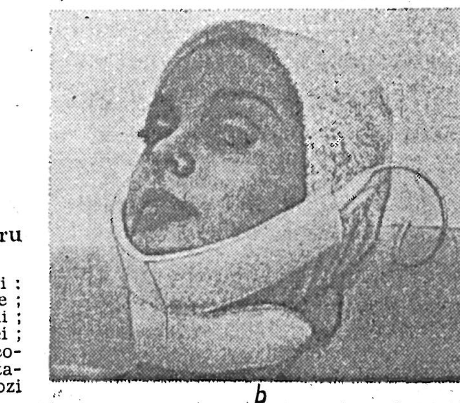
Tratamentul se realizează cu ajutorul mentonierei (fig. 12). Aceasta este confecționată din spontex cu o formă specială, ce permite aplicarea ei pe gît și pe maxilarul inferior.

În interior, se introduc 4 electrozi, ce se conectează încrucișat la aparat cu ajutorul a 4 fire conducătoare.

Se începe tratamentul cu intensitate și frecvență mică, mărindu-le pe parcurs pînă se obțin contracții musculare. Intensitatea se stabilește și în funcție de sensibilitatea clientei.

a

b

Fig. 12. Estetodinul și modul de lucru cu aparatul :

a — părțile componente ale aparatului : *1* — întrerupător ; *2* — bec de semnalizare ; *3* — buton pentru variația intensității ; *4* — buton pentru variația frecvenței ; *5* — bec de control ; *6* — priză pentru conectarea electrozilor ; *7* — electrozi metalici ; *8* — pungi din spontex ; *9* — electrozi tetrapolari ; *b* — aplicarea mentonierei.

Ca urmare a activării circulaţiei sanguine locale se uşurează metabolizarea şi resorbţia produşilor reţinuţi la acest nivel, iar contracţiile musculare ritmate produc o tonifiere a fibrelor musculare şi elastice.

Reuşita tratamentului depinde de respectarea intervalului dintre şedinţe, de aplicarea integrală a curei.

Tratamentul bustului trebuie să fie efectuat într-o poziţie iniţială, cu capul aplecat uşor înainte.

După o curăţire cu emulsie demachiantă şi un effleurage manual efectuat sub vapozon, se aplică electrozii tetrapolari mici, la o distanţă de 1 cm sub tiroidă. Sacii trebuie să fie perfect înmuiaţi în soluţie de clorură de sodiu.

Se începe tratamentul cu o frecvenţă cu ritm lent, apoi se continuă cu un ritm rapid, revenind apoi iar la o frecvenţă cu ritm lent. Intensitatea se reglează pînă la obţinerea contracţiilor musculare ritmate. Se menţin electrozii în această poziţie timp de trei perioade succesive ale ritmului : lent, rapid, lent. Se deplasează electrozii apoi în regiunea sub claviculară, unde se menţin timp de 3 min. Muşchiul marele pectoral se tratează folosind electrozii tetrapolari mari, pentru a obţine contracţii musculare vizibile. Baza sînilor se poate trata cu electrozii tetrapolari mari sau cu electrozii speciali, de formă circulară. Frecvenţa va fi de 10—15°.

Tratamentul corpului se adresează în mod particular celulitei şi obezităţii. Celulita este o afecţiune a ţesutului conjunctiv, ce produce alterarea ritmului circulator în capilare, staze limfatice, localizarea lobulilor grăsoşi ce produc o comprimare a nervilor senzitivi. Toate aceste modificări sînt determinate de sistemul glandular şi neurovegetativ.

Tehnica de lucru este aceeaşi ca în regiunea feţei, însă intensitatea poate atinge valori mai mari.

Cu estetodinul se realizează şi dezincrustarea. Pentru aceasta, se ataşează la aparat un dezincrustor şi se foloseşte o soluţie de carbonat de sodiu. Saponificarea grăsimilor obţinută prin dezincrustare cu estetodinul este mai profundă. Aparatul este folosit şi pentru efectuarea ionizărilor.

Întreţinerea aparatului. După folosire, plăcuţele metalice se spală, se usucă ; săculeţii de spontex se spală cu detergent şi se clătesc cu apă multă, apoi se usucă.

Tabela 1

Aparate electrice folosite pentru îngrijiri faciale

Nr. crt.	Aparat	Tip	Acţiune	Efecte
1	VAPOFORUL	pasiv	chimică calorică	— înmuierea stratului cornos — dilatarea porilor — activarea glandelor sebosudorale — activarea circulaţiei — îndepărtarea toxinelor şi a impurităţilor — slabă hidratare
2	VAPOZONUL	pasiv	chimică	— bactericid — îmbunătăţirea respiraţiei cutanate — tonifiere — hidratare
3	SEBASPIRUL	pasiv	mecanică şi motorie	— curăţire a foliculilor de sebum — stimularea fibrelor musculare şi elastice — activarea circulaţiei
4	VAPORELUL	pasiv	chimică motorie	— rehidratare — stimularea tonusului muscular
5	CARBATOM	pasiv	chimică motorie	— rehidratare — acidifiere — menţinerea tonusului muscular
6	VIBRATORUL FACIAL	pasiv	motorie	— gimnastică musculară — relaxare — stimularea fibrelor elastice şi musculare
7	PERIA ROTATIVĂ	pasiv	chimică mecanică	— înmuierea stratului cornos — îndepărtarea celulelor descuamate — tonifiere — rehidratare
8	LAMPA DE ULTRAVIOLETE	pasiv	chimică calorică	— bactericid — melanogeneză — activarea circulaţiei — regenerarea celulară
9	ELECTRODERMUL	activ	calorică	— bactericid — activează circulaţia — tonifiere — hidratare — stimularea creşterii firelor de păr — decongestiv

Tabela 1 (continuare)

Nr. crt.	Aparat	Tip	Acțiune	Efecte
10	GALVANODERMUL	activ	chimică	— saponificarea sebumului — hrănire (prin ionizare) — hidratare
11	ESTETODINUL	activ	motorie chimică	— activarea circulației și normalizarea ei (prin gimnastică vasculară) — stimularea tonusului muscular — ionizări — saponificarea sebumului prin dezincrustare

C. APARATE ELECTRICE FOLOSITE PENTRU ÎNGRIJIREA CORPORALĂ

Orice femeie este dornică să aibă o înfățișare plăcută, armonioasă, atît facial, cît și corporal.

Un corp sănătos prezintă un echilibru armonios în cea ce privește cantitatea de alimente consumate prin oxidare și cantitatea ingerată. Astfel, se realizează o balanță metabolică normală, care este păstrată de apetit, asigurînd echilibrul între un centru al senzației de foame și altul care semnalizează sfîrșitul alimentării. Ambele centre sînt influențate de impulsuri nervoase care pornesc din întregul organism, din diferite țesuturi sau de sîngele care le irigă, avînd o compoziție diferită în cazurile de flămînzire sau sațietate. În acest sens, un rol deosebit îl are glucoza din sînge, care după masă este crescută, iar înainte de masă este scăzută.

În cazul în care se ingerează o cantitate mai mare de alimente, ele se depozitează sub formă de țesut grăsos la diferite niveluri ale organismului. Depozitată într-o cantitate excesivă, grăsimea face să apară excesul ponderal și deformări ale corpului, determinîndu-se astfel tabloul obezității, care a devenit un adevărat pericol al vieții moderne.

În general, este obeză orice persoană care prin aspectul său indică o depășire importantă a greutății corporale normale, prin depozitarea unei cantități însemnate de grăsime.

Depășirea cu peste 10% a greutății corpului dă semnalul de alarmă că se instalează obezitatea.

Depășirea între 10 și 15% a greutății normale marchează *obezitatea moderată*, depășirea cu 10—20% reprezintă o *obezitate mare*, iar la o depășire a greutății normale cu peste 20%, *obezitatea este avansată*, iar diagnosticul trebuie să îngrijoreze. Obezitatea se poate rezolva numai prin tratament medical.

Celulita

Un alt inamic al esteticii corpului feminin este și *celulita*, o afecțiune a țesutului subcutanat. Nu apare neapărat la persoanele grase și nu depinde de vîrstă, dar este mai frecventă la vîrsta mijlocie.

În faza incipientă, celulita se manifestă printr-o congestionare ușoară și o dilatare a vaselor mici ce se găsesc în țesutul conjunctiv. În fază mai avansată urmează o inundare a fasciculelor componente, cu o serozitate care cu timpul duce la o inflamație cronică și fibroasă a țesutului subcutanat, formînd numeroși noduli cicatriceali.

Cauzele celulitei sînt :

— eliminările defectuoase ale deșeurilor și toxinelor care se acumulează în țesutul conjunctiv, provocînd îngroșarea lui ;

— deficiențele hepatice ;

— unele tulburări în funcția intestinală ;

— tulburări ale sistemului nervos ;

— lipsa de mișcare și oxigenare (sedentarismul), care favorizează apariția celulitei la glezne, genunchi, coapse, fese și șolduri ;

— funcții hormonale anormale, de exemplu funcționarea defectuoasă a ovarelor, a hipofizei și a tiroidei, ce se manifestă în unele faze ale vieții genitale la femeie (pubertatea, sarcina, menopauza).

Se diferențiază două tipuri de celulită :

1) *Celulita superficială*, care se prezintă sub două forme :

a) *Celulita nodulară* — caracterizată prin formarea în țesuturi a unor noduri subcutanate de consistență tare, cu contur neregulat, de dimensiuni variabile și foarte sensibile la pipăit, fiind local dureroase.

b) *Celulita difuză* — caracterizată printr-o aglomerare difuză și anormală a țesutului adipos subcutanat în regiunea umerilor, a brațelor, a cefii, în cea lombară și pe coapse. Apare la femeile cu tonus muscular diminuat sau cu obezitate. Are o consistență granuloasă, care la pipăit nu este dureroasă ; numai la apăsare apare o durere specifică.

2). *Celulita profundă* — se prezintă sub forma unor noduli fixați în profunzime.

În faza incipientă, celulita trebuie tratată prin masaje manuale, mecanice și electrice, în special prin vibromasaj (mai ales pentru celulita superficială).

Se recomandă un regim alimentar cu reducerea făinoaselor, a dulciurilor, pentru înlesnirea consumării lipidelor.

Adjuvant în tratament îl constituie exercițiile fizice, în special gimnastica zilnică dimineața în fața ferestrei deschise sau în aer liber, cu multe exerciții de respirație pentru accelerarea arderilor și activarea schimburilor chimice.

Dacă celulita nu este tratată la timp, țesutul conjunctiv afectat se transformă cu timpul în țesut fibros, afecțiunea devenind ireversibilă.

Deși asupra stării generale a organismului celulita nu are repercusiuni grave, ea împăstează formele corpului, depășind proporțiile ideale, pînă la deformări care creează complexe.

Generalități asupra îngrijirilor corporale

Cosmeticienele execută tehnicile manuale, mecanice, termice, electrice etc. în scop igienic și estetic, pe pielea sănătoasă.

Tehnicile manuale

Au fost descrise în capitolul de masaj cosmetic, executat atît facial, cît și în anumite regiuni ale corpului (brațe, picioare, spate).

Tehnicile mecanice

Acțiuni vibratoare. În funcție de elementele de contact folosite, se pot obține : deconectare, calmare, euforie, activare a circulației capilare superficiale.

Există aparate care produc acțiuni vibratoare și care se pun la dispoziția clientelei în institute sau cabinete speciale de îngrijire corporală : vibromasorul — chingi vibratorii, fotolii cu saltele vibratorii (care produc o relaxare rapidă), Girodynul, masa vibrantă, Vimas.

1. VIBROMASORUL

Este un aparat (fig. 13) cu acțiune vibratorie, fiind alcătuit dintr-un *motor* la care sînt anexate *chingi* simple sau prevăzute cu bile din lemn pentru masaj mai profund.

Fig. 13. Vivromasorul.

Motorul se mișcă circular și produce o mișcare vibrată a chingilor. Acestea se pot fixa în diferite regiuni, și anume : abdomen, fese, coapse, brațe.

Masajul produs îndepărtează depozitele de grăsime de prisos, precum și celulita, stimulînd circulația sanguină și tonusul muscular.

Este contraindicat în afecțiuni interne, cum ar fi : afecțiuni hepatice, renale, genitale, gastrice, cardiace, deci în general se aplică unui organism sănătos.

2. GIRODYNUL

Este tot un aparat (fig. 14) ce realizează masajul vibrat. Este format dintr-un motor, de care este fixat un cadru la capătul căruia se află piese din ebonită sau material plastic, de diferite forme și mărimi, în funcție de regiunea unde se folosesc.

Se poate executa un masaj vibrat, circular, pe tot corpul.

Efecte : Activarea circulației, stimularea tonusului muscular și a terminațiilor nervoase.

Fig. 14. Girodinul.

3. MASA VIBRANTĂ

Servește ca un pat de masaj vibrator, combătînd cu eficacitate deformațiile produse de o proastă circulație.

4. VIMAS

Este un aparat de masaj de joasă frecvență. Este alcătuit dintr-o carcasă, un motor și piese anexe din cauciuc sau material plastic, de diferite forme și mărimi.

Se poate efectuat un masaj muscular general, al membrelor, articulațiilor, spatelui, capului.

Aparatul se poate folosi și la domiciliu, datorită mărimii convenabile. Efectele sînt aceleași ca la masajele vibrate. Facial nu se recomandă, deoarece vibrațiile sînt puternice și pot deplasa pielea pe planurile profunde, producînd efecte inestetice.

* * *

Acțiuni pneumatice. Acestea sînt realizate prin aer pulsat, prin comprimare sau prin contracții musculare și vasculare de profunzime.

5. AERODYNUL

Aerodinul produce acțiuni pneumatice *prin aer pulsat*. Sub presiune moderată și la temperatură rece sau caldă, se obține o activare sanguină și limfatică, care are ca rezultat o oxidare a grăsimilor superficiale și eliminarea deșeurilor organice.

Este un aparat de masaj care folosește aerul proiectat de la înălțime, cu presiune. Acțiunea vibrantă este modulată după dorință și recomandată a fi utilizată avînd efectele de mai sus. Același masaj efectuat sub apă ozonată se numește *masozon*.

6. AIRBLOW

Acțiunile pneumatice realizate *prin comprimare* folosesc procedeele cunoscute. Aparatele au forma unei *cizme* sau *mîneci* gonflabile, cu presiune ritmată, reglabile.

Se procedează astfel : se înfășoară pe picior benzi sau se încalță un ciorap elastic îmbibat într-un decoct din plante cu efecte asupra circulației sanguine și apoi se aplică cizma cu aer comprimat (fig. 15).

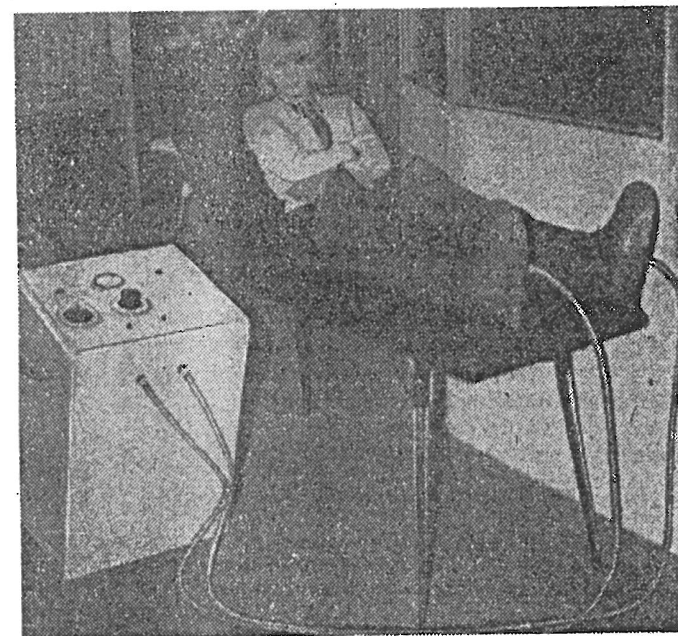

Fig. 15. Airblow.

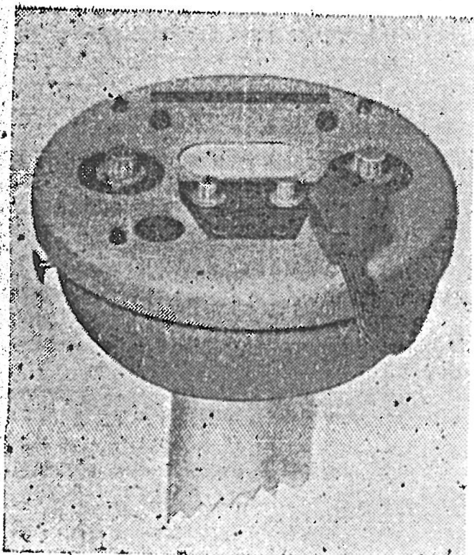

Fig. 16. Supernemectronul.

Acest masaj este eficace în circulația periferică defectuoasă, pe care o reglează.

7. SUPERNEMECTRONUL

Acțiunile pneumatice care produc *contracții musculare și vasculare de profunzime* sînt realizate cu spernemectronul Aparatul are un principal efect interferențial excitomotor, determinat în interiorul corpului cu ajutorul a doi curenți de medie frecvență (fig. 16).

Prezentare :

— două reglatoare de intensitate ;
— două reglatoare de frecvență ;
— două prize pentru electrozi ;
— două indicatoare optice de frecvență ;
— un întreruptor ;
— un comutator de variație automată a frecvenței.

Modul de folosire este următorul :

— Se dă drumul aparatului, iar indicatoarele de frecvență se iluminează.

— Se fixează electrozii pe regiunea dorită (plăcuțe metalice introduse în săculeți de spontex, umeziți în soluție de clorură de sodiu, care se fixează cu benzi de cauciuc sau material plastic) și se așteaptă ca aparatul să obțină temperatura necesară de funcționare. Se reglează frecvența pînă se observă indicatorul clipind în ritmul excitațiilor.

— Se fixează firele electrozilor în prize.

— Se mărește intensitatea încet, pînă se obține fenomenul dorit (frecvența rapidă — furnicături ; frecvența lentă — contracție musculară).

Efectele Supernemectronului sînt :

— calmarea părților dureroase ;
— vasodilatație și mărirea drenajului limfatic ;
— efect stimulator asupra tonusului muscular, împiedicînd atrofierea ;

— înlesnește consumul de calorii ;
— modifică echilibrul neurovegetativ.

Tehnica generală de lucru este următoarea :

— Se introduc electrozii în săculeții de spontex umeziți.

— Se fixează pe regiunea respectivă cu benzi de cauciuc sau săculeți de nisip, pentru ca amplitudinea contracțiilor musculare să întîlnească un obstacol rigid.

— Se încep, 5 min cu o frecvență fixă la limita de clipire luminoasă și apoi, 4 min cu o intensitate corespunzătoare unei senzații ușoare de furnicături, pentru a se produce vasodilatație și calmare.

— Se continuă cu ritmul automat, determinînd contracții musculare foarte puternice, dar suportabile.

— Se termină cu 2 min la dispozitivul 2, fiind sfîrșitul ședinței. Durata unei ședințe este de 30 min, în afară de primele două ședințe care durează 15 min, pentru acomodare. În primele ședințe se va avea grijă să nu se excite lanțul simpatic și să se simtă numai furnicături.

Indicații : Hipodermite, celulită, reticuloze, infiltrații subcutanate.

* * *

Acțiuni termice și actinice se pot realiza prin :

a) *Termofotoestetica* reprezentată prin :

— expunere la soare — rolul cosmeticienei este de a sfătui clienta cum să obțină o bronzare uniformă fără arsuri ;
— raze ultraviolete — se folosesc lămpi cu puterea controlată *(Nemectrosolul)* ; astfel, acțiunea bronzantă poate fi utilizată, excluzînd tratamentul terapeutic. Nemectrosolul este folosit pentru bronzare în ședințe repetate, cu expuneri scurte, evitînd a se obține un eritem intens. Pentru a preveni accidentele oculare, ochii vor fi protejați cu ochelari speciali sau tampoane umezite.
— *băile de lumină* — mai puțin cunoscute, dar eficace în cazul burletelor inestetice și al unei circulații încetinite ;
— *razele infraroșii* — pentru a face să reacționeze pielea atonă, activînd circulația, ceea ce ajută la penetrația produselor cosmetice, mărind eficacitatea lor.

b) *Alți agenți termici*, cum sînt :

— *băile simple* — cu alge sau esențe aromatice ;

— *băile efervescente* — mai eficace prin micromasajul produs, care ajută la penetrația produselor dizolvate și produce o destindere nervoasă ;
— *dușul cu mai multe jeturi filiforme* — este de asemenea favorabil terminațiilor nervoase ;
— *căldura uscată sau umedă* — obținută în Sanozon.

8. SANOZONUL

Efectele saunei se datoresc acțiunii oxigenului, a ozonului și a bioxidului de carbon.

Instalația are forma unei cabine care este închisă ermetic cu un capac. Are anexat un dispozitiv atomizor care permite pulverizări de diverse infuzii de plante medicinale cu acțiuni antiinflamatorii, calmante, tonifiante și dezinfectante pentru piele.

Sanozonul este o instalație modernă pe principiul clasic al băii Sauna finlandeze folosind aburul uscat și, în plus, acțiunea bacteriostatică și bactericidă a ozonului (fig. 17).

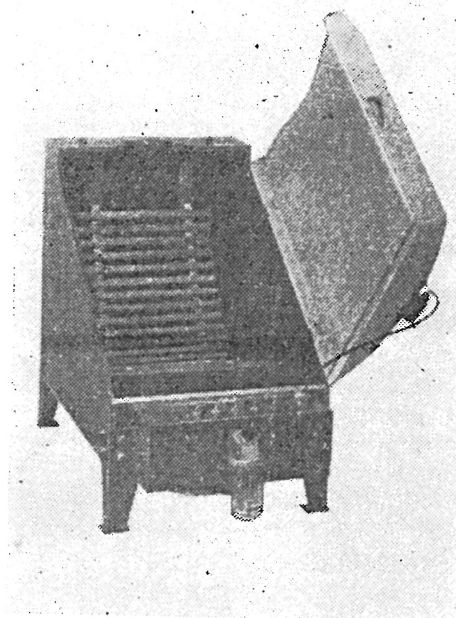

Fig. 17. Sanozonul.

Efectele sînt următoarele :

— Căldura determină o creștere a circulației periferice și a metabolismului celular.

— Acțiunea terapeutică a ozonului se datorește proprietăților sale oxidante, de îmbogățire a țesuturilor cu oxigen molecular și în stare nativă. La nivelul pielii are și o acțiune vasomotorie.

Ozonul, o combinație instabilă a oxigenului, produce descompunerea radiației ultraviolete, care pătrunde pînă în straturile profunde ale pielii.

La Congresul de medicină fizică de la Nancy, Marsault a afirmat că o ședință de ozonoterapie este egală cu o săptămînă la munte.

Indicații :

— tulburări circulatorii profunde și periferice (stări de asfixie, anemie, acrocianoză) ;
— tulburări respiratorii (astm, bronșită cronică) ;
— tulburări nervoase (astenie, surmenaj) ;
— tulburări digestive (colibaciloze, constipație) ;
— tulburări ginecologice (inflamații, infecții) ;
— afecțiuni dermatologice (acnee, eczemă, piodermite) ;
— afecțiuni reumatice ;
— obezitate — pierdere în greutate de la 500—1 000 g după fiecare tratament.

Capitolul VI

EXAMENUL COSMETIC ŞI FIŞA COSMETICĂ

Examenul cosmetic reprezintă o etapă premergătoare în tratamentul cosmetic.

Prin examenul cosmetic căutăm să obţinem o serie de date, informaţii şi observaţii în vederea stabilirii diagnosticului de ten. Toate acestea le culegem încă de la intrarea clientei în cabinetul cosmetic, atît prin observaţii, cît şi prin o discuţie liberă, degajată şi plină de tact, care să nu se transforme într-un interogatoriu, dar să ne conducă la scopul final — stabilirea diagnosticului de ten.

Este foarte important cît de corect se stabileşte diagnosticul de ten, deoarece numai astfel vom obţine rezultate optime în efectuarea tratamentului cosmetic. Un diagnostic greşit determină aplicarea unor produse şi procedee neadecvate, ce pot înrăutăţi mai mult aspectul tenului.

Trebuie să diferenţiem *examenul cosmetic de examenul dermatologic.*

Examenul cosmetic. Observă imperfecţiuni care nu exprimă o stare de boală, încercînd ca, prin diferite procedee cosmetice aplicate, să redăm tenului un aspect cît mai estetic.

Examenul dermatologic. Depistează anumite boli de piele, anumite leziuni elementare sau erupţii cutanate, face investigaţii clinice şi de laborator, în scopul stabilirii diagnosticului şi precizării tratamentului în vederea vindecării.

Examenul cosmetic se desfăşoară în două etape :

— *examenul cosmetic preliminar ;*

— *examenul cosmetic propriu-zis.*

A. EXAMENUL COSMETIC PRELIMINAR

Se efectuează de la intrarea clientei în cabinetul cosmetic, la lumină obişnuită, pe faţa nedemachiată, cu ochiul liber.

În cadrul acestui examen preliminar vom căuta să observăm şi să aflăm o serie de aspecte generale ce privesc nu numai tenul, ci şi organismul în totalitate. Faţa este considerată „oglinda" întregului organism şi cea mai neînsemnată dereglare sau dezechilibru intern va determina apariţia unor imperfecţiuni, pe care va trebui să ştim precis să le interpretăm în vederea exactităţii diagnosticului şi a recomandărilor ce le vom da clientei pentru acasă, la sfîrşitul tratamentului.

Se vor observa următoarele :

Ţinuta clientei — receptivitatea faţă de modă. Ne interesează felul cum este îmbrăcată, coafată, dacă respectă linia modei şi o adaptează corect persoanei sale.

Machiajul. În privinţa machiajului vom observa :

— dacă urmăreşte linia modei şi dacă este adecvat personalităţii sale ;

— modul în care îşi aplică fardurile ;

— cantitatea fardurilor ;

— armonia culorilor ;

— dacă este adecvat ocaziei în care poartă acest machiaj ;

— dacă este adecvat vîrstei.

În caz că nu se machiază, la sfîrşitul tratamentului o vom sfătui cum să se machieze, eventual făcînd chiar o demonstraţie.

Vîrsta. O apreciem fără să întrebăm direct. Este imoprtantă pentru tratament, deoarece vom şti ce aparate să folosim, ce produse sînt necesare şi durata masajului facial.

Starea de sănătate. Importantă pentru diferitele imperfecţiuni de formă şi culoare ce pot apărea pe faţă în diverse afecţiuni interne. Astfel, vom şti în ce fel să facem tratamentul cosmetic, mai ales ce anume produse cosmetice putem folosi sau nu (exemplu : în alergii, eczeme etc.) şi vom recomanda neapărat control medical de specialitate.

Starea psihică. Este bine reflectată pe faţă. Este necesar să o cunoaştem pentru a adapta cît mai corect mişcările de masaj şi etapele de tratament, obţinînd o relaxare, o stare de optimism şi de încredere.

Mediul de lucru și cel de acasă. Are o mare influență în aspectul exterior, în starea de sănătate, psihică și nervoasă. Ne vom interesa dacă lucrează în mediu toxic, în umiditate, căldură sau frig, în zgomot. Toate acestea au mare importanță în alegerea procedeelor și a produselor cosmetice necesare.

Regimul de viață. Are o mare importanță în aspectul tenului. Regimul de viață trebuie să fie echilibrat, cu ore suficiente de somn, cu plimbări în aer liber, cu activități recreative și distructive, pe lîngă activitatea zilnică obligatorie. Este de preferat să se facă recomandări, decît să se pună întrebări pentru a nu fi indiscrete.

Alimentația. Este imoprtantă pentru sănătatea întregului organism, deci se recomandă o alimentație rațională și variată ; la anumite tipuri de ten (de exemplu la tenul gras asfixic și acneic) va trebui să se respecte un anumit regim alimentar.

Sensibilitatea sau starea alergică față de anumite produse cosmetice, alimente, medicamente este importantă pentru evitarea folosirii acestora în cadrul tratamentului cosmetic sau în îngrijirile de acasă.

Îngrijirile de acasă. Trebuie cunoscut modul cum se îngrijește clienta acasă, ce produse folosește. Se va ține seama de acest lucru cînd se vor da recomandările pentru acasă, și anume îngrijirile de acasă trebuie făcute zilnic, corect, cu produse adecvate tipului de ten.

Intervalul de tratament. Trebuie să se explice importanța periodicității tratamentului cosmetic, legat de vîrstă și de tipul de ten, pentru obținerea unor rezultate favorabile și pentru a întîrzia apariția semnelor de îmbătrînire.

Retușurile sînt necesare în cadrul tratamentului, și anume : pensat, vopsit gene și sprîncene, epilat în general și aplicarea unui machiaj corespunzător.

B EXAMENUL COSMETIC PROPRIU-ZIS

Se efectuează pe fața demachiată (curățată superficial), la lampa proiector, prin următoarele metode :

a) vizual ;

b) prin palpare, ce poate fi : superficială și profundă ;

c) cu ajutorul aparatelor.

1. EXAMENUL VIZUAL

În cadrul acestui examen observăm :

Tipul morfologic al feței care poate fi : oval, pătrat, rotund, diamant, lung, triunghi cu vîrful în sus, sau triunghi cu vîrful în jos. Aceasta este necesar pentru alegerea machiajului corespunzător și pentru eventualele corecturi (mai ales la sprîncene).

Relieful ridurilor. Ridurile pot fi : *fine, superficiale, de expresie,* cum sînt întîlnite mai ales la tenul normal ;

— *superficiale, liniare* — caracteristice uscăciunii, întîlnite la tenul uscat ;

— *superficiale, în rețea* — cauzate de deshidratarea superficială, caracteristică tenului deshidratat superficial ;

— *profunde, adînci, sub formă de cute sau pliuri,* datorită deshidratării profunde, întîlnite la tenul deshidratat profund ;

— *definitive,* multiple, ce brăzdează fața, datorită vîrstei.

Aspectul pielii, care poate fi : ușor lucioasă, netedă, caracteristică tenului normal ;

— *mată sau cu descuamări* — caracteristică tenului uscat și deshidratat superficial ;

— *lucioasă* — întîlnită la tenul gras uleios ;

— *mată, îmbîcsită* cu deșeuri cutanate și cu numeroase comedoane, specifică tenului gras asfixic.

Tot legat de aspectul pielii ne interesează *aspectul porilor,* care pot fi :

— *invizibili* — ca la tenul normal ;

— *mici* — cu comedoane subțiri, ca la tenul uscat ;

— *deschiși* — cu sebum lichid sau păstos, ca la tenul gras uleios ;

— *dilatați* — cu comedoane, ca la tenul gras asfixic ;

— prezența *pustulelor acneice* — ca la tenul acneic.

Colorația pielii. Pielea normală are o colorație *ușor roză.* Această culoare poate fi modificată datorită mai multor cauze :

— grosimii stratului cornos ;

— unor afecțiuni interne ;

— oboselii, surmenajului ;

— tulburărilor în irigația sanguină ;

— tulburărilor de ordin pigmentar.

Din cauza acestor tulburări care modifică culoarea normală a pielii, deosebim patru tipuri de piele cu modificări din punctul de vedere al culorii : *spălăcită, pămîntie, palidă* și *întunecată.*

Imperfecțiunile inestetice, care pot fi :

— de natură *pigmentară* (efelidele, cloasma gravidică, melanoza lui Riekle, xantelesma) ;

— de natură *vasculară* (eritroză, telangiectazii, cuperoză) ;

— de *alte origini* (cicatrice, arsuri, elemente de hipertricoză, cearcăne).

Gradul de senescență. Se observă elementele de îmbătrînire pe care le suferă pielea feței. Din acest punct de vedere putem clasifica tenul, legat de etapele principale ale vieții, și anume :

— tenul copilăriei ;

— tenul la pubertate ;

— tenul între 25 și 35 de ani — tenul tînăr ;

— tenul între 35 și 50 de ani — tenul matur ;

— tenul după 50 de ani — tenul senil.

2. EXAMENUL COSMETIC PRIN PALPARE

Palparea poate fi : *superficială* și *profundă*.

Palparea superficială. Se constată :

— *granulația pielii* — sau gradul de finețe. Se cercetează printr-o alunecare ușoară cu pulpa degetelor pe toată suprafața feței, și anume : *granulația* poate fi *normală* — adică cu piele fină, netedă, catifelată (în cazul tenului normal), sau *granulație modificată ;* spre exemplu : *aspră* — datorită uscăciunii sau descuamărilor (ca în cazul tenului uscat sau deshidratat) ; *grasă* — din cauza excesului de sebum (ca în cazul tenului gras uleios) ; *dură* — datorită sclerozării ; *neregulată* — determinată de prezența comedoanelor, a chisturilor sebacee, a pustulelor acneice, a porilor deschiși sau dilatați și a tuturor imperfecțiunilor inestetice ;

— *elasticitatea pielii* se constată printr-o apăsare ușoară cu pulpa degetului mediu în regiunea frunții sau în regiunea geniană. În acest caz se formează un ușor godeu (adîncitură). După ridicarea degetului, dacă acest godeu revine ușor la normal, înseamnă că *elasticitatea este bine* păstrată, iar dacă revine mai greu la normal, *înseamnă că elasticitatea este diminuată.*

Gradul de elasticitate este determinat de calitatea fibrelor elastice din derm și de suportul plastic al pielii, acesta la rîndul lui format din cantitatea de apă și de grăsime din piele.

Palparea profundă. Printr-o palpare mai profundă putem constata următoarele :

— *grosimea pielii* se cercetează prin prinderea pielii și ușoara rulare a ei între police și index la nivelul maxilarului inferior, în dreptul gonionului (porțiunea de maxilar din dreptul șanțului nazogenian). Din punctul de vedere al grosimii deosebim : *piele normal de groasă, subțiată* sau *îngroșată.* Pentru a ne da seama mai bine de grosimea pielii feței o vom compara cu grosimea pielii de la nivelul porțiunii anterioare a antebrațului persoanei respective ;

— *aderența pielii* de straturile profunde. Cu pulpa degetului mediu se execută o ușoară apăsare și deplasare circulară a pielii din regiunea frunții. Dacă pielea este fermă, înseamnă că *aderența este bine păstrată,* iar dacă se deplasează cu ușurință pe straturile profunde, înseamnă că *aderența este diminuată.*

Aderența pielii o mai putem observa și cînd cercetăm grosimea pielii, și anume cît de ușor putem desprinde pielea de straturile profunde pentru rularea ei.

Aderența este determinată de calitatea fibrelor elastice din derm, de suportul plastic și de tonusul muscular ;

— *turgorul* (cantitatea normală de apă din celule și spațiile intercelulare). Se prinde între police și index pielea de la nivelul pleoapei inferioare formînd o cută transversală și apoi se eliberează rapid. Dacă cuta formată revine imediat la normal înseamnă că *turgorul este normal,* adică pielea are o cantitate suficientă de apă ; dacă cuta persistă și revine încet către normal, înseamnă că *turgorul este diminuat* și că pielea are un deficit de apă, deci o deshidratare profundă.

— *irigația sanguină* se constată îndepărtînd pleoapa inferioară și privind colorația conjunctivei. În funcție de intensitatea colorației putem vorbi de o *irigație bună* sau *deficitară.* În anumite *afecțiuni interne,* cum ar fi anemia, conjunctiva are o colorație palidă. Irigația sanguină are o importanță deosebită, avînd rol în hrănirea și oxigenarea pielii ;

— *tonusul muscular* se determină prinzînd pielea și țesutul subcutanat între police și index, sau printr-o ușoară lovire de jos în sus cu dosul falangelor. Se constată un *tonus normal* păstrat, cu o piele fermă, sau un *tonus diminuat,* cu o piele flască. Se mai poate constata chiar o atonie musculară, mai ales în anumite afecțiuni (parezele) ;

— *funcția glandelor sebosudorale.* Aceasta se poate observa și vizual : un ușor luciu, un luciu mai accentuat sau o matitate a pielii, aspecte pe care le putem cerceta și prin palpare. Se aplică o foiță de țigară sau o lamelă de sticlă ce se va deplasa ușor pe suprafața pielii. Dacă se constată o ușoară urmă de grăsime, înseamnă că *func-*

ția glandelor sebosudorale este normală, dacă urma este accentuată, *funcția glandelor este în exces,* iar dacă aceasta lipsește, *funcția glandelor este diminuată ;*

— *demografismul* (reacția pielii la o excitație mecanică). Se va trasa cu o baghetă de sticlă sau plastic o linie pe gît, decolteu sau frunte. După cîteva secunde va apărea la locul respectiv o linie roșie sau albă (după cum au reacționat vasele sanguine prin vasoconstricție sau dilatare), care ne determină gradul de sensibilitate a pielii la acțiunile mecanice. În felul acesta vom ști cu ce intensitate trebuie să lucrăm în cadrul tratamentului (mai ales la demachiere, la extragerea comedoanelor și la masajul facial).

Este bine să se ia în considerație sensibilitatea pielii în general, precum și față de agenții fizici și microbieni.

Tenurile uscate care au cantitate scăzută de secreție sebacee, iar mantaua acidă este diminuată, deci nu au o protecție naturală, sînt sensibile la agenții fizici (vînt, soare, frig), ceea ce duce la o accentuare a uscăciunii pielii și la deshidratare.

Tenurile grase, în general, care au o secreție crescută de sebum, deci un *p*H alcalin, au o sensibilitate la agenții microbieni (streptococi, stafilococi), mergînd pînă la apariția infecției, cum este în cazul tenului acneic ;

— *culoarea pielii.* Cu ajutorul unei lamele de sticlă se face o ușoară presiune pe piele în regiunea geniană. Se va observa colorația pielii prin transparența lamelei. Prin presiunea exercitată de lamela de sticlă se determină o ușoară vasoconstricție a capilarelor și se observă culoarea pielii, deci neinfluențată de desenul sanguin.

3. EXAMENUL COSMETIC CU AJUTORUL APARATELOR

Dintre aparatele folosite la examinarea feței se cunosc :

— lupele ;

— lampa Wood ;

— *p*H-metrul.

Examenul cosmetic cu ajutorul lupelor ne ajută la observarea imperfecțiunilor de formă și culoare.

Se folosesc lupe simple, luminoase sau fluorescente.

Lupele simple. Cu ajutorul lor examinăm fața la lumina zilei în bune condiții, cu dezavantajul că studiem o porțiune limitată, în funcție de diametrul lupei.

Lupele luminoase sînt superioare celor simple, datorită becului cu care sînt prevăzute, ajutînd astfel și la luminarea porțiunii examinate, avînd deci o vizibilitate mai bună.

Lupele fluorescente sînt mari, prevăzute cu un tub fluorescent pe margine ; ajută la examinarea în totalitate a feței, luminînd-o în același timp. Sînt cele mai indicate pentru examenul cosmetic.

Examenul cosmetic cu lampa Wood ajută la observarea imperfecțiunilor de grosime și de structură ale pielii, precum și a gradului de hidratare.

Lampa Wood, cunoscută și sub numele de „lumină neagră", este o bandă de ultraviolete obținută de un generator obișnuit de ultraviolete, filtrată apoi printr-un ecran. Această lumină are proprietatea de a provoca fluorescența substanțelor sau corpurilor care nu sînt luminoase sau fluorescente în mod natural.

Examenul la lampa Wood se face într-o cameră obscură. Se lasă lampa să se încălzească 2—3 min și se plasează la o distanță de 15—20 cm de fața clientei. Pe față apar diferite fluorescențe în funcție de grosimea stratului cornos și de gradul de hidratare, și anume :

— *fluorescență albicioasă* — la un ten gras cu hipercheratinizarea stratului cornos ;

— *fluorescență întunecată* — la un ten uscat cu o ușoară cheratinizare a stratului cornos ;

— *fluorescență violacee* — la un ten normal ;

— *fluorescență intensă* — la un ten hidratat ;

— *fluorescență slabă* — la un ten deshidratat.

Examenul cosmetic cu pH-metrul. *p*H-ul este gradul de aciditate sau de alcalinitate al unei soluții.

Valorile *p*H-ului se înscriu pe o scară de la 0—14 ;

0— 7 — reprezintă zona de aciditate ;

7—14 — reprezintă zonă de alcalinitate ;

7 — este punctul neutru.

pH-ul normal al pielii are valoarea între 4,5 și 6,5, adică ușor acid.

Valoarea *p*H-ului nu este fixă, fiind influențată de : agenții externi, alimentație, digestie, diferite afecțiuni ale pielii și, bineînțeles, de tipul de ten.

Determinarea *p*H-ului se face dimineața, pe nemîncate, pe fața spălată de seara și nedemachiată dimineața. Se măsoară *p*H-ul în diferite regiuni ale feței, se notează valorile și apoi se face media, care reprezintă valoarea de *p*H.

În tratamentele cosmetice, valoarea *p*H-ului este importantă, deoarece constituie un indiciu în alegerea produselor ce trebuie folosite pentru a aduce *p*H-ul către valorile normale.

La suprafața pielii există *mantaua acidă* — o peliculă formată din: acizii grași din sebum, transpirație, celule moarte descuamate, praf. Acesta reprezintă puterea-tampon care apără pielea de infectarea cu microbii banali de pe piele.

Puterea-tampon reprezintă proprietatea pielii de a restabili valoarea inițială a *p*H-ului.

Pielea poate reacționa singură la variațiile *p*H-ului, provocate de produsele alcaline, și de a restabili *p*H-ul inițial. După rapiditatea cu care pielea își restabilește valoarea inițială a *p*H-ului puterea-tampon poate fi normală sau diminuată.

Pentru determinarea puterii-tampon se procedează astfel: se determină valoarea *p*H-ului și apoi se spală fața cu apă și săpun; se clătește bine, se usucă și se determină din nou valoarea *p*H-ului. Dacă aceasta este sub 7, înseamnă că pielea va suporta ușor produsele alcaline, iar dacă este peste 7, puterea de apărare a pielii este scăzută, deci se vor folosi produse acide.

Toate procedeele folosite în cadrul examenului cosmetic au o importanță deosebită.

Deci examenul cosmetic se va face cu multă atenție, folosind toate metodele de cercetare pentru a stabili un diagnostic corect de ten și în felul acesta se va aplica un tratament adecvat, obținînd rezultate optime.

C. FIȘA COSMETICĂ

Toate datele obținute prin examinarea feței, în cadrul examenului cosmetic, vor fi sistematizate și trecute în fișa cosmetică (așa cum este prezentată mai jos). Fiecare clientă va avea o astfel de fișă inițială, la ședințele următoare de tratament se vor face anexe, ce vor cuprinde procedeele de tratament găsite în ședința respectivă, aparatele și produsele respective. În felul acesta se va aplica un tratament variat, cu produse diferite, care în fiecare ședință va îndeplini un alt scop, căutînd să-i dea tenului tot ce are nevoie, prin diferite procedee.

FIȘA COSMETICĂ

1. Numele și prenumele
2. Vîrsta
3. Adresa completă
4. Mediul în care lucrează
5. Receptivitatea la modă
6. Starea de sănătate
7. Starea psihică
8. Regimul de viață
9. Reacții alergice
10. Felul îngrijirilor acasă
11. Intervalul de tratament
12. Tipul morfologic al feței
    - oval
    - rotund
    - pătrat
    - lung
    - diamant
    - triunghi cu vîrful în sus
    - triunghi cu vîrful în jos
13. Relieful ridurilor:
    - de expresie;
    - liniare, superficiale;
    - superficiale în rețea;
    - definitive, datorită vîrstei;
    - profunde, datorită deshidratării.
14. Aspectul pielii:
    - ușor lucios;
    - mat;
    - lucios;
    - cu descuamări.
15. Aspectul porilor și prezența comedoanelor:
    - invizibili;
    - mici, cu comedoane subțiri;
    - deschiși;
    - dilatați, cu comedoane închistate;
    - pustule acneice;
    - chisturi sebacee.
16. Colorația pielii:
    - ușor rozată;
    - palidă;
    - pămîntie;
    - spălăcită;
    - întunecată.
17. Imperfecțiuni inestetice:
    - vasculare (eritroză, telangiectazii, angioame);
    - pigmentare (efilide, xantelasmă, cloasmă gravidică);
    - de alte origini (cearcăne, cicatrice, arsuri, elemente de hipertricoză).
18. Granulația:
    - normală;
    - modificată:
      - aspră;
      - grasă;
      - neregulată
19. Elasticitatea:
    - păstrată;
    - diminuată.
20. Grosimea pielii:
    - normală;
    - subțiată;
    - îngroșată.
21. Aderența:
    - păstrată;
    - diminuată.
22. Turgorul:
    - normal;
    - diminuat.
23. Irigația sanguină:
    - normală;
    - diminuată.
24. Tonusul muscular:
    - păstrat;
    - diminuat.
25. Funcția glandelor sebosudorale:
    - normală;
    - diminuată;
    - în exces.
26. Sensibilitatea:
    - la agenți mecanici;
    - la agenți fizici;
    - la agenți chimici;
    - la agenți patogeni.
27. Examenul cu ajutorul lupelor
28. Examenul cu ajutorul lămpii Wood
29. pH-ul
30. Diagnosticul de ten
31. Schema de tratament
32. Fișa anexă de examen cosmetic

Capitolul VII

RELAXAREA ŞI OXIGENAREA ÎN CABINETUL COSMETIC

A. IMPORTANŢA RELAXĂRII ŞI A OXIGENĂRII

Cabinetele cosmetice au devenit nu numai o necesitate pentru îngrijirea şi înfrumuseţarea tenului, ci şi o posibilitate de realizare a unei destinderi musculare şi a unei relaxări nervoase.

Oboseala, surmenajul, nervozitatea, aerul închis lasă pe faţă urme vizibile şi neplăcute : riduri, cearcăne, aspect întunecat al tenului şi oboseală în mişcări.

Găsirea soluţiilor de înlăturare a acestor inconveniente a intrat în preocuparea medicinii şi a cosmeticii.

În medicină, asistăm la modul în care se pun bazele unei specialităţi noi, care studiază mijloacele apte pentru a preveni la om efectele periculoase ale suprasolicitării nervoase, specialitate care instituie cure de relaxare destinate să redea vigoare şi tinereţe. Aceste cure merg de la un regim de somn prelungit pînă la tratamentele în staţiunile termale dotate cu echipament ce practică oxigenarea şi relaxarea. Aceasta este fizioterapia aplicată în staţiunile balneare.

Cabinetele de cosmetică par a fi locurile cele mai potrivite unde femeile şi bărbaţii pot beneficia în cadrul îngrijirilor cosmetice de mijloace şi metode moderne de relaxare şi oxigenare. Tratamentele cosmetice aplicate persoanelor nervoase cu faţa crispată, încordată, obosită nu vor da randamentul dorit. De aceea, este absolut necesar ca atît înainte, cît şi în timpul tratamentului să se creeze clientei condiţii de relaxare, destindere nervoasă şi oxigenare. În acest fel, ea devine mult mai receptivă la îngrijirile ce i se aplică şi rezultatele tratamentului cosmetic vor fi apreciabil îmbunătăţite.

Îngrijirile cosmetice faciale care se acordă clientelor la cabinetele cosmetice vor fi eficiente, dacă, pe lîngă condiţiile de relaxare create, tratamentele vor fi efectuate conştiincios, bazate pe cunoştinţe ştiinţifice de specialitate şi utilizînd produse de calitate, adecvate tipului de ten.

Importanţa oxigenării. Se spune că relaxarea este o detentă organică, obţinută în condiţii speciale de odihnă, într-un cadru adecvat şi într-o atmosferă bogată în oxigen.

Oxigenul este gazul care permite la nivelul fiecărei celule arderea substanţelor calorice şi care procură organismului forţă şi căldură.

Forţa rezultată este folosită de către muşchi, a căror contracţie asigură mişcările. În urma travaliului muscular rezultă acidul lactic. Acumularea acestui deşeu organic provoacă senzaţia de oboseală musculară. Oxigenul acţionează împotriva oboselii, intervenind în metabolizarea acidului lactic.

Oxigenul este absolut necesar relaxării, deoarece asigură o bună respiraţie, o oxigenare a sistemului nervos cu efect tonic asupra acestuia, o îmbunătăţire a activităţii cerebrale şi musculare, o îndepărtare a oboselii din organism prin destinderea muşchilor.

Este ştiut faptul că atmosfera încărcată în bioxid de carbon agravează starea de nervozitate. Acest lucru este confirmat de starea de agitaţie, încordare, crispare a persoanelor ce locuiesc în oraşele poluate care-şi caută destinderea refugiindu-se la sfîrşit de săptămînă sau în concedii în staţiunile balneare sau la munte, unde atmosfera este bogată în oxigen.

B. METODE DE OXIGENARE ŞI DE RELAXARE

— Cabinetul cosmetic este un loc unde se poate produce relaxarea şi oxigenarea clientei. Un prim factor în producerea destinderii nervoase este *aspectul cabinetului.* Acesta trebuie să fie curat, bine aerisit, aranjat cu gust.

— Un alt factor de relaxare îl formează ambianţa coloristică din cabinet. Se preferă nuanţele de roz, bleu, gălbui, verde pal, atît pentru tapetul pereţilor, cît şi pentru mobilier şi lenjerie. Aceste culori pastelate sînt mai calde, mai odihnitoare.

S-a emis ideea că acolo unde există mai multe cabinete să se folosească culori pastelate, dar pentru fiecare cabinet altă culoare.

Dacă nu se poate realiza acest lucru, se poate crea o ambianţă coloristică plăcută, odihnitoare prin folosirea halatelor, a huselor colorate, folosirea vazelor cu flori, a luminilor colorate.

Folosirea culorilor pastelate a dat rezultate în executarea unor tratamente cosmetice, făcînd persoana mai receptivă la tratament. Culorile trebuie alese după temperamentul şi starea psihică a clientei.

Tereza Colli folosind lumina colorată a obținut rezultate bune în diminuarea ridurilor superficiale de la ochi sub influența culorii albastru-bleu, datorită relaxării mușchilor.

În urma unor observații îndelungate s-a constatat că efecte tonice asupra clientelor le au culorile roz-roșu ; de aceea ele au fost recomandate și folosite în cadrul tratamentelor aplicate persoanelor apatice.

— Un alt factor necesar relaxării îl constituie existența în cabinetul cosmetic a unui fotoliu special pentru relaxare, așa cum s-a mai arătat. Pe lîngă fotoliul cosmetic, camera de relaxare trebuie să dispună de :

— un vapozon, pentru ozonizarea aerului și umezirea lui ;

— un tub de oxigen ;

— un aparat de umezire a aerului folosit pe perioada de timp cît nu funcționează vapozonul ;

— lumina discretă sau colorată ;

— un fond muzical discret.

Este recomandat ca în timpul relaxării și în timpul tratamentului cosmetic clienta să fie singură cu cosmeticiana ce o îngrijește. Prezența mai multor persoane determină clientei o stare de încordare, iar relaxarea, destinderea totală nu sînt posibile.

Modul în care se practică oxigeno-relaxarea

— Clienta își dezbracă hainele și încălțămintea și îmbracă pelerina sau halatul, cu care rămîne tot timpul tratamentului. Părul se izolează într-o bonetă.

— Se efectuează masajul de relaxare în regiunea spatelui. Clienta este așezată pe un taburet, iar cosmeticiana execută mișcările speciale cu acțiune sedativă de o parte și de alta a coloanei vertebrale — din regiunea cervicală pînă în regiunea lombară.

— Se întinde apoi clienta pe fotoliul cosmetic, sprijinindu-i ceafa pe un rulou sau pe o pernă, iar genunchii vor fi menținuți într-o stare de semiflexiune, cu ajutorul unui alt rulou sau pernă.

În această poziție, sub o lumină difuză, liniște sau muzică în surdină, sub acțiunea vaporilor ozonizați produși de vapozon, clienta rămîne timp de 1/4 oră ; apoi i se aplică celelalte îngrijiri cosmetice.

— Oxigeno-relaxarea se obține și în timpul tratamentului cosmetic, în timpul efectuării masajului facial de întreținere. Un masaj făcut cu pricepere, calm, cu mișcări de netezire alternate cu mișcări vibratorii, masaj făcut fără întreruperi, în atmosferă bogată în oxigen, sub o lumină indirectă produce clientei în 20 min odihnă și destindere nervoasă care se vor reflecta în comportamentul clientei și în aspectul feței acesteia.

— Decontracție musculară și destindere nervoasă se poate obține și prin aplicarea măștilor calmante sub vaporii ozonizați ai vapozonului. Ozonul rezultat prin ozonizarea aerului va îmbunătăți respirația tisulară și va stimula procesele chimice de metabolizare a acidului lactic din mușchi.

În rezumat : Ordinea, igiena perfectă, coloritul cabinetului, un fotoliu relax, masajul de relaxare, oxigenul, liniștea, lumina discretă sînt factori care asigură o destindere nervoasă, atît de necesară pentru a mări receptivitatea clientelor la îngrijirile cosmetice.

C/ MASAJUL DE RELAXARE

Este un masaj ce se execută la începutul tratamentului, sau ca lucrare separată, în scop de relaxare, pentru a face clienta cît mai receptivă la tratament.

Clienta stă pe scaun cu spatele degajat, protejîndu-și decolteul cu o bavetă, iar părul bine izolat cu o fașă elastică.

Cosmeticiana stă în spatele clientei.

Produsul folosit este talcul.

Masajul cuprinde 6 grupe de mișcări de bază, unele dintre ele executîndu-se în mai mulți timpi. Poziția de plecare — mîinile sprijinite cu latura externă în regiunea mastoidiană.

1. MIȘCĂRI DE EFFLEURAGE

a. **Netezirea de-a lungul coloanei vertebrale** (fig. 18, *a*) Mîinile pornesc din poziția de plecare, trec prin regiunea cervicală, de-a lungul coloanei vertebrale, pînă în regiunea lombară. Revenirea se face tot prin netezire, pînă la poziția inițială, pe același traseu. Mîinile sînt bine aplatisate de piele, cu policele încrucișate și lucrează simultan. Mișcarea se repetă de 5 ori.

b. **Netezirea pînă în regiunea axilelor** (fig. 18, *b*). Mîinile coboară din poziția inițială, trec prin regiunea cervicală, de unde se deschid în unghi și alunecă pînă în regiunea axilelor. Revenirea se face pe același traseu tot prin netezire, mîinile lucrînd simultan. Mișcarea se repetă de 5 ori.

c. **Netezirea pînă în regiunea brațelor** (fig. 18, *c*). Tot din poziția inițială, mîinile coboară prin regiunea cervicală, trec de o parte și de alta a ei, prin regiunea umerilor, ca apoi să coboare de-a lungul

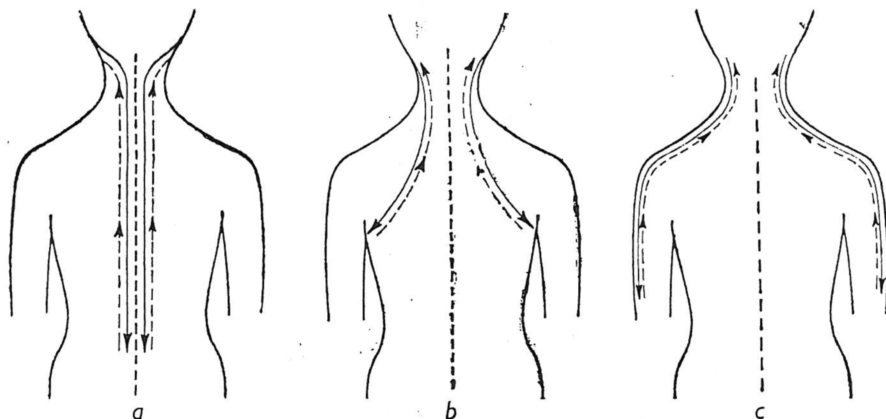

Fig. 18. Masajul de relaxare — mișcările de effleurage :
a — netezirea de-a lungul coloanei vertebrale ; b — netezirea pînă în regiunea axilelor ; c — netezirea pînă în regiunea brațelor.

brațelor pînă la cot. Revenirea se face pe același traseu, cu deosebirea că, la brațe, netezirea este mai intens realizată de unghiul format între police și index.

Mîinile lucrează simultan și mișcarea se repetă de 5 ori.

2. MIȘCĂRILE DE PETRISSAGE

a. **Mișcări de petrissage de-a lungul brațului** (fig. 19, *a*). Din poziția inițială, mîinile efectuează simultan o netezire a regiunii cervicale, a umerilor de-a lungul brațului pînă la cot. La revenire se execută frămîntatul între police și restul degetelor pînă în regiunea cervicală, mîinile lucrînd alternativ. Se lucrează întîi pe o parte — respectiv pe un braț — și apoi pe cealaltă, sau se trece cu mișcarea de la un braț la altul. Mișcarea se repetă de 5 ori.

b. **Mișcări de petrissage în regiunea omoplaților** (fig. 19, *b*). Mîinile coboară simultan din regiunea mastoidiană prin regiunea cervicală, ajungînd la umărul drept. Mîna stîngă orientată oblic este sprijinită pe spate, formînd un unghi drept între police și index. Mîna dreaptă execută frămîntatul cu restul degetelor către police în unghiul mîinii stîngi. Deci, mîna stîngă se deplasează prin netezire din latura dreaptă a spatelui, către cea stîngă, în timp ce mîna

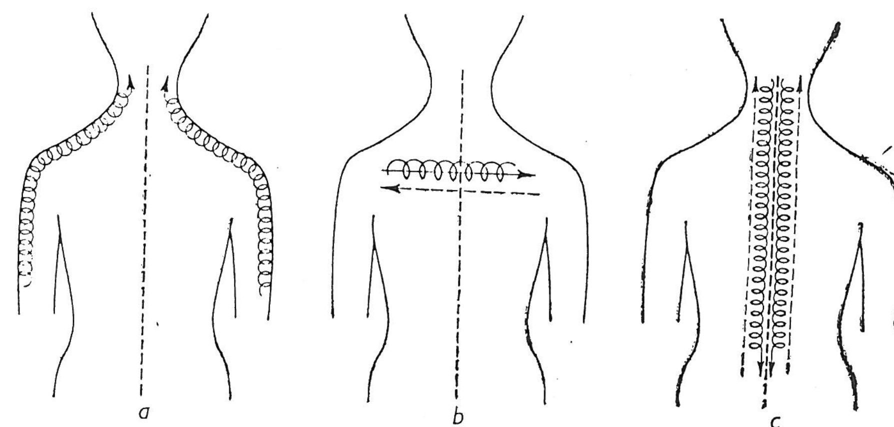

Fig. 19. Masajul de relaxare — mișcările de petrissage :
a — de-a lungul brațelor ; b — în regiunea omoplaților ; c — de-a lungul coloanei vertebrale.

dreaptă efectuează mișcarea de petrissage în unghiul mîinii stîngi, pe același traseu. Revenirea la latura dreaptă a spatelui se face prin netezire, cu ambele mîini, simultan. Mișcarea se execută numai în regiunea omoplaților. Revenirea la poziția de plecare (în regiunea mastoidiană) se face prin netezire cu ambele mîini simultan de-a lungul coloanei vertebrale, cu policele încrucișate. Mișcarea se repetă de 5 ori.

c. **Mișcări de petrissage de-a lungul coloanei vertebrale** (fig. 19, *c*). Din poziția de plecare, ambele mîini, simultan, coboară prin netezire pînă în regiunea cervicală. De aici, toate 4 degetele execută presiuni circulare de-a lungul coloanei vertebrale, policele fiind încrucișate pînă în regiunea lombară. Revenirea se face prin netezire, cu ambele mîini, simultan, pînă la poziția de plecare. Mișcarea se repetă de 5 ori.

d. **Mișcări de petrissage în regiunea cervicală** (fig. 20). Ambele mîini, simultan, coboară prin netezire din poziția de plecare pînă în regiunea cervicală, de o parte și de alta a ei. Policele ambelor mîini vor executa presiuni circulare, din afară înăuntru, în această regiune. Aceste presiuni circulare se execută de cîteva ori, după care, prin netezire, se ajunge la poziția de plecare și apoi se reia mișcarea. Mișcarea se repetă de 5 ori.

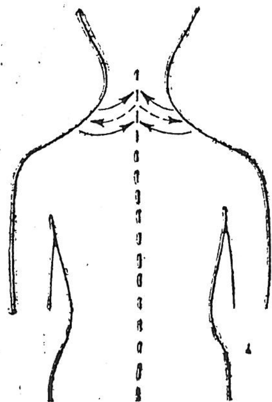

Fig. 20. Masajul de relaxare (perissage) în regiunea cervicală.

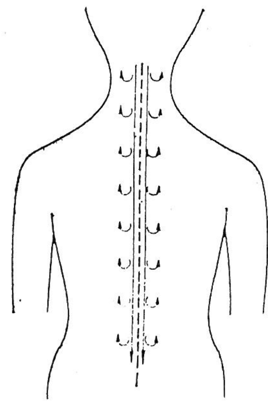

Fig. 21. Masajul de relaxare — foulage.

3. FOULAGE

Din poziția inițială, mîinile coboară prin netezire pînă în regiunea cervicală (fig. 21). De aici, cele 4 degete vor executa presiuni punctate de-a lungul coloanei vertebrale, cu policele încrucișate, pînă în regiunea lombară. Revenirea se face pe același traseu, prin netezire cu ambele mîini, simultan. Mișcarea se repetă de 5 ori.

4. HACHURES

Ambele mîini, simultan, execută o netezire din poziția inițială, pînă în regiunea omoplatului drept (fig. 22). De aici, cu degetele desfăcute și ușor flectate, se execută semirotații din încheietura pumnului, lovindu-se în același timp spatele, mîinile lucrînd simultan. Direcția mișcării este de la latura dreaptă a spatelui, la cea stîngă și invers. Mișcarea se execută numai în regiunea omplaților. Revenirea se face prin netezire, de-a lungul coloanei vertebrale din regiunea lombară pînă în poziția de plecare. Mișcarea se repetă de 5 ori.

5. TAPOTATUL

Din poziția inițială, cu ambele mîini se ajunge la omoplatul drept. Se vor executa loviri ușoare cu latura externă a ambelor mîini, în timp

ce degetele ușor desfăcute se lovesc între ele. Mîinile lucrează alternativ de la latura dreaptă a spatelui, către cea stîngă și invers. Revenirea se face prin netezire, din regiunea lombară pînă în poziția de plecare. Mișcarea se repetă de 5 ori.

6. VIBRAȚIILE

a. **Vibrația plană** (fig. 23). Se execută cu ambele mîini o netezire din regiunea mastoidiană pînă în regiunea cervicală. De aici, mîinile, cu fața palmară, execută o vibrație de-a lungul coloanei vertebrale, pînă în regiunea lombară, policele fiind încrucișate. Revenirea se face prin netezire, pînă la poziția inițială. Mișcarea se repetă de 5 ori.

b. **Vibrația în zigzag** (v. fig. 23). Din poziția inițială, ambele mîini alunecă pînă în regiunea omoplaților astfel : mîna dreaptă se află pe omoplatul stîng și mîna stîngă pe omoplatul drept (deci încrucișate). Apoi mîinile execută o vibrație schimbîndu-și poziția, și anume : mîna dreaptă se află pe latura dreaptă a spatelui, iar mîna stîngă pe latura stîngă. Se execută o netezire și mîinile sînt din nou încrucișate, iar prin vibrație, mîinile au o poziție normală. În aceste mișcări de vibrații în zigzag, alternate cu neteziri, se cuprinde tot spatele pînă în regiunea lombară. De aici, se revine la poziția inițială prin netezire, de-a lungul coloanei vertebrale. Mișcarea se repetă de 5 ori.

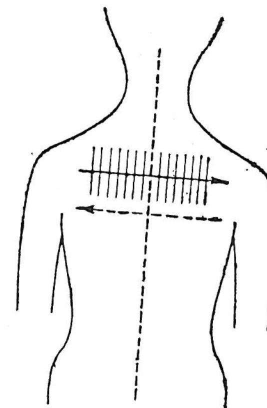

Fig. 22. Masajul de relaxare — hachures.

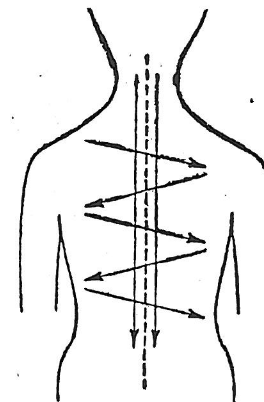

Fig. 23. Masajul de relaxare — vibrațiile.

Capitolul VIII

CLASIFICAREA TENURILOR ÎN FUNCȚIE DE DIVERSELE TULBURĂRI METABOLICE ȘI DE ORDIN PIGMENTAR, VASCULAR ȘI SENILITATE

După dr. Maurin, diferitele tipuri de piele pot fi clasificate în funcție de tulburările care se referă la :

— tulburări în metabolismul apei ;
— tulburări în metabolismul grăsimilor ;
— tulburări în metabolismul glucidelor și al proteinelor.

La toate acestea se adaugă tulburările de ordin pigmentar, de ordin vascular, tulburările legate de vîrstă.

Studiind pielea prin diverse metode de examinare (vizual, palpare, cu aparatele), se pot observa o serie întreagă de caracteristici care fac posibilă încadrarea tenului respectiv într-o categorie anumită și tratamentul lui după necesități.

Examenul trebuie făcut amănunțit, cu atenție, iar prin interpretarea aspectelor ce se observă la nivelul pielii să se pună un diagnostic cît mai exact și în continuare să se aplice un tratament adecvat cu procedeele și produsele necesare pentru fiecare categorie în parte.

A. TENUL NORMAL

Tenul normal reflectă o stare de sănătate a organismului fără tulburări la nici un nivel, un echilibru între procesele de asimilație și dezasimilație.

Poate fi considerată normală o piele al cărei echilibru fizico-chimic, fiziologic și anatomic a rezistat timp de 20—25 de ani la influențele la care este supus organismul nostru încă de la naștere.

Pe plan profund

a) Pielea normală este așezată pe o rețea musculară ce-i asigură o stabilitate de ansamblu.

b) Stratul adipos, nici prea gros nici prea subțire, dovedește că metabolismul este echilibrat cel puțin la nivelul pielii.

c) Hidratarea este perfectă.

d) Circulația locală este activă și alimentează cu substanțe nutritive straturile superficiale. Fluxul său este asigurat prin acțiunea nervilor vasomotori.

Pe plan superficial

a) Structura fibrilară a dermului și a țesutului conjunctiv se găsește într-o bună stare.

b) Activitatea biologică a stratului bazal întreține tinerețea țesuturilor cutanate prin procesul de regenerare.

Aspectul tenului

Folosind mijloacele cosmetice de examinare, se constată la un ten normal următoarele caracteristici :

La examenul vizual : pielea apare netedă, ușor lucioasă, cu pori mici invizibili, culoare ușor rozată, fără riduri.

La examenul cu lupa, textura pielii este fină.

La examenul prin palpare se constată : o piele catifelată (deci o granulație fină), fermă, elastică (datorită stării fibrelor elastice), normal hidratată (turgor normal) ; nu se irită ușor la acțiunea factorilor mecanici.

Datorită filmului hidrolipidic de la suprafață, pielea prezintă rezistență la acțiunea agenților microbieni.

Cantitatea suficientă de grăsime din stratul adipos asigură o aderență bună pielii pe straturile profunde.

Tonicitatea mușchilor este bună datorită stării de contracție menținute la această vîrstă.

Examinarea cu lampa Wood pune în evidență fluorescența violacee.

La examenul cu pH-mertul — pH-ul pielii este situat în limite normale 4,5—6,5.

Se obișnuiește să se considere ca prototip al pielii normale pielea copilului. Această comparație este eronată, pielea copilului (ale cărei funcțiuni endocrine nu și-au atins încă plenitudinea) nu reprezintă decît un stadiu al evoluției biologice și biochimice a individului. De aceea, este cazul să se considere normală pielea, în bună stare, a adultului, cînd funcțiile fiziologice s-au stabilizat.

6 — Tehnica ingrijirii cosmetice — cd. 128

Existența tenului normal este foarte scurtă. Orice tulburare internă, acțiunea prelungită a factorilor externi vor contribui la dereglarea echilibrului fizico-chimic, fiziologic al pielii normale și la modificarea aspectului său.

Pielea trebuie protejată de acțiunea factorilor externi folosind produse cosmetice de protecție, iar organismul menținut într-o stare de sănătate printr-o alimentație rațională, un regim de viață normal, măsuri de igienă respectate.

B. CLASIFICAREA TENURILOR ÎN FUNCȚIE DE TULBURĂRILE METABOLISMULUI LIPIDELOR

1. TENUL USCAT

Tenul uscat este caracterizat printr-o hipofuncție a glandelor sebacee. Insuficiența de sebum, care constituie o peliculă protectoare la suprafața pielii, determină și pierderea de apă din straturile superficiale, ceea ce face să apară, ca o consecință, și o deshidratare superficială. Grăsimile în țesutul adipos sînt puține.

Acest tip de ten se datorează fie unei predispoziții congenitale sau este dobîndit (un ten normal se poate transforma cu timpul într-un ten uscat — fie printr-o îngrijire necorespunzătoare, cu produse care usucă, fie datorită înaintării în vîrstă, fie acțiunii factorilor externi asupra unui ten neprotejat, fie unor cauze interne ce favorizează apariția semnelor specifice tenului uscat).

Dacă tenul uscat se datorește unei predispoziții congenitale, se caracterizează printr-un număr redus de glande sebacee, la care se adaugă și o secreție insuficientă a acestora.

Dacă tenul uscat este dobîndit, numărul de glande sebacee și mărimea lor sînt normale, secreția fiind însă insuficientă datorită unor cauze interne sau externe.

Factorii care influențează uscarea pielii sînt :

— *factorii interni* — tulburări endocrine (mai ales hipertiroidism), tulburări nervoase, tulburări în circulația sanguină, diverse boli interne ;

— *factorii externi* — vîntul, soarele puternic, frigul, produsele de igienă care degresează puternic, produsele cosmetice prea alcoolizate sau care conțin substanțe ce usucă.

Aspectul tenului. Oricare ar fi originea unui astfel de ten, caracteristicile sînt următoarele :

vîrstă

La examenul vizual : pielea mată, cu pori mici invizibili, uneori cu riduri superficiale fine, liniare sau în rețea (datorită deshidratării, cauzate de lipsa peliculei grase de protecție în cazul că această piele nu este protejată de o cremă corespunzătoare).

Culoarea albă, ștearsă. Uneori, la comisuri, apare o descuamare furfuracee-albicioasă.

La examenul cu lupa se văd fisuri liniare.

La examenul prin palpare se constată : piele subțire cu elasticitate diminuată, aderență diminuată (datorită insuficienței grăsimilor în țesutul adipos subcutanat și insuficiența apei din spațiile celulare și intracelulare).

Este o piele sensibilă la acțiunea factorilor mecanici (dermografism evident).

Persoanele cu tenul uscat au adeseori senzație de mîncărime și usturime, fiindcă pielea este subțire și neprotejată, iar terminațiile nervoase sînt superficiale, factorii externi acționînd ușor asupra lor.

La examenul cu foița de țigară nu se observă urmă de grăsime. Tonusul muscular este menținut în funcție de vîrstă.

La lampa Wood fluorescența este slabă, întunecată.

Tratamentul adresat acestui tip de ten urmărește să corecteze deficiența de grăsimi naturale și aspectele datorate acestei deficiențe.

2. TENUL GRAS

Activitatea glandelor sebacee este legată de funcția glandelor sexuale. Activitatea acestor glande începe odată cu pubertatea, cînd funcționarea lor este foarte intensă, se menține la un nivel variabil în tot timpul activității glandelor sexuale, pentru ca la menopauză, odată cu încetinirea funcției lor, să se producă și o diminuare a funcției sebacee.

Pielea grasă este caracterizată printr-o hipersecreție de sebum și o cantitate mărită de grăsimi fixe în țesutul adipos subcutanat.

Hiperactivitatea glandelor sebacee este influențată de mai mulți factori, printre care se menționează :

— *factorii interni :* tulburări nervoase, surmenaj, tulburări hepatice, tulburări endocrine (hipotiroidia), alimentație prea bogată în proteine, grăsimi, constipație./ pubertate

— *factorii externi :* excesul de soluții alcoolice puternic astringente care stimulează secreția glandelor sebacee.

Tenul gras se poate prezenta sub formă de : ten gras, uleios, asfixic și acneic.

a) **Tenul gras uleios** se caracterizează printr-o scurgere liberă a sebumului la nivelul pielii.

Aspectul tenului este următorul :

La examenul vizual se văd porii deschiși (ca o coajă de portocală), aspect lucios, unsuros, culoare gălbuie (predomină cheratina în stratul superficial).

La examenul prin palpare se simte o piele granuloasă (datorită texturii întreruptă de pori) ; pielea este îngroșată. Aderența este păstrată datorită cantității suficiente de grăsimi fixe din țesutul subcutanat. Pielea este elastică sau fermă (opune rezistență la palpare).

La examenul cu lama de sticlă sau foița de țigară lasă urmă grasă (se pătează cu grăsime).

Uneori este aspră datorită sebumului uscat și a celulelor ce se descuamează (deshidratare superficială determinată de hidrofobia sebumului, în stare de seboree fiind hidrofob, iar în stare normală fiind hidrofil, această anomalie blochează circulația apei intracelular).

Este o piele sensibilă la acțiunea factorilor mecanici. Sebumul constituie și un mediu prielnic pentru dezvoltarea microbilor, iar tenul prezintă o receptivitate la infecții microbiene.

La examenul cu aparatele. Lampa Wood pune în evidență o fluorescență albicioasă (datorită stratului cornos dezvoltat).

*p*H-metrul pune în evidență un *p*H alcalin, deci un mediu favorabil dezvoltării unor microbi ; de aici, tendința de infectare a tenurilor grase neîngrijite corespunzător.

b) **Tenul gras asfixic.** Un ten uleios, neîngrijit, sau un ten care a suferit aplicarea unui tratament neadecvat, poate să evolueze spre ten asfixic.

Se știe că fiziologic pielea respiră (absorbe oxigen și elimină bioxid de carbon). Oxigenul este preluat pe două căi : din aer și din sînge. Tot ceea ce împiedică sau încetinește aceste schimbări produce *asfixia cutanată.*

Factorii care determină asfixia cutanată sînt :

— descuamarea incompletă de pe piele a celulelor cornoase moarte ;

— sebumul uscat din porii pilosebacei ;

— excesul de secreție sudoripară (evaporarea apei și depunerea sărurilor din transpirație în orificiile canalelor excretoare ;

— hipercheratinizarea foliculului pilosebaceu, ceea ce împiedică evacuarea sebumului la suprafața pielii ;

— circulația sanguină încetinită, care determină o diminuare a aprovizionării cu oxigen a țesutului cutanat ;

— folosirea de produse de igienă sau cosmetice necorespunzătoare cu tipul de piele ce obstruează porii ;

— curățirea insuficientă a pielii, impuritățile împiedicînd funcțiile sale normale.

Toate aceste cauze pot determină o asfixie a tenului, atît a celui gras cît și a tenului uscat, însă cele mai multe posibilități spre asfixie le are tenul gras, prin hipersecreția sa de sebum, prin hipercheratinizare.

Aspectul tenului gras asfixic se prezintă astfel :

La examenul vizual se observă : comedoane rezultate din retenția de sebum în foliculi pilosebacei, care se amestecă cu celulele moarte, de pe pereții foliculului, și cu impurități. Prin deshidratarea sebumului se formează un filament seboreic (o formațiune grasă, păstoasă, albicioasă). La nivelul pielii, comedonul are aspectul unui punct negru din cauza oxidării, în contact cu aerul, a cheratinei (substanță proteică bogată în sulf, existentă în stratul cornos). Datorită existenței comedoanelor, secreția nu se mai poate elimina, la suprafața pielii se acumulează în foliculi, iar porii se dilată.

Culoarea pielii este cenușie, din cauza punctelor negre și a oxigenării insuficiente.

La examenul cu lupa, toate elementele sînt mai vizibile.

La examenul prin palpare, pielea este neregulată ca relief, din cauza depozitelor de sebum închistat ; este aspră datorită celulelor descuamate și sebumului uscat ; este îngroșată datorită hipercheratinizării ; aderența este menținută, de asemenea și tonusul, în funcție de vîrstă.

Este sensibilă la acțiunea agenților mecanici (prin trasarea unei linii cu o riglă de plexi, apare reacția vasculară — o dungă roșiatică).

Datorită retenției de sebum și mediului alcalin este un ten foarte receptiv la acțiunea factorilor microbieni. Este tenul care prin suprainfectare evoluează spre forma acneică.

Uneori, comedoanele nu se exteriorizează la suprafață ca puncte negre, sebumul se închistează în piele, formînd chisturi sebacee, care la palpare apar ca niște indurații.

La examenul cu aparatele, la lampa Wood se vede o fluorescentă albicioasă. *p*H-metrul va indica un *p*H-alcalin.

Tratamentul acestui ten urmărește, în primul rînd, evacuarea comedoanelor pentru a elibera porii pilosebacei și a înlesni astfel respirația pielii ; în al doilea rînd, se urmărește refacerea aspectului pielii prin închiderea porilor.

3. TENUL ACNEIC

Tenul acneic are la bază un ten gras asfixic. Acesta, netratat, datorită comedoanelor ce reprezintă un mediu prielnic pentru dezvoltarea microbilor, se poate infecta foarte ușor, rezultînd în jurul comedonului o reacție inflamatorie și apoi pustula cu un conținut purulent.

Acneea poate îmbrăca mai multe forme : acneea comedoniană, acneea pustuloasă, acneea indurată.

Evoluția acută a acneii se produce în majoritatea cazurilor la pubertate. Erupția poate cuprinde fața, spatele, decolteul.

Erupția acneică este frecventă la persoanele cu tulburări interne.

Aspectul tenului

La examenul vizual : pori dilatați, închistați cu comedoane, pustule acneice ; culoarea este cenușie.

La examenul prin palpare : pielea este îngroșată datorită hipercheratinizării ; este unsuroasă ; se irită foarte ușor la acțiunea factorilor mecanici ; este foarte aderentă ; granulația pielii este neregulată datorită comedoanelor, pustulelor, crustelor și cicatricelor.

La examenul cu lampa Wood : fluorescența este albicioasă.

*p*H-metrul va indica un *p*H-alcalin.

Tratamentul aplicat acestei forme de ten se face numai cu avizul medicului sau în colaborare cu el.

C. CLASIFICAREA TENURILOR ÎN FUNCȚIE DE TULBURĂRILE ÎN METABOLISMUL APEI

Apa este cel mai important și răspîndit constituent mineral al organismului. Conținutul în apă al țesuturilor din diverse organe depinde de intensitatea cu care se desfășoară metabolismul în organele respective. Cu cît metabolismul este mai intens, cu atît conține mai multă apă.

În organismele vii, apa se găsește în diferite structuri, de la cele mai simple la cele mai complexe.

— După locul unde se găsește, se face următoarea clasificare : apă *intercelulară* și apă *extracelulară*. Apa extracelulară poate fi la rîndul ei interstițială (extravasculară) sau circulantă (intravasculară).

— Din punctul de vedere al distribuției tisulare, apa poate fi *tisulară* (din țesuturi) și *cavitară* (umoarea apoasă, sticloasă etc.).

— Din punct de vedere chimic, în organism apa se găsește ca apă *legată* în diferite structuri moleculare și ca apă *liberă*. Apa legată se

fixează prin hidratare pe diferite molecule ce prezintă grupări polare (glucide, lipide, proteine).

— După proveniență, apa poate fi *exogenă* (apa introdusă în organism din exterior) și apa *endogenă* (apa rezultată din procesele metabolice (prin oxidare aerobă).

Metabolismul apei este reglat de sistemul nervos și de glandele endocrine (hipofiză, tiroidă, suprarenală).

Eliminarea apei din organism se face prin :

— rinichi — sub formă de urină ;
— piele — prin transpirație ;
— plămîni — sub formă de vapori ;
— intestin — odată cu materiile fecale.

Rolul apei în organism :

— *structural* — intră în alcătuirea celulelor ;

— *reactant* — participă la reacțiile de hidroliză cu componenții săi H^+ și OH^-, la desfacerea hidrolitică a diverselor substanțe ;

— *solvent al substanțelor* (al electroliților din organism) ;

— *înlesnește reacțiile* chimice din organism ce se produc numai în soluții apoase ;

— *transportor al substanțelor nutritive* spre țesuturi și al substanțelor nefolositoare spre organele de excreție ;

— asigură termoreglarea corpului prin evaporarea cutanată și eliminarea ei prin respirație ;

— *suport plastic* — împreună cu grăsimile formează acel suport ce menține pielea întinsă, catifelată (păstrează turgescența celulelor).

Pielea conține circa 70% apă, din care 10—20% în stratul cornos. Hidratarea normală a țesutului cutanat este întreținută de rezerva de apă conținută în lichidul interstițial, în spațiile intercelulare și care înlocuiește rapid apa ce se pierde la suprafață, prin acțiunea agenților externi.

Din punct de vedere cosmetic este foarte importantă starea de hidratare, tulburările ducînd la modificări în aspectul tenului. Astfel, în funcție de cantitatea de apă din piele, se conturează aspectele a două tipuri de ten : hiperhidratat și deshidratat ; starea normală, oglindind un echilibru între apa ce se evaporă la suprafața pielii și aceea care provine din straturile profunde.

1. TENUL NORMAL HIDRATAT

Pielea copiilor este mai hidratată în comparație cu pielea adulților. Se caracterizează prin finețe, elasticitate (datorită unui turgor normal), este fermă, fără riduri.

Aceste caracteristici se mai pot întîlni și la alte vîrste, dacă organismul se găsește într-o stare de perfectă sănătate, dacă tenul este protejat de influența dăunătoare a factorilor externi și se acordă o îngrijire corespunzătoare pielii.

2. TENUL HIPERHIDRATAT

Are aspect edemațiat datorită retenției de apă în țesuturi, ca urmare a unor boli. Este întîlnit în special la persoanele cu afecțiuni cardiovasculare sau renale.

3. TENUL DESHIDRATAT

În cazurile în care excreția de apă depășește ingestia, conținutul în apă al corpului scade, iar organismul se găsește în stare de deshidratare.

Această deshidratare poate proveni din diverse motive :

— eliminarea crescută a apei din organism datorită acțiunii agenților externi, fizici sau chimici (umiditate scăzută a atmosferei, vînt puternic, temperaturi ridicate) care fac să crească evaporarea apei din piele, creînd astfel un dezechilibru ;

— însetarea, în diverse situații ;

— pierderea excesivă a apei, din cauza anumitor boli (diaree, febră mărită) ;

— dereglări funcționale ale tiroidei ;

— oboseală excesivă, surmenaj ;

— reducerea cantității de electroliți de sodiu și clor care fac ca apa să nu fie reținută în corp. Electroliții de sodiu rețin apa în spațiile intercelulare și cei de clor în celule.

Deshidratarea pielii poate fi de două feluri : superficială și profundă.

Deshidratarea superficială. Prin deshidratare superficială înțelegem pierderea apei din straturile superficiale ale pielii (cornos, lucid).

În cursul transformărilor din epiderm, celulele pierd din cantitatea de apă inițială, ajungînd ca în stratul cornos să rămînă doar o mică cantitate de apă de 10—20%. În cazul în care acest strat este subțire și secreția sebacee scăzută, sub acțiunea factorilor externi fizici sau chimici se diminuează pelicula grasă protectoare, și astfel se evaporă și cantitatea de apă existentă. Pielea devine în acest caz

fragilă, uscată, iar celulele stratului disjunct se elimină într-un strat fin pulverulent, ce se observă mai bine la comisurile buzelor (ca depozite albicioase).

Factorii ce determină deshidratarea superficială :

— deshidratarea superficială poate însoți un ten gras, uleios sau un ten alipic. În primul caz, deshidratarea se datorează hidrofobiei sebumului, care, în stare de seboree, nu permite pătrunderea apei din exterior în straturile superficiale ale pielii. În al doilea caz, lipsa peliculei grase protectoare constituie un motiv ca apa să se evapore ușor sub acțiunea factorilor fizico-chimici externi ;

— vîntul, soarele puternic, umiditatea scăzută a atmosferei, temperatura ridicată grăbesc procesul de evaporare a apei din straturile superficiale ale pielii ;

— produsele cosmetice sicative, alcoolizate, astringente măresc evaporarea apei, dînd naștere la un dezechilibru între apa ce provine din straturile profunde și cea care se evaporă.

Aspectul tenului. La examenul vizual : descuamare, riduri fine în rețea (la tenurile alipice).

La examenul prin palpare : pielea este aspră datorită descuamărilor, este subțire, își pierde din fermitate.

La examenul cu aparatele : cu lupele se observă bine textura, ușor întreruptă de riduri fine, și descuamările evidente. La lampa Wood apare o fluorescență slabă.

Deshidratarea profundă. Afectează straturile profunde ale pielii — derm și hipoderm.

Cauzele deshidratării profunde sînt de ordin intern, tulburări glandulare, nervoase, cardiace, care influențează metabolismul apei. Aceste tulburări în metabolismul celular al apei se manifestă prin incapacitatea organismului de a reține apa în țesuturile subcutanate.

În acest caz, organismul este obligat să-și procure apa din țesuturile proprii. Acest lucru se realizează prin oxidarea grăsimilor subcutanate. Diminuîndu-se astfel atît cantitatea de grăsimi fixe, cît și apa din țesuturile subcutanate, dispare acel suport plastic, iar pielea devine mai mobilă, mai sensibilă la contracțiile mușchilor.

În felul acesta se formează cute, pliuri, la suprafața pielii, sau o rețea adîncă de riduri.

Aspectul tenului : deshidratat profund.

La examenul vizual : pielea are o culoare gălbuie veștedă ; se observă riduri profunde liniare sau în rețea.

La examenul prin palpare : pielea este subțire (ca în cazul tenului alipic), este mobilă pe straturile profunde, turgorul este persistent, sensibilă la acțiunea factorilor mecanici, elasticitate diminuată.

La examenul cu lampa Wood apare o fluorescență slabă. Tratamentul tenului deshidratat profund recurge la toată gama de mijloace fizice, chimice și mecanice, pentru a introduce o cantitate de apă în țesuturi, dar el trebuie însoțit și de tratament medical care să restabilească posibilitatea organismului de a reține apa în celule.

D. CLASIFICAREA TENULUI ÎN FUNCȚIE DE TULBURĂRILE ÎN METABOLISMUL PROTIDELOR ȘI AL GLUCIDELOR

Pielea participă la metabolizarea glucidelor și a protidelor și orice dereglare pe plan general sau local are repercusiuni asupra aspectului pielii.

Astfel, cheratogeneza, melanogeneza, reînnoirea straturilor epidermice se datoresc metabolismului local al proteinelor aduse de sînge, la acest nivel. Un metabolism defectuos va influența deci toate aceste funcții.

O dereglare în metabolismul glucidelor duce la creșterea glucozei în transpirație și o impregnare a pielii cu glucide, devenind un mediu bun de dezvoltare a unor microbi.

În funcție de tulburări metabolice ale protidelor și ale glucidelor se pot deosebi două tipuri de ten : pletoric și cașectic.

Aceste tipuri de ten sînt rezultatul unui dezechilibru între asimilație și dezasimilație.

1. TENUL PLETORIC

Denumirea vine de la cuvîntul grecesc *plethore* și înseamnă *surplus*. Acest tip de ten este determinat de un metabolism defectuos al protidelor și glucidelor, la care se adaugă și tulburări ale metabolismului lipidic și hidromineral, astfel că aspectul pielii este caracterizat prin depuneri anormale de substanțe și apă.

Aspectul tenului este următorul :

— *La examenul vizual :* pielea are aspect cărnos, este congestionată permanent sau se congestionează la cel mai mic efort ; aspect lucios ; prezintă pori dilatați, închistați cu comedoane, chisturi sebacee, elemente acneice ; prezintă o hipertricoză crescută, cu fire viguroase și intens colorate.

Nu prezintă riduri, datorită suportului format de substanțele depuse în exces în derm și care țin epiderma întinsă.

Contrar aspectului, nu este un ten rezistent. Metabolismul defectuos al glucidelor determină o fragilitate capilară. Prezența glucozei în straturile superficiale și hipersecreția de sebum determină receptivitatea mărită la infecție (se observă elemente acneice și de foliculită).

— *La examenul prin palpare :* pielea este îngroșată, foarte aderentă (nu se poate desprinde de straturile profunde) ; datorită congestionării temperatura locală a pielii este ridicată ; demografismul pune în evidență o sensibilitate a pielii la acțiunea factorilor mecanici. Cu foița de țigară se constată o hipersecreție sebacee (grăsimile pătează foița).

Tratamentul aplicat tenului pletoric impune, pe lîngă aplicarea procedeelor cosmetice de curățire și dezinfecție, și un tratament medical și un regim alimentar prin diminuarea cantităților de proteine, grăsimi, glucide, apă.

2. TENUL CAȘECTIC

Denumirea vine de la cuvîntul *cașexie*, care înseamnă *atrofie generală*. Termenul se referă la diminuarea tuturor funcțiilor pielii. Dereglarea metabolică se manifestă prin asimilație insuficientă și dezasimilație crescută.

Este cauzat de afecțiuni grave de ordin intern, care influențează funcțiile metabolice ale pielii. Este întîlnit la persoanele cu tulburări cardiace, nervoase.

Aspectul tenului

— *La examenul vizual :* pielea are o culoare albă-gălbuie, datorită insuficientei irigații ; prezintă descuamări, porii mici, riduri fine în rețea.

— *La examenul prin palpare :* pielea este subțire (datorită procesului de regenerare încetinit) ; este rugoasă (aspră) datorită celulelor descuamate ; elasticitatea este diminuată, flască, atonă, aspect de pergament (topire musculară), turgor persistent ; sensibilă la acțiunea agenților mecanici fiind subțire ; terminațiile nervoase fiind superficiale, reacționează prin senzații dureroase, de usturime, mîncărime.

Tratamentul cosmetic va fi însoțit și de un tratament medical.

E. DIFERENȚIERI DE TEN ÎN RAPORT CU VÎRSTA

Pielea, ca și celelalte organe, suferă în decursul vieții o serie de modificări ale stării sale morfofuncționale.

Aceste modificări sînt accentuate și de faptul că, fiind un organ extern, este supusă acțiunii diverșilor factori fizici și chimici.

Procesul de degenerare este mai accentuat şi mai evident la nivelul regiunilor descoperite.

Cercetînd modificările care le suferă pielea în diferitele etape ale vieţii s-a constatat că activitatea fiziologică a acestui organ creşte pînă în jurul vîrstei de 25 de ani. Între 25 şi 40 de ani, funcţiile se stabilizează, pentru ca după această vîrstă să înceapă diminuarea lor, care duce treptat la stadiul de senescenţă.

Studiind aspectul tenului în etapele principale ale vieţii, se poate face următoarea clasificare :

1. TENUL NORMAL AL COPILULUI SĂNĂTOS (DE LA NAŞTERE PÎNĂ LA PUBERTATE)

Este caracterizat prin aspectul său *eudemic*, neted, fin, cu o culoare uşor rozată, elastic ; cu pori invizibili.

Aceste calităţi se datoresc bunei funcţionări a întregului organism, care influenţează organul cutanat (procese metabolice normale), cît şi buna funcţionare a acestui organ.

Aceleaşi caracteristici ale tenului se mai pot întîlni în jurul vîrstei de 25 de ani la persoanele cu un organism perfect sănătos.

2. TENUL ÎN EPOCA PUBERTĂŢII

Pubertatea este o etapă biologică ce marchează trecerea către maturitate (hormonală şi morfopsihică). Începe în jurul vîrstei de 11—13 ani la fete şi 14—16 ani la băieţi. Pe parcursul acestei etape, datorită perturbărilor hormonale, apar unele fenomene la nivelul pielii. Trebuie menţionate în special seboareea şi acneea juvenilă, care sînt foarte frecvente în această perioadă.

Tulburările hormonale şi tulburările digestive măresc sensibilitatea organismului faţă de infecţiile stafilococice. Acestea determină o hipertrofiere a glandelor sebacee şi o stimulare a secreţiei de sebum, la care se adaugă inflamaţia cronică a foliculilor pilosebacei.

Localizarea acestei afecţiuni este faţa, regiunea presternală şi interscapulară, datorită faptului că în aceste regiuni glandele sebacee sînt în mod natural mai dezvoltate.

3. TENUL ADULTULUI (ÎNTRE 25 ŞI 40 DE ANI)

Aspectul pielii, secreţiile sale, pigmentarea sa, hidratarea pot suferi modificări în timpul acestei vîrste sub influenţa numărului con-

siderabil de factori interni şi externi, ca : starea sănătăţii, secreţia glandelor endocrine, alimentaţia, condiţiile atmosferice, modul de viaţă, condiţiile de igienă locală.

Dacă echilibrul hormonal este însoţit de o bună funcţionare a tuturor organelor, aspectul tenului poate fi asemănător cu al copilului : catifelat, culoare uşor rozată, pori mici invizibili, fără riduri, tonus muscular menţinut, piele elastică.

Toate aceste aspecte se modifică spre sfîrşitul etapei. Elasticitatea şi tonusul muscular sînt diminuate, şanţurile naturale ale feţei se adîncesc, ridurile se înmulţesc, iar trăsăturile feţei tind să se schimbe.

4. TENUL SENIL

Caracteristicile tenului la femeile după 50 de ani suferă modificări legate de apropierea menopauzei. Modificările hormonale care au loc în această perioadă influenţează activitatea tuturor organelor, inclusiv a organului cutanat.

În etapa de menopauză apar fenomene vasculare şi pigmentare pe faţă, gît, regiunea presternală, mîini. Tot în această etapă începe diminuarea stării de inhibiţie a pielii şi a elasticităţii.

Instalarea definitivă a monepauzei coincide cu existenţa tuturor semnelor de senescenţă a organului cutanat.

— Epidermul este subţiat, datorită micşorării celulelor sale, precum şi scăderii puterii de regenerare.

— Procesul de cheratinizare scade.

— Este modificat procesul de pigmentogeneză.

— Limita dintre epiderm şi derm îşi pierde aspectul sinuos.

— Dermul se atrofiază datorită subţierii fibrelor de colagen ; fibrele elastice se subţiază, se reduc la granulaţii insolubile.

— Fibrele musculare se atrofiază, îşi manifestă atonia.

— Capilarele pielii devin mai fragile, datorită depunerii de colesterol.

— Se constată o tendinţă spre hipermineralizare ; creşte conţinutul de Ca, Mg, K.

— Foliculii piloşi sînt atrofiaţi ; glandele sebosudorale sînt atrofiate, iar secreţia este scăzută.

— Puterea-tampon a pielii este scăzută, rezistenţa ei la factorii externi este redusă.

Aspectul tenului senil. Pielea poate evolua spre îngroşare sau subţiere.

În general, tenul senil cu o piele subţiată se întîlneşte la persoanele care în tinereţe au avut o piele normală sau uscată, iar tenul

senil cu piele îngroşată la persoanele la care senilitatea s-a instalat pe o formă de ten gras. Caracteristicile tenului senil sînt :

La examenul vizual se observă riduri adînci, cute, pliuri ; pliurile naturale foarte adîncite, culoarea este de fildeş vechi (ivorie, galbenă) ;

— pete pigmentare pe faţă, pe partea dorsală a mîinilor ;

— pilozitate accentuată ;

— porii mici invizibili la persoanele cu piele subţire sau pori dilataţi la cele cu piele îngroşată ;

— tulburări vasculare, telangiectazii sau eritroză.

La examenul prin palpare, pielea apare subţiată sau îngroşată (la forma grasă) ; elasticitatea diminuată datorită pierderii elasticităţii fibrelor din derm ; turgorul este persistent (denotă o lipsă de apă în celule) ; aderenţa diminuată (pielea este flască, se observă mai ales la partea inferioară a feţei şi părţile laterale ale gîtului ; reacţionează uşor la acţiunea factorilor mecanici, este aspră datorită sebumului uscat şi a celulelor descuamate, tonusul muscular este diminuat).

Lipsită de pelicula protectoare de sebum, pielea se deshidratează foarte uşor, se descuamează, se infectează uşor.

Procesul de îmbătrînire este un proces ireversibil. Nu poate fi oprit, dar poate fi întîrziat prin menţinerea în stare de sănătate a întregului organism, printr-o viaţă igienică, şi în ceea ce priveşte tenul prin aplicarea raţională a îngrijirilor cosmetice.

F. DIFERENŢIERI DE TEN DIN PUNCTUL DE VEDERE AL TULBURĂRILOR DE ORDIN VASCULAR

La nivelul pielii apar, la foarte multe persoane, în diferite epoci ale vieţii, imperfecţiuni vasculare, ce modifică aspectul tenului.

Aceste afecţiuni pot fi *localizate* (angioame, telangiectazii) sau *difuze* (eritem, eritroză). Pot fi *temporar* (se menţin doar un timp scurt, cît suferă acţiunea factorilor cauzanţi) sau pot fi *permanente*. Pot apărea pe un ten cu un colorit normal sau contribuie la modificarea coloritului. Imperfecţiunile vasculare pot apărea solitare sau asociate între ele.

O afecţiune care modifică aspectul tenului normal poate fi rozaceea. Aceasta evoluează în trei stadii :

— eritroza facială sau roşeaţa difuză ;

— cuperoza ;

— acneea rozacee.

Este o dermatoză ce poate fi tratată de cosmeticiană doar în primele două etape, cea de a treia fiind de domeniul medicului dermatolog.

Eritroza facială este o roşeaţă difuză, permanentizată. Se deosebeşte de eritem, care este o roşeaţă difuză, trecătoare. Instalarea eritrozei faciale poate avea loc chiar de la pubertate la unele persoane, sau în diverse etape ale vieţii.

Sub acţiunea diverşilor factori interni şi externi, la nivelul feţei se produce o congestionare în pusee.

La început, aceste pusee sînt trecătoare (eriteme trecătoare). Prin repetarea puseelor la intervale scurte de timp sub acţiunea factorilor cauzanţi, sîngele stagnează în vasele capilare, roşeaţa permanentizîndu-se. În acest moment vorbim de instalarea eritrozei faciale. Eritroza facială cuprinde regiunea frunţii, a nasului, pometilor. Ca aspect, pielea apare rozată, iar la palpare — temperatura este ridicată.

Cuperoza poate îmbrăca două forme :

1) *Cuperoza propriu-zisă* — atunci cînd pe pielea normal colorată se observă desenul vascular sub forma unor linii roşii. Acestea sînt telangiectaziile (vase capilare dilatate), desenul vascular apare sub forma unor linii roşii, în care stagnează sîngele, de un roşu viu, vizibile pe pometi, aripile nasului, bărbie. Prezenţa acestora nu produce modificări în biochimia pielii şi nici ridicarea temperaturii locale. Ca aspect, tenul apare ca o coală de hîrtie brăzdată de linii roşii.

2) *Cuperoza, însoţită de eritroză*, este cea mai frecventă. Telangiectaziile apar pe un fond eritematos. Ele sînt puţin vizibile în acest caz.

Instalarea cuperozei este uneori foarte lentă. Cuperoza şi eritroza se datoresc unei dilataţii permannete a vaselor capilare ale feţei, provocate de pusee congestive repetate, care sînt favorizate şi de o insuficientă elasticitate a pereţilor vasculari. Fragilitatea vasculară predispune anumite persoane la cuperoză. Cauzele care favorizează instalarea acestor afecţiuni pot fi de ordin intern sau extern.

Cauze externe :

— acţiunea prelungită a factorilor atmosferici (vîntul, soarele, temperatura ridicată, schimbările bruşte de temperatură). Aceştia acţionează asupra capilarelor ; la început produc o vasoconstricţie, apoi o vasodilataţie puternică, cu stagnarea sîngelui în diferite teritorii ale pielii. Instalarea cuperozei şi a eritozei este frecventă la femeile cu o piele subţire, uscată, care nu îşi protejează tenul cu creme protectoare sau de machiaj, făcînd posibilă acţiunea acestor factori ;

— acțiunea degresantă a săpunurilor grăbește fenomenul de uscare a pielii și ușurează congestionarea rapidă a pielii sub acțiunea factorilor atmosferici ;

— produsele cosmetice neadecvate, astringente, măștile calde, grăbesc fenomenul de dilatare a vaselor, de congestionare a feței.

Cauze interne :

— tulburări digestive sau nervoase pot determina pusee congestive repetate, ușurînd formarea telangiectaziilor sau stagnarea sîngelui în vase.

Tulburările digestive decurg dintr-o masticație defectuoasă a alimentelor, ca urmare a rapidității cu care se mănîncă. Ele pot surveni și în cazul unui regim alimentar bogat în produse greu digerabile — grăsimi, zaharuri, condimente, alcool.

Digestia îngreunată provoacă la unele persoane pusee congestive care, repetîndu-se la nivelul feței, dau naștere la telangiectazii.

Tulburările nervoase, stările emoționale prin acțiunea vasomotoare a stimulilor nervoși determină o înroșire la cea mai mică iritare. Cu timpul, aceste eriteme se permanentizează, declanșînd apariția cuperozei și a eritozei faciale.

Acneea rozacee este dermatoza care produce modificări importante în structura și biochimia pielii.

Apare la unele persoane cu un ten seboreic la vîrsta cînd se instalează premenopauza sau menopauza.

Se caracterizează printr-o congestionare a feței în special în regiunea pometilor, a frunții, a nasului. Pe fondul eritematos se instalează elemente de foliculită. Acestea apar ca niște indurații roșietice localizate la nivelul foliculului pilosebaceu, care cu timpul se transformă în pustule.

Evoluția elementelor de foliculită poate fi rapidă (2—3 zile) sau lentă (atunci cînd sînt mai profunde).

Papulopustulele nu au la bază un comedon infectat, fapt ce face ca acneea rozacee să se deosebească de acneea vulgară.

Cauzele instalării acneii rozacee sînt :

— rezistența scăzută a organismului la infecții datorită vîrstei sau datorită unor afecțiuni interne ;

— tulburări endocrine, digestive (gastrită acidă, constipații, tulburări nervoase și vasomotorii ce favorizează congestionarea feței).

Reprezentînd o stare de boală, acneea rozacee este tratată doar de medicul dermatolog.

Cosmeticiana poate interveni numai în primele faze de cuperoză și eritroză.

G. DIFERENȚIERI DE TEN DIN PUNCTUL DE VEDERE AL TULBURĂRILOR DE ORDIN PIGMENTAR ȘI ALTE IMPERFECȚIUNI

1. CULOAREA PIELII

a. **Culoarea normală a pielii** pentru indivizii din rasa albă este albă-rozată. Coloritul pielii se datorește prezenței a cinci pigmenți, din care trei extravasculari, și anume : melanina, melanoida și carotenul și doi vasculari — oxihemoglobina și hemoglobina.

Din repartiția acestora în diferitele straturi ale pielii rezultă următoarele :

— culoarea galbenă — prezentă în celulele stratului cornos datorită cheratinei ;

— culoarea albă — în stratul granulos datorită cheratohialinei ;

— culoarea brună — datorită melaninei din stratul germinativ ;

— culoarea roșie — datorită sîngelui din capilarele pielii.

Din amestecul acestor culori rezultă culoarea fiecărei persoane. Culoarea este dependentă de predominanta unuia din cei patru factori.

b. **Modificări ale culorii pielii.** Coloritul normal al pielii poate suferi modificări, în urma unor afecțiuni interne, a contactului prelungit cu substanțe colorante în diverse profesiuni sau sub influența unor medicamente administrate o perioadă îndelungată de timp.

Pielea este sediul numeroaselor procese metabolice, în urma cărora rezultă substanțe hrănitoare și produși de excreție. Prin transpirație sînt eliminate o parte din substanțele nefolositoare organismului, rezultate din metabolismul normal sau patogen.

Cînd aceste toxine sînt produse în cantitate mare, iar ritmul de eliminare este lent, ele se acumulează în piele producînd modificarea coloritului.

Se observă modificarea coloritului pielii în urma unor afecțiuni intestinale (ten pămîntiu), a unor intoxicări cronice (ten gri, spălăcit), a surmenajului, oboselii (ten palid, lipsit de strălucire), tulburărilor ginecologice, hemoragiilor (ten gălbui), în urma afecțiunilor hepatice (galben-maroniu).

În toate aceste cazuri, cosmeticiana are obligația de a îndruma persoana respectivă către medic, care va cerceta cauzele și va prescrie tratamentul intern necesar.

2. DIFERITE IMPERFECȚIUNI PIGMENTARE ȘI VASCULARE LA NIVELUL PIELII

a. **Nevii pigmentari plani** sînt modificări circumscrise ale colorației pielii, care nu fac relief.

— *Efelidele* sînt pete pigmentare lenticulare, galbene sau brune, multiple, cu sediul pe părțile descoperite, față, gît, partea superioară a toracelui, antebrațe. Apar sau devin mai evidente sub acțiunea razelor solare. Deși sînt de natură nevică, nu degenerează niciodată. Ca tratament se recomandă preparate exfoliante (hidrochinonă, perhidrol, crioterapie).

— *Lentigoul* se prezintă sub forme de pete brune, negre sau albastre, localizate pe față și gît. Uneori, petele pot fi infiltrate. Aceste pete se pot transforma în nevocarcinoame spontane, dacă sînt iritate, prin traumatisme repetate sau agenți chimici. Cosmeticiana are obligația să le evite în tot cursul tratamentului cosmetic ce-l execută pe față și pe gît.

b. **Nevii celulari** sînt ridicători din planul pielii de mărime și formă variabilă, de culoare roz, galbenă sau neagră (nevi celulari pigmentari) sau pot fi necolorați (nevi celulari acromici). Uneori sînt acoperiți de fire de păr (nevi celulari piloși) sau iau aspect verucos.

Nevii pigmentari (alunițe) se pot transforma în nevocarcinoame dacă sînt iritați. Cosmeticiana trebuie să evite iritarea sau sîngerarea lor sau a regiunilor apropiate.

c. **Nevii vasculari** (angioamele) sînt tumori benigne rezultate din hiperplazia sistemului vascular. Sînt de cele mai multe ori congenitale, dar pot apărea la orice vîrstă. Pata sau tumoarea care caracterizează angiomul este constituită dintr-o îngrămădire de vase ectaziate. După natura vaselor există hemangioame (formate din vase sanguine) și limfangioame (formate din vase limfatice).

Hemangioamele se pot prezenta sub următoarele forme : angioame plane, angioame tumorale, angioame cavernoase.

— *Angioamele plane* se prezintă sub forma unor pete vasculare de dimensiuni variabile, punctiforme sau difuze, de culoare roz, roșie sau violacee. Angiomul stelar se întîlnește de obicei pe nas sau sub orbită sub forma unui punct vascular central mai ridicat, din care radiază vase mici ; apare de obicei la adult.

— *Angioamele tuberoase* sînt tumori vasculare circumscrise sau difuze care apar, de regulă, la noul-născut și cresc cu vîrsta. Au culoare roșie sau violacee și sînt de consistență moale, reductibile, total sau parțial la presiune.

— *Angioamele cavernoase* sînt tumori voluminoase, care deformează regiunea pe care apar (buze, urechi, pleoape) ; sîngerează ușor la traumatisme. Cosmeticiana nu va efectua tratament cosmetic persoanelor care prezintă astfel de formațiuni.

— *Punctele rubinii* sînt nevi vasculari tardivi, multipli, ce apar după 40 de ani. Se caracterizează prin mici angioame punctiforme sau lenticulare, localizate pe torace și membre.

Cunoașterea acestor imperfecțiuni pigmentare și vasculare este necesară pentru cosmeticiană pentru a evita orice intervenție care ar putea duce la agravarea acestor formațiuni.

d. **Cloasma** este o discromie reprezentată prin pete pigmentare sub forma unor plăci deseori confluente și cu contur neregulat. Aceste pete apar pe față (frunte, tîmple, obraji și în jurul gurii și al nasului). Ele apar mai ales la femeile însărcinate, de unde și numele de „masca gravidității".

Mai pot apărea și în cazul unor afecțiuni ca : metrite, salpingite, dismenoree, anemii. Instalarea petelor se face pe nesimțite. Se descriu două aspecte de cloasmă : una mediană dezvoltată sub forma unor benzi care ocupă baza nasului, fruntea și regiunile supraorbitale și a doua, marginală, localizată pe tîmple și în regiunea maseteriană. Cauzele sînt de ordin endocrin (la femeia gravidă) sau afecțiuni ulceroovariene, tulburări ale funcției suprarenalelor sau ale tiroidei. Se mai produc, de asemenea, în tulburări ale funcțiilor digestive și în special ale funcției hepatice.

e. **Melanoza Riehl.** Cauzele sînt multiple, printre care și carența de vitamine. Apare mai ales la femeile între 30 și 50 de ani, dezvoltîndu-se în special pe părțile expuse la lumină (fruntea, tîmplele, regiunile preauriculare, regiunile submaxilare, părțile laterale ale gîtului).

Debutează printr-o ușoară mîncărime și un eritem, după care se instalează o pigmentare roză, violacee, care cu timpul devine brună-închis. Pigmentația se întinde încetul cu încetul, formînd suprafețe difuze sau reticulare, pe care se suprapun apoi puncte hipercromatice în jurul orificiilor pilosebacee, în care se constată și un ușor proces de hipercheratoză. Aceste puncte hipercheratozice se lățesc, unindu-se între ele prin niște punți care dau aspectul reticulat al melanozei.

3. IMPERFECȚIUNI CARE SE DATORESC LIPSEI DE PIGMENȚI

Vitiligo se prezintă sub formă de pete albe neregulate înconjurate de o zonă de hiperpigmentație. Se poate dezvolta pe orice regiune a suprafeței corpului ; părțile descoperite însă sînt locurile unde apar mai frecvent.

Regiunile afectate au un aspect caracteristic : insule de culoare albă, de formă circulară, înconjurate la periferie de o zonă intens pigmentată. Culoarea brună se degradează pe măsură ce se depărtează de centrul alb pînă se confundă cu pielea sănătoasă.

Se pot descrie mai multe forme de vitiligo : vitiligo punctat (mici insule albe), vitiligo universal (acromia s-a întins pe toată suprafața corpului) ; vitiligo de pe pielea capului (reprezentat prin șuvițe de păr alb).

4. ALTE IMPERFECȚIUNI INESTETICE

a. **Milium** este o tumoare benignă, epiteliată, un chist epidermic de mărimea unei gămălii de ac, alb, dur perlat, localizat la nivelul pleoapelor, al tîmplelor și al frunții.

De multe ori, aceste chisturi apar grupate. Iau naștere prin astuparea mecanică a foliculului pilosebaceum și, mai rar, a canalului sudoripar în porțiunea sa epidermică.

Conținutul acestor chisturi este format din celule cornoase și resturi grăsoase. Distrugerea lor se poate face electric sau mecanic, după ce au fost înțepate cu un ac steril.

b. **Chistul sebaceu** este o formațiune rotundă sau ovală de consistență moale, acoperită de piele de culoare și aspect normal. Mărimea poate fi cît un bob de grîu sau mult mai mare. Conținutul este păstos, fiind constituit din celule epidermice cheratinizate, grăsime, colesterol.

c. **Hipertricoza** reprezintă o dezvoltare exagerată a sistemului pilos în anumite regiuni ale feței la femei (buza superioară, bărbie, părțile laterale ale feței).

Tratamentul se face prin electrocauterizare sau îndepărtarea mecanică cu ajutorul pastei de epilat.

d. **Xantelasma** este localizată în regiunea pleoapelor. Se prezintă sub forma unor pete galbene cu suprafața netedă sau ușor reliefată. Sînt cauzate de tulburări ale metabolismului grăsimilor. Tratamentul constă în excizie chirurgicală și regim alimentar sărac în grăsimi. Nu sînt leziuni maligne.

e. **Cheratomul senil** este o dermatoză precanceroasă. Se prezintă sub forma unor pete galbene-brune, pigmentate, cu contur neregulat ; apar după 60 de ani pe fața, dosul mîinilor, mai rar în alte regiuni.

Aceste leziuni au suprafață aspră, uscată, prezentînd deseori o ușoară descuamare. Cauza este degenerarea senilă a țesutului cutanat. Razele solare au un rol important în apariția acestor leziuni la persoanele în vîrstă.

Tratamentul se face prin diatermocoagulare sau radioterapie. Cosmeticiana trebuie să evite orice iritare a unor astfel de pete, mai cu seamă atunci cînd persoana respectivă are o vîrstă înaintată. Transformarea lor în cancer este foarte frecventă.

f. **Verucile** sînt excrescențe papilare și hipercheratozice de dimensiuni variabile. Se datoresc unui ultravirus.

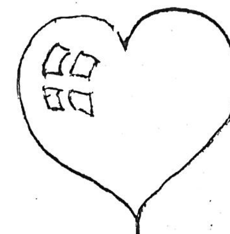
— *Veruca vulgară* apare la copii și adulți tineri pe fața dorsală a degetelor și a mîinilor sub forma unor ridicături rotunde, cu dimensiuni variabile, cu suprafața convexă, culoare cenușie-gălbuie, brună sau negricioasă, de consistență tare, aspră.

— *Verucile papilomatoase* sînt ridicături de cîțiva milimetri, pediculate, filiforme, care apar pe față sau pe gît.

— *Verucile plane juvenile* apar la copii și adolescenți. Se prezintă ca niște papule plane, rotunde sau ușor poligonale, de culoarea pielii sau mai închise.

Tratamentul verucilor, care nu se vindecă spontan, este diatermocoagularea.

Cunoașterea imperfecțiunilor prezentate mai sus este necesară pentru a evita iritarea lor prin diverse procedee care sînt folosite în cadrul îngrijirilor cosmetice.

Capitolul IX

PROCESELE CARE STAU LA BAZA TRATAMENTULUI COSMETIC

A. GENERALITĂȚI

Prin aplicarea tratamentului cosmetic se urmărește menținerea un timp cît mai îndelungat a aspectului eutrofic al pielii și remedierea imperfecțiunilor inestetice.

Acest lucru se realizează folosind o gamă întreagă de mijloace și procedee cosmetice cuprinse în cadrul celor patru procese care stau la baza oricărui tratament :

— procesul de curățire ;

— procesul de hrănire ;

— procesul de hidratare ;

— procesul de tonifiere.

În capitolele anterioare au fost menționate diferite tipuri de ten, cu imperfecțiunile caracteristice, determinate de diversele tulburări metabolice.

Ținînd seama de calitatea tenului ce trebuie îngrijit și de deficiențele lui, se va insista, în cadrul tratamentului cosmetic efectuat în cabinet, mai mult asupra unuia sau mai multor din aceste procese, și anume se va folosi acela prin care se vor remedia lipsurile sau imperfecțiunile tenului respectiv.

Procesul de curățire este definit ca : totalitatea mijloacelor și procedeelor prin care se realizează îndepărtarea de la suprafața pielii și din foliculii pilosebacei a surplusului de sebum, a fardurilor, impurităților, a celulelor descuamate, a produșilor rezultați din evaporarea transpirației.

Procesul de curățire se realizează în primele etape ale tratamentului, asigurînd o bună absorbție a produselor aplicate pe piele în etapele următoare de tratament și o bună respirație cutanată.

Procesul de curățire este la fel de indicat tenurilor uscate (cu celule descuamate), cît și tenurilor grase (pletoric, asfixic, uleios), cu abundență de comedoane și sebum ; numai produsele sînt diferite de la un tip de ten la altul.

Procesul de hrănire se definește ca : totalitatea mijloacelor și procedeelor prin care se aduc la nivelul pielii o serie de substanțe ce stimulează procesele metabolice și procesul de regenerare celulară de la nivelul stratului germinativ.

Hrănirea țesutului cutanat este importantă ; prin ea se întîrzie îmbătrînirea, iar pielea își păstrează un timp mai îndelungat, aspectul frumos.

Se axează pe acest proces : tratamentul aplicat tenurilor cașectice, uscate : alipice și deshidratate.

Hrănirea pielii se poate realiza prin activarea circulației (afluxul de sînge mărit, aducînd la nivelul țesutului cutanat elemente nutritive, înlesnind schimburile intercelulare) și prin absorbția unor substanțe aplicate pe piele, ca : vitamine, substanțe biologic active, substanțe grase.

Procesul de hidratare cuprinde totalitatea mijloacelor și a procedeelor prin care se introduce în piele o anumită cantitate de apă.

Cantitatea normală de apă din celule asigură turgescența celulelor. Apa și grăsimile din piele formează suportul plastic al pielii, ce-i oferă aspectul neted și întins.

Este procesul ce stă la baza tratamentelor adresate tenurilor cu deshidratare superficială.

Procesul de tonifiere cuprinde totalitatea mijloacelor și a procedeelor prin care se realizează o stimulare a tonusului muscular și a elasticității fibrelor elastice din derm.

Pe acest proces se insistă în special la tenurile cașectice, uscate, senile, la tenurile lipsite de vitalitate, cu piele flască, atonă, lipsită de elasticitate.

Aplicarea corectă și adecvată a mijloacelor și procedeelor ce compun aceste procese, în scopul remedierii imperfecțiunilor, se face în urma unui examen amănunțit și a unui diagnostic de ten corect stabilit.

Pentru a desprinde acele aspecte inestetice, consecințele unor tulburări, prezentăm mai jos elementele structurale ale pielii normale, factorii care întrețin această stare, precum și măsurile ce se vor lua pentru restabilirea echilibrului structural și funcțional în cazul unor tulburări intervenite la nivelul pielii.

B. NOŢIUNI DE HISTOLOGIE, FIZIOLOGIE ŞI COMPOZIŢIE FIZICO-CHIMICĂ A PIELII

NOŢIUNI DE HISTOLOGIE

Pielea este constituită din trei straturi: epiderm, derm şi hipoderm.

1. EPIDERMUL ŞI EVOLUŢIA SA

Epidermul este un epiteliu multistratificat, pavimentos, cheratinizat. Este constituit din mai multe straturi de celule.

Suprafaţa epidermică se descuamează în permanenţă, eliminînd lame fine cornoase, care se detaşează prin frecare şi spălare. Acestea sînt înlocuite de altele ce vin din straturile profunde.

Deoarece epidermul îşi păstrează totdeauna aceeaşi grosime (excepţie făcînd epiderma bătrînilor care este mai subţire, procesul de regenerare fiind încetinit sau suprimat) ea se reînnoieşte fără încetare. Distingem din interior spre exterior următoarele straturi :

a. **Stratul germinativ** este cel mai profund, constituit dintr-un singur rînd de celule ce are proprietatea de a se divide, reînnoind continuu celulele epiteliale din straturile suprapuse. Conţine pigmentul melanină în melanocintele situate printre celulele sale.

b. **Stratul filamentos** (celulele poliedrice) este format din 6—20 de rînduri de celule, poliedrice, bogate în citoplasmă. Celulele se aplatisează spre stratul superior. Sînt legate între ele printr-o reţea de filamente, printre care se găseşte substanţa interstiţială din abundenţă.

c. **Stratul granulos,** cu celulele dispuse în 1—5 rînduri ce se aplatisează, de formă romboidală. Dispar fibrele de legătură, iar în citoplasmă apar granule de keratolină.

d. **Stratul lucid.** Celulele au o formă fusiformă, cu nuclei degeneraţi, bogate în cheratină. Cheratinizarea se accentuează în acest strat prin încărcarea cu cheratină. Celulele sînt împinse spre stratul superior.

e. **Stratul cornos.** Cheratinizarea celulelor este definitivă, celulele sînt reduse la starea de lame, lipsite de nucleu şi activitate metabolică, încărcate cu cheratină. Deţin numai rolul protector.

f. Stratul descuamant. Celulele lui se desprind sub formă de lame şi sînt eliminate la exterior la cea mai mică atingere sau acţiune mecanică.

2. DERMUL

Cuprinde elemente ce dau pielii elasticitate, sensibilitate; el asigură şi hrănirea epidermului. Este constituit din două straturi :

— stratul papilar — în imediata vecinătate a epidermului ; este bogat în ţesut conjunctiv, substanţă fundamentală, celule, fibre de reticulină, elastice, vase şi nervi ;

— stratul reticular cuprinde o reţea bogată de fibre de colagen, reticulină, elastice. Între celulele şi fibrele dermului se intercalează spaţii şi lacune pline cu substanţă interstiţială.

În derm sînt localizaţi şi acinii glandelor sebacee.

3. HIPODERMUL

Este alcătuit din ţesut conjunctiv lax : conţine numeroşi paniculi adipoşi. La limita dintre hipoderm şi derm se găsesc glomerulii glandelor sudoripare, partea profundă a foliculilor pilosebacei, elemente vasculare şi nervoase.

Dintre formaţiunile glandulare ale pielii menţionăm :

— *glandele sebacee* ce secretă sebumul. Canalele glandelor sebacee se deschid la nivelul foliculului pilos. Secreţia lor — sebumul — greseazã suprafaţa epidermului şi a firelor de păr şi are o reacţie acidă. Orificiul de deschidere la suprafaţa pielii este porul sebaceu ;

— *glandele sudoripare* sînt glomerurale ; se găsesc în derm, iar canalul sudoripar ce străbate dermul se deschide la suprafaţă prin porul glandei sudoripare. Secreţia este un lichid cu reacţie acidă ;

— *vascularizaţia* sanguină. Epidermul este complet lipsit de vase. El este impregnat cu plasmă care provine din vasele sanguine existente în derm.

Există două plexuri (unul subpapilar şi altul subdermic), ambele paralele cu suprafaţa pielii şi unite între ele prin ramuri verticale. Sîngele capilarelor ce constituie cele două plexuri aprovizionează cu substanţe nutritive şi O_2 dermul şi straturile profunde ale epidermului. La nivelul epidermului (lipsit de vase), schimburile nutritive se fac prin osmoză.

Vascularizaţia limfatică este reprezentată dintr-un ansamblu de multiple canale ramificate ce merg paralel cu cele sanguine. Prin aceste canale circulă limfa.

pH-ul pielii. Este în mod normal ușor acid, de 4,5—6,5. Acesta variază de la individ la individ și în diferite părți ale aceluiași individ. *pH*-ul pielii este influențat de secreția glandelor sebacee și sudoripare. Pielea are proprietatea de a-și readuce *pH*-ul în limitele inițiale, după folosirea unor preparate acide sau alcaline. Este o reacție de protecție a pielii și se numește putere-tampon.

COMPOZIȚIA FIZICO-CHIMICĂ A PIELII

Funcția fiziologică a pielii este dependentă de organizarea sa chimică, iar aceasta este condiționată de prezența substanțelor necesare vieții celulare. Aceste substanțe sînt : substanțe anorganice, organice, *fermenți, vitamine, existente în straturile constitutive ale organului cutanat.*

1. SUBSTANȚELE ANORGANICE

Apa. În stare fiziologică, pielea conține o cantitate mare de apă, fiind considerată ca unul din cele mai importante organe de depozitare a apei din corp.

Sărurile minerale. Sodiul se găsește în țesutul conjunctiv iar potasiul — în epiderm și anexe. Calciul se află în țesutul conjunctiv în cantitate mare. În piele, mai sînt prezenți și alți cationi (Fe ; Cu ; Mg ; Zn ; Cb ; P ; Ni), iar din anioni — în special Cl. Pielea are un rol important în metabolismul sulfului.

Substanțele minerale se găsesc sub formă de electroliți încărcați cu sarcini electrice prin care se fixează la suprafața membranelor protoplasmatice.

2. SUBSTANȚELE ORGANICE

Proteinele sînt constituite din acizi aminați. În epiderm exsită o scleroproteină — keratina — caracterizată printr-un conținut ridicat în sulf. Insolubilitatea, rezistența și elasticitatea ei se datorește legăturilor disulfurate.

Colagenul, elastina și reticulina au tot o constituție proteică.

Hidrații de carbon reprezentați de *monozaharide* ca glucoza care se găsește în celulele stratului bazal, malpighian și în derm și de *polizaharide*, ca glicogenul plasat în stratul lucid și partea superioară a stratului malpighian.

Substanța fundamentală din spațiile intercelulare ale dermului conține mucopolizaharidele. Aceste mucopolizaharide dispun de anioni puternici cu rol în transportul electroliților.

Lipidele. Grăsimea subcutanată este formată din trigliceride, în compoziția cărora intră acidul palmitic, stearic, oleic. Lipidele epiteliale sînt reprezentate în mod deosebit de colesterol. Sebumul este o substanță uleioasă, semifluidă ce conține acizi grași nesaturați, saturați, colesterol.

Enzimele pielii. Acționează în procesele de metabolizare a grăsimilor proteinelor și polizaharidelor ; de asemenea, intervin în procesele de oxidoreducere ce au loc în piele în prezența oxigenului molecular adus de sînge sau în procesele anaerobe de la nivelul epidermului (folosindu-se O_2 din degradarea apei).

Vitaminele. În epiderm se găsesc vitamina A și D, în derm — vitaminele B_2 și B_6, acidul pantotenic, vitamina B_1, acidul ascorbic și, în peretele capilarelor, vitamina PP.

FIZIOLOGIA PIELII

Funcțiile pielii pot fi schematizate astfel :

1) de protecție, prin keratogeneză, melanogeneză și formarea filmului hidrolipidic ;
2) secretorii — secreția sudorală și sebacee ;
3) fizico-mecanice — rezistență, elasticitate, plasticitate ;
4) metabolice ;
5) termoreglare ;
6) funcție reactivă, neuroexteroreceptoare, neurovasculară.

Restabilirea funcțiilor ce au avut de suferit de pe urma acțiunii factorilor interni sau externi poate fi realizată prin aplicarea unor tratamente adecvate.

C. PROCESUL DE CURĂȚIRE

Procesul de curățire este primul proces de bază din cadrul tratamentului, complex și destul de important. El cuprinde cinci procedee de curățire, și anume :

— curățirea superficială (demachierea) ;
— vaporizarea caldă ;
— extragerea comedoanelor ;
— gomajul vegetal ;
— dezincrustarea electrică.

1. CURĂȚIREA SUPERFICIALĂ (DEMACHIEREA)

Această operație reprezintă o manevră estetică prin care se înlătură de pe epiderm : praful, impuritățile, fardul, surplusul de sebum de transpirație și deșeurile cutanate.

Se face cu grijă, corect, amănunțit, fără intensitate prea mare și cu cantități suficiente de produse.

Reprezintă primul procedeu de curățire și se va face înaintea examenului cosmetic propriu-zis.

Este recomandată clientelor și acasă, ca o metodă de îngrijire obligatorie zilnică, dimineața și seara.

Produsele folosite

Pentru demachiere se folosesc trei categorii de produse :
— lcțiunile spumoase ;
— cremele de demachiat ;
— emulsia de demachiat sau laptele demachiant.

a. **Loțiunile spumoase** sînt produse prea detergente și din această cauză irită și usucă pielea. Sînt folosite în general la tenurile grase, ca detergent final.

b. **Cremele de demachiat** se folosesc în general în teatru, unde fardurile sînt aplicate în cantitate mare și foarte aderente.

Prezintă dezavantajul că sînt vîscoase, se îndepărtează greu de pe față, efectuînd un masaj nedorit, care înlesnește pătrunderea impurităților în profunzime. Fiind prea grase, după îndepărtare lasă pe față o peliculă grasă ce poate înșela la examenul cosmetic.

c. **Emulsia de demachiat sau laptele demachiant** este produsul cel mai indicat de folosit. Laptele demachiant este gras, fără a fi vîscos și nu lasă nici un reziduu pe piele, după îndepărtare. Curăță bine fața, fără a o irita sau usca, și îi oferă prospețime, suplețe, catifelare.

Este diferențiat în funcție de tipul de ten : pentru tenul uscat are ca substanță de bază lanolina, iar pentru tenul gras — stearina.

Tehnica demachierii

Pentru a efectua demachierea este necesar, așa cum s-a mai arătat, să se acopere părul și decolteul clientei.

Părul se va lega cu o fașă elastică, iar decolteul, degajat de îmbrăcăminte, se va izola cu o bavetă sau un halat-special de lucru.

a. **Modul de aplicare a laptelui demachiant.** Laptele demachiant se poate aplica în trei feluri :

— se pune o cantitate suficientă de lapte demachiant într-un bol de plastic, de sticlă sau porțelan, ce se va ține în mîna stîngă. Cu indexul, mediul și inelarul mîinii drepte se va aplica laptele demachiant pe față ;

— se pune laptele demachiant în palma mîinii stîngi, iar cu indexul, mediul și inelarul mîinii drepte se aplică laptele demachiant pe față ;

— se va aplica laptele demachiant pe față cu ajutorul unei seringi.

b. Ordinea demachierii
— demachierea ochilor ;
— demachierea buzelor ;
— demachierea feței, a gîtului și a decolteului.

Demachierea ochilor (fig. 24). Clienta stă pe scaun, iar cosmeticiana stă în partea stîngă a clientei.

a

b

c

Fig. 24. Demachierea ochilor.
a — susținerea tamponului de sub ochi ; b și c — ștergerea pleoapei și a sprîncenei.

Se confecţionează două tampoane dreptunghiulare de vată de mărime potrivită, se umezesc şi se aplică sub cilii pleoapei inferioare a ambilor ochi.

Cu indexul şi mediul mîinii stîngi se susţine tamponul fixat pe pleoapa inferioară, iar cu indexul, mediul şi policele mîinii drepte se ia un alt tampon de vată ce se îmbibă în laptele demachiant şi se va şterge pleoapa superioară de sus în jos, adică de la sprîncene către cili, şi apoi şi de-a lungul pleoapei, din colţul intern către cel extern (fig. 24, *a*). Se repetă operaţia pînă tamponul de vată rămîne curat. Cu degetele mîinii drepte se va susţine muşchiul orbicular la nivelul colţului extern al ochiului. Indexul şi mediul mîinii stîngi strîng tamponul fixat pe pleoapa inferioară şi vor completa ştergerea pe direcţia circulară, întîi pe pleoape din colţul intern către cel extern şi apoi în regiunea sprîncenoasă (fig. 24, *b*, *c*). În acelaşi fel se procedează şi la celălalt ochi.

Demachierea buzelor (fig. 25). Clienta stă în aceeaşi poziţie, iar cosmeticiana stă în partea dreaptă a clientei. Buzele vor fi uşor întredeschise. Indexul, mediul şi inelarul mîinii stîngi vor susţine muşchiul orbicular al buzelor la nivelul unei comisuri. Cu mîna dreaptă, cu indexul, mediul şi policele, cu un tampon de vată îmbibat în lapte demachiant se vor şterge buzele pe direcţie circulară, începînd de la locul de susţinere. Se va repeta operaţia pînă cînd tamponul de vată rămîne curat.

Demachierea feţei, gîtului şi decolteului se face în două etape :
— aplicarea laptelui demachiant ;
— ştergerea laptelui demachiant.

1) *Aplicarea laptelui demachiant* se va realiza printr-una din metodele expuse anterior.

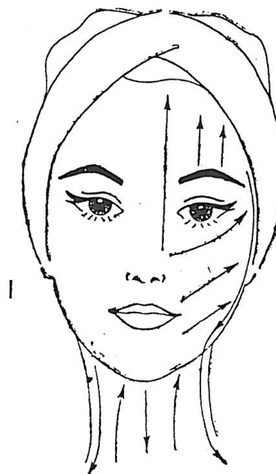
Clienta stă pe scaun, iar cosmeticiana în partea dreaptă a clientei, întocmai ca la demachierea buzelor.

Fig. 25. Demachierea buzelor.

Aplicarea laptelui demachiant pe faţă se face în patru timpi :
— vîrful bărbiei ——→ ureche (fig. 26, *a*) ;
— comisura gurii ——→ ureche cu foarfecele buzei (fig. 26, *b*) ;
— aripile nasului ——→ tîmplă, pe sub ochi (fig. 26, *c*) ;
— dosul nasului spre frunte, (fig. 26, *d*).

Fig. 26. Aplicarea laptelui demachiant pe faţă :
I — direcţiile de aplicare ; II — imagine foto : *a* — vîrful bărbiei—ureche ; *b* — foarfeca buzei ; *c* — aripile nasului—tîmpla ; *d* — muchia nasului spre frunte.

II

a

b

c

d

Se aplică laptele demachiant întîi pe o jumătate de față, apoi pe cealaltă.

Cosmeticiana va trece în spatele clientei și cu fața palmară a ambelor mîini, simultan, se va aplica laptele demachiant pe gît și decolteu prin mișcări de du-te-vino.

Cu mediul ambelor mîini simultan prin mișcări circulare se va emulsiona laptele demachiant pe toată fața.

2) *Ștergerea laptelui demachiant.* Se folosesc două tampoane de vată pătrate învelite în tifon, cu care se protejează degetul mediu și se susține cu indexul și inelarul. Cosmeticiana stă tot în spatele clientei. Ștergerea laptelui demachiant se va face cu ambele mîini simultan, pe aceeași direcție ca la aplicare. Se repetă operația pînă cînd tampoanele de vată rămîn curate (fig. 27, *a, b, c*).

c. **Completarea demachierii** se face în funcție de ten. La tenurile uscate, deshidratate, completarea se face cu infuzie calmantă (mușețel, tei, nalbă). În cazul tenurilor grase, acneice, se va folosi loțiunea detergentă.

2. VAPORIZAREA CALDĂ

Este al doilea procedeu de curățire realizat cu ajutorul vapoforului.

Vapoforul este un aparat pasiv care emite vapori de apă. Datorită plantelor medicinale peste care trec, se formează infuzia respectivă.

După demachiere și completarea ei, se aplică sub pleoapele inferioare și la colțul extern al ochilor cremă grasă și clienta este așezată la vapofor. În deschiderea căștii vapoforului se expune fața clientei, asupra căreia vor acționa vaporii infuzați.

Se obțin următoarele efecte :

a) de curățire

b) de hrănire } secundare

c) de hidratare } secundare

a. **Efectele de curățire** sînt :

— înmoaie stratul cornos } ușurează extragerea comedoanelor

— dilată porii } ușurează extragerea comedoanelor

— stimulează funcția glandelor sebosudorale ;

— datorită vaporilor care se condensează pe față și a transpirației ce se scurge, se îndepărtează unele impurități rămase în urma demachierii.

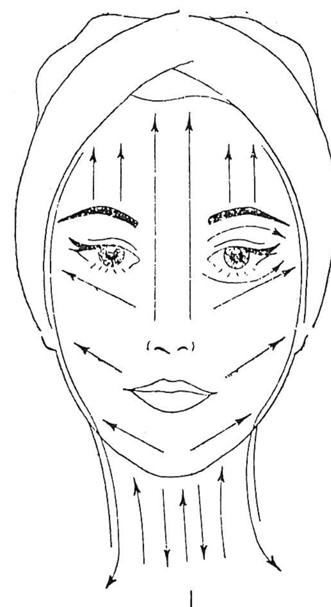

Fig. 27. Ștergerea laptelui demachiant :
I — direcțiile de ștergere ; II — imagine foto : *a* — pe față ; *b* — pe frunte ; *c* — pe decolteu.

Acestea sînt efectele de bază ale vapoforului, și de aceea se folosește în procesul de curățire.

Totuși, concomitent, se produc și efecte secundare de hrănire și hidratare.

b. **Efectul de hrănire.** Datorită căldurii vaporilor se produce vasodilatației periferică, stimulîndu-se circulația sanguină periferică (hrănire).

c. **Efectul de hidratare** se realizează printr-o expunere prelungită pînă la 20 min, la o intensitate moderată a vaporilor.

Apa, fin dispersată sub formă de vapori, are o putere mai mare de pătrundere în straturile superficiale. Durata expunerii la vapofor este în funcție de tipul de ten : — ten normal — 5— 7 min
— ten uscat — 10—12 min
— ten gras — 12—20 min.

3. EXTRAGEREA COMEDOANELOR

Reprezintă al treilea procedeu de curățire. Este o metodă de curățire profundă, evacuîndu-se conținutul porilor, și anume : surplus de sebum sub formă lichidă, semisolidă sau de consistența unui chist.

Comedonul reprezintă un mic chist care poate fi format din :
— sebum uscat, deshidratat ;
— praf, impurități ;
— celule descuamate ale pîlniei foliculare ;
— microbacilii lui Sabouraud ;
— parazitul *Demodex foliculorum*.

Pînă la forma finală închistată, comedonul trece prin mai multe faze :

— prima fază —sebum lichid — ce se scurge liber pe față ;

— a doua fază — sebum de consistența unei paste ce poartă numele de *cocon seboreic* sau filament seboreic ;

— a treia fază — sebum de consistența unui chist oxidat la suprafață și anume *comedonul*.

Comedoanele sînt localizate în pori. Ei sînt de mai multe feluri și cu consistență diferită :

— Porii mici au comedoane subțiri, mici, asemănătoare unui fir de păr. Sînt închistate și se extrag cu greutate.

— Porii deschiși prezintă sebum lichid sau cocon seboreic care curge liber pe față în ambele cazuri, eliminarea se face cu ușurință.

— Porii dilatați prezintă comedoane mari, vizibile, închistate, iar eliminarea lor se face cu greutate.

a. **Tehnica extragerii comedoanelor**

Materialul necesar :
— fașă de tifon cu lungimea de 50—60 cm și lățimea de 8—10 cm;

— comprese sterile ;
— vată ;
— loțiune dezinfectantă ;
— aparatul Electroderm ;
— aparatul Sebaspir ;
— ace de seringă.

Incadrarea extragerii comedoanelor în cadrul tratamentului cosmetic :
— Demachierea.
— Vaporizarea caldă.
— Gomajul sau dezincrustarea electrică — în funcție de tipul de ten.
— Extragerea comedoanelor.

Tehnica propriu-zisă a extragerii comedoanelor

Se ia fașa de tifon de 50—60 cm lungime și 8—10 cm lățime, se împăturește în trei părți, în așa fel ca laturile exterioare să fie îndoite în interior. Aceasta este necesar pentru ca marginile exterioare destrămate să nu deranjeze în timpul lucrului și pentru a proteja mai bine degetele și a nu leza țesuturile unde se lucrează.

Fașa astfel împăturită protejează degetele index ale ambelor mîini pe latura lor externă, fixîndu-se cu degetele mediu și police.

Poziția clientei este culcată pe fotoliul cosmetic, fața se tamponează cu șervețele de hîrtie pentru a se usca și extragerea comedoanelor se face sub lampa-proiector.

Se fixează degetele index de o parte și de alta a comedonului, se ridică țesutul ușor și apoi se presează cu partea lateroexternă a degetelor. În caz că nu s-a eliminat conținutul de la prima apăsare, se va repeta operația schimbînd poziția degetelor pe alte laturi ale comedonului pînă se observă porul liber.

Presiunea nu trebuie să fie accentuată pentru a nu produce leziuni ale țesutului (echimoze, distrugerea integrității tegumentelor. Tot din această cauză, nu se face extragerea comedoanelor cu vîrful degetelor, cu unghia.

Fașa se va schimba după fiecare clientă și ori de cîte ori este nevoie. Trebuie să fie în perfectă stare de curățenie, ca și mîinile cosmeticienei.

Ordinea extragerii comedoanelor pe regiuni este următoarea :
— în jurul ochilor ;
— regiunea nasului ;
— fruntea ;
— regiunea geniană ;
— bărbia.

Se are în vedere să se înceapă cu regiunile sensibile și apoi cu cele proeminente, pentru a nu se usca complet fața și a nu se îngreuna extragerea comedoanelor. Dacă avem de-a face cu un ten mult prea încărcat de comedoane, în regiunile unde nu lucrăm se vor aplica comprese calde (îmbibate în infuzie sau apă simplă). Dacă sînt comedoane închistate ce nu se elimină la simplă apăsare, se va introduce ușor în por un ac de seringă pentru a ușura extragerea.

În caz că avem pustule acneice, tehnica de extragere este aceeași, numai că se vor folosi comprese sterile, ce le vom schimba după fiecare pustulă. Se va căuta să se golească complet conținutul pustulei, pînă apare un lichid seros, pentru a evita o infectare ulterioară.

Chisturile sebacee, care sînt aglomerări de sebum în epiderm, au aceeași tehnică de extragere ca și comedoanele.

Elementele de milium care nu prezintă orificii de eliminare necesită în prealabil o înțepătură ușoară cu un ac de seringă sterilizat, eliminîndu-se apoi întregul conținut.

b. **Tehnica extragerii comedoanelor în funcție de tipul de ten**

La tenul uscat, unde comedoanele sînt mici, subțiri, uscate, asemănătoare unui fir de păr, extragerea comedoanelor se face cu atenție și deosebită grijă. Comedoanele fiind subțiri și uscate, pielea la acest tip de ten este subțire și sensibilă ; se pot produce foarte ușor echimoze sau distrugerea integrității tegumentului.

Pentru a înlesni extragerea comedoanelor, se va prelungi expunerea la vapofor cu o intensitate moderată sau se va face în prealabil un gomaj vegetal.

La tenul gras uleios nu există comedoane. Porii sînt deschiși cu sebum lichid sub forma unui suc grăsos sau sebum cu consistență păstoasă — (coconul seboreic) filamentul seboreic. Eliminarea sebumului se va face amănunțit din aproape în aproape pe toată suprafața feții, pentru a evita instalarea asfixiei cutanate și formarea comedoanelor. Se va avea grijă ca presiunea să nu fie exagerată, deoarece extragerea este amănunțită și ar produce un efect neplăcut clientei, iar datorită pH-ului alcalin, fața este predispusă infectării, sau prin eventualele leziuni să nu o favorizăm.

La tenul gras asfixic, comedoanele sînt mai vizibile, închistate în pori dilatați, aproximativ pe întreaga față. Datorită închistărilor, extragerea se face cu multă dificultate și în același timp este dureroasă. Și acest tip de ten are pH-ul alcalin, deci predispus infectării. De aceea, extragerea comedoanelor se face tot cu grijă și atenție, dar în etape. Nu se va curăța complet fața din prima ședință de tratament, tocmai din aceste considerente.

La tenul gras acneic, unde a intervenit infecția, există atît comedoane, chisturi sebacee, cît și pustule acneice. Extragerea lor se va face tot în etape, avînd în vedere întîi asanarea infecției, deci golirea conținutului pustulelor. Extragerea pustulelor se va face după extragerea comedoanelor sau a chisturilor, pentru a evita suprainfectarea.

Completarea extragerii comedoanelor se face prin *dezinfecție.* Aceasta se execută cu loțiune dezinfectantă în concentrație de 20—25%. La tenurile grase se va completa cu aparatul Electroderm, cu ciuperca plată, printr-o ședință de 2—3 min. În cazul pustulelor acneice se va folosi și electrodul ascuțit în formă de ac, pentru o ușoară cauterizare a cavității rămase.

c. **Extragerea comedoanelor cu ajutorul aparatului Sebaspir**

Sebaspirul este un aparat pasiv, care poate fi folosit și la curățirea tenului. Acest aparat are niște piese anexe numite ventuze. Cele cu efect de curățire sînt : tirecomedonul, ventuza de nettoyage și ventuza de petrissage.

Tirecomedonul se folosește în general la comedoanele mari, vizibile, mai ales la tenul gras asfixic.

Ventuza de nettoyage este folosită la aspirarea sebumului de pe aripile nasului în cazul tenului gras uleios.

Ventuza de petrissage este folosită în regiunea geniană, tot pentru aspirarea sebumului, în cazul tenului gras uleios. În urma extragerii comedoanelor se realizează o mai bună absorbție a produselor aplicate pe piele.

4. GOMAJUL VEGETAL

Reprezintă al patrulea procedeu de curățire. Este o curățire superficială a feței de surplusul de sebum și de celulele descuamate. Gomajul înlesnește o mai bună respirație și absorbție a pielii. Se aplică la tenurile grase uleioase și asfixice, la tenurile uscate și deshidratate.

a. **Produsele de gomaj**

— *Produse pentru macerare :*
  - — extracte vegetale ;
  - — pudră cu extract de papaia ;
  - — extract de smochine ;
  - — extract de frunze de ananas.

Toate acestea se asociază cu diferite substanțe : acid acetic sau suc gastric de porc.

— *Produse chimice*

Aceste produse sînt recent apărute și fac parte din gama „Dermin", cu aceleași efecte de curățire superficială.

Gama „Dermin" cuprinde trei flacoane, ce se vor folosi astfel :

Loțiunea nr. 1. Se aplică pe toată fața prin tamponări ușoare și se lasă să acționeze timp de 5 min.

Crema nr. 2. Conține substanțe active și se aplică pe față în strat subțire. După aproximativ 5 min se masează fața ușor prin mișcări circulare, realizîndu-se gomajul propriu-zis.

Loțiunea nr. 3 este folosită pentru refacerea mantalei acide și efectul antiseptic. Se aplică prin tamponări ușoare și se lasă pe față timp de 5 min.

— *Produse pentru gomare :*

— *albuș de ou* bătut spumă amestecat cu mălai cernut fin pînă se obține consistența unei paste ;

— *bioxid de siliciu amestecat cu cremă saponantă* (se poate lua nisip fin cernut, care se fierbe, se scurge, se usucă și apoi se amestecă cu cremă saponantă) ;

— *carbonat de calciu amestecat cu cremă saponantă* ;

— *carbonat de calciu aplicat pe față cu tifon umezit* ;

— *mucilagiu din flori de tei amestecat cu tărîțe de grîu.* Mucilagiul se prepară astfel : se aleg 20 g flori de tei cu polen, fără codițe, ce se vor fierbe în 1/2 l apă, pînă cînd apa scade mai mult de jumătate. Apoi se filtrează și se lasă să se răcească. După răcire se amestecă cu tărîțe de grîu pînă are consistența unei paste care conține : tărîțe de grîu — 50 g ; lapte praf — 2 linguri ; fulgi de săpun — 2 lingurițe ; oxid de zinc — 1 linguriță ; borax — 2 lingurițe. Pentru tenul acneic se adaugă și 1/2 flacon Penicilină. Această pastă trebuie folosită într-un timp scurt și se recomandă păstrarea la rece.

— *făină cosmetică.*

b. Tehnica gomajului

Produsul de gomaj are consistența unei paste. Se aplică pe față cu ajutorul unei spatule, pensule sau cu vîrful degetelor pe direcțiile demachierii, evitînd orificiile naturale, sau numai pe axul facial, după cum este cazul.

Se lasă un timp pe față, pînă prinde consistență, fără a se usca.

Îndepărtarea produselor de gomaj se face cu degetele umezite în apă sau infuzie prin două metode :

— se execută o ușoară frecare a produsului pe față prin mișcări circulare ;

— se susține regiunea unde se lucrează (geniană sau frunte) cu indexul și mediul mîinii stîngi, iar cu indexul și mediul mîinii drepte se execută mișcări de du-te-vino în foarfecele mîinii stîngi.

Apoi se îndepărtează complet produsul de gomaj de pe față cu ajutorul unei comprese umezite în apă sau infuzie.

Gomajul se aplică o dată pe lună la tenurile pe fond uscat, iar la cele grase — de două ori pe lună, în alternanță cu dezincrustarea, și nu se va aplica la tenurile acneice. Nu se va aplica prea des, deoarece duce la îndepărtarea mantalei acide protectoare.

În ședințele de tratament în care s-a făcut gomaj este bine să se aplice măști hidratante, cu sucuri de fructe și vitamine, iar în încheiere se va face o pulverizare cu loțiuni tonice.

Produsele de gomaj se aleg în funcție de tipul de ten :

— pentru tenul uscat și deshidratat se folosesc produse emoliente, și anume mucilagii din flori de tei, amestecat cu tărîțe de grîu ;

— pentru tenurile grase se vor folosi restul produselor din cele enumerate.

c. Încadrarea gomajului în cadrul tratamentului

La tenurile uscate și deshidratate :

— demachiere ;
— gomajul ;
— vaporizare caldă ;
— extragerea comedoanelor.

La tenurile grase :

— demachiere ;
— vaporizare caldă 2—3 min ;
— gomajul ;
— vaporizare caldă 10—12 min ;
— extragerea comedoanelor.

5. DEZINCRUSTAREA ELECTRICĂ

Este o metodă de curățire profundă. Se realizează cu ajutorul aparatului electric — galvanoderm.

Galvanodermul este un aparat cu acțiune activă, adică curentul electric acționează în profunzime. Funcționează pe bază de curent continuu. Proprietatea acestui curent este de disociere a soluției prin care trece, în ioni cu putere mare de pătrundere în profunzime.

a. **Descrierea aparatului**

Galvanodermul prezintă doi poli : negativ și pozitiv, de care sînt conectate două fire conductoare diferit colorate, pentru diferențiere : negativ-negru și pozitiv-roșu. La capătul acestor fire conductoare se fixează doi electrozi. La negativ — electrodul are o formă rotundă, adîncită la mijloc, unde se introduce un burete (este alcătuit din plăci de Zn) sau în formă de agrafă pe care se pune un tampon de vată. Cu electrodul negativ se lucrează pe fața clientei.

La pozitiv se fixează un electrod cilindric (format din plăci de Cu sau cărbune), pe care îl ține clienta în mînă.

Se folosește o soluție de Na_2CO_3 în concentrație de 10‰. Intensitatea curentului este de 0,5—2,5 mA, iar timpul de lucru, 10 min. Poziția clientei este culcată pe fotoliul cosmetic.

b. **Tehnica dezincrustării**

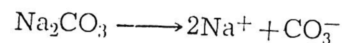
Clienta este bine să nu poarte inele și va ține electrodul pozitiv (cilindric) în mînă (fig. 28).

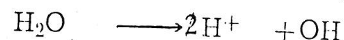
Fig. 28. Tehnica dezincrustării.

Electrodul negativ — respectiv buretele sau tamponul de vată — se va îmbiba în soluția de Na_2CO_3. Se va lucra pe față în mișcări circulare, începînd din regiunea preauriculară (fiind mai puțin sensibilă). Clienta va simți ușoare înțepături pe față și un gust metalic în gură.

La trecerea curentului electric prin soluția de Na_2CO_3, aceasta se va disocia în ioni astfel :

$$Na_2CO_3 \longrightarrow 2Na^+ + CO_3^-$$

$$H_2O \longrightarrow 2H^+ + OH$$

La nivelul regiunii seboreice se va forma NaOH, care are proprietatea de a saponifica sebumul din profunzime, de la nivelul dermului, și anume din foliculii pilosebacei, și de a înlesni eliminarea lui.

Efecte secundare ale dezincrustării sînt : înmuierea stratului cornos și îndepărtarea deșeurilor cutanate.

Dezincrustarea electrică este aplicată numai tenurilor grase (uleioase și asfixice), fără pustule acneice.

Se aplică la interval de o lună în alternanță cu gomajul și ionizarea.

După dezincrustare, la sfîrșitul tratamentului se vor aplica măști *neutre* sau *acide*.

Este contraindicată aplicarea măștilor de iaurt și drojdie de bere.

c. **Metode de reacidifiere**

Datorită soluției alacaline (NaOH) care acționează pe față în timpul dezincrustării, se modifică *p*H-ul feții, devenind alcalin, care sensibilizează fața la acțiunea microbilor banali de pe piele, favorizînd apariția infecției.

De aceea vom folosi metode de reacidifiere, pentru normalizarea *p*H-ului și anume :

— folosirea măștilor acide la sfîrșitul tratamentului (de exemplu, caolin cu suc de portocale) ;

— pulverizări cu soluții slab acide cu jetul difuz al vaporelului la sfîrșitul tratamentului (acid citric sau acid acetic diluat) ;

— pulverizări cu ajutorul aparatului Carbatom tot la sfîrșitul tratamentului ;

— cu ajutorul aparatului Galvanoderm, folosind o soluție slab acidă (aceleași ca la Vaporel) și lucrînd întocmai ca la dezincrustare ;

— tot cu Galvanodermul folosind aceeași soluție ca la dezincrustare (Na_2CO_3 — 10 g ‰), dar inversînd polii (electrodul negativ se va conecta la polul pozitiv și, invers, acționînd pe față H_2CO_3).

d. **Încadrarea dezincrustării în tratament :**

— demachiere ;
— vaporizare 2—3 min ;
— dezincrustare electrică ;
— vaporizare 10—12 min ;
— extragerea comedoanelor.

Deoarece dezincrustarea se execută înaintea extragerii comedoanelor, metodele de reacidifiere se vor aplica la sfîrșitul tratamentului pentru a nu închide porii și a nu îngreuna curățirea tenului.

e. **Reguli de folosire a aparatului :**

— Se va începe lucrul cu o intensitate mică, ținîndu-se seama de sensibilitatea clientei.

— Buretele sau tamponul de vată va fi tot timpul îmbibat în soluție și în permanentă mișcare pe față pentru a nu produce arsuri.

— Aplicarea și ridicarea de pe față a electrodului se face în zona preauriculară.

— Nu se va atinge fața cu partea metalică a electrodului (în cazul celui de formă rotundă sau în cazul celui în formă de agrafă, dacă tamponul de vată este prea subțire), pentru a nu se produce arsuri.

D. PROCESUL DE HRĂNIRE

Reprezintă unul din procesele de bază care asigură substanțele necesare menite să mențină aspectul sănătos și frumos al pielii.

Procesul de hrănire se realizează astfel :

a) prin activarea circulației sanguine și limfatice care provoacă un aflux de sînge și limfă ce aduce substanțe nutritive necesare metabolismului celular ;

b) prin absorbție cutanată a unor substanțe ;

c) transportul substanțelor prin membrana celulară.

1 ACTIVAREA CIRCULAȚIEI SANGUINE

Așa cum s-a arătat, epidermul este un epiteliu pluristratificat, nevascularizat. El este hrănit prin stratul papilar al dermului. Plasma trece cu ușurință prin membrana ce separă dermul de epiderm și hrănește celulele stratului germinativ ale epidermului. Celulele corpului mucos al lui Malpighi sînt, de asemenea, sediul unui proces foarte activ de nutriție. Spațiile dintre celule sînt pline cu plasmă. Aceasta ajunge pînă la nivelul stratului lucid. Nutriția pielii este deci legată de circulația sanguină locală.

Activarea circulației sanguine se poate realiza folosind diferite mijloace mecanice, fizice și chimice.

Mijloace mecanice. Foarte eficace în realizarea activității circulației este masajul manual. Prin anumite mișcări specifice, efectuate cu o anumită intensitate și rapiditate, se produce o hiperemie locală a pielii. Au efect stimulator mișcările energice (ciupit, pălmuit, tapotat, arpegiu).

Mijloace fizice. Sînt incluse aici toate aparatele care acționează asupra vaselor sanguine, făcînd o gimnastică vasculară. Vasoconstricția produsă, urmată de o vasodilatație, determină un aflux mărit de sînge la nivelul capilarelor pielii, iar aceasta înseamnă și un aport mărit de substanțe nutritive și O_2, care sînt cedate apoi straturilor superficiale ale pielii.

Produc activarea circulației :

— electrolizii de sticlă ai electrodermului. Scînteierile ce se produc între electrozi și piele determină la nivelul acesteia o vasoconstricție urmată de o vasodilatație ;

— radiațiile infraroșii ale lămpii U.V. produc căldură locală, de aici vasodilatație, aflux mărit de sînge, și deci nutriție ;

— vaporii calzi ai Vapoforului produc, de asemenea, o vasodilatație a capilarelor ;

— masajul cu ventuza de petrisaj a Sebaspirului face o gimnastică vasculară, urmată de un aflux mărit de sînge și de limfă ;

— masajul cu Estetodinul acționează tot asupra vaselor sanguine, prin contracțiile ritmate, producînd o gimnastică vasculară, un aflux mărit de sînge.

Orice modificare patologică de vascularizare a corpului papilar din derm determină tulburări epidermice, patologice și estetice care sînt vizibile la nivelul stratului cornos.

2 ABSORBȚIA CUTANATĂ

Prin absorbție cutanată se înțelege pătrunderea unor substanțe în straturile profunde ale pielii, și de aici prin circuitul sanguin și limfatic în tot organismul.

Absorbția, funcție fiziologică de bază a tuturor celulelor vii, poate fi :

— *selectivă* — cînd pătrunderea substanțelor se realizează prin : difuziune, osmoză, inbibiție ;

— *activă* — cînd se realizează pătrunderea substanțelor cu consum de energie rezultată prin respirație. Transportul substanțelor se face împotriva gradientului de concentrație.

— S-a observat că pătrunderea diferitelor substanțe prin piele este un fenomen complex, care depinde de mărimea și forma moleculelor substanțelor active, de solubilitatea lor, de natura vehiculului, de gradul de concentrație a substanței respective, de conținutul de apă al suprafeței cutanate și de temperatura ambiantă.

Cercetările au arătat că soluțiile apoase pătrund mai rapid în epiderm, în timp ce lichidele organice pătrund mai greu.

Barierele ce se opun absorbției

În concepția actuală, pielea este considerată a fi constituită în cea mai mare parte dintr-un gel proteic alcătuit dintr-o dispersie organizată de proteine în apă, alături de care se găsesc lipide și sub-

stanțe hidrosolubile, formînd împreună un ansamblu solid și plastic protejat de o dublă barieră :

— filmul hidrolipidic ;

— bariera electrofiziologică a lui Rein.

Acestor două formațiuni de natură predominant fizico-chimică li se adaugă o a treia zonă, formațiune biologică structurată reprezentată de stratul cornos.

Substanțele aplicate pe piele pătrund numai într-o anumită măsură în funcție de proprietățile lor chimice și fizice ; pătrund acelea care-și găsesc corespondentul în elementele constructive ale acestor bariere.

Filmul hidrolipidic este o peliculă grasă dispusă la suprafața pielii și a fanerelor, formată din apă încărcată cu electroliți în care se emulsionează un complex de grăsimi cutanate.

Numim grăsimi cutanate :

a) Substanțele elaborate de către celulele epidermice în cursul degenerescenței lor.

b) Secrețiile glandelor sebacee.

c) Unele substanțe din componența transpirației.

Filmul hidrolipidic rezultat din emulsionarea componentelor apoase și lipidice reprezintă un sistem-tampon :

— controlează evaporarea apei în mediu extern și difuzia ei în straturile epidermice profunde ;

— asigură protecția pielii împotriva noxelor chimice și microbiene.

Bariera electrofiziologică a lui Rein este un obstacol hidric și electrolitic ce se opune trecerii compușilor hidrofobi.

*p*H-ul pielii variază în diferitele straturi ale pielii :

— în straturile profunde, în vecinătatea dermului, $pH = 7,3$;

— la nivelul epidermului este de 4,8—5 ;

— în stratul cornos, *p*H-ul este de 4,5—5,5.

Elementul esențial în constituția mantalei acide este secreția sudorală, la care se adaugă și acizii grași din sebum.

Rein a demonstrat că regiunea acidă a epidermului este limitată în profunzime de stratul lucid. La partea externă a lui este o zonă puternic acidă, iar pe partea internă (spre stratul granulos) este mai puțin acidă sau alcalină.

Aceasta s-ar datora încărcării electrice deosebite a celor două lame a acestei zone, cea superioară fiind electropozitivă, în timp ce cea profundă ar fi electronegativă.

Rein a constatat că electroliții nu pot pătrunde prin această membrană deoarece este impermeabilă pentru anioni, iar cationii care ar

pătrunde sînt opriți de forța electrostatică. Astfel se formează un cîmp electrostatic pe de o parte ionii de H^+, iar pe de altă parte cu ioni de OH^-. Se manifestă în consecință o diferență de potențial.

Stimulii mecanici, termici, chimici sau electrici micșorează rezistența pielii, curentul de polarizație scade, iar permeabilitatea va crește.

Datorită acestei bariere i se atribuie pielii impermeabilitatea pentru apă și substanțele lichide.

Fenomenul de cheratinizare. Se numește cheratinizare transformarea pe care o suferă celulele stratului germinativ în cursul evoluției lor spre straturile superficiale, unde ajung deshidratate, aplatisate, fără nucleu, foarte bogate în cheratină, pentru a forma stratul cornos și descuamant.

Cheratina, care impregnează celulele stratului cornos, este o scleroproteină, impermeabilă pentru majoritatea substanțelor lichide și gazoase.

Celulele descuamate din jurul și din interiorul orificiului canalului sebaceu pot împiedica absorbția substanțelor destinate să pătrundă prin intermediul epidermului.

Mantaua gazoasă. Prezența bulelor de aer la nivelul porilor canalelor sebacee și sudoripare constituie o barieră în calea unor produse aplicate pe piele.

Mecanismul absorbției cutanate

Transportul substanțelor nutritive, biologic active, a medicamentelor în straturile profunde ale pielii se poate realiza în trei moduri :

a) *Absorbția transfoliculară* este considerată calea principală de pătrundere a substanțelor în profunzime. La nivelul bulbului pilos, epidermul se subțiază și se reduce la baza foliculului la un singur strat de celule necheratinizate corespunzînd stratului bazal germinativ. La acest nivel, stratul germinativ nu este separat de mediul ambiant decît de produsele glandelor sebacee care se deschid la acest nivel și de produsele de descuamare. În concluzie, orice substanță care poate învinge obstacolul constituit din sebum poate fi absorbită. Deci liposolubilitatea trebuie să fie condiția esențială pentru pătrunderea substanțelor în piele.

b) *Absorbția transepidermică.* Unii cercetători au studiat învelișul epidermei la microscop și au descoperit că țesătura cheratinică nu este continuă. Fiecare celulă cheratinizată este legată de celelalte prin intermediul unei materii lipoidice numită substanță „liantă". Aceasta permite pătrunderea unor substanțe lipofile ; așa se explică

pătrunderea diverselor emulsii folosite la masaj, precum şi acţiunea băilor termale (pătrunderea soluţiilor încărcate cu săruri minerale).

c) *Absorbţia prin porii sudoripari.* Experienţele au demonstrat că porii sudoripari pot fi locuri posibile de absorbţie a unor substanţe (de exemplu, albastrul de metilen folosit la luarea amprentelor tălpilor, după o oră se găseşte în urină. După cum se ştie, cheratinizarea este foarte intensă la nivelul tălpilor, glandele sebacee sînt foarte puţine sau de loc ; în schimb, sînt foarte multe glande sudoripare care constituie calea de pătrundere a unor substanţe.

Factorii care favorizează absorbţia

a) *Degresarea suprafeţei* cutanate şi golirea foliculilor pilosebacei prin demachiere ; dezincrustare ; pulverizare caldă.

b) *Îndepărtarea celulelor* descuamate prin gomaj.

c) *Starea pielii.* Dacă bariera epidermică este distrusă prin traumatisme, trecerea substanţelor în derm este mai accentuată decît atunci cînd epidermul este intact.

Absorbţia produselor în piele este mai redusă la vîrstă înaintată, datorită modificărilor atrofice ale aparatului pilosebaceu.

d) *Temperatura pielii.* Creşterea temperaturii pielii şi intensificarea circulaţiei cutanate prin vasodilataţie intensifică absorbţia.

Absorbţia prin piele a substanţelor hidrosolubile este favorizată de macerarea pielii prin aplicarea de comprese cu apă caldă, sau vaporizări calde, cînd se produce o scădere a viscozităţii sebumului şi o vasodilataţie periferică, care măreşte afluxul de sînge la acest nivel.

Mijloace mecanice, fizice, chimice de realizare a hrănirii

a) *Mijloace mecanice :*

Masajul manual efectuat asupra pielii folosind mişcările energice executate cu o anumită rapiditate înlesnesc absorbţia produselor aplicate pe piele datorită faptului că produc :

— o golire a foliculului de surplusul de sebum ;

— provoacă o activare a circulaţiei sanguine locale ;

— îndepărtează minusculele bule de aer situate în porii sebosudorali.

Petrissajul manual poate fi completat cu ventuza de petrissage a aparatului Sebaspir.

b) *Mijloace fizice :*

— Agenţii termici — radiaţii infraroşii, comprese calde, vaporii ionizaţi şi ozonizaţi, scînteierile cu electrodul aparatului de înaltă

frecvenţă, aplicate peste creme grase nutritive sau măşti grase — vor favoriza pătrunderea substanţelor în piele.

— Pulverizaţiile soluţiilor sau uleiurilor sub forma unor particule fin dispersate şi cu o oarecare intensitate fac ca acestea să pătrundă cu uşurinţă în piele.

— Ionizările cu fructe proaspete, datorită disocierii în ioni a sucurilor de fructe, aceştia pătrunzînd mai uşor pînă în straturile profunde ale pielii.

c) *Mijloace chimice :*

— Aplicarea măştilor calde de parafină peste o cremă grasă hrănitoare uşurează absorbţia substanţelor nutritive sub acţiunea căldurii degajate de aceasta.

— Împachetările cu uleiuri calde constituie un mijloc de hrănire a pielii.

— Aplicarea produselor grase, vitaminizate.

Asimilaţia cornoasă

Această asimilaţie reprezintă combinarea directă a unor produse cu cheratina, care formează stratul cornos al epidermului.

Cheratina, substanţă principală a stratului cornos, este o scleroproteină. Se poate combina cu unele substanţe care o menţin într-o oarecare stare de umiditate, făcînd-o să absoarbă grăsimi sau constituenţi graşi hidrofili. Produsele cosmetice care conţin astfel de substanţe pătrund în celulele aplatisate şi se contopesc cu lipidele naturale. Ele dau stratului cornos o oarecare turgescenţă. Beneficiază de această asimilare pielea fină, uscată, sensibilă la intemperii.

Un astfel de exemplu îl constituie preparatele care bronzează. Aceste preparate nu sînt colorate şi nici nu favorizează pigmentogeneza, ci sînt substanţe ce se combină cu acizii aminaţi ai cheratinei, formînd o coloraţie brună care rezistă la spălat. Coloraţia dispare după cîteva zile, pe măsură ce se produce eliminarea fiziologică a celulelor cornoase moarte.

Îmbibarea stratului cornos

Aspectul stratului cornos şi a stratului descuamant joacă un rol foarte important din punct de vedere estetic.

Stratul cornos este constituit din celule cheratinizate, aplatisate, deshidratate, legate între ele prin substanţe grase. Privite cu lupa se văd asperităţile celulelor în curs de descuamare. La palpare, pielea este rugoasă.

Pentru a reda aspectul neted, catifelat al pielii, se recurge la hidratarea pielii. Majoritatea produselor cosmetice moderne acţionează prin umflarea epidermului, ceea ce dă pielii ofilite sau aspre o aparenţă suplă şi întinsă.

Apa conţinută în aceste produse, activ legată de substanţele hidratante sau de lipidele hidrofile, îmbibă cu uşurinţă stratul cornos, dînd rezultatul estetic dorit.

3. TRANSPORTUL SUBSTANŢELOR PRIN MEMBRANA CELULARĂ

O celulă vie are în permanenţă schimburi de substanţe cu mediul înconjurător, schimburi care se petrec în ambele sensuri. Aceste schimburi se datoresc unor mecanisme de transport prin membrană.

Mecanismele de transport diferă în funcţie de natura substanţei transportate, de starea celulei.

Dacă substanţa se prezintă sub formă de particule mari (macromolecule), pătrunderea în celulă se realizează prin invaginarea membranei celulare la locul unde ea vine în contact cu particula.

Invaginarea înaintează în citoplasmă, apoi marginile invaginării se apropie, se formează o veziculă ce se desprinde de membrană, în interiorul celulei unde îşi varsă conţinutul. Pe acest mecanism se bazează fenomenul de *pinocitoză*. (În acest mod pătrund în celulă macromoleculele proteice, apa cu unii electroliţi, hidraţi de carbon.)

În afara acestui mecanism specific macromoleculelor, o substanţă poate trece prin peretele celulei în două feluri : prin *transportul pasiv* (difuziune, osmoză) sau prin *transport activ* (cu consum de energie din partea celulei).

Transportul pasiv

Substanţele care traversează membranele celulare prin transport pasiv sînt substanţe solubile şi insolubile în lipide, care se găsesc în abundenţă în membrana celulară (membrana celulelor este formată din două straturi proteice şi un strat lipidic la mijloc).

Substanţele solubile în lipide se dizolvă în membrana celulară şi apoi în baza apoasă întîlnită în interiorul celulei, după traversarea membranei.

Apa, unii electroliţi şi nucleoliţi sînt transportaţi prin membrana celulară potrivit legilor fizice ale difuziunii şi osmozei. Mişcarea apei este determinată de concentraţia electroliţilor de K şi Na în afara şi înăuntrul celulei.

Transportul apei prin membrana celulară se face datorită fenomenului de osmoză către faza cu concentraţia solvitului mai mare. Rolul principal în realizarea diferenţei de presiune osmotică îl au substanţele macromoleculare (proteinele) sub formă de anioni organici.

Neelectroliţii solubili în lipide traversează membrana celulară în funcţie de gradul lor de solubilitate.

Există însă şi neelectroliţi insolubili în lipide pentru care membrana este foarte permeabilă (de exemplu, hidraţii de carbon). Există de asemenea şi neelectroliţi solubili în lipide pentru care membrana este foarte puţin permeabilă. Aceste comportări diferite ale electroliţilor se explică prin existenţa straturilor proteice din structura membranelor celulare, care influenţează transportul neelectroliţilor.

Electroliţii în mediul apos se disociază în ioni pozitivi şi negativi, care sînt supuşi apoi fenomenului de hidratare. Datorită fenomenului de hidratare, diametrul lor creşte şi permeabilitatea prin membrană scade. Astfel se admite că ionii H^+ şi OH^- nu pot pătrunde în celulă, şi acest lucru prezintă importanţă pentru menţinerea constantă a *p*H-ului intracelular.

Deoarece ionii hidrataţi au mobilităţi diferite şi pentru că membrana este impermeabilă pentru anioni organici cu moleculă mare (proteice), au loc separări de sarcini electrice pe cele două feţe ale membranei.

Separarea sarcinilor electrice de semne contrare, pe cele două feţe ale membranei celulare, determină o diferenţă de potenţial, respectiv un cîmp electric ale membranei.

Existenţa acestui cîmp electric produce orientarea şi deplasarea ionilor prin porii membranelor. Rezultă că ionii se deplasează prin membrană datorită nu numai gradientului lor de concentraţie, ci şi gradientului de potenţial.

Transportul activ

Se realizează împotriva gradientului de concentraţie şi de potenţial al celulei cu consum de energie din partea celulei. Această energie provine din procesele metabolice intracelulare.

Celulele au sisteme transportoare pentru anioni şi cationi. Concentraţia crescută a ionilor de K^+ şi concentraţie scăzută a ionilor de Na^+ în celule se datoreşte mecanismului de transport activ al ionilor.

Transportul ionilor prin membrană poate fi favorizat de prezenţa locală a unor enzime transportoare denumite *permeaze*.

Pătrunderea ionilor K^+ în celulă se face cu consum de energie furnizată de ATP. Ionii se combină cu o substanță transportoare, străbat membrana celulară și se desprind de aceasta în interiorul celulei sub acțiunea unei enzime.

În același mod, este vehiculat ionul de Na^+ din interiorul celulei spre exteriorul ei. Tot astfel pătrund în celulă, sau sînt expulzați, unii ioni, după cum necesitățile celulei o cer pentru funcționarea lor normală.

Se poate explica astfel selecția ionilor și a macromoleculelor de către celulă, transportul apei în condiții izoosmotice sau împotriva gradientului osmotic.

Permeabilitatea membranei mai poate fi influențată de unii hormoni. (Insulina stimulează transportul sodiului prin membrană sau acumularea potasiului în celulele musculare, hormonul paratiroidian favorizează acumularea ionilor de K^+ și Mg^{++} în celule.)

Cea mai importantă consecință a transportului activ de Na^+ și K^+ este reglarea conținutului ionic total și menținerea volumului normal al celulelor. Orice modificare a conținutului în electroliți modifică proprietățile membranei celulare și a volumului celulei.

4. SUBSTANȚE BIOLOGICE CE SE APLICĂ PE PIELE CU SCOPUL DE A HRĂNI

Pentru prepararea produselor cosmetice, de igienă, sînt folosite diferite materii prime naturale (vegetale, animale), anorganice, organice, sau anumite substanțe de sinteză.

Acestea acționează la suprafața sau în profunzimea pielii, stimulînd funcțiile acesteia și îmbunătățind aspectul estetic al tenurilor.

Vitaminele

Denumite și „catalizatori biochimici", sînt substanțe organice necesare pentru desfășurarea proceselor vitale ale organismului. Acesta nu le poate sintetiza singur. Sînt introduse în organism prin alimentație, iar la nivelul pielii — prin produse cosmetice.

Lipsa vitaminelor în organism (carența) produce tulburări importante.

Vitaminele se împart în liposolubile (A, D, E, F) și hidrosolubile (B, C, PP).

În tratamentele cosmetice se folosesc în special cele liposolubile, care străbat mai ușor barierele pielii.

Vitamina A intervine în procesul de regenerare celulară și a părului. Cremele ce conțin această vitamină dau aspect neted, catifelat pielii.

Vitamina E (frecventă în uleiul de germeni de porumb) activează circulația sanguină, formarea celulelor ; are o acțiune fotoprotectoare.

Vitamina F este considerată ca un biocatalizator al metabolismului substanțelor grase. Prin folosirea ei se combate fenomenul de cădere a părului, formarea mătreții, uscarea și ridarea pielii.

Vitamina D se găsește în gălbenuș, drojdie. Combate formarea mătreții, congestionarea pielii și ameliorează starea de seboree.

Fitohormonii

Sînt folosiți la prepararea unor substanțe cosmetice (fitocosmeticele). Ele exercită asupra pielii o acțiune eudermică, accelerează diviziunea celulară, îmbunătățesc circulația sanguină, stimulează elasticitatea și tonusul muscular.

Aminoacizii

Sînt compuși organici ce intră în compoziția proteinelor. Aminoacizii folosiți în cosmetică sînt obținuți prin hidroliza anumitor proteine.

Cisteina, triptofanul, valina și metionina sînt frecvent folosite la prepararea produselor cosmetice.

Cisteina intră în compoziția părului, se folosește în loțiunile aplicate în regiunea păroasă a capului.

Metionina furnizează sulful necesar pielii în procesul de cheratinizare.

Cremele cu aminoacizi sînt indicate tenurilor atone, aplicate pentru revitalizarea țesuturilor, pentru restabilirea mantalei acide.

Oligoelementele

În cantități mici, au rol de catalizatori ai proceselor metabolice și de transportori de energie. Intră în compoziția unor enzime. În cosmetică se aplică indirect prin folosirea unor extracte de țesuturi, lăptișor de matcă, bogate în oligoelemente.

Pot fi metale (Fe, Mg, Zn, Cu, Ni) sau nemetale (I, F, Br).

Extractele placentare

Folosirea lor a fost propusă de profesorul sovietic Filatov.

Se prepară sub formă de soluții apoase, alcoolice sau uleioase, condiționate în fiole închise. Pot fi încorporate în creme, emulsii, care permit pătrunderea lor prin stratul cornos al epidermului pînă la nivelul stratului germinativ.

Extractul de placentă se poate obține și prin liofilizare (uscarea în vid înaintat și răcire). Pentru folosire este dizolvat în apă.
Conține : hormoni, enzime, vitamine.

Algele marine

Din unele alge verzi sau brune se prepară extracte alginate. Acestea conțin importante cantități de vitamine A, C, glucide, substanțe albuminoide, iod, fier, calciu. Se folosesc încorporate în creme, măști cosmetice și loțiuni, la tenurile fanate, atone, deshidratate. Au efect emolient, rehidratant și nutritiv.

Extractele de țesut conjunctiv

Se folosesc încorporate în creme. Mențin integritatea și tinerețea țesutului conjunctiv.

Uleiurile animale

Sînt ușor asimilate de piele. Se încorporează în creme sau emulsii. Previn uscarea pielii și îmbătrînirea ei. Cităm : uleiul de vizon, broască țestoasă, rechin.

Uleiurile vegetale

Se încorporează în creme, emulsii, uleiuri de păr. În cosmetică se folosesc : uleiul de avogadro, migdale dulci, măsline, germeni de porumb.

Prin conținutul bogat în vitamine, acizii grași esențiali au o mare valoare, stimulînd procesele biologice de la nivelul pielii.

Polenul

Are un conținut ridicat de vitamine și aminoacizi. Este folosit încorporat în creme, măști.

Nămolurile

Datorită conținutului în peloizi, se produce la nivelul pielii o creștere a activității enzimatice, o îmbogățire a țesuturilor în substanțe nutritive, o intensificare a schimburilor metabolice ale proceselor imunologice.

Produsele cosmetice cu Pelobiol, prin acțiunea lor biostimulatoare, îmbunătățesc starea de elasticitate a pielii, echilibrează secreția seboreică, stimulează tonusul muscular.

Apa de mare

Datorită conținutului ridicat în săruri minerale se folosește încorporată în produsele cosmetice necesare pentru menținerea proce-

selor vitale, pentru reglarea presiunii osmotice și a schimburilor intercelulare. Este folosită și în tratamentul bărbiei duble.

E. PROCESUL DE REHIDRATARE

1. IMPORTANȚA REHIDRATĂRII ÎN TRATAMENTUL COSMETIC

Apa și grăsimile constituie suportul plastic al pielii. El asigură aspectul întins, neted, catifelat al pielii. Deshidratarea se instalează ca urmare a unor tulburări în metabolismul apei, determinate de vîrstă, boală, stare de oboseală, sau acțiunea prelungită a factorilor fizico-chimici.

Este suficientă o mică modificare a echilibrului fiziologic, pentru ca proporția de apă să se schimbe și să determine modificări în aspectul epidermului.

Deshidratarea însoțește foarte frecvent un ten alipic, lipsit de grăsimile protectoare ce asigură pielii impermeabilitate și împiedică evaporarea apei din straturile superficiale. Ea se întîlnește frecvent însă și la tenurile grase, care au fost tratate cu soluții puternice degresante sau loțiuni alcoolizate sau tenurile grase cu seboree (datorită hidrofobiei sebumului).

Deshidratarea profundă afectează dermul și hipodermul. Se caracterizează printr-o cantitate scăzută de apă în spațiile celulare și intercelulare. Celulele sînt lipsite de turgescență. Aspectul pielii este modificat ; deshidratarea profundă constituie una din cauzele îmbătrînirii pielii.

Prin procesul de rehidratare se urmărește folosirea în cadrul tratamentelor cosmetice a tuturor procedeelor menite să restabilească echilibrul hidric al pielii, să redea aspectul frumos, tînăr tenului.

2. MIJLOACE MECANICE, FIZICE, CHIMICE DE REHIDRATARE

Mijloace mecanice

Masajul manual este efectuat la tenurile uscate, alipice, cu creme grase hidratate ce conțin lanolină. Lanolina este o substanță ce în-

globează o mare cantitate de apă, pe care o cedează apoi țesuturilor în timpul manevrelor de masaj.

La tenurile grase, rehidratarea se obține în timpul masajului, folosind creme saponante și infuzii de plante, în care se înmoaie permanent mîna.

Mijloace fizice

a) *Masajul cu peria rotativă.* Înmuind periile în infuzii sau apă minerală, se obține o înmuiere a stratului cornos, o îndepărtare a celulelor moarte de la suprafața pielii. Se înlătură obstacolul din calea pătrunderii lichidelor și a substanțelor hidrofile.

b) *Scînteierile cu eletrodermul* plat facial, peste comprese umezite în infuzii, apă minerală, peste creme grase, măști hrănitoare, ușurează pătrunderea apei în țesutul cutanat.

c) *Ionizările* cu sucuri de fructe, cu soluții cu concentrații stabilite sau fructe zemoase fac ca, prin fenomenul de electroosmoză să fie introdusă în piele o cantitate apreciabilă de apă și vitamine. Rezultate bune se obțin prin ionizările fixe cu sucuri de fructe, miere.

d) *Pulverizările* reci cu vaporelul sau folosind dușul difuz. Se folosesc infuzii, ape minerale.

Lichidele dispersate în particule foarte fine au o putere mai mare de pătrundere în piele.

e) *Pulverizările cu apă carbogazoasă* sînt efectuate cu Carbatomul. Datorită presiunii și dispersării în particule fine a lichidului, este ușurată pătrunderea lui în țesutul cutanat.

f) *Vaporizările calde* cu Vapozonul, folosindu-l peste creme grase, în timpul masajului, peste măști grase sau emoliente (apa este vehiculată spre straturile profunde ale pielii odată cu substanțele nutritive absorbite în piele).

g) *Vaporizarea îndelungată* și cu intensitate slabă la Vapofor asigură o slabă hidratare.

Mijloace chimice. Mijloacele chimice cuprind cremele și măștile hidratante.

Cremele cu lanolină restabilesc echilibrul hidric în straturile superficiale ale pielii.

Măștile hidratante sînt cele preparate din sucuri de fructe, alge marine sau cu apă de mare. Ele furnizează pielii cantități suficiente de apă (produc îmbibarea stratului cornos) sau prin sărurile ce le conțin impun reținerea apei la nivelul celular.

F. PROCESUL DE TONIFIERE

Tonusul este starea fiziologică normală de contracție a mușchilor. Datorită oboselii, vîrstei sau unor tulburări interne, se poate instala *atonia musculară.* Pielea își pierde aspectul ferm, întins, devine flască.

Tonusul diminuat (atonia musculară) este frecvent întîlnită la tenurile senile, ca urmare a vîrstei înaintate, cînd procesele chimice de la nivelul mușchilor sînt diminuate, și la tenurile cașectice (consecință a tulburărilor interne).

Tonifierea și revitalizarea țesuturilor se pot realiza prin tratamente cosmetice efectuate la cabinet și îngrijiri raționale aplicate la domiciliu.

În cadrul tratamentului cosmetic se vor folosi toate procedeele mecanice, fizice, chimice, menite să stimuleze fibrele elastice și musculare, și procesele metabolice celulare, precum și cele de regenerare a pielii.

MIJLOACE DE REALIZARE A TONIFIERII

Mijloace mecanice

Masajul manual: folosind mișcările energice; ciupit, pălmuit, tapotat, arpegii, efectuate cu rapiditate, dar fără intensitate, se produce o stimulare a fibrelor elastice și musculare, o activare a circulației sanguine și limfatice, o revitalizare a țesuturilor (obținută printr-o mai bună hrănire a lor datorită afluxului sanguin).

Mijloace fizice

Pulverizările reci, realizate cu Vaporelul. Folosind jetul filiform, lichidele sînt proiectate cu presiune, produc o lovire a pielii, stimulînd fibrele elastice și musculare.

Pulverizările se fac cu infuzii tonice, mentă, rozmarin, loțiuni tonice (de portocale), sucuri de fructe (căpșuni, struguri albi, apă minerală).

Pulverizările cu Carbatomul. Particulele de lichid (acid carbonic) fiind proiectate pe piele cu presiune acționează asupra fibrelor musculare și elastice, stimulîndu-le.

Scînteierile cu electrodul plat al Electrodermului peste o compresă umezită sau prin deplasarea lui la o mică distanță de piele. Scînteierile ce se produc acționează asupra fibrelor musculare și elas-

tice. Ozonul produs în timpul descărcărilor electrice (scînteierilor) înlesnește procesele metabolice celulare, contribuind la refacerea și revitalizarea țesuturilor.

Masajul cu ventuza de pertrissage a Sebaspirului face o gimnastică musculară, stimulînd tonusul, fibrelor musculare, acționează circulația sanguină. Hiperemia ce urmează masajului înseamnă un aflux mărit de sînge la nivelul pielii, bogat în substanțe nutritive și oxigen, precum și intensificarea schimburilor intercelulare.

Folosirea curenților interferențiali ai Estetodinului. Datorită contracțiilor ritmate se produce o gimnastică musculară și vasculară.

Pulverizările calde cu vapori ozonizați. Folosind Vapozonul timp de 10 min peste crema de masaj sau măștile hrănitoare, cu substanțe biologic active, se ușurează pătrunderea acestora în piele.

Vaporii ozonizați îmbunătățesc respirația cutanată, intensificînd și procesele de oxigenare și de regenerare celulară, de la nivelul pielii și al mușchilor.

Ionizările: Se realizează cu fructe sau sucuri de fructe, cu acțiune tonifiantă : portocale, struguri albi.

Folosirea vibratorului. Vibrațiile produse de motorul vibratorului sînt transmise pielii prin piesele anexe. Acționează asupra fibrelor elastice și musculare, stimulînd starea lor de contracție.

Mijloace chimice

Cuprind produsele active incorporate în creme, măști, infuzii loțiuni tonice, astfel :

Vitaminele uleioase (A, E, F), incorporate în creme, pătrund în piele și participă la procesele metabolice din piele, la refacerea și revitalizarea ei.

Extractele de fructe, algele marine, preparate din polen, lăptișor de matcă, extractele embrionare, introduse în creme și măști, furnizează pielii oligoelementele, aminoacizii necesari în desfășurarea proceselor metabolice celulare ; materiile necesare pentru constituirea membranelor protoplasmatice, a fibrelor musculare, elastice.

Loțiunile tonice, esențele aromatice au o acțiune chimică stimulantă asupra fibrelor musculare și nervoase din piele.

Procedeul clachetelor

Este un procedeu folosit atît pentru hidratare, cît și pentru tonifiere *(claquette* înseamnă *plesnitoare).*

Folosind acest procedeu se acționează prin lovire asupra pielii (efect mecanic de stimulare a fibrelor musculare).

Se confecționează din vată sau flanelă dreptunghiuri de 5—6 cm. Se înmoaie în infuzii tonice (mentă, rozmarin, salcîm, alun) sau în apă minerală.

Se aplică loviri ritmice pe regiunea geniană și în regiunea submentonieră, de jos în sus. Nu se apropie prea mult de ochi.

Metoda se practică în completarea masajului la tenurile deshidratate, atone, anemice (cu o circulație încetinită) sau la sfîrșitul tratamentului.

Prin acțiunea mecanică de stimulare a fibrelor elastice și musculare și cea chimică (a soluțiilor folosite) se redă pielii un aspect frumos.

Procedeul clachetelor contribuie la o activare a circulației sanguine (vasoconstricție urmată de vasodilatație datorită acțiunii mecanice la lovire). Afluxul de sînge ce inundă fața după acest tratament, ușurează schimburile nutritive și revitalizează țesuturile.

Capitolul X

MASAJUL COSMETIC

A. GENERALITĂȚI ȘI SCURT ISTORIC

Definiție. Masajul cosmetic este o combinație de mișcări și presiuni, executate manual sau cu ajutorul aparatelor, asupra unei persoane sănătoase, în scop igienic și estetic, pentru a păstra un timp cît mai îndelungat strălucirea pielii, elasticitatea și vitalitatea dermului și a mușchilor pieloși.

Scurt istoric. Originea cuvîntului masaj se găsește în limba arabă de la cuvîntul *mas* care înseamnă *a pipăi.*

Este cunoscut din timpuri străvechi, aproximativ cu 4 000 de ani în urmă, fiind practicat la greci, egipteni, arabi și romani. Era făcut rudimentar atît facial, cît și corporal. S-au găsit desene care reprezentau tehnica masajului din acea vreme. Era practicat mai ales în timpul băilor simple sau de abur.

Masajul era aplicat atît ca îngrijire estetică, cît și curativ, în diverse afecțiuni dermatologice.

Prima lucrare oarecum completă despre masajul facial utilizat în cosmetică și dermatologie a fost alcătuită de dr. Pospelov, iar la Congresul de la Moscova din anul 1854, acesta a expus și descris mișcările de bază ale masajului, efectele lui și bolile în care dă rezultate.

Și în Franța, Jaquet, Brocq și Leroy au arătat importanța masajului în cosmetică și dermatologie. Este cunoscut, chiar, un masaj efectuat pe pielea uscată numit „à sec" al lui Jaquet, practicat și astăzi, cu bune rezultate, mai ales la tenurile grase.

În țara noastră, dr. A. Voina, întemeietorul școlii de cosmetică, a studiat și a inițiat masajul biotehnic, în care tehnica masajului trebuie să urmeze necesitatea tenului respectiv.

Astăzi, mișcările de masaj sînt complexe, adecvate naturii tenului, calității pielii, vîrstei și stării psihice a clientei. Se aplică pe o față bine curățată, se execută științific, cu produse adecvate și de bună calitate și este completat cu ajutorul aparatelor electrice.

Rolul masajului este *preventiv.*

Scopul masajului este de întreținere a vitalității țesutului elastic din derm și a mușchilor pieloși, împiedicînd apariția de timpuriu a modificărilor inestetice. Dar nu poate împiedica definitiv îmbătrînirea. La o vîrstă mai înaintată, la care s-au instalat semnele de îmbătrînire, are un rol moral, producînd numai o relaxare nervoasă. În aceste situații, un rol hotărîtor îl are numai chirurgia estetică.

Masajul cosmetic se deosebește fundamental de masajul dermatologic.

Masajul cosmetic se aplică pe o față sănătoasă, pentru a-i menține un timp mai îndelungat aspectul eudermic, prospețimea și strălucirea.

Masajul dermatologic este curativ, corectează sau tratează anumite alterații ale pielii și este indicat în afecțiuni, ca : acneea polimorfă, eritroza facială, celulitele, teleangectazii, neurodermite. Nu se va face în dermatoze acute inflamatorii.

B. CLASIFICAREA MASAJULUI COSMETIC

În funcție de scopul urmărit și regiunea unde se adresează, masajul cosmetic se clasifică astfel :

a. **Masajul de întreținere a feței, gîtului și decolteului**

Scopul : Întreținerea vitalității țesutului elastic din derm și al mușchilor pieloși.

b. **Masajul corector**

— al ochilor ;
— al gurii ;
— al bărbiei duble.

Scopul : Corectarea anumitor imperfecțiuni ce apar în aceste regiuni.

c. **Masajul de relaxare**

Scopul : Relaxarea generală a întregului organism, determinînd o bună receptivitate la tratamentul cosmetic.

d. **Masajele speciale**

— masajul de întreținere a mîinilor ;
— masajul de întreținere a picioarelor ;
— masajul de întreținere a părului și a pielii capului ;
— masajul ligamentelor suspensoare ale bustului ;
— masajul à sec al lui Jaquet ;
— masajul decongestiv.

C. MASAJUL FACIAL

1. GENERALITĂŢI

Se efectuează în regiunea feţei, a gîtului şi a decolteului.

Scopul este *preventiv* de întreţinere şi menţinere un timp cît mai îndelungat a tonusului muşchilor pieloşi, a catifelării şi prospeţimii pielii şi a întîrzia apariţia semnelor de îmbătrînire.

Se execută în cadrul tratamentului cosmetic, după procedeele de curăţire sau în şedinţă aparte, urmat de aplicarea măştii.

Produsele folosite la masaj sînt cremele speciale, adecvate tipului de ten.

2. EFECTELE MASAJULUI FACIAL

Masajul facial acţionează local şi general.

Acţiunea locală este asupra regiunii masate, obţinîndu-se modificări favorabile la nivelul pielii, al ţesutului subcutanat şi al muşchilor pieloşi.

Acţiunea generală este asupra sistemului nervos central, producînd o relaxare generală.

a) *Efect de curăţire.* Se realizează o curăţire mecanică a celulelor descuamate existente la suprafaţa pielii.

b) *Efect asupra sistemului glandular.* Se exercită o stimulare asupra glandelor sebosudorale, determinînd o scurgere mai uşoară a sebumului, deci o presare a pielii, aceasta în cazul tenului uscat. La tenul gras se determină o golire a foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum.

Prin stimularea funcţiilor glandelor sudorale, deci prin eliminarea transpiraţiei, se înlesneşte eliminarea toxinelor.

c) *Efect asupra sistemului vascular.* Se acţionează atît asupra sistemului vascular, cît şi limfatic. Vasele de sînge nu se găsesc decît în derm. Epidermul este nevascularizat. Stimularea circulaţiei sanguine şi limfatice are o importanţă deosebită în special în hrănire.

Prin activarea circulaţiei sanguine şi limfatice se realizează :

— o hiperemie locală trecătoare ;

— un aflux mai mare de sînge în capilare, deci îmbunătăţirea circulaţiei periferice, care de obicei este mai încetinită. Sîngele transportă şi substanţe hrănitoare, deci o hrănire locală ;

— intensificarea schimburilor nutritive ;

— toate acestea determină şi o refacere celulară mai rapidă, deci o acţiune cheratoplastică.

d) *Efect asupra sistemului muscular.* Acţionează asupra tonusului muscular după cum este cazul : fie că menţine tonusul muscular, cînd acesta este păstrat, fie că stimulează acest tonus, cînd este diminuat. O mare importanţă în acest caz îl are intensitatea mişcărilor.

e) *Efect asupra sistemului nervos central.* Acţionează asupra terminaţiei nervoase periferice, producînd o relaxare generală, cu efect favorabil asupra psihicului, şi cu receptivitate bună la tratamentul cosmetic.

f) *Menţine catifelarea şi supleţea pielii.*

g) *Întreţine fibrele elastice din derm.*

h) *Împiedică depunerea de grăsimi în exces în ţesutul celuloadipos subcutanat.*

i) *Efect asupra respiraţiei pielii.* Este realizat indirect. Pielea respiră pe două căi prin pori şi prin sînge. Activînd circulaţia sanguină, se aduce la nivel periferic o cantitate crescută de oxigen, iar îndepărtînd deşeurile cutanate de la suprafaţa pielii se înlesneşte respiraţia prin pori.

3. REGULILE DE BAZĂ ALE MASAJULUI

Pentru a-şi îndeplini scopul propus, masajul trebuie executat în anumite condiţii, şi anume :

a) Cosmeticiana trebuie să aibă cunoştinţe temeinice de anatomia şi fiziologia pielii şi a muşchilor pieloşi. Aceasta are importanţă în direcţia de execuţie a mişcărilor, în intensitatea lor şi alegerea mişcărilor de bază.

b) Cosmeticiana trebuie să cunoască calitatea pielii pe care o masează. Este important de cunoscut tipul de ten pentru alegerea produsului de masaj adecvat, pentru stabilirea duratei masajului şi a mişcării de bază. Trebuie cunoscut gradul de grosime şi sensibilitate a pielii.

c) Cosmeticiana trebuie să aibă o mobilitate mărită a degetelor, realizată prin gimnastica mîinilor.

d) Mîna cosmeticianei trebuie să fie totdeauna îngrijită, cu o piele catifelată, cu unghii moderat tăiate şi rotunjite, nelăcuite sau cu lacul intact. Trebuie să fie uşoară, suplă, chiar atunci cînd execută mişcări de masaj energice. În timpul masajului, bijuteriile trebuie

scoase, întrucît incomodează. Mîinile trebuie să lucreze simultan sau alternativ în funcție de execuția mișcării. Nu trebuie să fie aspre, crispate și să nu transpire.

Înainte de masaj, mîinile trebuie spălate cu apă și săpun, dezinfectate, iar după masaj, spălate din nou și unse cu cremă grasă vitaminizată, pentru păstrarea supleții și catifelării pielii.

e) Legea de bază a masajului prevede ca mîna cosmeticienei să adere și să nu părăsească suprafața de masat în timpul execuției, iar mișcările de bază ale masajului să fie legate între ele prin mișcări de legătură, păstrîndu-se continuitatea mișcărilor.

f) În timpul masajului, cosmeticiana trebuie să fie calmă, liniștită, să nu execute masajul în grabă și nici cu întreruperi.

g) Mișcările de masaj trebuie executate într-o anumită ordine și direcție, și anume, se începe și se încheie cu mișcări mîngîietoare, iar mișcările energice vor alterna cu mișcări mîngîietoare.

În ceea ce privește direcția, la tenul congestiv mișcările se execută de la frunte spre decolteu pentru descongestionare, iar la tenurile anemice, de la decolteu spre frunte pentru activarea circulației.

h) Mișcările de masaj trebuie adecvate regiunii unde se execută. De exemplu : nu vom executa mișcări energice în regiunea ochilor, care este sensibilă, ci numai mișcări ușoare.

i) Masajul nu se va face brutal, pentru a nu deplasa pielea pe planurile profunde ; chiar mișcările energice au o intensitate moderată.

j) Masajul va fi executat pe o piele curățată și sănătoasă, cu produse adecvate și de bună calitate. Pentru tenul uscat se va folosi o cremă grasă, vitaminizată, pe bază de lanolină, iar pentru tenul gras — cremă saponantă pe bază de stearină sau ulei (de germeni de porumb, măsline).

k) Durata masajului este în funcție de calitatea tenului și de vîrstă.

l) În timpul masajului, clienta va sta culcată pe fotoliul cosmetic, într-o poziție comodă și relaxată, cu o lumină difuză, o muzică plăcută și discretă.

4. MIȘCĂRILE DE BAZĂ ALE MASAJULUI

Se cunosc trei categorii de mișcări de bază :
— mișcări de effleurage, mîngîietoare sau de netezire ;
— mișcări energice ;
— mișcări vibratorii.

a) Mișcările de effleurage

Sînt mișcări mîngîietoare, de alunecare, executate cu fața palmară sau pulpa degetelor, la începutul, sfîrșitul masajului și în alternanță cu mișcările energice, ce se adresează epidermului.

Se execută pe direcție liniară, circulară, în spirală, în zigzag și în foarfece.

Scopul acestor mișcări este :
— de luare de contact cu pielea clientei ;
— de întindere a cremei pe față, gît și decolteu ;
— ușurează pătrunderea cremei și a substanțelor biologice în piele, obținîndu-se o gresare, catifelare și hrănire a pielii ;
— de a produce relaxarea.

După felul cum sînt executate, și anume după direcția și intensitatea mișcărilor, au următoarele efecte :
— executate lent, fără prea mare presiune, produc relaxare. În acest fel se execută la începutul și sfîrșitul masajului, pentru a pregăti clienta de a fi cît mai receptivă, iar în încheiere de a fi relaxată. Tot în acest fel se execută și în alternanță cu mișcările energice, pentru relaxarea și destinderea țesuturilor, ce au fost stimulate de mișcările energice ;
— executate lent, cu oarecare presiune, dar în direcția circulației venoase, produc descongestionare ;
— executate rapid, cu presiune moderată, produc activarea circulației, deci o bună hrănire, stimularea terminațiilor nervoase și împrăștierea edemelor.

b) Mișcările energice

Sînt mișcări de profunzime ce se adresează dermului și hipodermului.

Scopul lor este de :
— stimulare a circulației sanguine și limfatice ;
— stimulare a funcției glandelor sebosudorale ;
— stimulare a terminațiilor nervoase ;
— stimulare a țesutului muscular ;
— golire a foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum și transpirație ;
— împrăștiere a depozitelor de grăsimi din țesutul celuloadipos subcutanat.

Aceste mișcări sînt :
— pianotatul ;
— pălmuitul ;
— fricționatul ;
— frămîntatul ;

— ciupitul ;
— tapotatul ;
— arpegiul.

Pianotatul. Este o mişcare rapidă, asemănătoare cu alunecarea degetelor pe clapele unui pian.

Se execută cu faţa palmară a degetelor, mîinilor lucrînd simultan.

Efecte :

— Stimularea terminaţiilor nervoase, redeşteptînd vitalitatea ţesuturilor.

— Are un efect bun asupra ridurilor superficiale, în special a celor de la colţul extern al ochilor, producînd un uşor edem în şanţul ridului, astfel atenuîndu-l.

Regiunile unde se execută :

— în jurul ochilor ;
— pe şanţul nazogenian ;
— în regiunea geniană.

Direcţia de execuţie este liniară şi circulară.

Pălmuitul. Este o mişcare rapidă, asemănătoare pălmuitului.

Se execută cu ultimele trei degete (mediu, inelar şi degetul mic) unite, care lovesc faţa uşor de jos în sus. Mîinile lucrează alternativ.

Efecte :

— stimularea circulaţiei sanguine şi limfatice ;
— stimularea tonusului muscular ;
— împrăştierea depozitelor de grăsime din regiunea submentonieră.

Regiunile unde se execută :

— regiunea geniană ;
— regiunea submentonieră şi submandibulară.

Direcţia de execuţie este liniară.

Fricţionatul. Este o mişcare executată cu dosul falangelor pe direcţie circulară, în timp ce falangele execută între ele o mişcare de du-te-vino. Mîinile lucrează simultan.

Efecte :

— stimulează circulaţia sanguină ;
— executat în direcţia circulaţiei venoase cu oarecare presiune are efect de descongestionare.

Regiunile unde se execută :

— geniană ;
— gît şi decolteu.

Direcţia de execuţie este liniară şi circulară.

Frămîntatul. Este o mişcare de profunzime, asemănătoare frămîntatului.

Se prinde pielea şi ţesutul subcutanat şi se rulează între index, mediu şi inelar spre police. Mîinile lucrează alternativ.

Efecte :

— stimulează circulaţia sanguină şi limfatică ;
— stimulează tonusul muscular şi fibrele elastice din derm ;
— stimulează funcţia glandelor sebosudorale ;
— ajută la golirea foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum şi transpiraţie ;
— ajută la îndepărtarea deşeurilor cutanate de la suprafaţa pielii.

Regiunile unde se execută :

— regiunea geniană.

Direcţia de execuţie : liniar, orizontal, vertical şi circular.

Ciupitul. Este o mişcare rapidă asemănătoare unei ciupituri.

Cu mediul şi policele se prinde pielea şi ţesutul subcutanat, se ridică uşor şi se eliberează rapid. Mîinile lucrează alternativ şi execută o mişcare amplă de rotaţie în aer.

Efecte :

— stimulează circulaţia sanguină şi limfatică ;
— stimulează funcţia glandelor sebosudorale.

Este eficientă la tenurile palide, atone, cu o circulaţie sanguină deficitară.

Regiunile unde se execută :

— regiunea geniană.

Direcţia de execuţie : liniară.

Tapotatul. Este o mişcare de lovire uşoară.

Se execută cu faţa palmară a degetelor sau cu toată palma. Mîinile lucrează simultan.

Efecte :

— stimulează circulaţia sanguină şi limfatică ;
— eliminarea deşeurilor organice la nivel cutanat ;
— stimulează ţesutul elastic şi terminaţiile nervoase.

Regiunile unde se execută :

— regiunea geniană.

Direcţia de execuţie : circulară.

Arpegiul. Se aseamănă ca execuţie cu pianotatul, cu deosebirea că degetele alunecă pe suprafaţa masată şi nu o lovesc. Mîinile lucrează simultan sau alternativ.

10 — Tehnica îngrijirii cosmetice — cd. 128

Efecte :
— stimulează circulaţia sanguină şi limfatică ;
— stimulează tonusul muscular ;
— stimulează fibrele elastice din derm ;
— stimulează terminaţiile nervoase.

Regiunile unde se execută :
— regiunea geniană ;
— frunte ;
— gît şi decolteu.

Direcţia de execuţie : liniară şi în evantai de la degetul index → degetul mic şi invers.

c. Mişcările vibratorii

Se realizează prin încordarea antebraţului.

Sînt de două feluri :
— plane ;
— punctate.

Vibraţiile plane se execută cu faţa palmară, realizînd o alunecare vibrată.

Se execută în regiunea geniană şi pe frunte.

Vibarţiile punctate se execută cu pulpa degetului mediu al mîinii drepte în foarfecele format de indexul şi mediul mîinii stîngi, în regiunea frunţii.

Efecte :
— relaxare ;
— descongestionare cînd se lucrează pe direcţia circulaţiei venoase.

Se execută la sfîrşitul masajului, completate de presiuni punctate, cu pulpa degetului mediu în unghiul intern al ochilor, fosa temporală şi regiunea preauriculară. Prin aceste presiuni se realizează tot o relaxare, datorită opririi pentru un timp foarte scurt a circuitului nervos.

Vibraţiile se mai execută şi la sfîrşitul mişcărilor din regiunea frunţii şi ochilor, cu acelaşi efect — relaxarea.

5. DIFERENŢIEREA MIŞCĂRILOR DE MASAJ

Masajul facial este alcătuit din trei categorii de mişcări de bază : effleurage, energice şi vibratorii, care se folosesc diferit ca durată şi intensitate.

Dacă mişcările de masaj se execută lent, calm, fără intensitate prea mare, au *efect calmant*, iar dacă sînt de profunzime, repezi şi cu o presiune mai mare, au *efect stimulator*.

Cosmeticiana va trebui să ştie să folosească mişcările de masaj cele mai potrivite la clienta respectivă ţinînd seama de :
— tipul şi calitatea pielii ;
— vîrsta ;
— starea psihică.

a. Tipul şi calitatea pielii

În funcţie de tipul de ten va trebui să se aleagă mişcările de masaj cu care se vor obţine efecte optime.

Tenul normal. Este un ten tînăr, cu toate funcţiile normale, care nu are nevoie decît de întreţinere.

De aceea se vor folosi mişcările de effleurage, uşoare, într-un ritm moderat, fără o intensitate prea mare şi cu durată scurtă de 10 min.

Tenul uscat sau **deshidratat,** cu o piele subţire va beneficia de mişcări de effleurage rapide pentru activarea circulaţiei sanguine şi limfatice. Acestea vor fi alternate şi de cîteva mişcări energice de intensitate moderată (fricţionatul, ciupitul, un uşor frămîntat) în scopul activării circulaţiei sanguine şi al stimulării funcţiei glandelor sebosudorale. Se va folosi cremă grasă hrănitoare, vitaminizată, bine hidratată, pentru hrănirea, gresarea şi catifelarea pielii.

Durata masajului este şi în funcţie de vîrstă — 15 min.

Tenul gras — cu pori dilataţi sau deschişi, cu o piele îngroşată va beneficia de mişcările energice de profunzime pentru eliminarea sebumului din foliculii pilosebacei şi împrăştierea depozitelor de grăsime din ţesutul adipos. În alternanţă cu mişcările energice, se vor executa mişcări de effleurage pentru calmarea şi relaxarea ţesuturilor.

Durata masajului în funcţie de vîrstă — 15—20 min.

Tenul acneic — caracterizat prin prezenţa pustulelor acneice, nu va beneficia de un masaj facial obişnuit, ci de masajul à sec al lui Jaquet, folosind un produs medicamentos (Saprosan, sulf, pudră sulfamidată).

Tenul congestiv. Pentru descongestionare, se folosesc mişcările de effleurage, din mişcările energice — fricţionatul — şi mişcările vibratorii, executate în direcţia circulaţiei venoase. Mişcările încep de la frunte spre decolteu.

Tenul palid. Se vor executa mişcările de effleurage rapide şi majoritatea mişcărilor energice în scop de activare a circulaţiei sanguine şi limfatice. Mişcările încep de la decolteu către frunte.

b. **Vîrsta**

Este un alt criteriu de care trebuie ţinut seama în efectuarea masajului facial.

La persoanele tinere. În aceste cazuri, scopul este întreţinerea şi menţinerea aspectului frumos al tenului. Şedinţele de masaj sînt de scurtă durată, de 10 min; se vor face toate mişcările de masaj cu o intensitate moderată.

Dacă tenul este gras sau acneic se va insista pe mişcările energice, în alternanţă cu cele uşoare.

La persoanele adulte. Şedinţele de masaj vor fi mai de lungă durată (15 min) şi se va axa de mişcările de masaj în funcţie de calitatea pielii.

La persoanele în vîrstă. Masajul va dura 20 min, cu mişcări de effleurage rapide pentru activarea circulaţiei şi stimularea terminaţiilor nervoase. Mişcările energice vor avea o intensitate moderată, ţinînd cont de tonusul muscular diminuat la această vîrstă.

c. **Starea psihică**

Ca să obţinem rezultatele dorite în cadrul tratamentului cosmetic, clienta trebuie să fie relaxată, pentru a fi cît mai receptivă. Una din metodele de relaxare este şi masajul facial.

În funcţie de starea psihică în care se află clienta vom alege mişcările de masaj care convin cel mai bine pentru relaxare.

— Dacă clienta este calmă, relaxată, optimistă, masajul va fi adecvat vîrstei şi calităţile pielii.

— Dacă clienta este nervoasă, agitată, irascibilă, vom căuta să-i asigurăm relaxarea prin mişcări de effleurage prelungite, uşoare şi cu presiuni în fosa temporală şi regiunea cervicală, însoţite de vibraţii. Vor fi evitate mişcările energice.

— Dacă clienta este crispată, contractată, masajul se execută întocmai ca cel anterior, numai că mişcările de effleurage vor avea o intensitate ceva mai mare.

— Dacă clienta are o stare de nelinişte, masajul va fi uşor stimulator, fără a fi prea excitant.

— Dacă clienta este obosită, surmenată, plictisită, tristă, absentă, şedinţa de tratament va începe cu un masaj de relaxare. Mişcările de masaj vor fi alcătuite dintr-un effleurage lent, urmate de mişcări energice stimulatorii şi încheiate cu vibraţii prelungite.

6. PRODUSE FOLOSITE LA MASAJ

Pentru tenul uscat şi normal, deshidratat (pe fond uscat), **senil** (pe fond uscat) se foloseşte cremă grasă pe bază de lanolină bine hidratată şi vitaminizată.

Pentru tenul gras (asfixic şi uleios), **deshidratat** (pe fond gras), **senil** (pe fond gras) se foloseşte cremă pe bază de stearină infuzie sau apă minerală şi uleiuri vegetale (de măsline, germeni de porumb).

7. DESCRIEREA MASAJULUI FACIAL PE REGIUNI

Masajul facial de întreţinere a feţei, gîtului şi decolteului este format din cele trei categorii de mişcări de bază, adecvate fiecărei regiuni.

Masajul facial va începe cu mişcări de effleurage cu o intensitate moderată, care va creşte pe parcurs cuprinzînd faţa, gîtul şi decolteul, apoi se vor executa mişcări energice, stimulatorii, alternate cu mişcări de effleurage, iar în încheiere se vor executa mişcări de effleurage şi vibraţii pe întreaga suprafaţă de lucru.

Pentru a obţine rezultate bune este necesar ca masajul facial să se aplice pe o faţă perfect curăţată prin toate procedeele de curăţire necesare.

În timpul masajului, clienta este culcată pe fotoliul cosmetic într-o poziţie relaxată, cu o lumină difuză, într-o atmosferă de linişte şi o muzică discretă.

Cosmeticiana îşi va spăla mîinile cu apă şi săpun şi le va dezinfecta, iar cu o spatulă sau linguriţă de plastic va lua crema de masaj, îşi va unge mîinile şi apoi va aplica crema pe faţă, gît şi decolteu.

a. **Mişcările de întindere a cremei**

Întinderea cremei se face cu faţa palmară a ambelor mîini, aderînd bine de piele prin mişcări uşoare.

Se obţine o gresare a regiunii masate, precum şi un prim contact cu pielea clientei, în care timp ne putem da seama de calitatea tenului, de tonusul muscular, pentru a putea stabili intensitatea mişcărilor şi durata masajului.

Mişcările de întindere a cremei încep de pe pielosul gîtului, cuprinzîndu-l într-o mişcare de mîngîiere cu ambele mîini ce lucrează simultan.

Apoi, mîinile coboară spre decolteu, ocolind regiunea tiroidei şi a paratiroidelor, deschizîndu-se în evantai pentru a cuprinde tot decolteul, ocolesc umerii, apoi se trece prin regiunea cervicală pînă în

regiunea submentonieră. Se continuă netezirea celor trei ovale : moțul bărbiei-ureche, comisura buzelor-ureche, aripile nasului-tîmplă. Urmează netezirea regiunii ochilor, a frunții și se coboară pe laturile feței pînă în regiunea mentonieră.

Mișcările de netezire de la întinderea cremei se execută cu fața palmară a ambelor mîini ce lucrează simultan, revenirea la poziția inițială se face cu dosul falangelor, iar mișcările se repetă de cîte ori este nevoie pentru a gresa bine întreaga suprafață de masat.

b. **Mișcările de effleurage**

Masajul regiunii gîtului (fig. 29, *a*). Din regiunea submentonieră, ambele mîini simultan cu fața palmară coboară pe pielosul gîtului, unde execută o mișcare mîngîietoare, pe direcția circulară. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Masajul regiunii decolteului se execută astfel :

— Mîinile coboară spre decolteu, ocolind regiunea tiroidei și a paratiroidelor pînă în dreptul sînilor ; revenirea se face pe același traseu pînă sub bărbie (fig. 29, *b*). Mîinile lucrează simultan, bine aderînd pe piele, executînd o presiune mai mare la coborîre, decît la urcare. Mișcarea se repetă de 3 ori.

— Mîinile coboară din nou spre decolteu, unde degetele se desfac în evantai, cuprinzînd toată suprafața pînă la umeri (fig. 29, c). Revenirea se face pe același traseu pînă sub bărbie. Mișcarea se repetă de 3 ori.

— Mîinile execută aceeași mișcare, ca și cea anterioară (în evantai), iar revenirea se face ocolind umerii, prin regiunea cervicală, ajugînd în regiunea submentonieră (fig. 29, *d*). Mișcarea se repetă de 3 ori.

— Mîinile coboară de o parte și de alta a gîtului, cu policele alunecînd în regiunea cervicală, iar la întoarcere — policele execută presiuni circulare în regiunea cervicală. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Masajul în regiunea submandibulară (fig. 29, *e*). Mîna stîngă este fixată în apropierea urechii stîngi, în timp ce mîna dreaptă cu fața palmară aderînd de piele execută o netezire în regiunea submandibulară de la urechea stîngă la cea dreaptă, unde degetele mîinii drepte rămîn fixate și continuă mișcarea mîna stîngă. Mișcarea se repetă de 3 ori și se execută o ușoară presiune în regiunea submentonieră cu degetul mediu.

Masajul celor trei ovale pentru :

Primul oval (fig. 29, *f*). Mîinile se împreună în unghi (mîinile stau în poziție vreticală cu degetele apropiate iar palmele, în apropierea

a

b

c

d

e

f

Fig. 29. Masajul facial — mișcările de effleurage :

a — netezirea regiunii gîtului ; *b* — netezirea decolteului pînă în regiunea sternului ; c — netezirea în evantai pe decolteu ; *d* — netezire pe decolteu cu revenire prin regiunea cervicală ; *e* — netezirea în regiunea submandibulară ; *f* — netezirea primului oval ;

articulației pumnului, sprijinite pe maxilarul inferior) pe maxilarul inferior, deasupra moțului bărbiei.

Din această poziție, ele alunecă într-o mișcare de netezire, executînd foarfecele maxilarului inferior (se cuprinde moțul bărbiei între indexul și mediul ambelor mîini). În dreptul gonionului, degetele se unesc și se continuă mișcarea pînă la ureche.

Al doilea oval (fig. 29, *g*). Fața palmară a ambelor mîini se sprijină în regiunea goniană în unghi cu degetele unite deasupra buzelor.

Ambele mîini simultan alunecă într-o mișcare de netezire, executînd foarfeca buzelor, care se închide la comisura buzelor, iar mișcarea se continuă pînă la ureche.

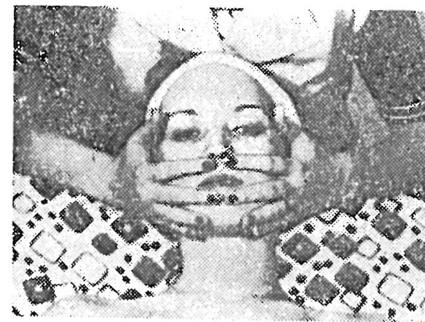
Al treilea oval (fig. 29, *h*). Mîinile se sprijină pe maxilarul superior în unghi, iar degetele sînt unite deasupra nasului. Alunecă printr-o mișcare de netezire, bine aplatisate de piele, urmînd sinuozitățile feței pînă la tîmplă.

La toate cele trei mișcări, revenirea se face astfel : o mînă rămîne fixată la regiunea unde se termină mișcarea (ureche sau tîmplă), iar cealaltă, prin ridicare, se așază la regiunea unde începe mișcarea (din partea mediană a feței) și apoi revine și prima mînă. Aceasta are importanță, în respectarea legii de bază a masajului, de a nu părăsi complet regiunea de masat. Mișcările se repetă de 3 ori.

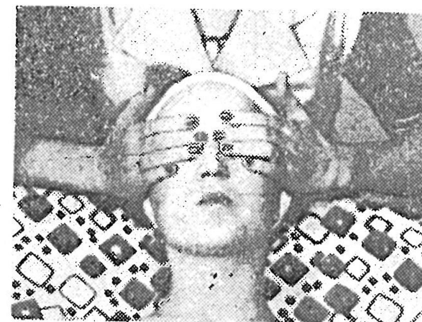
Mișcările de effleurage din regiunea ochilor (fig. 29, *i*). Mîinile sînt sprijinite pe maxilarul superior în unghi cu degetele împreunate deasupra ochilor, de unde execută o netezire în regiunea ochilor pînă la tîmplă. În timpul mișcării, degetele sînt ușor curbate pentru a nu exercita o presiune pe globul ocular, iar în fosa temporală se execută o ușoară presiune cu scop de relaxare. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Mișcările de effleurage din regiunea frunții (fig. 29, *j*). Mîinile sînt fixate pe frunte în unghi cu degetele unite deasupra frunții și execută o netezire pînă în regiunea tîmplelor, unde execută o ușoară presiune. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Se execută în continuare o mișcare de legătură în jurul ochilor, și anume : mediul ambelor mîini simultan trec printr-o netezire prin unghiul extern al ochilor, pe sub ochi, unghiul intern al ochilor și de-a lungul arcadei sprîncenoase pînă în unghiul extern. Este o mișcare des folosită în timpul masajului, făcînd legătura între mișcări (de aceea se numește mișcarea de „legătură") sau trecerea de la o regiune la alta, pentru a nu face pauză în timpul masajului, a păstra continuitatea mișcărilor și contactul cu pielea clientei. Aceste mișcări de legătură se pot face de cîte ori considerăm că este nevoie în cadrul masajului.

g

h

i

j

Fig. 29. Masajul facial — mișcările de effleurage :
g — netezirea celui de-al II-lea oval ; *h* — netezirea celui de-al III-lea oval ; *i* — netezirea în regiunea ochilor ; *j* — netezirea în regiunea frunții.

Mișcările de netezire în evantai sînt următoarele :

— Policele ambelor mîini sînt sprijinite pe frunte în regiunea intersprîncenoasă. Celelalte degete, ușor curbate, formează ca o boltă deasupra ochilor. Cu pulpa degetelor simultan, se execută o netezire de-a lungul arcadei zigomatice pînă la tîmplă. Mișcarea se repetă de 3 ori.

— Policele ambelor mîini, încrucișate, se află deasupra regiunii nasului, fără a-l atinge, iar celelalte degete, ușor curbate, se află deasupra buzelor. Se execută o netezire cu pulpa degetelor simultan, de la comisura buzelor pînă la ureche. Mișcarea se repetă de 3 ori.

— Policele ambelor mîini, încrucișate, se află deasupra buzelor, fără să le atingă, iar cu pulpa degetelor se execută o netezire de-a lungul maxilarului inferior, de la moțul bărbiei pînă la ureche. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Se va executa o altă mişcare de legătură, pentru a putea ajunge de la maxilarul inferior, unde am terminat mişcarea, în regiunea frunţii, unde va începe mişcarea următoare, şi anume : mediul ambelor mîini, simultan, trece, prin netezire, de-a lungul şanţului nazo-genian, de o parte şi de alta a nasului pînă la unghiul intern al ochilor, de unde va face mişcarea de legătură în jurul ochilor şi ambele mîini ajung la tîmpla stîngă.

c. **Mişcările de masaj din regiunea frunţii**

Mişcarea de netezire (fig. 30, *a*). Este executată cu faţa palmară a degetelor, de la o tîmplă la cealaltă şi din regiunea sprîncenoasă către zona de implantare a părului. Se începe din partea dreaptă, dar revenirea se face întocmai, mîinile lucrînd alternativ. Mişcarea are o intensitate mai mare în regiunea intersprîncenoasă şi se repetă de 3 ori.

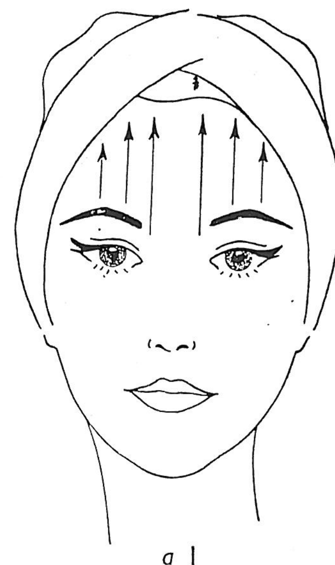
Mişcarea în zigzag (fig. 30, *b*). Mediul ambelor mîini execută o netezire în zigzag de la o tîmplă la cealaltă pe toată suprafaţa frunţii. Mişcarea începe din partea dreaptă, iar revenirea se face întocmai, insistînd în regiunea intersprîncenoasă, degetele lucrînd alternativ. Mişcarea se repetă de 3 ori.

Mişcarea în cerculeţe (fig. 30, *c*). Mediul ambelor mîini execută o netezire în cerculeţe de la o tîmplă spre cealaltă pe toată suprafaţa frunţii. Mişcarea începe din partea dreaptă, revenirea se face întocmai, mîinile lucrînd simultan. Mişcarea se repetă de 3 ori.

Foarfecele sprîncenei (fig. 30, *d*). Indexul şi mediul ambelor mîini cuprind sprînceana în foarfece. Execută o netezire din partea mediană a frunţii. Revenirea se face cu mîinile alternativ, întocmai ca la mişcările de effleurage ale celor trei ovale. În timpul mişcării se execută o presiune cu indexul de-a lungul sprîncenei, şi apoi în fosa temporală, cu efect bun decongestiv şi relaxant. Mîinile lucrează simultan şi mişcarea se repetă de 3 ori.

Mişcarea în foarfece pe frunte (fig. 30, *e*). Indexul şi mediul ambelor mîini execută o netezire în foarfece (se întrepătrund), de la o tîmplă la cealaltă. Mişcarea începe din partea mediană a frunţii şi revenirea se face întocmai, mîinile lucrînd simultan. Mişcarea se repetă de 3 ori.

Mişcarea în zigzag în foarfece (fig. 30, *f*). Indexul şi mediul mîinii stîngi sînt îndepărtate, dar mediul mîinii drepte execută o netezire în zigzag în foarfecele mîinii stîngi. Mişcarea începe de la tîmpla dreaptă, iar revenirea se face prin netezire. Mişcarea se repetă de 3 ori.

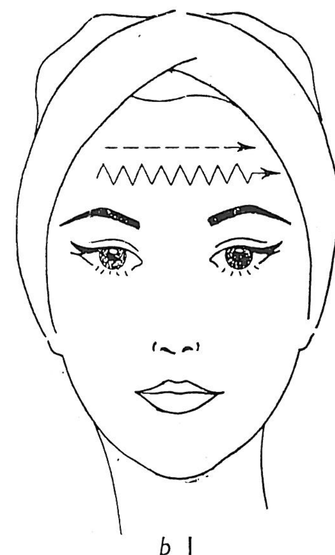
a I

a II

a, I — netezirea — direcţiile de execuţie ; *a*, *II* — imagine foto ;

b, I — mişcarea în zigzag — direcţiile de execuţie ; *b*, II — imagine foto ;

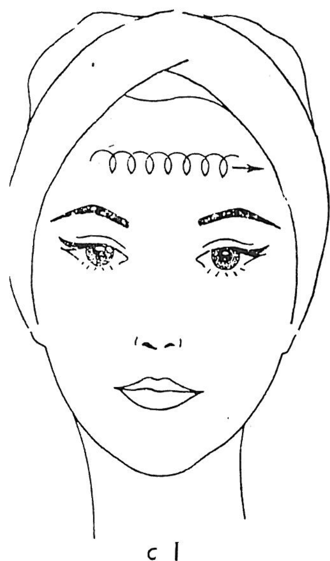

b I

b II

Fig. 30. Masajul facial — mişcările din regiunea frunţii :

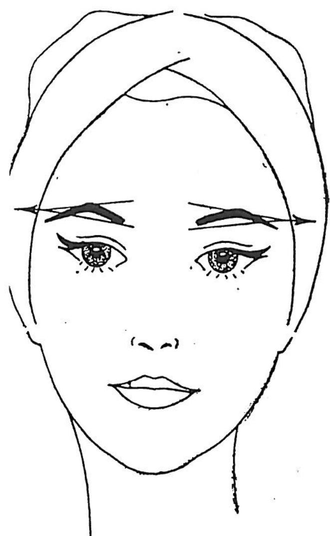
c I

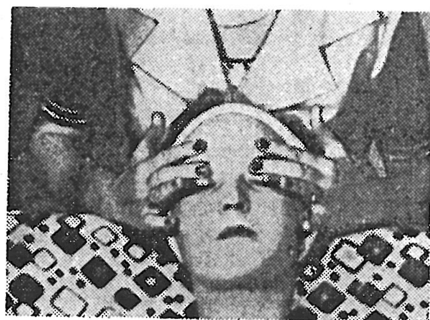
c II

c, I — cerculețe — direcțiile de execuție ; c, II — imagine foto ;

d, I — foarfeca sprincenei — direcțiile de execuție ; d, II — imagine foto ;

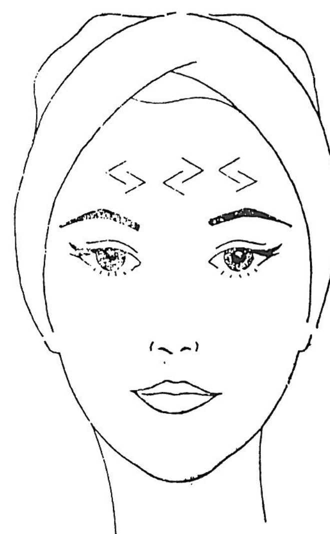

d I

d II

Fig. 30. Masajul facial — mișcările din regiunea frunții

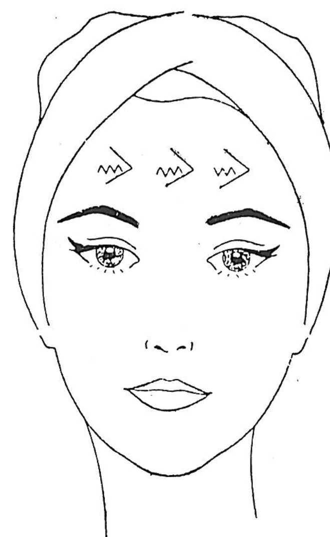
e I

e II

e, I — foarfeca frunții — direcții de execuție ; e, II — imagine foto ;

f, I — zigzag în foarfecă, vibrație punctată — direcțiile de execuție ; f, II — imagine foto ;

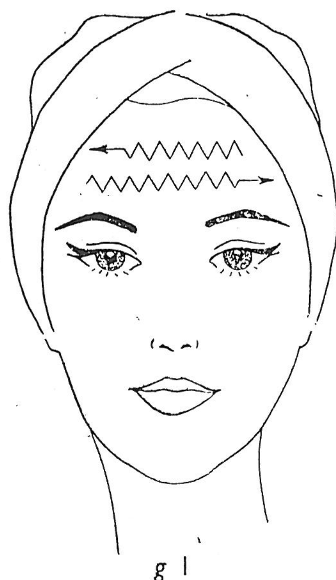

f I

f II

Fig. 30. Masajul facial — mișcările din regiunea frunții

g I

g II

g, I — vibrația plană — direcțiile de execuție ; *g*, II — imagine foto.

Fig. 30. Masajul facial — mișcările din regiunea frunții

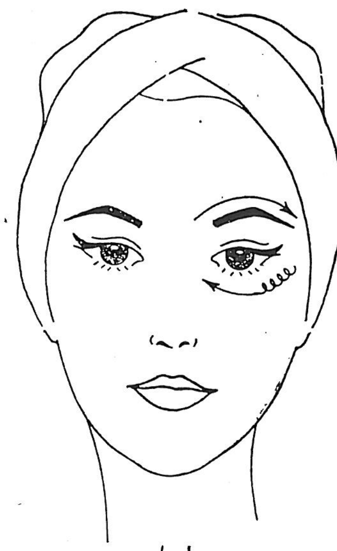
Vibrația punctată (fig. 30, *f*). Poziția mîinilor este aceeași ca la mișcarea anterioară, numai că mediul mîinii drepte execută o vibrație punctată. Mișcarea începe de la tîmpla dreaptă, iar revenirea se face prin netezire. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Vibrația plană (fig. 30, *g*). Mîna stîngă susține mușchiul orbicular al ochiului la nivelul tîmplei stîngi, în timp ce fața palmară a mîinii drepte execută o vibrație plană de la tîmpla stîngă către cea dreaptă pe toată suprafața frunții. Mîinile se schimbă și se execută mișcarea și pe direcție inversă. Mișcarea se repetă de 3 ori.

După fiecare mișcare din regiunea frunții se execută o mișcare de legătură în jurul ochilor.

d. Mișcările de masaj din regiunea ochilor

Cerculețe la ambii ochi (fig. 31, *a*). Este o mișcare de netezire pe direcție circulară executată cu pulpa degetelor medii ale ambelor mîini ce lucrează simultan. Mișcarea începe de la colțul extern al ochilor și se descriu cerculețe pînă la jumătatea arcadei zigomatice, de unde se continuă cu netezire, prin unghiul intern al ochilor, arcada sprîncenoasă pînă în unghiul extern, de unde se reia mișcarea, ce se repetă de 3 ori.

b I

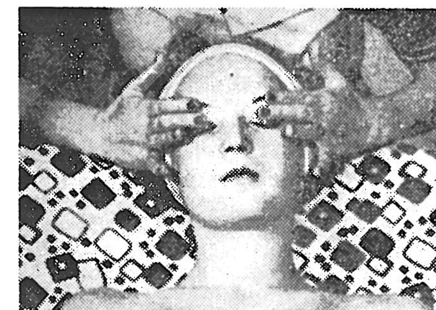
a

b II

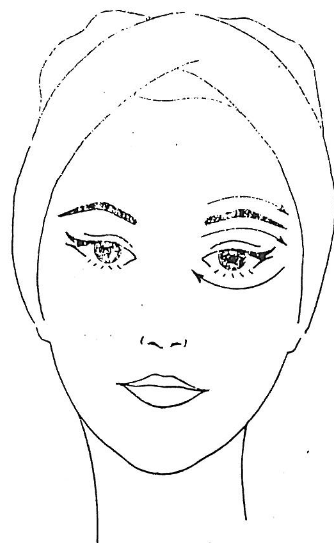
c I

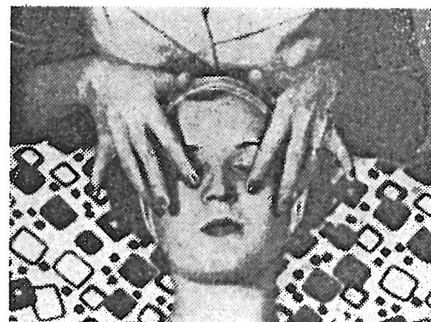
c II

Fig. 31. Masajul facial — mișcările din regiunea ochilor :

a — cerculețe la ambii ochi ; *b*, I — cerculețe la fiecare ochi — direcțiile de execuție ; *b*, II — imagine foto ; *c*, I — netezirea pleoapei urmată de pianotat — direcțiile de execuție ; *c*, II — imagine foto ;

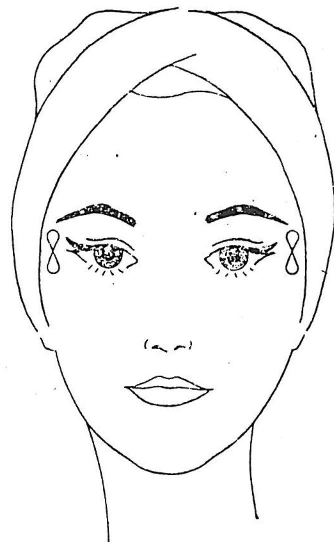

Fig. 31. Masajul facial — mișcările din regiunea ochilor :
d — foarfeca sprîncenei — direcțiile de execuție ; *e* — frămîntatul sprîncenei ; *f* — pianotatul în jurul ochilor ; *g*, I — netezirea în spirală — direcțiile de execuție ; *g*, II — imagine foto ;

Cerculețe la fiecare ochi (fig. 31, *b*). Mediul mîini stîngi susține mușchiul orbicular al ochiului drept în unghiul intern. Mediul mîinii drepte execută cerculețele întocmai ca la mișcarea anterioară, iar cînd trece prin unghiul intern, mediul mîinii stîngi se ridică pentru a lăsa liberă trecerea mediului mîinii drepte. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Printr-o mișcare de alunecare, mediul mîinii drepte trece la colțul extern al ochiului stîng, iar susținerea în unghiul intern este făcută de mediul mîinii stîngi și mișcarea se execută întocmai ca la celălalt ochi. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Netezirea pleoapei urmată de pianotat (fig. 31, *c*). Indexul și mediul ambelor mîini execută o netezire de-a lungul pleoapelor din unghiul intern către cel extern al ochilor, ce se continuă cu un pianotat pe sub ochi. Mîinile lucrează simultan, iar mișcarea se repetă de 3 ori.

Foarfecele sprîncenei (fig. 31, *d*). Această mișcare se execută întocmai ca la masajul din regiunea frunții, numai că după executarea foarfecelui se continuă cu o netezire cu mediul pe sub ochi pînă în unghiul intern. Mîinile lucrează simultan și mișcarea se repetă de 3 ori.

Frămîntatul sprîncenei (fig. 31, *e*). Indexul și mediul ambelor mîini execută o rulare ușoară către police a țesutului din regiunea sprîncenoasă din unghiul intern către cel extern, de unde mișcarea se continuă cu o netezire cu mediul pe sub ochi pînă în unghiul intern. Mîinile lucrează simultan și mișcarea se repetă de 3 ori.

Pianotatul (fig. 31,*f*). Toate degetele ambelor mîini execută un pianotat în jurul ochilor din exterior către interior. Mîinile lucrează simultan și mișcarea se repetă de cîteva ori.

Netezirea în spirală (fig. 31,*g*) Mediul ambelor mîini execută o netezire în spirală (în formă de opt) la colțul extern al ochilor.

Mîinile lucrează simultan, iar mișcarea se repetă de 3 ori.

Netezirea urmată de vibrație (fig. 31, *h*). Ambele mîini cu fața palmară execută o netezire în regiunea ochilor din unghiul intern către cel extern, urmată de o vibrație plană, pe aceeași direcție.

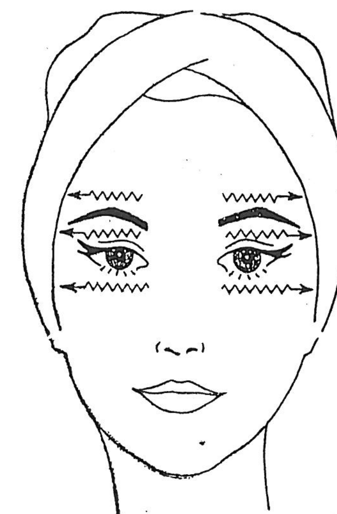

Fig. 31. Masajul facial — mișcările din regiunea ochilor :
h — netezire urmată de vibrație.

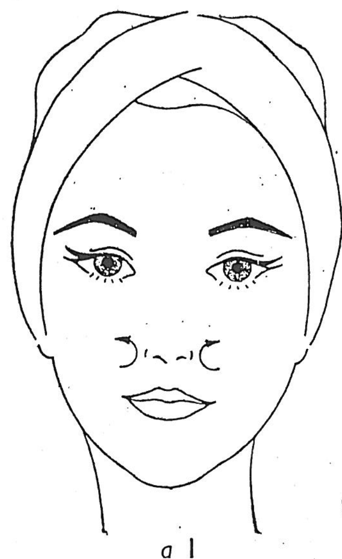
11 — Tehnica îngrijirii cosmetice — cd. 128

Mîinile lucrează simultan şi mişcarea se repetă de 3 ori.

e. **Mişcările de masaj din regiunea nasului**

Cerculeţe pe aripile nasului cu mediul (fig. 32, a). Din regiunea ochilor se coboară cu mediul ambelor mîini pînă la aripilie nasului unde se execută cerculeţe dinafară înăuntru. Apoi, degetele medii urcă într-o mişcare de netezire de o parte şi de alta a nasului, a unghiului intern al ochilor, de-a lungul arcadei sprîncenoase, unghiului extern al ochilor şi revine la aripile nasului, unde se reia mişcarea de 3 ori. Mîinile lucrează simultan.

Cerculeţe pe aripile nasului cu policele (fig. 32, b). Mişcarea se execută întocmai, numai că se va lucra cu policele ambelor mîini.

a I

a II

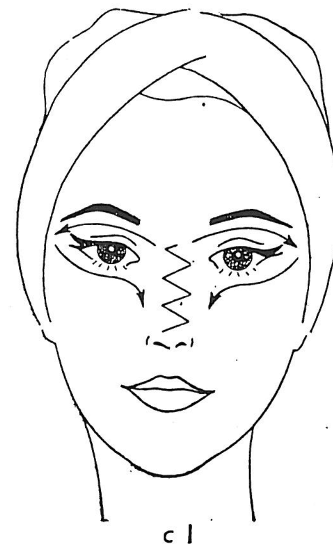
b

Fig. 32. Masajul facial — mişcările din regiunea nasului :

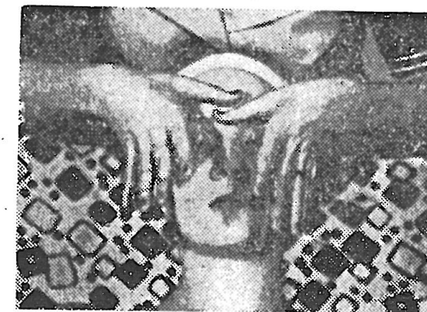
a, I — cerculeţe pe aripile nasului cu imagine foto ; b — cerculeţe pe aripile mediul — direcţiile de execuţie ; a, II — imagine foto.

Fig. 32. Masajul facial — mişcările din regiunea nasului :

c, I — netezirea în zigzag pe muchia nasului — direcţiile de execuţie ; c, II — imagine foto.

c I

c II

d

Netezirea în zigzag pe muchia nasului (fig. 32, c). Policele ambelor mîini execută cerculeţe pe aripile nasului, de unde mişcarea se continuă printr-o netezire în zigzag pe muchia nasului pînă în regiunea intersprîncenoasă. Urmează o netezire pînă la aripile nasului, de unde se reia mişcarea de 3 ori. Mîinile lucrează simultan.

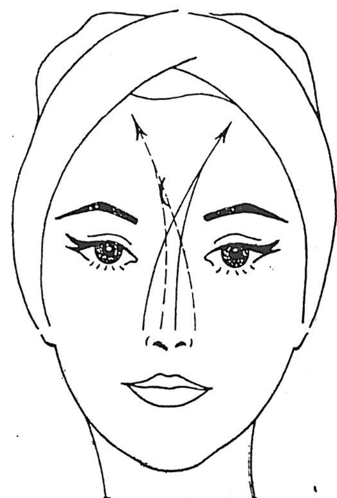
Mişcarea se repetă, iar în regiunea intersprîncenoasă se execută o netezire mai accentuată, cu policele lucrînd alternativ.

Netezirea în jurul ochilor cu policele (fig. 32, d). Policele ambelor mîini execută o netezire în jurul ochilor din exterior către interior. Mîinile lucrează simultan, iar mişcarea are o intensitate mai mare în regiunea sprîncenoasă şi fosa temporală şi se repetă de 3 ori.

Foarfecele simplu al nasului (fig. 32, e). Indexul şi mediul ambemîini cuprind nasul de o parte şi de alta a aripilor lui. Se execută o

netezire de-a lungul nasului, pînă în regiunea intersprîncenoasă, unde degetele se unesc și continuă mișcarea pînă la locul de implantare a părului. Mîinile lucrează alternativ și mișcarea se repetă de cîteva ori.

Foarfecele combinat al nasului (fig. 32, *f*). Se repetă foarfecele nasului ca la mișcarea anterioară, însă din regiunea intersprîncenoasă

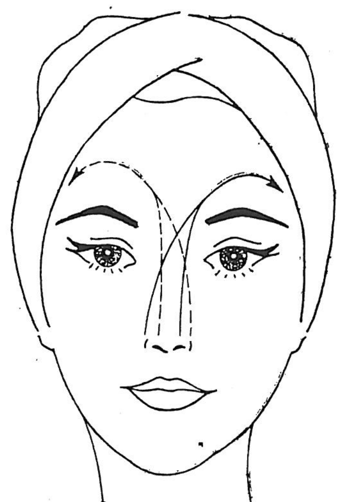
e I

e II

Fig. 32. Masajul facial — mișcările din regiunea nasului :

d — netezirea în jurul ochilor cu policele ; *e*, I — foarfecele simplu al nasului — direcțiile de execuție ; *e*, II — imagine foto ; *f*, I — foarfecele combinat al nasului — direcțiile de execuție ; *f*, II — nasului cu policele ;

f I

f II

mîinile alunecă de o parte și de alta a frunții pînă în regiunea temporală. Mișcarea se execută cu o oarecare intensitate indicată pentru descongestionare.

f. **Mișcările de masaj din regiunea gurii, mentoniere și submentoniere**

Foarfecele buzelor (fig. 33, *a*). Indexul și mediul ambelor mîini cuprind buzele și execută o netezire pînă la comisurile lor, unde degetele se unesc și continuă mișcarea pînă la ureche.

Mîinile lucrează alternativ și mișcarea se repetă de cîteva ori.

Această mișcare se deosebește de netezirea în foarfece de la mișcările de effleurage prin faptul că se execută cu o intensitate mai mare, iar mîinile lucrează alternativ.

Foarfecele bărbiei (fig. 33, *b*). Indexul și mediul ambelor mîini cuprind moțul bărbiei, execută o netezire pînă la gonion, unde degetele se unesc și continuă mișcarea pînă la ureche. Mîinile lucrează alternativ și exercită o presiune cu degetul mediu în regiunea submentonieră, iar mișcarea se repetă de cîteva ori.

Arpegiul (fig. 33, *c*). Ambele mîini lucrînd alternativ execută un arpegiu în regiunea submentonieră și submandibulară.

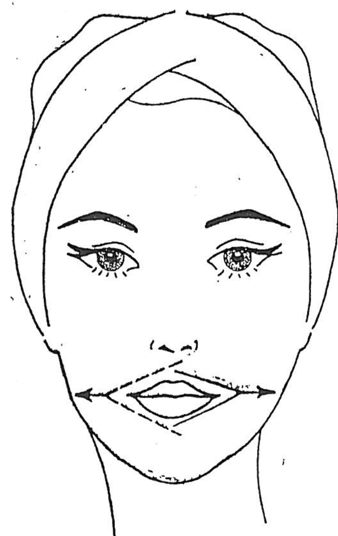
Cerculețe cu policele pe bărbie (fig. 33, *d*). Indexul, mediul și inelarul sînt fixate în regiunea submentonieră, în timp ce policele execută cerculețe dinafară înăuntru pe moțul bărbiei. Apoi, policele urcă pe șanțul nazogenian pînă la aripile nasului, de unde mișcarea este continuată de mediu, de-a lungul nasului, unghiul intern al ochilor, de-a lungul arcadei sprîncenoase, regiunea temporală, laturile feței, pînă la moțul bărbiei, de unde se reia mișcarea. Mîinile lucrează simultan și mișcarea se repetă de 3 ori.

Netezirea bărbiei cu policele (fig. 33, *e*). Din aceeași poziție de susținere, ca la mișcarea anterioară, policele ambelor mîini, alternativ, execută o netezire de-a lungul bărbiei sub buza inferioară. Mișcarea se repetă de 3 ori.

Netezirea în regiunea mușchiului orbicular al buzelor (fig. 33, *f*) Aceeași poziție de susținere, iar policele ambelor mîini simultan execută o netezire de-a lungul mușchiului orbicular al buzelor din partea mediană spre comisuri. Mișcarea se repetă de cîteva ori.

Pianotatul pe șanțul nazogenian (fig. 33, *g*). Toate degetele ambelor mîini execută un pianotat pe șanțul nazogenian, de la maxilarul inferior pînă la aripile nasului, unde se execută o ușoară presiune cu mediul. Mîinile lucrează simultan, iar mișcarea se reia numai de la maxilarul inferior, fără revenire. Mișcarea se repetă de cîteva ori.

Netezirea în spirală pe șanțul nazo-genian (fig. 33, *h*). Mediul ambelor mîini execută o netezire în spirală (în formă de opt) pe șan-

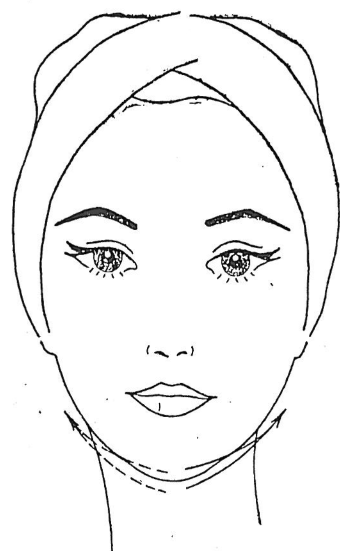

a I

a II

a, I — foarfecele buzelor — direcțiile de execuție ; a, II — imagine foto ; b, I — foarfecele bărbiei — direcțiile de execuție ; b, II — imagine foto ;

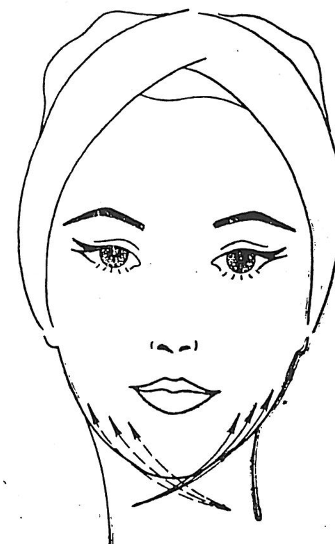

b I

b II

Fig. 33. Masajul facial — mișcările din regiunea gurii, mentoniere și submentoniere

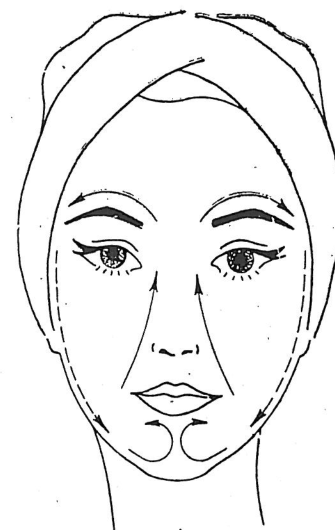
c I

c II

d II

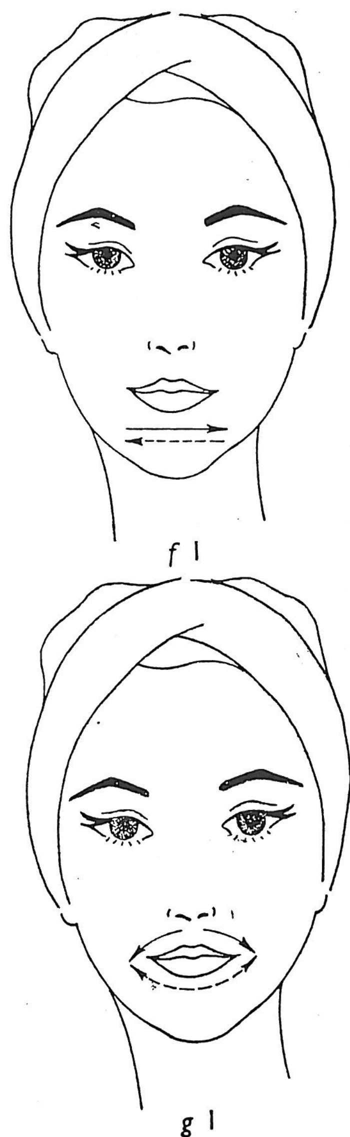
d I

e

Fig. 33. Masajul facial — mișcările din regiunea gurii, mentoniere și submentoniere :

c, I — arpegiul — direcțiile de execuție ; c, II — imagine foto ; d, I — cerculețe cu policele pe bărbie — direcțiile de execuție ; d, II — imagine foto ; e — netezire cu policele pe bărbie ;

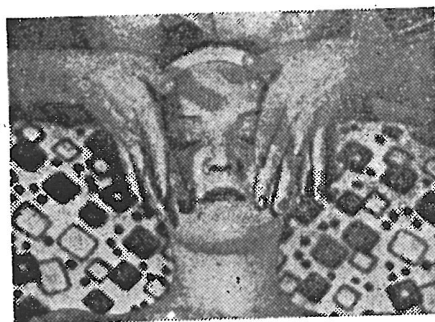

f II

g II

h

Fig. 33. Masajul facial — mișcările din regiunea gurii, mentoniere și submentoniere :

f, I — netezirea pe vîrful bărbiei — direcțiile de execuție ; *f*, II — imagine foto ; *g*, I — netezirea în regiunea mușchiului orbicular al buzelor — direcțiile de execuție ; *g*, II — imagine foto ; *h* — pianotatul pe șanțul nazogenian.

țul nazogenian de la maxilarul inferior pînă la aripile nasului și invers. Mîinile lucrează simultan și mișcarea se repetă de cîteva ori.

g. **Mișcările de masaj din regiunea geniană**

Fricționatul (fig. 34, *a*). Mișcarea se execută cu dosul falangelor ce se mișcă pe direcție du-te-vino, iar mîna efectuează o mișcare circulară. Direcția de execuție este din exterior, către interior, iar regiunile unde se aplică sînt : geniană, pe direcția circulară și liniară (direcțiile demachierii) ; se continuă pe frunte pe direcția liniară și coboară pe gît și decolteu pe direcție circulară. Mîinile lucrează simultan și mișcarea se repetă de cîteva ori.

Ciupitul (fig. 34, *b*). Mediul și policele ambelor mîini prind pielea și țesutul subcutanat, ridică ușor și eliberează rapid pe următoarele direcții :

— moțul bărbiei, de-a lungul maxilarului inferior pînă la ureche ;
— comisura gurii, pînă la ureche ;
— comisura gurii, pe șanțul nazogenian pînă la aripile nasului ;
— aripile nasului, de-a lungul arcadei zigomatice pînă la tîmplă.

Mîinile lucrează alternativ și execută mișcarea întîi pe o jumătate de față și apoi pe cealaltă.

Pălmuitul (fig. 34, *c*). Mediul, inelarul și degetul mic al ambelor mîini execută loviri ușoare de jos în sus ale pielii și ale mușchilor pieloși. Mișcarea începe din regiunea submentonieră și submandibulară, de la o ureche la cealaltă și apoi spre regiunea geniană, pe aceleași direcții ca la ciupit. Mîinile lucrează alternativ și execută mișcarea întîi pe o jumătate de față, apoi pe cealaltă.

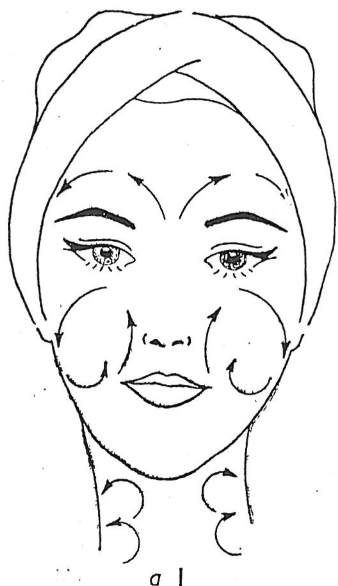
Mișcare de netezire (fig. 34, *d*). Se execută cu indexul, mediul și inelarul ambelor mîini pe aceleași direcții ca la ciupit. Mîinile lucrează alternativ și se execută întîi pe o jumătate de față, apoi pe cealaltă.

Frămîntatul (fig. 34, *e*). Se rulează pielea și țesutul subcutanat între indexul, mediul și inelarul ambelor mîini către police. Mișcarea se execută pe trei direcții :

— orizontală — aceleași direcții ca la ciupit (e II) ;
— verticală — de la maxilarul inferior către cel superior, pe direcții paralele cu șanțul nazogenian (e I) ; Această mișcare se face cu o legătură de netezire de pe decolteu și pielosul gîtului ;
— circulară (e III).

Se lucrează întîi pe o jumătate de față, apoi pe cealaltă. Pe direcțiile orizontală și verticală mîinile lucrează alternativ, iar pe direcția circulară — mîinile lucrează simultan.

Pianotatul (fig. 34, *g*). Se execută cu toate degetele ambelor mîini ușoare loviri în regiunea geniană și în jurul ochilor pe direcția circulară. Mîinile lucrează simultan.

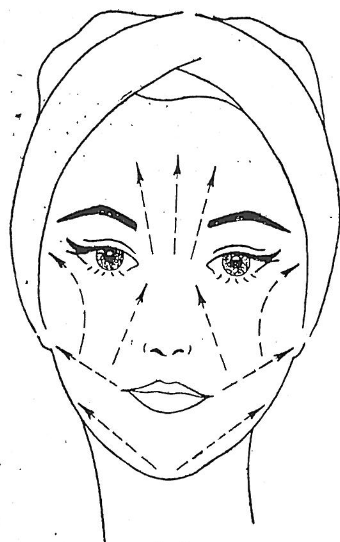
a I

a II

a — fricționatul : I — direcțiile de execuție ;
II — imagine foto ;

b — ciupitul : I — direcțiile de execuție ;
II — imagine foto ;

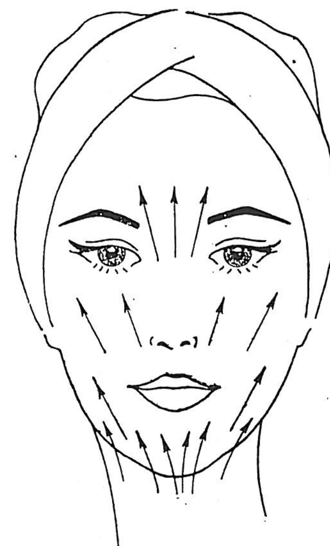

b I

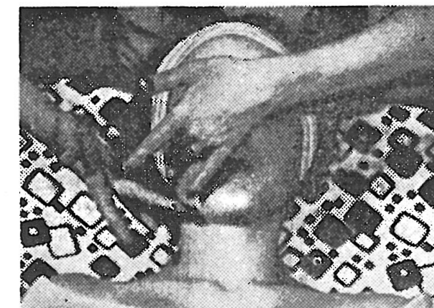

b II

Fig. 34. — Masajul facial — mișcările din regiunea geniană

c I

c I

c — pălmuitul : I — direcțiile de execuție ;
II — imagine foto ;

d — netezirea : I — direcțiile de execuție ;
II — imagine foto ;

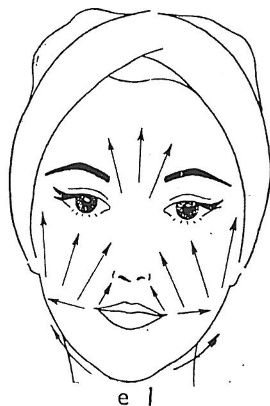

d I

d II

Fig. 34. — Masajul facial — mișcările din regiunea geniană

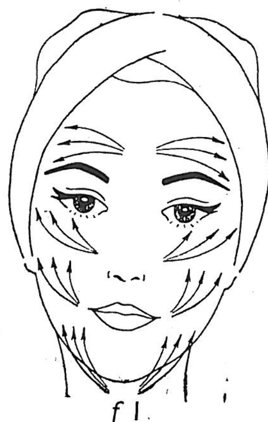

Fig. 34. — Masajul facial — mișcările din regiunea geniană:
e — frămîntatul 3 poziții: orizontal, vertical, circular, 1 — direcțiile de execuție; f — arpegiul: I — direcțiile de execuție; II — imagine foto;

Tapotatul. Cu fața palmară a ambelor mîini, ce lucrează simultan, se execută loviri ușoare în regiunea geniană, pe direcție circulară.

Fig. 34. Masajul facial — mișcările din regiunea geniană:
g — planotatul.

Arpegiul (fig. 34, f). Este o netezire cu intensitate, executată cu degetele pe rînd care se deschid în evantai. Direcția de lucru este de la index către degetul mic și invers, iar regiunile unde se aplică sînt: regiunea geniană, unde se poate lucra pe direcție liniară (ca la demachiere) sau verticală (de la maxilarul inferior către cel superior), cînd mîinile lucrează simultan. Apoi se continuă pe frunte, pe direcție orizontală, mîinile lucrînd alternativ, după care se coboară pe gît și decolteu prin netezire, revenindu-se în arpegiu în evantai de pe gît, decolteu, pînă în regiunea geniană, cu mîinile lucrînd simultan.

h. Mișcările de încheiere ale masajului

Scopul acestor mișcări este de relaxare, calmare. Pentru aceasta se vor folosi mișcări de effleurage și vibratorii.

Din regiunea geniană, prin mișcări de legătură se va ajunge în regiunea gîtului, de unde încep mișcările de încheiere a masajului.

Mișcare de netezire pe pielosul gîtului. Se va efectua aceeași mișcare ca și cea de la începutul masajului, pentru întinderea cremei și pentru mișcările de effleurage.

Mișcarea de netezire pe decolteu. Mîinile coboară din regiunea gîtului spre decolteu pe care îl cuprind cu degetele desfăcute în evantai, înconjură umerii, ajung în regiunea cervicală și revin la poziția inițială.

Netezirea primului oval. Poziția de plecare este aceeași ca la mișcările de effleurage. Se va executa o mișcare ondulată de la moțul bărbiei pînă la ureche cu ambele mîini simultan, urmată de o mișcare vibrată plană.

Netezirea celui de-al doilea oval. Din aceeași poziție de plecare se va executa o netezire ondulată de la comisura buzelor pînă la ureche cu ambele mîini și simultan, urmată de o vibrație plană.

Netezirea celui de-al treilea oval. Se va executa o netezire ondulată de la aripile nasului pînă la tîmplă cu ambele mîini simultan, urmată de o vibrație plană.

Netezirea regiunii ochilor

Cu fața palmară a ambelor mîini, cu degetele ușor curbate, se va executa o netezire în această regiune, din unghiul intern către cel extern, cu ușoară presiune în fosa temporală. Urmează o vibrație plană ; mîinile lucrează simultan.

Netezirea regiunii frunții

Se execută o netezire ondulată cu ambele mîini simultan pe frunte pînă la tîmple, unde se execută o ușoară presiune. Apoi urmează o vibrație plană, de la o tîmplă la cealaltă, cu mîinile lucrînd alternativ.

Arpegiul în evantai

Mîinile coboară din regiunea frunții, de o parte și de alta a feței pînă în regiunea gîtului. De aici alunecă de o parte și de alta a pielosului gîtului, pe decolteu, cu degetele desfăcute, pînă la umeri.

Urmează arpegiul în evantai de pe decolteu, gît și regiunea geniană, unde mîinile execută o mișcare de întoarcere (rotație) și urcă prin mișcare de legătură, reluînd mișcarea.

Presiunile cu mediul

Mediul ambelor mîini execută presiuni în unghiul intern al ochilor, fosa temporală și regiunea preauriculară cu efect calmant, prin oprirea pentru scurt timp a circuitului nervos.

Presiunile din regiunea geniană

Cu ambele mîini simultan, cu fața palmară se execută presiuni în regiunea geniană printr-o ușoară apăsare și o ridicare rapidă.

*
* *

Se mai pot executa presiuni digitale la nivelul punctelor motorii ale mușchilor feței cu efect de tonifiere și relaxare. Executarea unei presiuni digitale moderate produce o deconectare a musculaturii subiacente.

Aceste tehnici de *digitopunctură* sînt folosite într-o metodă de masaj japoneză.

O altă metodă de tratament, chineză — *acupunctura* — obține efecte bune în tratarea durerilor la distanță. Zonele unde se realizează această metodă reprezintă zone de protecție cutanată a meridianelor de scurgere a fluxului energic al organismului.

Asocierea digitopuncturii cu masajul facial obișnuit determină rezultate deosebite prin stimularea glandelor sebosudorale, ajutînd

la eliminarea deșeurilor și a toxinelor metabolice. Se obțin : menținerea supleții și hidratarea pielii, activarea circulației. Această metodă constă în aplicarea de presiuni dozate ca intensitate asupra anumitor puncte de pe suprafața capului, dar localizate precis :

Față :

— partea mediană a frunții ;
— sub arcada sprîncenoasă ;
— colțul extern al ochilor ;
— gură (deasupra și sub buze în partea mediană și la comisuri) ;
— gît — de o parte și de alta a tiroidei.

Cap :

— partea mediană a calotei craniene.

Spate :

— gît — de o parte și de alta a părții mediane, pornind din regiunea mastoidă ;
— în regiunea omoplaților ;
— în regiunea sacrală.

Picior :

— pe laba piciorului, pe partea dorsală spre glezne, de o parte și de alta a părții mediane.

Această metodă nu produce dureri ; poate fi aplicată la orice vîrstă și în orice condiții. Aplicată cu regularitate produce o stimulare a puterii de regenerare celulară.

Modul de lucru :

La cap — se folosește policele.

La față — toate degetele cu pulpa lor, iar pentru ochi și tîmple toată palma.

Presiunea se execută ușor, dar ferm, crește progresiv ca intensitate, fără să fie dureroasă.

Durata de execuție la un punct este de 3—5 s, fiind urmată de o relaxare progresivă.

Masajul facial este complex, cuprinzînd o serie de mișcări care trebuie efectuate corect, cu o intensitate potrivită regiunii respective, într-o anumită ordine, ținînd seama de vîrstă, calitatea pielii și starea psihică. Trebuie respectate regulile de masaj pentru a se obține rezultate eficiente.

Produsele de masaj trebuie să fie adecvate tipului de ten și de bună calitate, dar pentru obținerea unor efecte complete, masajul manual trebuie completat cu ajutorul aparatelor electrice.

Capitolul XI

MASAJELE CORECTOARE

Masajele corectoare se adresează ochilor, gurii și bărbiei duble, deoarece în aceste regiuni apar modificări inestetice, cum ar fi : riduri, edeme, deșeuri organice etc.

Prin aceste masaje se urmăresc corectarea, estomparea și ameliorarea imperfecțiunilor existente, datorate unor cauze multiple, cum ar fi : dispariția elastinei din derm, slăbiri bruște, vîrsta, acțiunea factorilor externi, folosirea produselor neadecvate tipului de ten etc.

Au fost denumite „corectoare", pentru a le putea diferenția de masajul de întreținere, care este practicat preventiv, pe cînd cele corectoare se aplică cînd au apărut aspectele inestetice, pentru estomparea lor.

Aceste masaje se pot intercala în cadrul masajului facial de cîte ori este nevoie, sau se execută separat. Trebuie făcute însă cu regularitate și timp îndelungat.

Dacă se execută în ședințe aparte, clienta va sta pe scaun, iar cosmeticiana în spate sau lateral.

Se va izola părul, se va degaja și izola decolteul, se va face demachierea feței, a gîtului și a decolteului, iar cu produsele adecvate se vor executa masajele corectoare.

1. MASAJUL CORECTOR AL OCHILOR

Este necesar atunci cînd se observă :

— edeme ale pleoapelor ;
— riduri în jurul ochilor ;
— ochi congestionați.

Scopul — estomparea, corectarea acestor modificări inestetice.

Produsul folosit — cremă grasă, hrănitoare și bine hidratată.

Mișcările de masaj (fig. 35) sînt următoarele :

Mîna stîngă susține mușchiul orbicular al ochiului la nivelul tîmplei. Cu mîna dreaptă se execută mișcările de masaj, începînd cu ochiul drept.

Cosmeticiana va sta în partea dreaptă a clientei.

a. **Mișcare de netezire circulară** (fig. 35, *a*)

Indexul și mediul mîinii drepte execută o netezire pe direcția mușchiului orbicular al ochiului. Se pornește din unghiul intern, de-a lungul arcadei sprîncenoase pînă în unghiul extern al ochiului, de unde mișcarea se continuă pe sub ochi cu indexul pînă în unghiul intern.

Mișcarea se repetă de 5 ori.

b. **Ciupituri** (fig. 35, *b*).

Indexul și policele mîinii drepte execută ușoare ciupituri din unghiul extern al ochiului pe sub pleoape pînă în unghiul intern, de unde mișcarea se continuă cu o netezire cu indexul de-a lungul arcadei sprîncenoase pînă în unghiul extern. Mișcarea se repetă de 5 ori.

c. **Netezirea ondulatorie** (fig. 35, *c*).

Indexul mîinii drepte execută o netezire ondulatorie din unghiul extern al ochiului, pe sub pleoape, pînă în unghiul intern, de unde mișcarea se continuă prin netezire cu indexul de-a lungul arcadei sprîncenoase pînă la unghiul extern. Mișcarea se repetă de 5 ori.

d. **Mișcare de netezire plană** (fig. 35, *d*).

Indexul, mediul și inelarul mîinii drepte execută o netezire în regiunea ochiului din unghiul intern către cel extern pînă la tîmplă. Cînd mîna dreaptă ajunge la unghiul extern al ochiului, mîna stîngă ce susține mușchiul orbicular se ridică, pentru a lăsa liberă trecerea mîinii drepte. În timpul mișcării, degetele sînt ușor curbate pentru a nu exercita o presiune pe globul ocular.

Mișcarea se repetă de 5 ori.

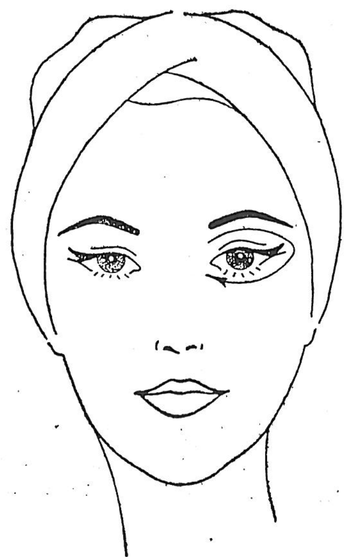
e. **Vibrația punctată** (fig. 35, *e*).

Indexul, mediul și inelarul mîinii drepte execută o vibrație punctată pe arcada zigomatică și arcada sprîncenoasă.

Se execută aceleași mișcări și la ochiul stîng. Cosmeticiana va trece în partea stîngă a clientei, cu mîna dreaptă va susține mușchiul orbicular la nivelul tîmplei, iar cu mîna stîngă va efectua mișcările de masaj. Apoi se va executa ultima mișcare la ambii ochi o dată, cosmeticiana stînd în spatele clientei.

f. **Vibrația plană** (fig. 35, *f*).

Este executată cu fața palmară a ambelor mîini, ce lucrează simultan, din unghiul intern al ochilor, către cel extern.

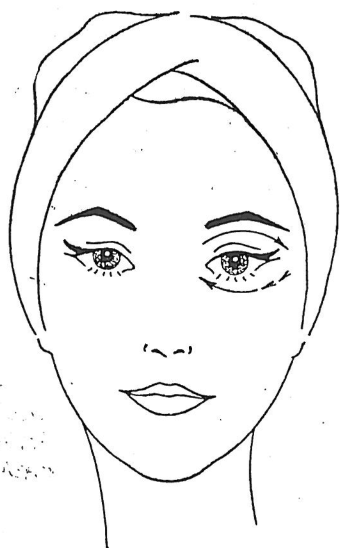
a I

a II

a — netezire circulară ; I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto ;

b — ciupituri ; I — direcțiile de masaj ; b, II — imagine foto ;

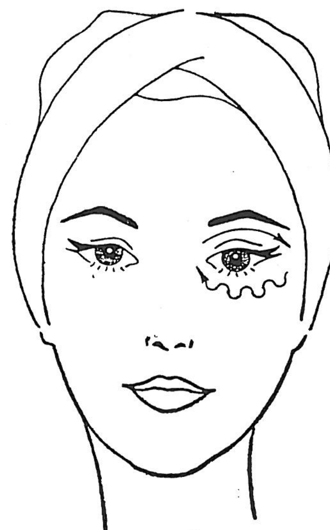

b I

b II

Fig. 35. Masajul corector al ochilor

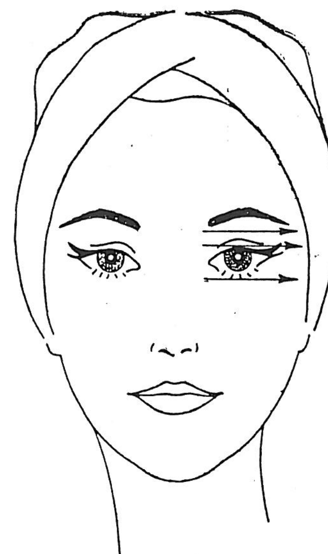
c I

c II

c — netezire ondulatorie : I — direcțiile de masaj ; c, II — imagine foto ;

d — netezire plană : I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto ;

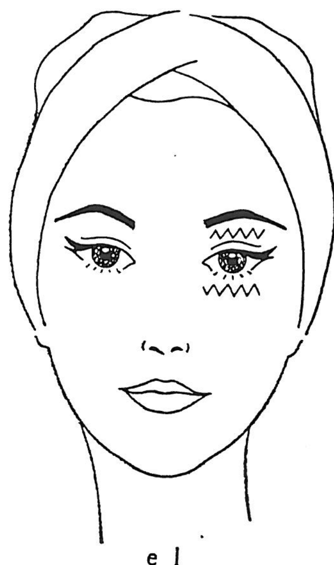
d I

d II

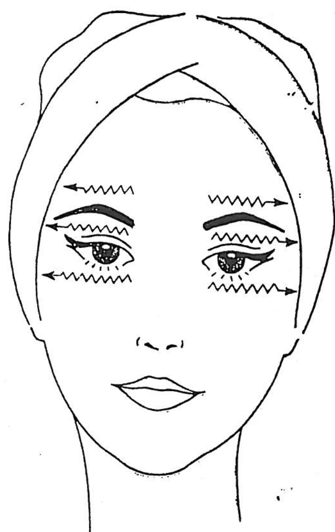
Fig. 35. Masajul corector al ochilor

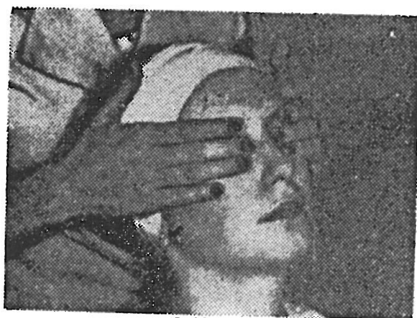
3t – 20 ex p.

e I

e II

e — vibrație punctată : I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto ;

f I

f II

f — vibrația plană : I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto.

Fig. 35. Masajul corector al ochilor

Mișcările din cadrul masajului corector al ochilor se pot efectua prin alternanță, cînd la un ochi cînd la celălalt. În această situație, la ambii ochi se va lucra în același timp, fără a lăsa pauze mari și a obține efectele dorite în același timp, dar prezintă dezavantajul deplasării permanente a cosmeticianei dintr-o parte în alta a clientei.

Masajul corector al ochilor poate fi completat cu o gimnastică a ochilor, și anume :

— se ține un deget la o distanță de 50 cm de ochi și se fixează privirea asupra acestui deget. Degetul va descrie un cerc destul de mare, iar ochiul va urmări mișcarea, fără a întoarce capul.

2. MASAJUL CORECTOR AL GURII

Este necesar cînd observăm riduri în această regiune sau adîncirea șanțului nazogenian.

Scopul — corectarea, estomparea acestor aspecte inestetice.

Produsul folosit — cremă grasă, hrănitoare, bine hidratată.

Mișcările de masaj se fac astfel :

Mîna stîngă va susține mușchiul orbicular al buzelor la nivelul comisurii. Cu mîna dreaptă se vor executa mișcările de masaj, începînd din partea dreaptă.

Cosmeticiana stă în partea dreaptă a clientei.

a. **Ciupituri** (fig. 36, *a*).

Indexul și policele mîinii drepte vor executa ciupituri ușoare de-a lungul șanțului nazogenian, începînd de la maxilarul inferior pînă la aripile nasului. Revenirea mișcării la poziția inițială se face printr-o netezire cu indexul pe același traseu. Mișcarea se repetă de 5 ori.

b. **Netezirea ondulatorie** (fig. 36, *b*).

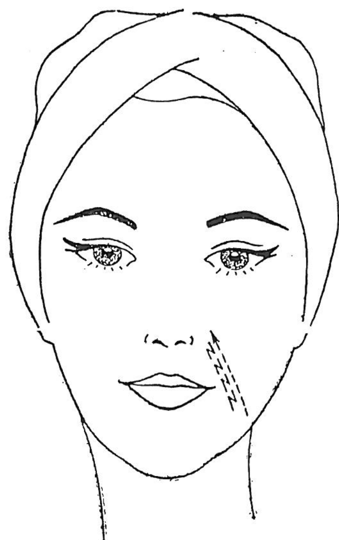
Indexul mîinii drepte execută o netezire ondulatorie de-a lungul șanțului nazogenian, de la maxilarul inferior pînă la aripile nasului. Revenirea la poziția inițială se face printr-o netezire cu indexul pe același traseu. Mișcarea se repetă de 5 ori.

c. **Netezirea circulară** (fig. 36, *c*).

Mișcarea este efectuată pe direcția mușchiului orbicular. Se execută cu index, mediu și inelar, care descriu cercuri din ce în ce mai mici pînă în apropierea buzelor. Mișcarea începe de la locul de susținere și se repetă de 5 ori.

d. **Vibrația punctată** (fig. 36, *d*).

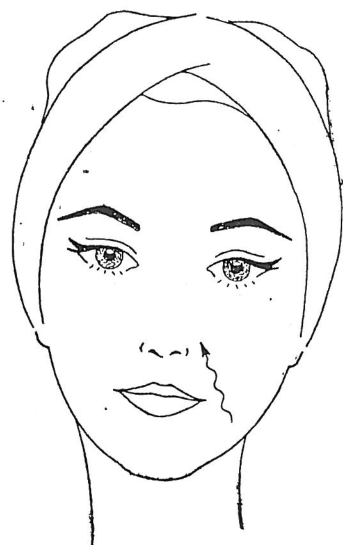
Cu indexul, mediu și inelarul mîinii drepte se execută o vibrație punctată sub buza inferioară și deasupra buzei superioare.

a I

a I

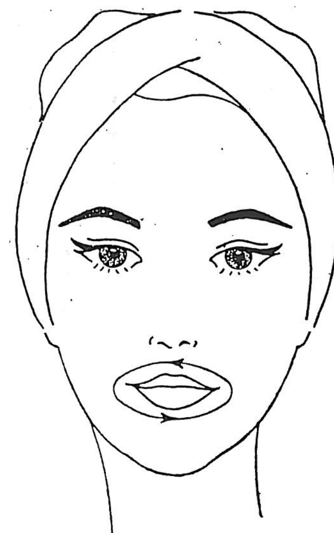
a — ciupituri : I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto ;

b — netezirea ondulatorie : I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto ;

b I

b II

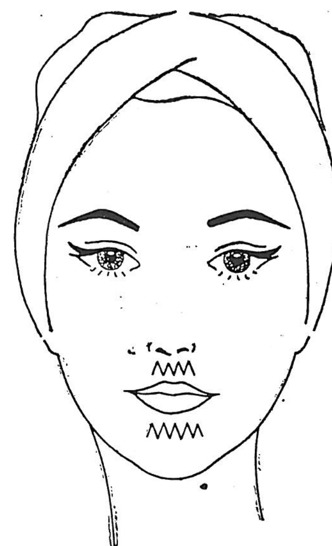
Fig. 36. Masajul corector al gurii

c I

c II

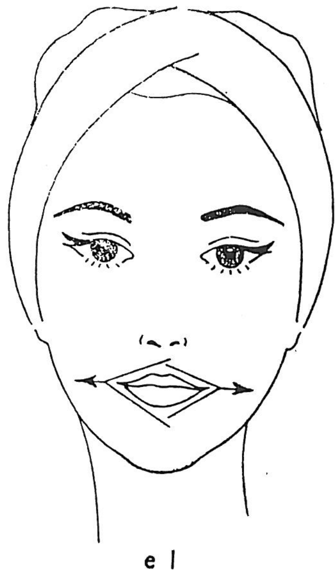
c — netezire circulară : I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto ;

d — vibrația punctată : I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto ;

d I

d II

Fig. 36. Masajul corector al gurii

e I

e II

Fig. 36. Masajul corector al gurii :
e — foarfeca buzelor ; I — direcțiile de masaj ; II — imagine foto.

Ca și la masajul corector al ochilor și la masajul corector al gurii mișcările se pot efectua întîi într-o parte și apoi în cealaltă, sau prin alternanță dintr-o parte în alta.

Dacă am efectuat masajul întîi în partea dreaptă, vom executa cele patru mișcări și în partea stîngă, și apoi cosmeticiana va trece în spatele clientei și va efectua ultima mișcare.

e. **Foarfecele buzelor** (fig. 36, *e*).

Se cuprind buzele între indexul și mediul ambelor mîini ; se execută o netezire mai rapidă și mai intensă. La nivelul comisurii buzelor, degetele se unesc și mișcarea se continuă pînă la ureche.

Mîinile lucrează alternativ și mișcarea se repetă de cîteva ori.

3. MASAJUL CORECTOR AL BĂRBIEI DUBLE

Bărbia dublă se datorește :
— unor acumulări de deșeuri organice ;
— unei retenții de limfă ;
— îngroșării hipodermului.
Această deformație poate fi însoțită și de o celulită generală.

Scopul :
— este de a opri sau diminua această deformație inestetică ;
— de a împrăștia deșeurile organice ;
— de a activa circulația sanguină și limfatică ;
— tonifierea țesuturilor și a mușchilor din această regiune.

Produsul folosit — cremă reductoare (pe bază de sulf, ihtiol, acid salicilic) sau talc.

Masajul corector al bărbiei duble se poate face separat, dar de regulă este încadrat în cadrul tratamentului special al bărbiei duble.

Clienta stă pe un scaun, iar cosmeticiana în spatele clientei.

Fiecare mișcare se va executa de 10 ori.

Mișcările de masaj sînt următoarele :

Mișcare de netezire în regiunea submentonieră

Mîinile sînt aplicate una peste cealaltă, cu fața palmară în sus, în regiunea submentonieră.

Se execută o netezire rapidă și cu intensitate numai în regiunea submentonieră. Mîinile lucrează simultan (fig. 37, *a*).

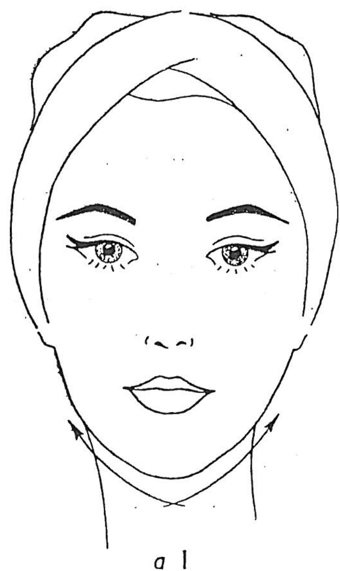
Mișcare de netezire în regiunea submandibulară și submentonieră (fig. 37, *b*).

Mîna stîngă, cu pulpa degetelor, este fixată în apropierea urechii stîngi, în timp ce cu mîna dreaptă, cu fața palmară, execută o netezire cu ușoară presiune pe mediu, de la urechea stîngă către cea dreaptă. Aici va rămîne fixată mîna dreaptă și va continua mișcarea mîna stîngă. Mîinile lucrează alternativ.

Frămîntatul (fig. 37, *c*).

Se rulează pielea și țesutul subcutanat între index, mediu și inelar către police pe următoarele direcții :
— vîrful bărbiei → claviculă ;
— claviculă → gonion ;
— gonion → claviculă ;
— claviculă → ceafă.

Se revine pe aceleași direcții pînă sub moțul bărbiei. Mîinile lucrează simultan.

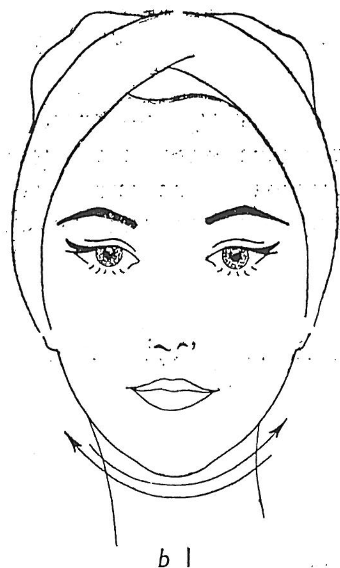
a I

a II

a — netezire în regiunea submentonieră : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

b — netezire în regiunea submentonieră și submandibulară : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

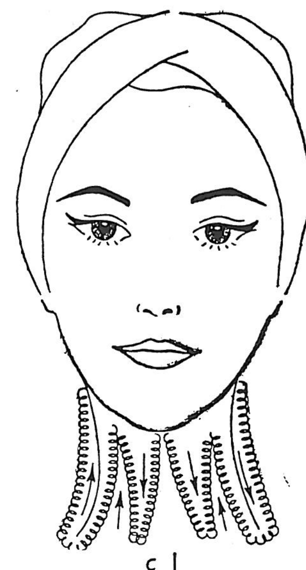

b I

b II

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble

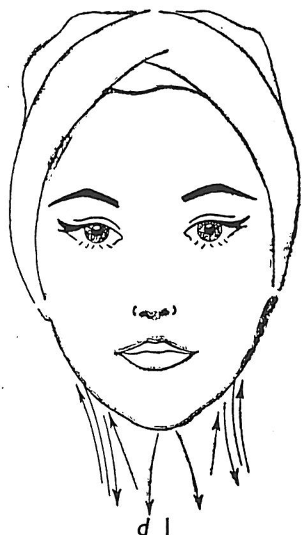
c I

c II

c — frămîntatul : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

d — fricționatul : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

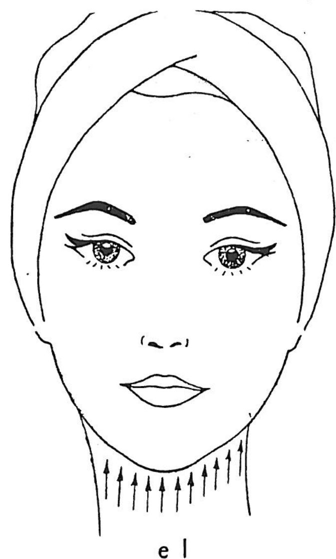

d I

d II

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble :

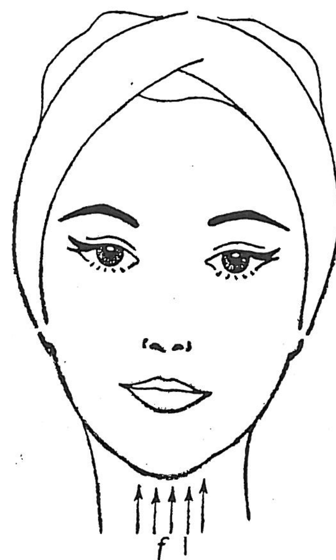
e I

e II

e — pălmuitul : I — direcţiile de execuţie ; *II* — imagine foto ;

f — tapotatul : I — direcţiile de execuţie ; II — imagine foto ;

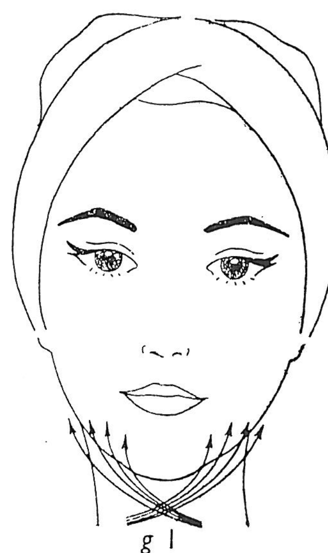

f I

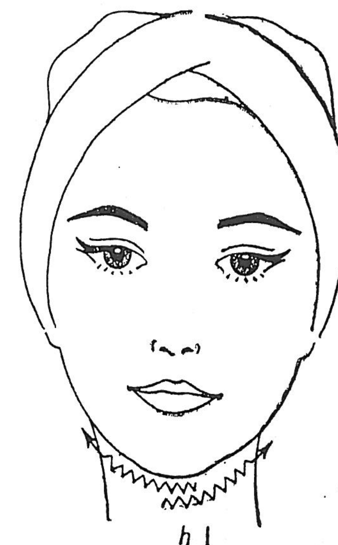

f II

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble

g I

h I

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble :

g — arpegiul : I — direcţiile de execuţie ; *h* — vibraţia plană (întocmai ca la fig. 37, *b*) ; I — direcţiile de execuţie.

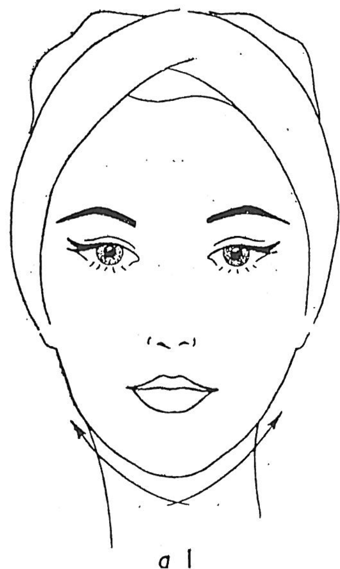
Fricţionatul (fig. 37, *d*). Poziţia de plecare este cu pumnii strînşi, cu dosul falangelor sprijinite în regiunea submentonieră şi cu policele împreunate pe moţul bărbiei.

Se execută o netezire cu dosul falangelor, pe aceleaşi direcţii ca la frămîntat, fără ca falangele să execute între ele mişcarea de du-te-vino.

În apropierea claviculei, mîna execută o mişcare de semirotaţie, în aşa fel încît numai policele să atingă clavicula. Mîinile lucrează simultan.

Pălmuitul (fig. 37, *e*). Mişcarea este asemănătoare cu pălmuitul din cadrul masajului facial şi se execută în regiunea submentonieră şi submandibulară de la o ureche la cealaltă. Mîinile lucrează alternativ.

Foarfecele bărbiei (se execută ca în figura 33, *b*). Se cuprinde moţul bărbiei între index şi mediu. Se execută o netezire cu presiune pînă la gonion, unde degetele se unesc şi mişcarea se continuă pînă la ureche. Mîinile lucrează alternativ.

a — netezire în regiunea submentonieră : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

b — netezire în regiunea submentonieră și submandibulară : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

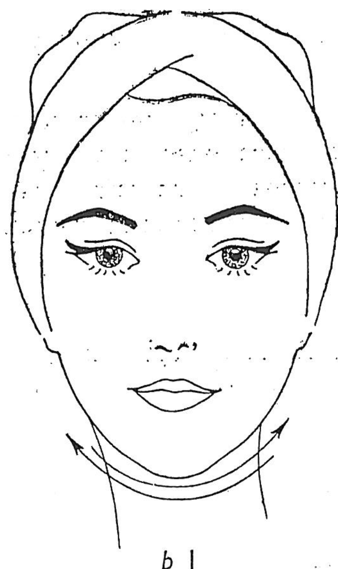
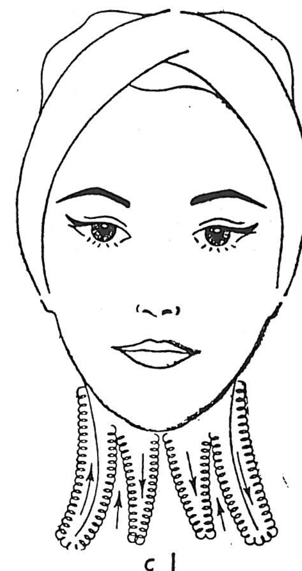

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble

c — frămîntatul : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

d — fricționatul : I — direcțiile de execuție ; II — imagine foto ;

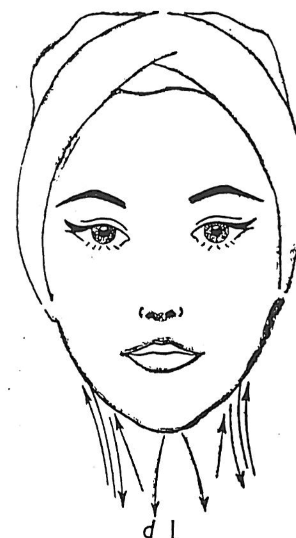
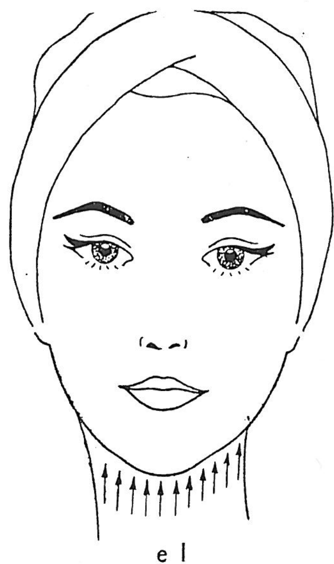

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble :

e — pălmuitul : I — direcţiile de execuţie ; *II* — imagine foto ;

f — tapotatul : I — direcţiile de execuţie ; II — imagine foto ;

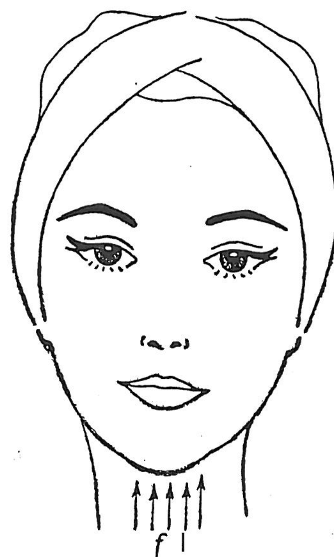
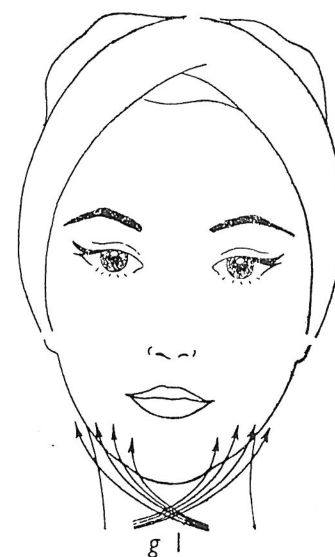

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble

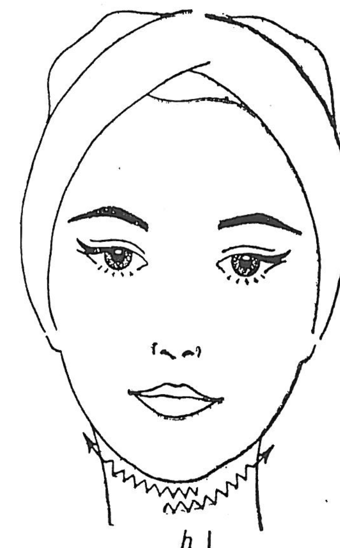

Fig. 37. Masajul corector al bărbiei duble :
g — arpegiul : I — direcţiile de execuţie ; *h* — vibraţia plană (întocmai ca la fig. 37, *b*) ; I — direcţiile de execuţie.

Fricţionatul (fig. 37, *d*). Poziţia de plecare este cu pumnii strînşi, cu dosul falangelor sprijinite în regiunea submentonieră şi cu policele împreunate pe moţul bărbiei.

Se execută o netezire cu dosul falangelor, pe aceleaşi direcţii ca la frămîntat, fără ca falangele să execute între ele mişcarea de du-te-vino.

În apropierea claviculei, mîna execută o mişcare de semirotaţie, în aşa fel încît numai policele să atingă clavicula. Mîinile lucrează simultan.

Pălmuitul (fig. 37, *e*). Mişcarea este asemănătoare cu pălmuitul din cadrul masajului facial şi se execută în regiunea submentonieră şi submandibulară de la o ureche la cealaltă. Mîinile lucrează alternativ.

Foarfecele bărbiei (se execută ca în figura 33, *b*). Se cuprinde moţul bărbiei între index şi mediu. Se execută o netezire cu presiune pînă la gonion, unde degetele se unesc şi mişcarea se continuă pînă la ureche. Mîinile lucrează alternativ.

Tapotatul (fig. 37, *f*). Se execută loviri ușoare cu fața palmară a ambelor mîini în regiunea submentonieră. Mîinile lucrează simultan.

Arpegiul (fig. 37, *g*). Se execută arpegiul pe direcția index → degetul mic în regiunea submentonieră și submandibulară. Mîinile lucrează alternativ pentru a cuprinde în lucru întreaga regiune.

Vibrația plană (fig. 37, *h*). Cu fața palmară a ambelor mîini se execută o vibrație plană în regiunea submandibulară și submentonieră, de la o ureche la cealaltă. Mișcarea este executată întocmai ca a doua mișcare de netezire, numai că este vibratorie.

Capitolul XII

MASAJELE SPECIALE

A. MASAJUL DE ÎNTREȚINERE A MÎINILOR

Mîna necesită îngrijiri speciale, pentru a o menține cît mai aspectuoasă, catifelată, deoarece îmbătrînește la fel de repede ca fața și poate trăda ușor vîrsta.

Pentru aceasta, pe lîngă îngrijirile speciale se va face și un masaj de întreținere, care are ca scop :

— activarea circulației sanguine și limfatice pentru o mai bună hrănire locală ;

— menținerea supleței articulațiilor ;

— menținerea catifelării pielii.

Masajul se execută cu o cremă grasă, vitaminizată, bine hidratată, sau creme speciale pentru îngrijirea mîinilor, care se găsesc în comerț.

Clienta și cosmeticiana stau pe scaun față în față, iar mîinile clientei, fără bijuterii, vor fi spălate, în prealabil, cu apă și săpun sau demachiate cu lapte demachiant.

Masajul de întreținere a mîinilor cuprinde următoarele mișcări :

a. **Mișcare de netezire pe laturile mîinii** (fig. 38, *a, b*).

Mișcarea de netezire pe latura externă a mîinii. Se susține mîna clientei de vîrful degetelor de către mîna cosmeticienei. Cu cealaltă mînă, cu policele pe fața dorsală a mîinii, iar cu restul degetelor pe fața palmară a mîinii, se execută o netezire de-a lungul palmei, depășind puțin articulația pumnului. Mișcarea nu are direcție de întoarcere și se reia numai de la vîrful degetelor și se repetă de 5 ori.

Mișcarea de netezire pe latura internă a mîinii. Poziția de plecare este aceeași. Netezirea se va face la fel ca și la mișcarea anterioară, ca poziție a mîinii, numai că se va termina în vîrful policelui. Mișcarea se reia tot din vîrful degetelor și se repetă de 5 ori.

b. **Presiuni circulare** (fig. 38, *c*).

Palma clientei, cu fața palmară, se sprijină pe fața palmară a cosmeticienei.

Cu indexul, mijlociul și inelarul celeilalte mîini, cosmeticiana va executa presiuni circulare pe fața dorsală a mîinii clientei, depășind puțin articulația pumnului. Mișcarea se face din aproape în aproape pentru a cuprinde întreaga suprafață a mîinii. Revenirea se face prin netezire pînă la vîrful degetelor. Mișcarea se repetă de 5 ori.

c. **Netezire pe fața palmară** (fig. 38, *d*).

Mîna clientei este sprijinită în cot cu antebrațul vertical. Cosmeticiana susține mîna clientei din dreptul articulației pumnului. Degetele clientei sînt ușor depărtate.

Cosmeticiana execută o netezire ce pornește din vîrful degetelor, prin întrepătrunderea degetelor cosmeticienei și degetele clientei. La nivelul palmei, degetele cosmeticienei se unesc și continuă mișcarea pînă se depășește puțin articulația pumnului. Mișcarea nu are direcție de revenire, se începe din vîrful degetelor și se repetă de 5 ori.

d. **Netezirea fiecărui deget** (fig. 38, *e*).

Mîna clientei este în aceeași poziție. Cosmeticiana va susține mîna clientei din dreptul articulației pumnului.

Cu indexul, mijlociul și inelarul, cosmeticiana va netezi fiecare deget în parte pe toate laturile lui, pornind din vîrful degetelor. Direcția de masare a degetelor este de du-te-vino. Mișcarea se repetă de cîteva ori la fiecare deget în parte.

e. **Mișcarea pentru supletea articulației degetelor** (fig. 38, *f*).

Poziția de plecare este aceeași, numai că degetele clientei sînt apropiate. Cosmeticiana își va fixa mîna perpendicular cu fața palmară pe vîrful degetelor clientei. Cu ajutorul mîinii cosmeticienei se va închide mîna clientei în pumn, căutînd să se îndoaie fiecare falangă în parte. La sfîrșitul mișcării, mîna clientei este închisă în pumn, iar mîna cosmeticienei va acoperi complet pumnul clientei.

Apoi se va reveni la poziția inițială, prin desfacerea pumnului clientei, tot cu ajutorul mîinii cosmeticienei. Mișcarea se repetă de 5 ori.

f. **Mișcări pentru supletea articulației pumnului**

Poziția de plecare este aceeași, cosmeticiana va prinde mîna clientei de vîrful degetelor și va executa o mișcare de rotație din articulația pumnului și într-un sens și în celălalt (fig. 38, *g*). Mișcarea se repetă de cîteva ori. Mișcările de masaj se execută fie întîi la o mînă și, apoi, la cealaltă, fie prin alternanță și la o mînă, și la cealaltă.

a

b

c

d

e

Fig. 38. Masajul de întreținere a mîinilor :

a — netezire pe latura internă a mîinii ; *b* — netezire pe latura externă a mîinii ; *c* — presiuni circulare ; *d* — netezire pe fața palmară ; *e* — netezirea fiecărui deget ; *f* — mișcare pentru supletea articulației degetelor ; *g* — mișcare pentru supletea articulației pumnului.

f

g

13 — Tehnica îngrijirii cosmetice — cd. 128

B. MASAJUL DE ÎNTREŢINERE A PICIOARELOR

Picioarele — care sînt permanent obosite, prin suportarea greutăţii întregului corp, prin mers îndelungat sau prin stat mult în picioare, sau chiar în poziţie şezîndă, dar cu picioarele atîrnate, cînd circulaţia este încetinită — au nevoie de anumite îngrijiri pentru a se obţine o stare plăcută de odihnă şi relaxare.

Masajul (fig. 39) se execută cu talc, cu lapte demachiant, în funcţie de calitatea pielii, sau cu creme speciale pentru îngrijirea picioarelor, ce se găsesc în magazinele cosmetice.

Scopul masajului :

— acţionarea circulaţiei sanguine şi limfatice ;
— menţinerea supleţei articulaţiilor ;

Cosmeticiana şi clienta stau faţă în faţă pe scaun.

Clienta va avea piciorul descoperit pînă la genunchi, spălat cu apă şi săpun. Masajul de întreţinere a picioarelor cuprinde următoarele mişcări :

a. **Netezirea gambei**

Netezirea feţei anterioare a gambei (fig. 39, *b*). Clienta va sprijini piciorul pe talpă. Cosmeticiana va executa o netezire pe faţa anterioară a gambei, pornind din vîrful degetelor pînă în apropierea genunchiului. Mîinile lucrează alternativ, şi mişcarea se reia numai de la vîrful degetelor. Se repetă de 5 ori.

Netezirea feţei dorsale a gambei. Poziţia clientei este aceeaşi. Cosmeticiana va executa o netezire pe faţa dorsală a gambei, începînd din regiunea gleznei, depăşind puţin spaţiul popliteu. Mîinile lucrează alternativ, şi mişcarea se reia numai din regiunea gleznei.

b. **Netezirea labei piciorului** (fig. 39, *a*).

Netezirea laturii externe a labei piciorului. Piciorul clientei este susţinut din regiunea gleznei. Cu cealaltă mînă se execută o netezire pe latura externă a labei piciorului, începînd de la vîrful degetelor, depăşind puţin glezna, cu policele pe partea dorsală, iar restul degetelor pe faţa plantară. Mişcarea nu are direcţie de revenire, ci se reia din vîrful degetelor şi se repetă de 5 ori.

Netezirea pe latura internă a labei piciorului. Mişcarea se efectuează întocmai, numai că se schimbă mîna care lucrează.

c. **Presiuni circulare** (fig. 39, *c*).

Piciorul clientei se sprijină pe talpă şi este susţinut de către cosmeticiană din dreptul gleznei.

Se efectuează cu indexul, mijlociu şi inelarul presiuni circulare pe faţa dorsală a labei piciorului, pornind de la vîrful degetului, depăşind puţin glezna. Revenirea se face prin netezire pînă la vîrful degetelor. Mişcarea se execută din aproape în aproape, pînă se cuprinde întreaga faţă dorsală a labei piciorului. Mişcarea se repetă de 5 ori.

d. **Netezirea feţei plantare a piciorului** (fig. 39, *d*).

Piciorul clientei este sprijinit pe faţa dorsală a gambei şi călcîi.

Cosmeticiana va executa o netezire cu presiune pe faţa plantară a piciorului cu policele, ce lucrează alternativ, pornind de la degete către călcîi. Mişcarea se repetă de cîteva ori.

e. **Mişcări pentru supleţea articulaţiei degetelor**

Poziţia clientei este aceeaşi. Cosmeticiana susţine piciorul clientei din regiunea gleznei. Se prinde fiecare deget de vîrf şi se execută o rotaţie şi într-un sens şi în celălalt. Fiecare mişcare se repetă de cîteva ori.

f. **Mişcări pentru supleţea articulaţiei gleznei** (fig. 39, *e*).

Poziţia de plecare este aceeaşi. Cosmeticiana prinde piciorul clientei de vîrful degetelor şi execută o rotaţie din articulaţia gleznei şi într-un sens şi în celălalt. Mişcarea se repetă de cîteva ori.

C. MASAJUL DE ÎNTREŢINERE A PĂRULUI ŞI A PIELII CAPULUI

Podoaba capilară este de mare importanţă estetică pentru o femeie. Părul a fost îngrijit, spălat, pieptănat, periat, vopsit din cele mai vechi timpuri. Lungimea, coloritul şi coafatul părului au urmat linia modei.

Pentru a avea un păr frumos şi sănătos trebuie îngrijit permanent şi cu produse adecvate.

Masajul de întreţinere a părului şi a pielii capului este o parte importantă a îngrijirilor. Se face în scop de :

— stimularea circulaţiei sanguine — pentru hrănire ;
— stimularea bulbului pilos — pentru regenerare.

Se efectuează în două etape :

Prima etapă — masajul manual subsaturaţie ;

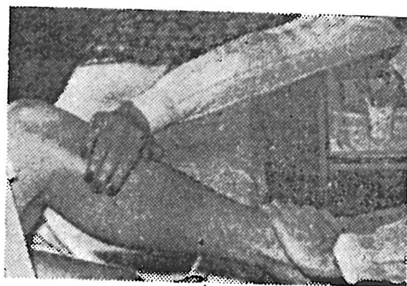
A doua etapă — masajul manual simplu.

a. **Masajul manual subsaturaţie**

Se face cu ajutorul Electrodermului, cu electrodul cilindric, cu spirală metalică în interior, folosit la masajul subsaturaţie.

a

b

c

d

e

Fig. 39. Masajul de întreţinere al picioarelor :

a — netezirea labei piciorului ; *b* — netezirea gambei ; *c* — presiuni circulare ; *d* — netezirea feţei plantare ; *e* — mişcare pentru supleţea articulaţiei gleznei.

Clienta stă pe scaun şi ţine în mînă electrodul cu spirală metalică în interior al Electrodermului, în timp ce cosmeticiana stă în spatele clientei şi execută masajul manual.

Se vor produce scînteieri între mîna cosmeticienei şi pielea capului clientei, cu rol stimulator.

b. **Masajul manual simplu**

1) Se aplică prima falangă a degetelor ambelor mîini, ce sînt uşor desfăcute şi flectate, în regiunea frontală şi occipitală. Se execută o deplasare a pielii capului pe planul osos pe direcţia du-te-vino, fără a deplasa degetele pe piele.

2) Poziţia degetelor este aceeaşi şi se aplică în regiunea temporo-parietală. Se deplasează pielea capului pe planul osos, mîinile lucrînd în sens invers şi executînd o semirotaţie, fără a se deplasa degetele pe piele.

3) Din aceeaşi poziţie, ambele mîini execută o deplasare a pielii planul osos, spre vertex.

D. MASAJUL LIGAMENTELOR SUSPENSOARE ALE BUSTULUI

Pentru menţinerea tonusului muşchilor şi a ligamentelor ce susţin bustul este necesar să se facă un masaj de întreţinere în această regiune.

Masajul se execută cu talc numai pe ligamentele suspensoare ale bustului, deasupra glandei mamare.

Clienta stă pe un scaun cu părul izolat şi decolteul degajat şi protejat cu bavetă, iar cosmeticiana stă în spatele clientei puţin lateral.

Masajul cuprinde următoarele mişcări :

a. **Mişcarea de netezire**

O mînă susţine ligamentele deasupra claviculei. Cealaltă mînă execută o netezire din dreptul mamelonului, pe care îl cuprinde în foarfece ce se închide şi mişcarea se continuă pînă la clavicula. Apoi mişcarea este reluată de cealaltă mînă, astfel mîinile lucrează alternativ şi se repetă de 5 ori.

b. **Frămîntatul**

O mînă susţine ligamentele la nivelul claviculei. Cu indexul, mijlociul şi inelarul de la cealaltă mînă se execută către police un uşor frămîntat din regiunea mamelonului pînă la clavicula. Revenirea la poziţia iniţială se face prin netezire. Mişcarea se repetă de 5 ori.

c. **Hachures**

Ambele mîini cu degetele desfăcute şi uşor flectate execută loviri uşoare cu dosul falangelor pe direcţia mamelon-clavicula şi clavicula-mamelon. Mîinile lucrează simultan şi execută o mişcare de semirotaţie. Mişcarea se repetă de cîteva ori.

d. **Vibraţia plană**

O mînă susţine ligamentele la nivelul claviculei. Cealaltă mînă execută o vibraţie plană, pornind de la mamelon pe care îl cuprinde în foarfece, apoi aceasta se închide şi se continuă mişcarea vibratoare pînă la clavicula. Mişcarea este reluată de cealaltă mînă şi astfel mîinile lucrează alternativ. Mişcarea se repetă de 5 ori.

E) MASAJUL À SEC AL LUI JAQUET (MASAJUL PE USCAT)

Se mai numește masajul pe uscat (fig. 40) deoarece se execută fără cremă, pe pielea uscată sau cu un produs medicamentos : saprosan, pudră sulfamidată, sulf.

Acest masaj este indicat la tenurile : asfixice, acneice, cuperozice.

În cazul tenurilor *asfixice* și *acneice*, masajul à sec se aplică pentru :

— activarea circulației sanguine — în sensul restabilirii circulației încetinite și îmbunătățirii respirației cutanate ;

— îndepărtarea deșeurilor cutanate ;

— reglarea secreției sebosudorale.

La tenurile *cuperozice*, masajul à sec este indicat pentru :

— reglementarea circulației sanguine — activarea circulației de întoarcere și împrospătare a sîngelui ce stagnează în capilarele dilatate ;

— stimularea fibrelor elastice din derm și a elasticității pereților capilarelor.

Acest masaj este inclus în tratament, după curățirea în prealabil a tenului, deci clienta este culcată pe fotoliul cosmetic.

Mișcările de bază sînt :

— ciupiturile superficiale ;

— ciupiturile profunde.

a

b

Fig. 40. Masajul à sec al lui Jaquet :
a — ciupituri superficiale ; *b* — ciupituri profunde.

a. **Ciupiturile superficiale**

Se efectuează cu indexul și policele ambelor mîini în regiunea geniană, pe direcții verticale sau oblice (fig. 40, *a*).

Policele se află în dreptul primei falange a indexului și rulează pielea de la index spre police pînă cînd ambele degete ajung vîrf în vîrf. Rularea pielii se face de-a lungul indexului.

În regiunea geniană se mai pot executa ciupiturile superficiale și pe altă direcție, și anume : indexul și policele stau vîrf în vîrf, iar printr-o ușoară răsucire indexul alunecă de-a lungul policelui. Tot în regiunea geniană se pot executa ciupituri superficiale între index și police pe direcțiile demachierii (mișcarea este asemănătoare ciupitului de la masajul facial).

b. **Ciupiturile profunde**

Se execută cu toate degetele numai în regiunea geniană pe direcție verticală și circulară.

Se prinde pielea și țesutul subcutanat între cele patru degete și police și se rulează spre police (fig. 40, *b*).

În regiunea frunții și mentoniere se execută presiuni între cele patru degete ale ambelor mîini.

F) MASAJUL DESCONGESTIV

Este indicat tenurilor congestive și cuperozice, caracterizate printr-un eritem difuz generalizat și prezența telangiectaziilor.

Scopul :

— descongestionare, prin activarea circulației de întoarcere și drenarea sîngelui ce stagnează în capilarele dilatate ;

— restabilirea circulației încetinite.

Mișcările de masaj sînt (fig. 41) :

— *de netezire* — cu efect descongestiv, executate cu presiune în direcția circulației venoase ;

— *vibratorii.*

a. **Mișcările de netezire**

Sînt cele din masajul facial, cu direcție schimbată, efectuate în sensul circulației venoase.

Mișcările de masaj încep de la frunte spre decolteu.

a) *Regiunea frunții* și a *ochilor :*

— mișcările de masaj sînt aceleași ca la masajul facial.

b) *Regiunea nasului :*

— cerculețele cu mijlociul ambelor mîini pe aripile nasului se fac dinăuntru în afară, fără alunecare pe muchia nasului ;

— se execută numai foarfecele combinat.

c) *Regiunea mentonieră :*

— cerculețele cu policele ambelor mîini se fac dinăuntru în afară ;

— netezirea pe mușchiul orbicular al buzelor se face de-a lungul buzelor către comisură.

d) *Regiunea geniană :*

— fricționatul se efectuează cu o presiune mai mare în direcția circulației venoase (la coborîre) ;

— mișcările de netezire au o presiune mai mare în direcția circulației venoase.

Nu se fac mișcările energice (ciupit, pălmuit, frămîntat).

e) *Regiunea gîtului :*

— *netezirea gîtului pînă la claviculă* cu mîinile lucrînd simultan. Mîinile sînt sprijinite cu fața palmară în regiunea submandibulară și execută o netezire pe venele jugulare de o parte și de alta a gîtului, pînă la claviculă. Mîinile lucrează simultan, iar mișcarea se repetă de 10 ori ;

— *netezirea gîtului pînă la claviculă cu mîinile lucrînd alternativ.* Mișcarea se execută întocmai ca cea anterioară, numai că mîinile lucrează alternativ, întîi pe o parte a gîtului, apoi pe cealaltă ;

— *netezirea gîtului cu presiune în regiunea cervicală.* Mîinile se află de o parte și de alta a gîtului și execută o netezire pe laturile gîtului cu cele patru degete, în timp ce policele execută o netezire cu presiune în regiunea cervicală.

b. **Mișcările vibratorii**

Mișcările nu au direcție de întoarcere. O mînă rămîne în punctul final al mișcării, iar cealaltă trece la poziția de plecare, astfel păstrîndu-se contactul cu pielea clientei.

a) *Masajul vibrat pe direcția mușchilor din regiunea submandibulară* (fig. 41, *a*).

Mișcarea vibrată se execută de la o ureche la cealaltă în regiunea mandibulară, cu fața palmară a ambelor mîini, mîinile lucrînd alternativ.

b) *Masajul vibrat pe direcția mușchilor sternocleidomastoidieni* (fig. 41, *b*).

Mișcarea vibrată este executată cu cele trei degete (index, mijlociu, inelar) și începe din regiunea mastoidiană (în spatele urechii),

de-a lungul mușchilor sternocleidomastoidieni pînă la stern. Mîinile lucrează simultan. Fiecare mișcare se repetă de 5 ori.

c) *Masajul vibrat pe direcția mușchilor gîtului* (fig. 41, c).

Fața palmară a ambelor mîini se află de o parte și de alta a gîtului și execută o mișcare vibrată pe direcția mușchilor gîtului pînă în regiunea umerilor.

d) *Masajul vibrat pe direcția mușchilor maseteri* (fig. 41, *d*).

Se execută mișcarea vibrată cu fața palmară a ambelor mîini, care se sprijină pe maxilarul inferior și urcă pînă la arcada zigomatică. De aici se continuă mișcarea numai cu indexul și mijlociul de-a lungul arcadei zigomatice pînă la tîmplă.

e) *Masajul vibrat pe direcția mușchiului vîrfului bărbiei* (fig. 41, *e*).

Cele patru degete (indexul, mijlociul, inelarul și degetul mic) sînt fixate în regiunea submentonieră.

Mișcarea vibrată se execută cu policele ambelor mîini, alternativ, de-a lungul bărbiei, pe sub buza inferioară.

f) *Masajul vibrat pe direcția mușchilor elevatori și triunghiulari* (mișcare de legătură) (fig. 41, *f*).

Mișcarea vibrată se execută cu indexul și mijlociul ambelor mîini, simultan, ce pornesc de la maxilarul inferior, de-a lungul șanțului nazogenian pînă la baza nasului, de unde mișcarea se continuă numai cu mijlociul pînă în unghiul intern al ochilor.

g) *Masajul vibrat pe direcția mușchilor orbiculari ai buzelor* (fig. 41, *g*).

Cele patru degete ale ambelor mîini sînt fixate în regiunea submentonieră.

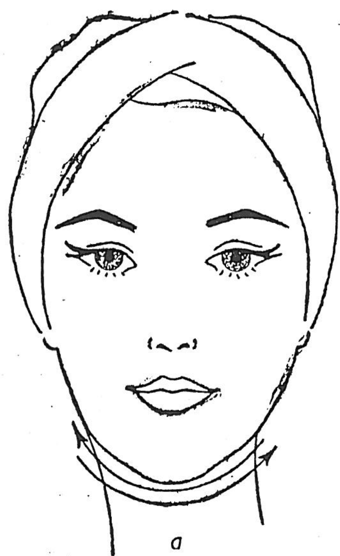
Policele ambelor mîini, simultan, execută o mișcare vibrată pe direcția mușchiului orbicular al buzelor din partea mediană a buzelor pînă la comisuri.

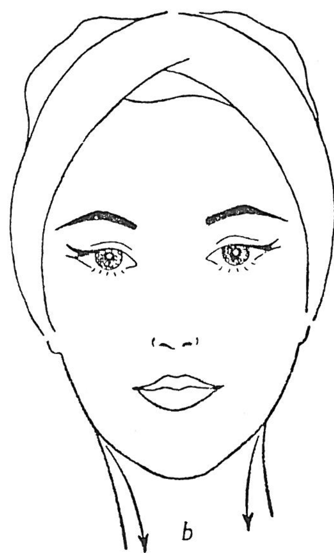
h) *Mișcarea de legătură vibrată* (ca la punctul f).

i) *Masajul vibrat pe direcția mușchilor din regiunea nasului* (fig. 41, *h*).

Cele patru degete ale ambelor mîini sînt fixate în regiunea submentonieră.

Mișcarea vibrată este executată de policele ambelor mîini simultan, care pornește din vîrful nasului, de-a lungul aripilor nasului, pe direcția mușchilor dilatatori ai nărilor, apoi policele continuă mișcarea tot din vîrful nasului de-a lungul septului nazal, ca după aceea să coboare pe direcția mușchilor transversali pînă la aripile nasului.

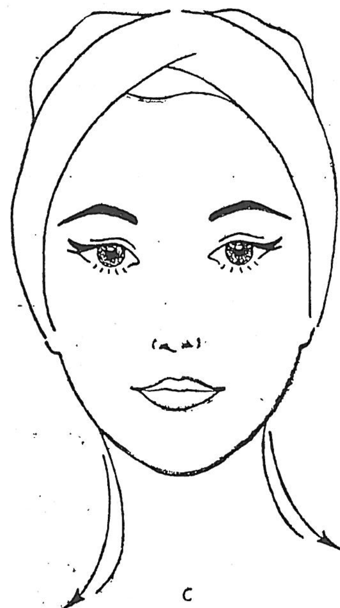
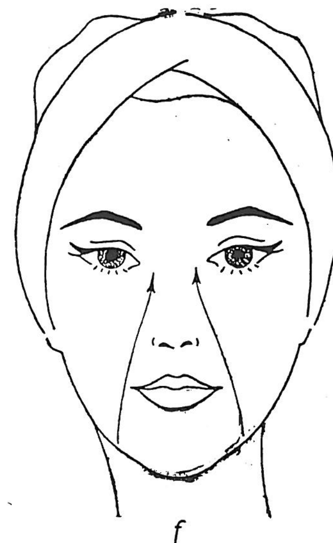
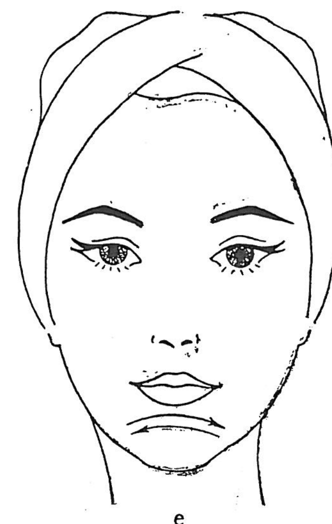

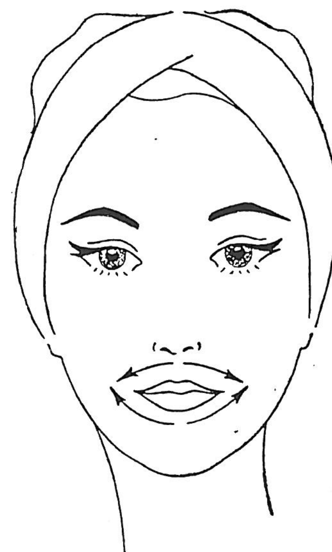

Fig. 41. Masajul decongestiv — mişcările vibratorii :

a — masajul vibrat pe direcţia muşchilor din regiunea submandibulară ; *b* — masajul vibrat pe direcţia muşchilor sterno-cleido-mastoidieni ; *c* — masajul vibrat pe direcţia muşchilor gîtului ; *d* — masajul vibrat pe direcţia muşchilor maseteri ;

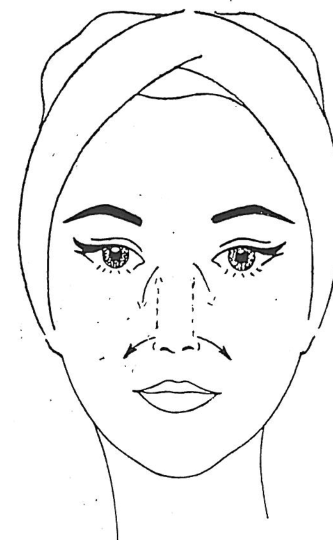
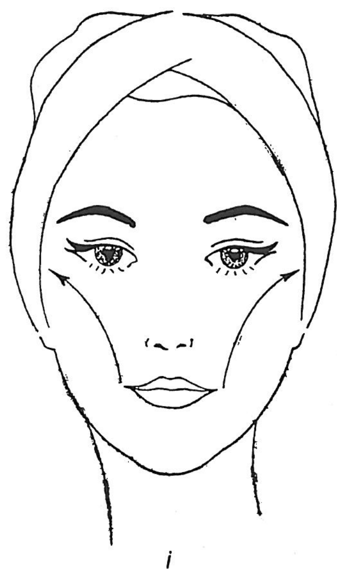
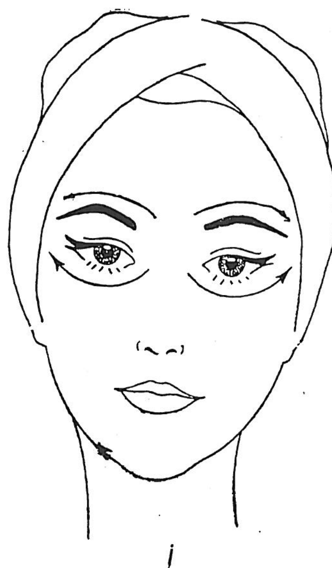

Fig. 41. Masajul decongestiv — mişcările vibratorii :

e — masajul vibrat pe direcţia muşchilor vîrfului bărbiei ; *f* — masajul vibrat pe direcţia muşchilor elevatori şi triunghiulari ; *g* — masajul vibrat pe direcţia muşchiului orbicular al buzelor ; *h* — masajul vibrat pe direcţia muşchilor din regiunea nasului ;

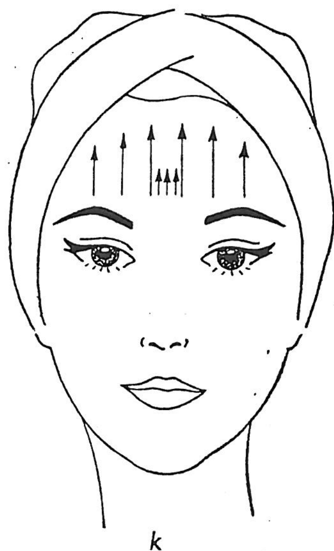

Fig. 41. Masajul decongestiv — mişcările vibratorii :
i — masajul vibrat pe direcţia muşchilor zigomatici ; *j* — masajul vibrat pe direcţia muşchilor orbiculari ai ochilor ; *k* — masajul vibrat pe direcţia muşchilor piramidali şi frontali.

j) *Masajul vibrat pe direcţia muşchilor zigomatici* (fig. 41, *i*).

Mişcarea vibrată este executată cu faţa palmară a ambelor mîini simultan pe direcţia muşchilor zigomatici, pornind de la comisurile buzelor pînă la tîmplă.

k) *Masajul vibrat pe direcţia muşchilor orbiculari ai ochilor* (fig. 41, *j*).

Policele ambelor mîini sînt fixate pe faşa elastică. Mişcarea vibrată este executată cu cele trei degete (indexul, mijlociul şi inelarul) pe direcţia muşchilor orbiculari ai ochilor, pornind din unghiul intern spre cel extern, de-a lungul arcadei sprîncenoase şi zigomatice.

l) *Masajul vibrat pe direcţia muşchilor piramidali şi frontali* (fig. 41, *k*).

Policele ambelor mîini sînt fixate pe faşa elastică. Mişcarea vibrată se execută cu mijlociul ambelor mîini, ce lucrează alternativ pe direcţia muşchilor piramidali, din regiunea întresprîncenoasă pînă la locul de implantare a părului.

Apoi mişcarea este continuată cu cele patru degete pe direcţia muşchiului frontal, de la o tîmplă spre cealaltă, de la regiunea sprîncenoasă pînă la locul de implantare a părului. Mîinile lucrează alternativ.

Capitolul XIII

MĂŞTILE COSMETICE

Măştile cosmetice sînt amestecuri de substanţe simple sau complexe, care aplicate pe piele produc efecte estetice.

În cosmetica modernă, aplicarea măştilor reprezintă o metodă eficace de tratament, cu condiţia ca ele să fie preparate corect, aplicate cu regularitate şi adecvate tipului de ten.

Scurt istoric. Prepararea măştilor cosmetice este cunoscută din timpuri străvechi. Combinaţiile cele mai bizare de substanţe erau folosite pentru menţinerea catifelării şi supleţii pielii.

În lupta pentru combaterea ridurilor, pentru prelungirea aspectului tînăr al pielii, se preparau măşti din ouă, lapte, miere, sucuri de fructe.

Şi bărbaţii au fost preocupaţi de aspectul tenului lor. Henric al III-lea, regele Franţei, este socotit întemeietorul măştii de albuş de ou.

Gama măştilor s-a îmbogăţit odată cu dezvoltarea industriei chimice. Noi substanţe sînt folosite la prepararea măştilor, în special pentru cele obţinute industrial.

Reţetele experimentate prin metode ştiinţifice fac posibilă prepararea măştilor în funcţie de diversele necesităţi ale tenurilor.

Prin prelucrarea nămolurilor şi a algelor marine sînt furnizate industriei chimice importante materii prime.

A. CONDIŢIILE PE CARE TREBUIE SĂ LE ÎNDEPLINEASCĂ MASCA

În cabinetele cosmetice şi în îngrijirile pentru acasă se recomandă folosirea măştilor, respectîndu-se însă anumite condiţii de preparare şi aplicare, astfel :

1) Masca să fie inofensivă, să nu conţină substanţe vătămătoare, toxice, alergizante.
2) Să formeze o pastă moale, fără grunji, fără miros neplăcut.
3) Să se întindă uniform pe piele, să formeze un strat aderent, să se usuce repede.
4) Să fie uşor de aplicat şi de îndepărtat, fără a produce iritaţii, durere.
5) Substanţele de bază să permită o bună acţiune a substanţelor active din mască.
6) Să aibă o temperatură suportabilă, să nu producă arsuri atunci cînd se folosesc calde.
7) Masca trebuie să fie aplicată adecvat tipului de piele, iar pentru tenurile mixte se vor folosi măşti combinate, după caracteristicile fiecărei regiuni.
8) Masca se aplică pe pielea curată, cu porii debarasaţi de comedoame, celule descuamate, surplus de sebum.
9) Înainte de aplicarea măştii, regiunea din jurul ochilor se unge cu o cremă grasă protectoare.
10) Aplicarea măştilor se face cu o pensulă moale, nu prea lată, pe faţă, gît şi decolteu. Direcţiile de aplicare sînt : de la bărbie — ureche ; comisură — ureche ; aripa nasului — tîmple ; pe frunte spre tîmple. Nu se aplică masca pe sprîncene, ochi şi buze.
11) Aplicarea măştii se face pe o faţă destinsă, relaxată, clienta va sta întinsă pe fotoliu cosmetic. Pe pleoape se vor aplica comprese îmbibate în infuzie de muşeţel, albăstrele sau în uleiuri vegetale. Se păstrează pe faţă 15—20 min.
12) Înmuierea măştilor se face prin pulverizări cu vaporelul sau cu comprese îmbibate în infuzii, apă minerală, decocturi de plante.
13) Îndepărtarea măştilor trebuie făcută uşor, fără presiune, pentru a nu irita pielea, cu bucăţi de tifon înmuiate în apă căldută.
14) După îndepărtarea măştii, se face o pulverizare tonifiantă cu jetul filiform al vaporelului. Picăturile se păstrează pe faţă timp de 1—2 min, apoi se îndepărtează cu şerveţele moi de hîrtie şi se aplică o cremă de zi protectoare.

B. EFECTELE MĂŞTILOR

Acestea sînt variate, în funcţie de substanţele care intră în compoziţia lor, astfel :

— *efect de curățare*. Se îndepărtează de la suprafața pielii celulele descuamante, surplusul de sebum ;

— *efect de calmare și descongestionare ;*

— *efect tonifiant*, cînd conțin substanțe ce acționează asupra fibrelor elastice și musculare ;

— *efect de albire și descuamare*, cînd conțin substanțe adresate acestui scop ;

— *activarea glandelor sebacee și sudoripare*, cînd sînt aplicate calde. Permit astfel gresarea pielii și îndepărtarea toxinelor din piele prin transpirație ;

— *efect de hidratare*, cînd au o consistență apoasă, producînd înmuierea și catifelarea pielii ;

— *închiderea porilor*, cînd sînt aplicate reci și conțin substanțe astringente ce produc o tensiune locală.

Pentru a mări efectul măștilor se pot folosi anumite metode de *activare* a lor :

— *scînteierile* cu electrodul plat facial pentru măști grase sau emoliente timp de 3—4 min. Peste mască se aplică o compresă umezită în infuzii, ape minerale, tonifiante.

Datorită scînteierilor (prin acțiunea lor calorică), substanțele grase sînt absorbite mai ușor în piele. Se obține o mai bună hrănire, hidratare și tonifiere a țesutului cutanat ;

— *iradierile cu ultraviolete*, folosindu-se lampa de U.V. sau Solux timp de cîteva minute. Radiațiile calorice și ultraviolete produc o hiperemie locală datorită vasodilatației, ușurînd astfel absorbția substanțelor din mască și distribuirea lor la toate celulele. Se realizează o mai bună hrănire și o stimulare a procesului de regenerare celulară ;

— *ședințele la Vapozon timp de 10 min*. Prin proiectarea vaporilor calzi peste o mască emolientă sau grasă, aplicată pe față, gît și decolteu, se asigură o hidratare a pielii și o absorbție a substanțelor active din mască în straturile profunde ale pielii.

Furnizînd oxigen în stare activă (ozon), se îmbunătățește respirația cutanată, se stimulează procesele metabolice celulare (procesele de oxidare) ;

— *pulverizările reci cu vaporelul*, folosindu-se jetul filiform, accentuează efectul tonifiant al măștilor peste care se efectuează. Efectul tonifiant se datorează presiunii particulelor proiectate asupra pielii. Ele acționează asupra fibrelor elastice din derm ;

— *masca electrică*, aplicată peste o cremă grasă, vitaminizată și compresele înmuiate în infuzii tonice, sau ape minerale, timp de 10 min, măresc puterea de absorbție în profunzime a substanțelor active, asigurînd hrănirea, hidratarea și tonifierea țesuturilor ;

— *aplicarea electrozilor introduși în saci de spontez* ai estetodinului peste măști emoliente, hidratante, cu miere, polen, propolis realizează o hidratare a pielii și o activare a proceselor metabolice celulare.

Electrozii se fixează timp de 2 min pe diferite regiuni, simetric ;

— efectul tonifiant al măștilor poate fi accentuat prin efectuarea unor pulverizări reci peste mască cu *ajutorul Carbatomului*. Particulele fin pulverizate și cu presiune vor stimula fibrele elastice din derm și fibrele musculare.

C. CLASIFICAREA MĂȘTILOR

1. CLASIFICAREA MĂȘTILOR DUPĂ SCOPUL URMĂRIT

Prin aplicarea măștilor se urmăresc două scopuri : unul *preventiv* și altul *curativ*. În scop preventiv se folosesc măștile destinate prevenirii formării ridurilor, menținerii catifelării pielii, a tonicității mușchilor.

În scop *curativ* se folosesc măștile calmante, descongestionante, medicamentoase.

În funcție de substanțele care se folosesc la prepararea măștilor, acestea au efecte variate asupra tenului, astfel :

a. **Măștile astringente, sicative** sînt indicate în cazul tenurilor grase, cu pori dilatați, cu hipersecreție sebacee și transpirație abundentă. Au rolul de a absorbi surplusul de sebum și toxine, de a produce o tensiune locală, menită să închidă porii, netezind pielea.

Aceste măști trebuie să conțină următoarele substanțe : caolin, carbonat de Ca, carbonat de Mg, amestecate cu diverse sucuri de fructe (castraveți, roșii, vișine) sau infuzii cu rol astringent. Sau :

— albuș de ou + zeamă de lămîie ; iaurt + zahăr ;

— drojdie de bere + picături de lămîie.

b. **Măștile emoliente** se aplică tenurilor uscate, deshidratate ce prezintă descuamarea accentuată a stratului cornos. În compoziția lor intră făinurile vegetale (de porumb, grîu, orez, in, migdale).

Acestea se amestecă cu uleiuri vegetale și infuzii sau sucuri de plante. Efecte emoliente au și :

— mere fierte în lapte, aplicate sub formă de pastă pe față ;

14 — Tehnica îngrijirii cosmetice — cd. 128

— banane tăiate rondele sau zdrobite și amestecate cu lapte praf (banana opărită) ;

— geluri obținute din făină vegetală, extracte aromate din plante la care se adaugă ulei vegetal. Se prepară pe baia de apă. Se amestecă făina cu infuzia, apoi se adaugă uleiul vegetal, agitîndu-se bine compoziția pînă la încorporarea totală a uleiului.

c. **Măștile nutritive** sînt acelea care conțin în compoziția lor substanțe grase, hrănitoare, biologic active. Măștile sînt folosite cu scopul de a hrăni, a stimula procesul de regenerare celulară, de a revitaliza țesutul cutanat. Se recomandă tenurilor alipice, senile, uscate, următoarele măști :

— gălbenuș de ou+miere+cîteva picături de vitamina A sau ulei vegetal (de măsline, germene de porumb) ;
— morcov ras amestecat cu caimac de lapte ;
— smîntînă amestecată cu zeamil și suc de fructe ;
— pulpă de fructe (fragi, căpșuni, caise) amestecată cu smîntînă ;
— brînză de vaci+miere.

d. **Măștile cu acțiune tonică stimulatoare** sînt utilizate la tenurile cu elasticitate scăzută ; cu tendință vizibilă de ridare și aspect flasc. Acțiunea stimulatoare a acestor măști se obține prin adăugarea cîtorva picături de soluție de camfor, mentol sau diverse sucuri de fructe cu acțiune tonică (căpșuni, piersici, zeamă de lămîie, zeamă de struguri albi).

Ca revitalizante și tonice sînt incorporate în măști următoarele produse : miere, polen, lăptișor de matcă.

e. **Măștile calmante** sînt folosite la tenurile iritate, congestionate. Efectul de calmare se obține prin amestecul de amidon sau caolin cu o emulsie sau cu infuzii de mușețel, nalbă, tei ;

— efecte descongestive are masca de tărîțe de grîu sau făină de in+miere de albine.

f. **Măștile congestive** se folosesc în scopul de a activa circulația sanguină locală. Sînt măști indicate tenurilor anemice, palide, cașectice. Efecte hiperemiante au măștile calde, împachetările faciale calde și masca cu parafină.

g. **Măștile hidratante** se utilizează la tenurile deshidratate. Se găsesc sub formă de paste apoase. Au rolul de a reda țesutului cutanat cantitatea de apă necesară pentru a-l menține suplu și catifelat (prin îmbibarea stratului cornos). Se prepară din caolin și sucuri de fructe. Se folosește masca filnegenă Dermin hidratantă.

h. **Măștile descuamante** și pentru albit sînt utilizate la tenurile cu tulburări de ordin pigmentar sau la tenurile cu piele îngroșată,

în scopul de a obține o albire și o descuamare pentru a da catifelare și suplețe pielii și un aspect plăcut.

Măștile conțin ca substanță de bază caolinul la care se pot adăuga substanțe keratolitice : acid salicilic, rezorcină. Măștile de albit se pot prepara din decoct de pătrunjel și mărar și caolin.

Acțiune decolorantă are și infuzia de mușețel ce se poate amesteca cu caolin sau cu substanțe emoliente.

i. **Măștile medicamentoase** au în compoziția lor diverse substanțe medicamentoase. Prin folosirea lor se obține un contact mai îndelungat cu pielea a substanțelor respective, deci o acțiune mărită asupra pielii.

Se folosesc măști medicamentoase în cazul tenurilor acneice. Substanțe, ca : sulf, ihtiol, gudron, mentol, acid salicilic, romazulan sînt adăugate în măștile ce conțin caolin. Carbonații vor avea efecte bactericide și keratoplastice.

j. **Măștile biologic active** se folosesc la tenurile senile, pentru stimularea procesului de regenerare celulară și revitalizarea pielii. Conțin : extracte placentare, vitamine A, E, F, D, lăptișor de matcă liofilizat și polen.

p. a.

2. CLASIFICAREA MĂȘTILOR DUPĂ MODUL DE PREPARARE ȘI APLICARE

După aceste criterii măștile se pot clasifica în :
— măști faciale propriu-zise ;
— împachetări faciale sau cataplasme.

Măștile faciale

Se prezintă sub formă de paste și pot fi calde și reci.

1. **Măștile faciale reci**

După substanțele pe care le conțin, după aspectul și efectele lor, pot fi împărțite în :

— *paste apoase* — măști care conțin substanțe astringente, sucuri de fructe sau infuzii. Ele se întăresc pe față, se usucă, producînd astfel o tensiune a pielii, o închidere a porilor, o netezire a pielii. Au o acțiune absorbantă, îndepărtînd surplusul de sebum. Se aplică numai în regiunile cu hipersecreție sebacee ;

— *paste* care conțin substanțe grase nutritive, emoliente, nu se usucă pe piele, realizînd o hrănire a țesutului cutanat. Măștile hrănitoare, emoliente se aplică pe față, gît și decolteu.

2. Măştile faciale calde

Sînt măştile ce se aplică pe faţă şi mîini, avînd o temperatură ridicată. Din această categorie face parte masca de parafină.

Parafina este o substanţă de origine minerală, care, aplicată caldă pe piele, formează o peliculă protectoare şi nu pătrunde în piele.

Scopul folosirii măştii de parafină. Aplicată caldă pe faţă, gît şi decolteu formează un strat izolator perfect, care prin căldura lui produce o congestie locală a pielii, stimulează secreţia glandelor sebacee şi sudoripare. Nelăsînd să se evapore transpiraţia abundentă, realizează şi o înmuiere a stratului cornos.

Aplicată peste un strat de cremă hrănitoare cu substanţe biologic active, face ca prin căldura stratului izolator, datorită activării circulaţiei sanguine şi dilatării porilor, acestea să fie mai bine absorbite de piele, trecute în sînge şi distribuite tuturor celulelor ţesutului cutanat.

Prin stimularea secreţiei glandelor sudoripare sînt eliminate o serie de toxine din piele. Datorită exsudaţiei, pielea se hidratează, devenind după îndepărtarea măştii umedă, catifelată.

Aplicată la tenurile uscate cu celule descuamate, masca de parafină realizează şi o curăţire ; îndepărtînd celulele moarte, pielea rămîne netedă, satinată.

Prepararea măştii. Se folosesc pentru preparare : 70 g parafină solidă ; 10 g ceară de albine ; 10 g glicerină şi 20 g ulei de parafină. Se topesc toate într-un vas, pe baia de apă, pînă ajung la punctul de fierbere. Se lasă să se răcească pînă la punctul în care se poate suporta de piele. Masca de parafină are proprietatea că aplicată chiar la o temperatură de 50°C este suportată de piele fără a produce arsuri, în timp ce apa şi uleiurile la aceeaşi temperatură produc grave arsuri pe piele.

Aplicarea măştii. Înainte de a aplica parafina pe faţă, se testează temperatura ei pe dosul mîinii. Cînd temperatura este bine tolerată de piele, masca se aplică prin pensulări repetate, peste un strat de cremă grasă bine hidratată şi vitaminizată.

Pensula cu care se aplică parafina trebuie să fie lată, moale şi uscată (umedă ar produce arsuri).

Masca de parafină se aplică pe faţă, gît şi decolteu, ferindu-se ochii şi gura, prin pensulări repetate, pînă se obţine un strat izolator gros de cîţiva milimetri, uniform şi fără fisuri.

Masca se păstrează pe faţă 15—20 min ; clienta va sta cu faţa cît mai relaxată şi imobilă pentru a nu provoca fisuri în mască, altfel masca nu ar mai reprezenta un strat izolator perfect, şi efectul nu ar mai fi acelaşi.

Îndepărtarea măştii. După trecerea celor 20 de min, cu o spatulă de plastic se îndepărtează de pe faţă masca începîndu-se din regiunea gîtului. Cînd masca este bine preparată, se scoate dintr-o singură bucată, nu se sfărîmă.

După îndepărtarea măştii de parafină se constată că apare o piele umedă — datorită apei rezultate din transpiraţia ce nu s-a evaporat, ci a produs o înmuiere a stratului cornos, o piele catifelată, datorită îndepărtării celulelor descuamate, uşor rozată, datorită activării circulaţiei sanguine periferice, o piele curată cu porii debarasaţi de comedoane.

Masca de parafină este indicată tenurilor foarte uscate şi deshidratate care prezintă descuamări. Nu se recomandă aplicarea prea frecventă a măştii, deoarece căldura degajată slăbeşte tonusul muscular. Se foloseşte de două ori pe an, toamna şi primăvara, la tenurile respective, atunci cînd ele au fost expuse un timp îndelungat acţiunii soarelui puternic, vîntului sau frigului.

După îndepărtarea măştii de parafină, în cazul unei congestionări accentuate, se aplică comprese reci cu infuzii calmante. Aceste comprese vor avea şi o acţiune tonifiantă asupra pielii şi a muşchilor pieloşi.

Împachetările faciale

Acestea sînt calde şi reci.

Împachetările faciale sau cataplasmele se aplică, de obicei, calde şi au ca scop înmuierea şi hrănirea ţesutului cutanat (la tenurile alipice deshidratate şi cu descuamări).

Reci, se aplică sub formă de comprese în scopul de a hidrata şi tonifia pielea.

1 ÎMPACHETĂRILE FACIALE CALDE

Se efectuează cu uleiuri calde, ca : ulei de măsline, de germeni de porumb, de migdale, de avocado sau unt de cacao. Se procedează în felul următor : se ia o bucată de flanel sau tifon de mărimea figurii, se taie orificii speciale pentru ochi şi gură. Se înmoaie acest flanel în uleiul încălzit pe baia de apă la temperatura suportabilă de piele şi se aplică pe faţă, gît şi decolteu. Peste această bucată de flanel sau prosop se aplică un material plastic izolator, pentru a menţine un timp cît mai îndelungat căldura compresiei.

Aceste comprese pot fi înmuiate şi în infuzii calde adecvate, cînd se urmăreşte doar efectul de calmare şi înmuiere a pielii.

Efectele împachetărilor calde. Prin aceste împachetări se realizează :

— o înmuiere a stratului cornos ;

— o hrănire a țesutului cutanat datorită grăsimilor și fitohormonilor pe care le conțin uleiurile ;

— o activare a circulației sanguine periferice datorită temperaturii cataplasmei.

Pentru a mări efectul acestor împachetări se pot face, peste compresele îmbibate în ulei, iradieri cu lampa Solux care ridică temperatura locală, produc vasodilatație, măresc puterea de absorbție a pielii.

Tot în acest scop se poate aplica peste aceste comprese calde o mască electrică cu aceleași efecte.

Împachetările calde sînt indicate tenurilor uscate, alipice și deshidratate, datorită efectului lor emolient, nutritiv și calmant.

2. ÎMPACHETĂRILE FACIALE RECI

Se realizează prin comprese umezite în infuzii tonice, ape minerale, apă de mare la temperatura ambiantă și aplicate pe față, gît și decolteu.

Efecte : Prin folosirea lor se realizează hidratarea și tonifierea țesutului cutanat și ale mușchilor pieloși.

Sînt indicate tenurilor uscate, deshidratate superficial, tenurilor cașectice, tenurilor senile.

SUBSTANȚE FOLOSITE ÎN MĂȘTI

Măștile cosmetice sînt amestecuri de diferite substanțe în anumite cantități și proporții.

Aceste substanțe ce intră în compoziția măștilor sînt de origine diferită, și anume :

1) Substanțe de origine animală.
2) Substanțe de origine minerală.
3) Substanțe de origine vegetală.

1. SUBSTANȚE DE ORIGINE ANIMALĂ

a. **Oul** se poate folosi atît albușul cît și gălbenușul.

Albușul de ou bătut spumă și amestecat cu cîteva picături de zeamă de lămîie are un *efect astringent* și este folosit la tenurile grase cu porii dilatați.

Gălbenușul de ou amestecat cu ulei de germene de porumb sau măsline (o linguriță) și miere (un vîrf de linguriță) are un *efect hrănitor* pentru tenurile uscate senile (pe fond uscat).

Gălbenușul de ou se mai poate amesteca cu ulei și cîteva picături de suc de lămîie, tot cu *efect hrănitor,* folosindu-se la tenurile uscate sau la tenurile normale în anumite condiții (după diferite boli, oboseală excesivă, cură heliomarină sau montană, cu asprime sau descuamări, cînd se pierde aspectul frumos strălucitor, catifelat al tenului).

b. **Laptele și produsele lactate**

Laptele ca atare poate fi folosit cu *efect de luminozitate* pentru tenurile normale sau pentru anumite ocazii. Se mai poate proceda astfel :

— se ia un măr, se curăță de coajă, se taie rondele și se fierbe în lapte pînă se obține o pastă, care se aplică ușor călduță pe față ;

— se combină lapte ușor cald cu caolin.

Brînza de vaci în amestec cu miere are un *efect emolient* și *ușor hrănitor ;* se folosește la tenurile uscate, deshidratate, senile.

Iaurtul în amestec cu caolin, pentru consistență, sau cu puțin zahăr, pentru a mări fermentația, are *efect astringent și hidratant ;* bine de folosit în tenurile grase. Masca se păstrează 5 min.

Caimacul — produs gras — în amestec cu suc sau pulpă de morcov sau cu miere are efect foarte bun, hrănitor, hidratant, emolient, folosit la tenurile uscate, deshidratate, senile.

Smîntîna — produs gras — în amestec cu zeamil sau amidon, sau cu sucuri de fructe (fragi, căpșuni, zmeură) are un efect hrănitor, hidratant, emolient, folosit la tenurile uscate, deshidratate, senile.

Cazeina — obținută din laptele de vacă — se prezintă ca o pulbere gălbuie, insolubilă în apă. Se amestecă cu uleiuri vegetale sau miere cu efect emolient și de calmare, folosită la tenurile ce prezintă descuamări, și la cele congestive.

Laptele praf — obținut din laptele de vacă —, o pulbere gălbuie, în amestec cu făinuri vegetale (zeamil, amidon etc.), cu uleiuri, cu miere și infuzie, are un efect hrănitor și emolient, folosit la tenurile uscate, deshidratate, senile.

2. SUBSTANȚELE DE ORIGINE MINERALĂ

a. **Caolinul** se prezintă ca un praf alb, ușor cenușiu, fără miros, folosindu-se ca substanță de bază în toate măștile.

Se poate amesteca împreună cu substanţele de bază ale măştilor şi cu uleiuri, infuzii, sucuri de fructe, miere. Efectul obţinut este dat de substanţele de bază din măşti. Caolinul singur în amestec cu infuzii sau sucuri de fructe are un *efect neutru*, iar în amestec cu uleiuri, un *efect emolient*.

b. **Carbonatul de magneziu** este un praf alb ca zăpada, strălucitor, foarte uşor, cu *efect absorbant*. Se amestecă cu caolinul şi carbonatul de calciu în măşti absorbante pentru tenurile grase.

c. **Carbonatul de calciu** este un praf alb ca făina, cu efect astringent şi absorbant. Se amestecă cu caolinul şi carbonatul de magneziu în măşti absorbante şi astringente pentru tenurile grase cu porii dilataţi.

d. **Oxidul de zinc** este un praf alb, foarte opac, foarte aderent şi foarte astringent. În cantitate mare usucă şi aspreşte pielea. Se foloseşte pentru efectele sale la tenurile grase, în cantitate foarte mică, deoarece se îndepărtează greu de pe piele.

e. **Talcul** este un praf alb, fin, puţin unsuros, mătăsos, alunecos. Se foloseşte în cantitate mică în măşti pentru tenul gras, pentru efectul absorbant.

f. **Nămolurile**, rezultate din substanţe de origine vulcanică sau din simple argile, sînt substanţe organice amestecate cu substanţe minerale şi cu resturi organice ale florei şi faunei depuse pe fundul lacurilor, unde au loc anumite procese de transformare. În funcţie de compoziţie, pot fi : nămoluri sapropelice (care se formează în apele sărace în oxigen şi materia organică se poate conserva) şi nămoluri de turbă.

Extractele de nămol în care sînt dizolvate substanţe chimice organice şi anorganice sînt absorbite parţial sub piele. Au o acţiune revitalizantă, biostimulatoare şi enzimatică, obţinîndu-se la nivelul ţesuturilor : stimularea elasticităţii şi a tonusului muscular, activarea circulaţiei sanguine, reglarea secreţiei sebacee.

Măştile cosmetice se prepară din nămol deshidratat, transformat în praf, pentru a se păstra mai uşor, care se combină cu apă, infuzii, sucuri de fructe.

Sînt folosite la tenurile grase, acneice şi cuperozice.

g. **Parafina** este o hidrocarbură ce se prezintă sub formă solidă, sensibilă şi lichidă (uleiul). Este folosită la prepararea măştii de parafină.

3. SUBSTANŢE DE ORIGINE VEGETALĂ

a. **Făinurile vegetale** obţinute din : grîu, secară, porumb, in, castane comestibile, migdale dulci.

Se amestecă cu lapte, lapte praf, uleiuri, miere, avînd un efect emolient, folosit la tenurile ce prezintă descuamări.

b. **Uleiurile vegetale** se obţin din : migdale dulci, germeni de porumb, măsline, arahide. Reci, se pot amesteca cu făinuri vegetale, iar calde, sub formă de împachetări faciale, cu efect emolient la tenurile ce prezintă descuamări.

c. **Plantele medicinale.** Acestea se pot folosi sub formă de infuzie, decoct şi macerare.

Infuziile. *Mod de preparare :* se pune apa la fiert, iar cînd clocoteşte, se adaugă planta. Se dă la o parte, se acoperă timp de 5 min şi apoi se strecoară.

Decoctul. *Mod de preparare :* se fierbe planta în apă timp de 30 min şi apoi se strecoară.

Macerarea. *Mod de preparare :* se pune planta în apă rece timp de 24—48 h, apoi se strecoară. Plantele medicinale au diferite efecte, şi anume : calmante, tonice şi astringente.

Plante cu efect calmant sînt : muşeţelul, teiul, verbina, nalba, socul, lăptuca, coada şoricelului. Se pot folosi sub formă de infuzii sau decoct, în pulverizări, comprese sau încorporate în măşti.

Se recomandă tenurilor : uscate, deshidratate, sensibile, congestive.

Plante cu efect tonic sînt : menta, rozmarinul, hamamelisul, florile de portocal. Se folosesc sub formă de infuzii în pulverizări, comprese sau încorporări în măşti. Se recomandă tenurilor uscate, caşectice, atone, senile, deshidratate.

Plante cu efect astringent sînt : albăstrelele, cimbrul, pătlagina, sunătoarea, levănţica, florile de trandafir, hamamelisul, frunzele de alun. Se folosesc sub formă de infuzii în pulverizări, comprese, sau încorporate în măşti.

Se recomandă tenurilor grase, cu porii dilataţi.

Alte întrebuinţări ale unor plante

— *Albăstrelele* — sub formă de comprese cu infuzie (o lingură de flori la două pahare cu apă), se pot folosi în caz de ochi congestionaţi, pleoape ridate, tonus diminuat.

— *Mușețelul* — sub formă de comprese cu infuzie, pentru ochi congestionați, pleoape iritate.

— *Teiul* — sub formă de comprese cu infuzie, zilnic, timp de 15 min, pentru pleoape încercănate.

— *Ciuinul* — sub formă de infuzie din petale sau rădăcină : pentru ten gras (250 ml infuzie și 10 ml tinctură benzoe), iar pentru tenul uscat (la aceeaşi compoziție se adaugă miere).

— *Scaieții* — sub formă de decoct din rădăcină, concentrat, pentru tenurile seboreice.

— *Lăptuca* — sub formă de infuzie (100 g flori de lăptucă la 1/2 l apă) la care se adaugă miere (în părți egale), cu efect de albire, luminozitate.

— *Știrul* — sub formă de infuzie (se infuzează timp de 30 min un pumn de știr în 1/2 l apă clocotită), rece în cazul tenurilor aspre, cu descuamări, lipsite de suplețe și elasticitate.

d. **Legumele**

Acestea se pot folosi sub formă de sucuri, decocturi, loțiuni ca atare, sau încorporate în măști, cu efecte calmante, emoliente, tonice, astringente.

Pătrunjelul : o legătură de frunze se macerează timp de 24 h în două pahare de apă rece. Apoi se filtrează și se folosește sub formă de comprese la tenurile congestive.

Mărarul : două legături de mărar se fierb în 50 ml apă și se obține un decoct. După răcire, se filtrează și se folosește sub formă de comprese la tenurile sensibile.

Pentru tenurile grase cu porii dilatați se poate prepara o loțiune din : 200 ml apă de mărar (decoct), 20 g glicerină, 50 ml alcool și zeama unei lămîi.

Morcovul are efect emolient, calmant, tonifiant, hidratant în amestec cu caimac sau smîntînă. Se folosește sucul sau pulpa morcovului.

Roșiile au conținut acid și efect astringent. Sînt folosite la tenurile grase și cu porii dilatați.

Castraveții au efect emolient și hidratant. Pot fi folosiți sub formă de suc, în măști și creme, loțiuni și lapte de castraveți.

La tenul uscat, descuamant, se amestecă sucul de castraveți cu ulei de măsline, se aplică pe față și se păstrează 30 min, are un efect emolient.

Laptele de castraveți. Se macerează timp de 24 h, în 200 ml lapte de vacă, cîteva rondele de castraveți (proaspeți și bine copți). Apoi

Capitolul XIV

RIDURILE ŞI PROFILAXIA LOR

Pielea, alături de celelalte organe, ia parte la transformările care au loc pe tot parcursul vieții. Ea este supusă procesului de îmbătrînire.

Dacă celelalte organe nu-și afișează vîrsta prin semne externe, pielea își mărturisește vizibil vîrsta sub formă de riduri și alte semne inestetice.

Regiunile care se ridează mai de timpuriu sînt cele descoperite, expuse acțiunii factorilor chimici și intemperiilor. Acestea sînt : regiunea feței, a gîtului și a mîinilor.

Părțile de piele acoperite de îmbrăcăminte se degradează mai greu. După aspectul decolteului, multe femei în vîrstă ar putea fi scotite încă tinere, dar partea dorsală a mîinilor trădează vîrsta adevărată.

Ridurile sînt cute ale pielii datorate pierderii elasticității și diminuării suportului ei plastic. Ele pot apărea în diferite epoci ale vieții. Apariția lor este legată de constituția anatomică a pielii și de acțiunea dăunătoare a unor factori asupra pielii.

Primele 2—3 riduri apar pe frunte în jurul vîrstei de 15 ani. Sînt riduri de expresie, cu o dispoziție orizontală.

Între 20—30 de ani apar ridurile de la ochi și tîmple, denumite „laba gîștii". Sînt riduri radiale.

În jurul vîrstei de 40 de ani se accentuează șanțurile nazogeniene (cute ce pleacă de la aripile nasului pînă la comisura buzelor).

După 40 de ani apar ridurile dinaintea urechii și se accentuează cele de la ochi.

După 50 de ani apar ridurile din jurul buzelor, cu o dispoziție radială.

Ridurile odată apărute şi permanentizate, adîncite, pot fi remediate doar prin operaţii chirurgicale, estetice ; celelalte măsuri ce se iau urmăresc :

— întîrzierea apariţiei lor ;

— estomparea ridurilor fine, superficiale.

A. CAUZELE APARIŢIEI RIDURILOR

1. CAUZE INTERNE

a. **Dispariţia elastinei din fibrele elastice.** Dermul este constituit dintr-o reţea de fibre (colagen, elastice şi reticulină), celule şi substanţă fundamentală.

Fibrele de colagen predomină în derm. Ele au proprietatea de a fixa apa la suprafaţa lor. Fibrele elastice şi de reticulină se găsesc mai frecvent în stratul papilar al dermului.

Datorită compoziţiei lor chimice, fibrele de colagen, elastice şi de reticulină (de natură proteică, formate din aminoacizi) sînt dotate cu proprietatea de contracţie. Această proprietate asigură aspectul întins al pielii.

În urma unor tulburări patologice, în organism are loc o diminuare a procesului de sinteză a aminoacizilor constituenţi ai acestor fibre proteice. Rezultatul este pierderea elasticităţii fibrelor, prăbuşirea pielii, ridarea ei uşoară.

b. **Tipul de ten.** Apa şi grăsimile fixe (din ţesutul adipos) formează suportul plastic al pielii. El asigură aspectul întins, neted al pielii.

La tenurile grase, cu piele îngroşată, cu o cantitate crescută de grăsimi în ţesutul adipos, cu un film hidrolipidic protector, apariţia ridurilor are loc la o vîrstă înaintată.

La tenul uscat, cu piele subţire, deshidratată, lipsită de grăsime, plierea pielii se produce foarte timpuriu.

c. **Contracţia prelungită a muşchilor pieloşi.** Muşchii pieloşi ai feţei se numesc şi muşchii mimicii. Prin contracţia lor redau anumite stări sufleteşti, iau parte activă la rîs şi plîns, la dilatarea nărilor, închid şi deschid ochii şi gura.

Muşchii pieloşi se inseră cu un capăt în straturile profunde ale pielii. Orice contracţie a muşchilor determină o pliere a pielii.

Contracţiile repetate şi prelungite produc cu timpul modificări în aspectul pielii şi deci apariţia ridurilor.

S-a constatat o ridare mai accentuată a pielii din jurul ochilor, gurii, frunţii, unde muşchii se contractă mai frecvent. De asemenea, stările depresive determină contracţia prelungită a unui număr mare de muşchi (60), favorizînd instalarea ridurilor adînci.

d. **Slăbirea bruscă.** Grăsimile din ţesutul subcutanat nivelează diferenţele de nivel ale sistemului osos, dînd pielii un aspect neted. Slăbind brusc, grăsimile stratului adipos se topesc, scad. Se diminuează suportul plastic, pielea se deplasează mai uşor pe planurile profunde, se cutează uşor, asemenea unei mănuşi prea largi.

e. **Lipsa dinţilor şi dantura defectuoasă schimbă** fizionomia prin prăbuşirea obrajilor, retragerea buzelor. Pielea, nemaifiind întinsă (lipsind suportul osos), se pliseazǎ uşor, ridurile formate avînd o dispoziţie radială în jurul gurii şi longitudinală în regiunea obrajilor (geniană).

f. **Bolile interne.** Anumite afecţiuni ale aparatului gastro-intestinal, genital, ale sistemului nervos, ale sistemului endocrin facilitează apariţia ridurilor. Crizele dureroase produc crisparea feţei şi cutarea pielii.

g. **Bătăturile.** Încălţămintea prea strîmtă, tocurile prea înalte produc o stare de suferinţă, faţa se crispează, făcînd posibilă apariţia ridurilor.

h. **Suprasolicitarea organului vizual.** Cititul fără ochelari la lumină insuficientă, cusutul, neprotejarea ochilor la lumina solară puternică obligă muşchiul orbicular la o contracţie musculară prelungită şi favorizează apariţia ridurilor radiale de la ochi.

i. **Atonia musculară.** Tonusul muscular este starea fiziologică normală de contracţie a muşchilor.

Cînd tonusul este menţinut, pielea are un aspect întins. Anumite afecţiuni sau vîrsta pot diminua tonusul muşchilor ; aceştia relaxîndu-se produc şi o pliere a pielii.

j. **Consumul exagerat de băuturi alcoolice, cafea, tutun** favorizează procesul de îmbătrînire a pielii, de ridare a ei.

Nopţile nedormite, nerespectarea orelor necesare pentru odihnă, excesele de tot felul şi, în general, o viaţă dezordonată contribuie în mare măsură la formarea ridurilor.

2. CAUZE EXTERNE

a. **Factorii meteorologici :** frigul, soarele, vîntul, acționează asupra tenurilor uscate, neprotejate, grăbind deshidratarea pielii. Pielea lipsită de apă (suport plastic) devine flască, se pliază ușor, formînd riduri superficiale sau profunde. S-a constatat că tenul unei muncitoare agricole este mai ridat decît cel al unei muncitoare din fabrică la aceeași vîrstă. Explicația nu trebuie căutată decît în acțiunea vătămătoare a factorilor enumerați.

b. **Produse cosmetice neadecvate.** Îngrijirile cosmetice acordate în cabinetele cosmetice și acasă trebuie făcute cu produse de calitate, adecvate tipului de ten. Folosindu-se soluții alcoolice, astringente, detergente la un ten uscat, se va grăbi fenomenul de deshidratare și formare a ridurilor.

Glicerina este contraindicată atît la tenurile uscate cît și la cele grase. Ea are proprietatea de a absorbi apa din țesuturi, lipsind-o de suportul plastic.

Utilizarea cremelor de albit pe bază de mercur, bismut un timp îndelungat produce deshidratarea și ridarea pielii. Pentru a combate acest fenomen se recomandă folosirea alternativă a cremelor de albit cu creme grase.

c. **Abuzul de fard.** Folosirea excesivă a pudrelor sicative, a fondului de ten, aplicarea lor pe piele fără o cremă protectoare favorizează pierderea apei din țesuturi, formarea ridurilor.

B. CLASIFICAREA RIDURILOR

Ridurile pot fi clasificate astfel :

— *ridurile de expresie* datorite contractării prelungite a mușchilor mimicii. Se întîlnesc riduri de expresie :

— longitudinale pe frunte ;

— transversale în regiunea intersprîncenoasă ;

— radiale la ochi ;

— *ridurile superficiale* au o dispoziție liniară sau în rețea. Sînt depresiuni ușoare ale pielii, vizibile cu ochiul liber și mai bine conturate la lupă. Sînt rezultatul deshidratării superficiale.

Se pot atenua prin tratamente cosmetice adecvate ;

— *ridurile profunde* sînt cute adînci ale pielii, definitive. Pot fi remediate doar prin operații estetice. Mijloacele cosmetice de tratament sînt ineficiente în aceste cazuri.

C. PROFILAXIA RIDURILOR

Tratamentele cosmetice în cabinet și îngrijirile acasă au drept scop prevenirea apariției timpurii a ridurilor.

Pentru a preîntîmpina instalarea ridurilor, prima grijă este aceea de a înlătura cauzele ce le provoacă. Prin aplicarea unor îngrijiri atente, raționale, din timp și cu produse de calitate, poate fi întîrziată apariția ridurilor de senescență.

Îngrijirile cosmetice vor urmări :

— păstrarea și refacerea peliculei protectoare ;

— refacerea echilibrului hidric ;

— menținerea tonusului și a elasticității fibrelor elastice și musculare.

Îngrijirile cosmetice cuprind :

a. **Masajul facial,** efectuat în mod științific cu creme grase bine hidratate, folosindu-se mișcările energetice fără a fi însă prea brutale, deoarece ar mobiliza și mai mult pielea pe planurile profunde și ar accelera apariția ridurilor.

b. **Masajul cu aparatele,** prin folosirea ventuzei Redaspir a aparatului Sebaspir, care produce un ușor edem prin aducerea apei din profunzime în straturile superficiale. Se diminuează astfel ridurile superficiale.

c. **Masajele corectoare,** prin mișcări ușoare de netezire și ciupituri, stimulează fibrele elastice și musculare. Se diminuează ridurile superficiale de la ochi și gură.

d. **Măștile cosmetice,** datorită produselor care intră în compoziția lor, au darul de a menține frumos aspectul tenului, de a preîntîmpina fenomenul de ridare. Se vor folosi cu precădere măștile grase, emoliente, care au proprietatea de a furniza pielii elementele necesare regenerării celulare. Sucul fructelor, infuziile vor reda țesutului cantitatea necesară de apă, restabilind echilibrul hidric, contribuind la redarea turgescenței celulelor, la refacerea suportului plastic. Măștile pot conține și vitamine, și substanțe biologice active care stimulează procesele metabolice celulare.

e. **Pulverizările,** folosind infuzii, apa minerală, sucuri de fructe sau apă carbogazoasă, se realizează cu jetul filiform al Vaporelului

sau cu carbatomul. Au ca efect stimularea fibrelor musculare și rehidratarea.

f. **Cremele grase antirid,** conțin lanolină care are proprietatea de a încorpora o mare cantitate de apă pe care o cedează apoi țesuturilor. O atenție deosebită trebuie acordată tenului uscat pentru a cărui îngrijire vor fi folosite cremele grase vitaminizate.

Grăsimile conținute sînt ușor asimilate, intrînd în metabolismul celulelor și contribuind la refacerea acestora și la menținerea aspectului frumos al tenului.

Pe lîngă metodele de îngrijire a tenului, este necesar ca întreg organismul să fie menținut într-o stare de perfectă sănătate prin sport, gimnastică, plimbări în aer liber, alimentație rațională, respectarea orelor de odihnă.

Capitolul XV

TRATAMENTELE COSMETICE ȘI TRATAMENTELE ÎN ETAPE

Tratamentele cosmetice cuprind o serie de îngrijiri ce se acordă în cabinetul cosmetic de către cosmeticiene. Ele sînt diferențiate în funcție de tipul de ten la care se aplică, folosindu-se procedeele necesare pentru obținerea unor bune rezultate.

La baza tratamentelor cosmetice sînt cele 4 procese (de curățire, hrănire, hidratare și tonifiere) care se folosesc în funcție de deficiențele ce le prezintă tenurile, pentru a le suplini tocmai ceea ce le lipsește.

Tratamentele cosmetice se fac științific, folosindu-se aparatele electrice moderne și produse cosmetice variate și de bună calitate.

Pentru a obține rezultatele dorite, o piele cu un aspect frumos și bune funcțiuni, este necesar ca tratamentele cosmetice să se facă corect, la intervale de timp bine stabilite, în funcție de tipul de ten și de vîrstă, și să se completeze cu îngrijiri cosmetice zilnice acasă.

În continuare se vor descrie tratamentele complete ale diferitelor tipuri de ten, deci cu toate procedeele cosmetice ce-i sînt necesare, în funcție de scopul propus, iar alăturat, după fiecare tip de ten, se va descrie tratamentul respectiv în etape, așa cum se aplică în cabinetul cosmetic.

Rolul tratamentelor în etape este de a oferi tenului ceea ce are nevoie, treptat, pentru a putea asimila mai bine. Aparatele cosmetice se folosesc în fiecare ședință de tratament, în funcție de efectele urmărite.

Măștile cosmetice au compoziții diferite pentru a da tenului o varietate de produse de care are nevoie. Nu se folosesc măști „Stas", repetate la fiecare ședință de tratament, recomandate și acasă, pentru că nu se obțin rezultate bune.

În general, tenurile nu sînt clar diferențiate (ten uscat, ten gras), ci se întîlnesc, de obicei, tenuri combinate ca, de exemplu : ten uscat

deshidratat sau ten mixt — pe axul facial gras, iar în restul feței — uscat sau deshidratat.

De aceea sînt indicate tratamentele în etape, pentru a rezolva aceste deficiențe ale tenului gradat în ședințe repetate, fiecare ședință avînd alt scop și alte procedee de folosit (aparatură și produse).

A. TRATAMENTUL TENULUI NORMAL

Tenul normal este caracteristic copilăriei. În această perioadă nu se fac îngrijiri cosmetice, ci numai igienice. Dar, acest ten se întîlnește între 20—25 ani, deci după pubertate, la o vîrstă tînără, la un organism perfect sănătos, cu un metabolism echilibrat.

Tenul normal este frumos, eudermic, neted, catifelat, cu toate funcțiile normale.

Schema de tratament

1) *Scopul tratamentului* este de întreținere, de menținere a acestor calități și a acestui aspect plăcut.

2) *Procesul de bază* nu este caracteristic.

3) *Demachierea* se face cu lapte demachiant pe bază de lanolină (lapte Doina).

4) *Completarea demachierii* cu infuzie calmantă (tei, nalbă, mușețel).

5) *Vaporizarea caldă*, între 5—7—10 min, la o intensitate moderată a vaporilor.

6) *Extragerea comedoanelor*, celor cîteva care pot exista pe axul facial, se face sub lampa proiector, după ce se usucă bine fața cu șervețele moi de hîrtie, clienta fiind culcată pe fotoliu cosmetic.

7) *Dezinfecția* se face numai cu loțiune dezinfectantă.

8) *Masajul manual* se face cu cremă grasă pe bază de lanolină sau cu cremă pe bază de stearină, timp de 10 min. Se va axa pe mișcările de effleurage (atingeri ușoare), alternate cu cîteva mișcări energice de intensitate medie (fricționat, pianotat, ciupit, arpegii) pentru menținerea în bune condiții a funcțiilor pielii.

Se îndepărtează produsul de masaj cu șervețele moi de hîrtie. Se completează ștergerea cu o pulverizare cu vaporelul cu loțiune tonică, sau prin ștergerea feței cu un tampon de vată cu loțiune tonică, pentru degresare și înviorare.

9) *Aplicarea măștii*, aceasta fiind neutră, se face cu cremă grasă în jurul ochilor. Exemple:
— caolin+suc de fructe;
— caolin+infuzie;
— mei fiert în lapte;
— lapte căldut+caolin (pentru prospețime, luminozitate).

Masca se păstrează pe față pînă prinde consistență (5 min). Se îndepărtează cu o compresă de tifon umezită, prin mișcări ușoare, fără a freca sau irita fața.

10) *Pulverizarea rece* cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică pentru prospețime și înviorare.

Se șterge fața prin tamponare cu șervețele moi de hîrtie.

11) *Aplicarea unei creme de zi hidratantă* (Eva, Darclée, Miraj).

12) *Intervalul de tratament* — o dată pe lună.

Îngrijirile pentru acasă

1) **Îngrijiri zilnice**

Dimineața

a) *Demachierea* cu lapte demachiant pe bază de lanolină. Se aplică demachiantul, în cantitate suficientă, pe un tampon de vată, cu care se șterge bine fața.

b) *Completarea demachierii* prin spălarea feței cu infuzie de mușețel, tei, apă minerală, apă la care s-a adăugat o linguriță de bicarbonat (apă moale).

c) *Aplicarea unei creme de zi hidratante*, aceeași ca și în cabinet.

Se poate aplica un machiaj discret cu fond de ten sau pudră.

Seara:

a) *Demachierea* întocmai ca dimineața.

b) *Completarea demachierii* întocmai ca dimineața.

c) *Aplicarea unei creme semigrase* pentru întreținere, pentru menținerea elasticității și catifelării.

Se poate aplica această cremă fie în jurul ochilor, fie la interval de 2—3 ori pe săptămînă pe toată fața cu o oră înainte de culcare, după aceea se va tampona surplusul de grăsime cu șervețele moi de hîrtie.

2) **Alte îngrijiri**

Pentru efectuarea unei curățiri superficiale, o dată la două săptămîni este necesar un gomaj cu tărîțe de grîu fierte în lapte sau făină cosmetică.

Pentru menținerea hidratării pielii se pot face pulverizări (cu atomizor de colonie sau pulverizator de pompă de fixativ) cu infuzie calmantă sau apă minerală, o dată pe săptămînă.

Se pot aplica măști — o dată la două săptămîni, — aceleași ca și în cabinetul cosmetic, sau măști de fructe (prin frecarea ușoară a pulpei fructului pe față). După îndepărtarea măștii se aplică pe față o cremă de zi hidratantă.

În anumite condiții, tenul normal poate să-și schimbe aspectul eudermic, catifelarea, elasticitatea, pentru o perioadă de timp, și anume: după boli febrile, în stări de convalescență, în stări de oboseală accentuată, după expuneri prelungite la factori atmosferici (vînt, soare, apă sărată de mare), și aceasta, mai ales, după cura de munte sau mare, cînd nu s-au acordat îngrijirile necesare de protejare a tenului.

În acest caz se acordă tenului îngrijiri suplimentare, efectuîndu-se un tratament în etape.

Prima etapă

1) *Scopul* — curățirea.
2) *Procesul de bază* — de curățire.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă.
5) *Gomajul vegetal* — pentru îndepărtarea celulelor descuamate de la suprafața pielii.

Produsul folosit — mucilagii, clei, flori de tei și tărîțe de grîu sau praf cosmetic.

Îndepărtarea produsului de gomaj. Se aplică cremă grasă în jurul ochilor.

6) *Vaporizarea caldă* — 7—10 min.
7) *Extragerea comedoanelor* — cele existente pe axul facial.
8) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă.
9) *Masajul manual* — cu o cremă grasă pe bază de lanolină, timp de 10 min.
10) *Masca emolientă :*

Exemple : — caolin+uleiuri vegetale ;
— făinuri+uleiuri ;
— gălbenuș de ou+ulei+suc de lămîie ;
— cartof fiert+ulei+miere.

Masca se va ține pînă prinde consistență (7—10 min).

11) *Pulverizarea* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică, pentru hidratare și înviorare.
12) *Aplicarea unei creme de zi hidratante*

A doua etapă

1) *Scopul* — hidratarea.

2) *Procesul de bază* — de hidratare.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă.
5) *Vaporizarea caldă* — 3 min.
6) *Ionizarea* — cu fructe coapte, emoliente, suculente (pepene galben, banană, caisă, piersică).
7) *Masca* — neutră (aceeași ca la tratamentul obișnuit al tenului normal).
8) *Pulverizarea* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzii sau loțiune tonică.
9) *Aplicarea unei creme de zi hidratante.*

A treia etapă

1) *Scopul* — curățirea superficială, hidratarea.
2) *Procesul de bază* — hidratarea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă.
5) *Vaporizarea caldă* — 7—10 min.
6) *Extragerea comedoanelor* — celor existente pe axul facial în număr redus.
7) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă.
8) *Masajul manual* — cu o cremă pe bază de lanolină, sub vapozon pentru hidratare.
9) *Masca* — emolientă (din cele recomandate în prima etapă).
10) *Pulverizarea* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică.
11) *Aplicarea unei creme de zi hidratante.*

Acest tratament în etape se va efectua la un interval de 3 săptămîni, iar în continuare se va aplica tratamentul obișnuit la interval de o lună.

Dacă pe parcurs se observă unele aspecte neplăcute ale tenului, ca tendința de uscare sau deshidratare, se va aplica unul din procedeele de hidratare și mască emolientă.

Schema generală de tratament la tenul normal

1) Scopul tratamentului.
2) Demachierea.
3) Completarea demachierii.
4) Vaporizarea caldă.
5) Extragerea comedoanelor (dacă există).
6) Dezinfecția.
7) Masajul manual.

8) Masca.
9) Pulverizarea rece.
10) Crema de zi.

(B) TRATAMENTUL TENULUI USCAT

Tenul uscat se poate manifesta în două feluri :
— ten uscat prin alipicitate ;
— ten uscat deshidratat.

Tenul uscat prin alipicitate, adică prin insuficienţa secreţiei sebacee, este cel caracteristic ; tenul uscat deshidratat este deja o complicaţie şi se va discuta la tratamentul în etape, precum şi la tratamentul tenului deshidratat pe fond uscat.

Tenul uscat prin alipicitate prezintă unele deficienţe, de care se va ţine seama în cadrul tratamentului, şi anume : asprime, celule descuamate, riduri superficiale liniare, piele subţire cu elasticitate şi aderenţă uşor diminuate.

Schema de tratament

1) *Scopul tratamentului* — curăţirea superficială, prin îndepărtarea celulelor descuamate :
— hrănire ;
— hidratare.
2) *Procesul de bază* — hrănirea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină (Pell Amar, Darclée, Miraj).
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă (tei, nalbă, soc, muşeţel, coada şoricelului). Se va usca bine faţa cu şerveţelele moi de hîrtie şi se va face *examenul cosmetic* (în vederea stabilirii diagnosticului) şi completarea *fişei cosmetice*.
5) *Gomajul vegetal.*
— *Scopul* — îndepărtarea celulelor descuamate de la suprafaţa pielii.
— *Produsul folosit* — mucilagiu din flori de tei cu tărîţe de grîu ;
— tărîţe fierte în lapte ;
— praf cosmetic umezit ;
— tifon umezit îmbibat cu carbonat de calciu (cel mai rar folosit şi aceasta după extragerea comedoanelor).
— *Intervalul* — o dată pe lună.

Se va îndepărta produsul de gomaj cu o compresă umezită şi, apoi, se va face o pulverizare, cu jetul difuz al vaporelului, cu o infuzie calmantă, pentru îndepărtarea completă a produsului de gomaj ce ar putea deranja în timpul masajului.
Se aplică o cremă grasă în jurul ochilor.
6) *Vaporizarea caldă* — 10—12 min cu o intensitate moderată a vaporilor.
Se tamponează uşor faţa cu şerveţele moi de hîrtie, clienta se aşază pe fotoliul cosmetic sub lampa proiector.
7) *Extragerea comedoanelor* — se face cu atenţie şi cu grijă, datorită comedoanelor care sînt subţiri, ca un fir de păr, destul de închistate, iar pielea este subţire şi neprotejată, deci iritabilă.
8) *Dezinfecţia* — cu loţiune dezinfectantă.
9) *Ionizarea.*
— *Scopul* — hrănire, hidratare.
— *Produsul folosit* — fructe suculente, emoliente, cu aciditate medie (caise, pere moi, pepene galben, banane, portocale) ;
— sucuri de legume (morcovi) ;
— miere diluată cu infuzie.
— *Durata* — 10 min.
— *Intervalul* — la 2—3 săptămîni, în alternanţă cu gomajul, se va face uşor masaj cu sucul fructului pe faţă pentru pătrunderea lui completă.
Se şterge faţa cu comprese umezite, pentru îndepărtarea completă a sucului, care, datorită conţinutului de zahăr, devine lipicios şi incomodează la masaj.
10) *Masajul manual.*
— *Produsul folosit* — cremă grasă, vitaminizată, bine hidratată.
— *Durata* — 12—15 min, în funcţie şi de vîrstă.
— *Scopul* — activitatea circulaţiei sanguine şi limfatice, deci un aflux de sînge în ţesuturi, transportor de substanţe hrănitoare şi O_2 — hrănirea pielii şi îmbunătăţirea respiraţiei.
— Stimularea schimburilor nutritive intercelulare — refacere celulară mai intensă — acţiune keratoplastică.
— Stimularea funcţiilor pielii, a glandelor sebosudorale şi a terminaţiilor nervoase.
— *Mişcările de bază* — effleurage rapid, pentru activarea circulaţiei ;
— mişcările energice cu intensitate redusă ;
— mişcările vibratorii.
Se poate efectua masajul manual sub *vapozon* pentru hidratarea cremei şi înlesnirea pătrunderii substanţelor din cremă în piele.

11) *Completarea masajului cu ajutorul aparatelor.*

Completarea masajului manual se va face cu ajutorul aparatelor existente în dotarea cabinetului (Sebaspir, ventuza Redaspir) cu indicațiile care au fost prezentate anterior.

Se va îndepărta produsul de masaj cu șervețele moi de hîrtie și se va face o pulverizare cu jetul difuz al vaporelului cu loțiune tonică sau se va șterge fața cu un tampon de vată cu loțiune tonică pentru înviorare.

12) *Aplicarea măștii*

— mască grasă hrănitoare ;
— mască emolientă ;
— mască hidratantă ;
— mască tonică.

Exemple :

— gălbenuș de ou+ulei+miere ;
— caimac+suc de morcovi ;
— smîntînă+suc de fructe sau pulpă de fructe ;
— caolin+zeamil+lapte praf+infuzie ;
— caolin+zeamil+mască de mușețel sau de piersici+miere+infuzie ;
— brînză de vaci+miere ;
— caolin+zeamil+lapte praf+polen +miere+infuzie ;
— caolin+zeamil+lapte praf+Marinalga emolientă+infuzie ;
— făinuri+uleiuri ;
— împachetări faciale ;
— mască de parafină (o dată pe an).

13) *Completarea efectului măștii cu ajutorul aparatelor*

— aplicarea Vapozonului peste mască timp de 10 min pentru înlesnirea pătrunderii substanțelor hrănitoare din mască în piele și hidratare ;
— aplicarea unei comprese umezite în infuzie peste mască și efectuarea unei ședințe cu ciuperca plată a Electrodermului timp de 2 min — cu efect de hrănire și hidratare ;
— ședință cu lampa Solux. Masca se va păstra pe față 15—20 min. Se îndepărtează cu o compresă umezită.

14) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică — pentru hidratare și înviorare.

15) *Aplicarea unei creme de zi hidratante sau semigrase hidratante* (Nivea superhidratată, Miraj, Mary Gilbert, Darclée).

16) *Intervalul de tratament* — două săptămîni.

Îngrijiri pentru acasă

Dimineața

a) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
b) *Completarea demachierii* — spălarea feței cu infuzie calmantă, apă minerală, apă de ploaie sau apă în care s-a pus o linguriță de bicarbonat.
c) *Aplicarea unei creme de zi* hidratante sau semigrase.

Se poate aplica pudră praf.

Seara

a) Demachierea întocmai ca dimineața.
b) *Completarea demachierii* — întocmai ca dimineața.
c) *Aplicarea unei creme grase,* vitaminizate, bine hidratată cu o oră înainte de culcare ce se va masa 5—10 min, prin mișcări circulare, care apoi se va tampona cu șervețele moi de hîrtie pentru a absorbi surplusul de grăsime. În acest interval, pielea își ia necesarul de grăsime, iar surplusul trebuie îndepărtat pentru a nu murdări lenjeria și a lăsa pielea să respire. Pe lîngă multitudinea de creme grase folosite pentru îngrijire, de remarcat este crema Dermin cu extract de vizon. Aceasta asigură epidermei grăsimea necesară, datorită uleiului de vizon, îmbunătățind și elasticitatea.

Alte îngrijiri

Este necesară completarea curățirii superficiale zilnice, printr-o curățire o dată pe săptămînă cu tărîțe fierte în lapte sau praf cosmetic umezit.

Tot săptămînal, se vor aplica măști hrănitoare hidratante — în general cu produse naturale (ou, brînză de vaci, smîntînă, caimac, fructe).

La două zile trebuie făcute pulverizări cu infuzie calmantă, apă minerală sau de aplicat comprese ce se vor ține 10 min.

Tratamentul în etape

Prima etapă

1) *Scopul* — curățirea.
2) *Procesul de bază* — de curățire.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă.
5) *Gomajul* — mucilagiu din flori de tei cu tărîțe de grîu.

6) *Vaporizarea caldă* — 10—12 min.
7) *Extragerea comedoanelor.*
8) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă.
9) *Masajul manual* — cu o cremă grasă vitaminizată, bine hidratată.
10) *Ședință cu ciuperca plată a Electrodermului* peste crema de masaj.
11) *Masca emolientă.*

Exemple :
— caolin+zeamil+mască de mușețel sau piersici+miere+infuzie ;
— brînză de vaci+miere+infuzie ;
— făinuri cu uleiuri ;
— împachetări faciale.

12) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului.
13) *Crema de zi* — hidratantă sau semigrasă.

A doua etapă

1) *Scopul* — hrănirea.
2) *Procesul de bază* — hrănirea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă.
5) *Vaporizare caldă* — 5 min.
6) *Ionizarea* — 10 min, cu fructe emoliente și suculente.
7) *Masajul facial* — cu o cremă grasă vitaminizată, bine hidratată.
8) *Masca* — grasă.

Exemple :
— gălbenuș de ou+ulei+miere ;
— caimac+suc de morcovi ;
— caolin+zeamil+lapte praf+polen+miere+infuzie.

8) *Completarea efectului măștii* — printr-o ședință de 10 min la Vapozon.
9) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică.
10) *Crema de zi* — hidratantă sau semigrasă.

A treia etapă

Scopul — curățirea. Se desfășoară întocmai ca prima etapă.

A patra etapă

1) *Scopul* — hidratarea.
2) *Procesul de bază* — hidratarea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.

4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă.
5) *Masajul manual* — cu o cremă grasă vitaminizată, bine hidratată.
6) *Completarea masajului* — cu ciuperca plată a Electrodermului.
7) *Masca* — hidratantă, hrănitoare.

Exemple :
— caolin+zeamil+lapte praf+suc de fructe sau infuzie ;
— smîntînă+suc sau pulpă de fructe ;
— caolin+zeamil+lapte praf+Marinalga emolientă+infuzie.

8) *Completarea efectului măștii* — printr-o ședință de 10 min la Vapozon.
9) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică.
10) *Crema de zi* — hidratantă sau semigrasă.

În continuare, etapele de tratament se repetă, intercalîndu-se o etapă de curățire cu una din etapele de care are tenul mai multă nevoie (hrănire, sau hidratare).

Schemă generală de tratament la tenul uscat

1) Scopul.
2) Procesul de bază.
3) Demachierea.
5) Gomajul vegetal.
4) Completarea demachierii.
6) Vaporizarea caldă.
7) Extragerea comedoanelor.
8) Ionizarea.
9) Masajul manual.
10) Completarea masajului manual cu ajutorul aparatului.
11) Masca.
12) Completarea efectului măștii cu ajutorul aparatului.
13) Pulverizarea rece.
14) Crema de zi.

C. TRATAMENTUL TENULUI GRAS

Tenul gras poate fi : uleios, asfixic și acneic. Caracteristica generală a acestor trei forme este funcția de exces a glandelor sebacee.

Schema generală de tratament a primelor două forme (uleios și asfixic) este asemănătoare, cu mici deosebiri în ceea ce privește procedeele de curățire și efectul măștii.

1. TRATAMENTUL TENULUI GRAS ULEIOS

Tenul gras uleios se caracterizează prin exces de sebum ce se scurge liber pe față prin porii deschiși, dînd un aspect lucios, unsuros.

Schema de tratament

1) *Scopul*
   — diminuarea secreției sebacee ;
   — golirea foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum ;
   — restabilirea mantalei acide.
2) *Procesul de bază* — curățire.
3) *Demachiere* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină (Margareta, Pell Amar).
4) *Completarea demachierii* — cu loțiune detergentă. Se usucă bine fața cu șervețele moi de hîrtie, se face examenul cosmetic (în vederea stabilirii diagnosticului) și se întocmește fișa cosmetică.
5) *Vaporizarea caldă* — 3 min.
6) *Dezincrustarea electrică*
   — Produsul — Na_2CO_3 — 10 g‰.
   — Durata — 10 min.
   — Scopul — saponificarea sebumului din profunzime de la nivelul foliculilor pilosebacei.
   Intervalul — o dată pe lună.
7) *Vaporizarea caldă* — în completare 12 min.
8) *Gomajul vegetal* — se poate face pentru îndepărtarea surplusului de sebum de la suprafața pielii. Mai caracteristică pentru acest tip de ten este însă dezincrustarea.
9) *Extragerea comedoanelor* — acest tip de ten, în general, nu prezintă comedoane, ci numai sebum lichid și filamente seboreice. De aceea extragerea trebuie făcută minuțios, din aproape în aproape, pentru a goli complet toți foliculii de surplusul de sebum.
10) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă.
11) *Completarea dezinfecției* — cu ciuperca plată a Electrodermului — pentru a preveni infectarea datorită *p*H-ului alcalin.

12) *Masajul manual.*
   — *Produsul* — cremă saponantă cu infuzie ;
   — ulei vegetal ;
   — *Masaj* — à sec.
   — *Durata* — 15—20 min.
   — *Scopul* — golirea foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum.
   — *Mișcările de bază* — effleurage în alternanță cu mișcările energice de profunzime (frămîntat, ciupit, pălmuit) și mișcările vibratorii.
13) *Completarea masajului manual cu ajutorul aparatului.*
   — Sebospirul — cu ventuza de petrissage (frămîntare) — în scopul golirii foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum.
   — *Vapozonul* — folosit în timpul masajului peste cremă pentru o mai bună hidratare.
   — *Peria rotativă tip Frymodyne* — în scopul hidratării. Se folosește, de obicei, peste cremă pentru a nu irita.
   — *Estetodinul* — pentru reglementarea secreției sebacee.
   Se îndepărtează crema de masaj cu șervețele moi de hîrtie și apoi se pot aplica comprese cu soluție de hiposulfit de Na și Mg în concentrație de 7—8% pentru hidratare și datorită sulfului se reglementează secreția sebacee.
14) *Aplicarea măștii* — absorbante și astringente.
   Exemple : — caolin + $CaCO_3$ + $MgCO_3$ + infuzie sau sucuri de fructe ;
   — iaurt + caolin ;
   — drojdie de bere + miere + infuzie ;
   — măști de nămol.

Măștile de iaurt și drojdie de bere se păstrează pe față numai 5 min, în rest masca se lasă pe față pînă prinde consistență (10 min).

În eventualitatea că s-a făcut dezincrustarea, se aplică *o mască neutră* — caolin + infuzie sau o *mască acidă* — caolin + suc de portocale sau suc de grepefrut diluat.

Masca se îndepărtează cu o compresă umezită.

15) *Metodele de reacidifiere.*

Dacă s-a făcut dezincrustarea, datorită substanței cu care se lucrează, s-a modificat *p*H-ul feței, devenind alcalin. Pentru aceasta este nevoie să se restabilească acest *p*H, transformîndu-l în ușor acid prin metode de reacidifiere, și anume :

— Masca acidă.
— Pulverizări cu jetul difuz al vaporelului cu soluții acide (acid citric sau acid diluat).
— Folosindu-se galvanodermul cu o soluție acidă.

— Inversîndu-se polii galvanodermului, se folosește soluția de Na_2CO_3 10 g‰.
— Pulverizări cu carbatomul.
16) *Aplicarea unei creme de zi hidratante* (Eva, Darclée, Exotic, Gelée Royale, Pelox).
17) *Intervalul de tratament* — o dată la două săptămîni.

Îngrijiri pentru acasă

a) *Demachierea* — cu lapte demachiant pentru ten gras pe bază de stearină.
b) *Completarea demachierii* — clătirea feței cu infuzie astringentă (albăstrele, sunătoare, cimbru, apă minerală, apă de ploaie).
c) Aplicarea unei creme de zi hidratante.
În caz de fardare numai pudră praf.

Seara.

a) *Demachierea* — întocmai ca dimineața sau spălarea feței cu cremă de ras.
b) *Completarea demachierii* — întocmai ca dimineața, iar la 2—3 zile clătirea feței cu apă în care s-a pus puțin oțet sau suc de lămîie (ușor acidă) pentru reglementarea *p*H-ului.
c) *Aplicarea unei creme* grase antirid în jurul ochilor.

Alte îngrijiri

O dată pe săptămînă se va spăla fața cu mălai fin cernut înmuiat în apă pentru îndepărtarea surplusului de sebum.

Se pot aplica măști o dată pe săptămînă, de preferat din produse naturale (iaurt, fructe).

D) TRATAMENTUL TENULUI GRAS ASFIXIC

Tenul gras asfixic are un aspect îmbîcsit, cu porii dilatați, închistați cu comedoane, chisturi sebacee, cu retenție de sebum și prezența asfixiei cutanate.

Schema de tratament

1) *Scopul* — golirea foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum ;
— îndepărtarea stratului descuamant (sebum uscat și celule descuamante) ;

— înlăturarea asfixiei cutanate ;
— rehidratarea pielii.
2) *Procesul de bază* — curățirea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — cu loțiune astringentă.

100 g apă sau infuzie de mușețel
1 g bicarbonat de sodiu
1 g fulgi de săpun

Se amestecă bine și apoi se filtrează. Se folosește proaspătă. Se șterge bine fața cu șervețele de hîrtie, se face examenul cosmetic (pentru stabilirea diagnosticului) și se întocmește fișa cosmetică.

5) *Vaporizarea caldă* — 3 min.
6) *Gomajul vegetal* — pentru îndepărtarea stratului descuamant.
Produsul : — albuș de ou spumă+mălai ;
— $CaCO_3$+cremă saponată ;
— SiO_2+cremă saponată ;
— $CaCO_3$ cu tifon umezit.
Interval : de două ori pe lună, în alternanță cu dezincrustarea.
7) *Vaporizarea caldă* — în completare, 12 min.
8) *Dezincrustarea electrică* — întocmai ca la tenul gras, uleios, ce se face tot între două vaporizări calde.
9) Ședința la vapozon 10 min cu comprese pe ochi pentru ozonizare și îmbunătățirea respirației.
10) *Extragerea comedoanelor* — se face cu multă atenție datorită faptului că porii sînt închistați, comedoanele numeroase, iar pielea este sensibilă și congestivă datorită asfixiei cutanate. Nu este indicată extragerea completă într-o ședință, ci în ședințe repetate.
11) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă.
12) *Completarea dezinfecției* — cu ciuperca plată a Electrodermului.
13) *Ionizarea* — pentru hidratare, deoarece sebumul este hidrofob și împiedică absorbția apei din straturile profunde. Tehnica este aceeași, în plus se mai pot folosi grepefrut, roșii, în funcție de sensibilitatea pielii și numai 5 min.
14) *Masajul manual* — substanțele, mișcările de bază și efectele ca la tenul gras uleios.
15) *Completarea masajului manual cu aparatele* — întocmai ca la tenul gras uleios.
Se va îndepărta produsul de masaj (cu o compresă umezită) și se va aplica o compresă îmbibată în soluție de hiposulfit de Na și Mg, 7—8%.
16) *Aplicarea măștii* — astringentă și absorbantă.
Exemple : — albuș de ou spumă+suc de lămîine ;
— drojdie de bere ; miere+infuzie ;

— caolin + $CaCO_3$ + Marinalga astringentă + infuzie ;
— caolin + $CaCO_3$ + miere + infuzie sau sucuri de fructe.

Masca se păstrează pe față timp de aproximativ 10 min, pînă prinde consistență.

Se îndepărtează apoi cu o compresă umezită.

17) Pulverizarea cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică.
18) *Aplicarea unei creme de zi* hidratante.

Îngrijirile pentru acasă

Îngrijirile zilnice sînt aceleași ca la tenul gras uleios.

Alte îngrijiri

În plus, față de îngrijirile acordate unui ten uleios, în acest caz, datorită porilor dilatați se mai pot recomanda :

— ștergerea feței, după demachiere, de două ori pe săptămînă, cu lapte crud amestecat cu suc de lămîie, folosirea glicerolatului de amidon ca atare sau amestecat cu oxid de Zn, apă de roze cu tinctură benzoe sau loțiune de castraveți ;

— comprese cu amestec de infuzii de tei, mușețel, sunătoare, mentă, mărar pentru calmare și închiderea porilor ;

— masaj foarte ușor și superficial făcut cu spumă de cremă de ras amestecată cu sare de bucătărie ce se păstrează 1 min. pe față pentru degresare și reglementarea circulației sanguine deficitare. Apoi se va clăti fața cu apă călduță și după aceea cu apă rece ;

— o dată pe săptămînă se poate aplica mască din albuș de ou cu o linguriță de ulei camforat.

Tratamentul în etape la tenurile grase

Prima etapă

1) *Scopul* — curățirea superficială.
2) *Procesul de bază* — curățirea.
3) *Demachierea* — cu emulsie pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — cu loțiune detergentă.
5) *Vaporizarea caldă* — 3 min.
6) *Gomajul vegetal* — cu produs adecvat pentru tenul gras.
7) *Vaporizarea caldă* — în completare 12 min.
8) *Extragerea comedoanelor* — cu multă grijă și atenție, numai atît cît se poate.

9) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a electrodermului.
10) *Masajul manual* — cu cremă saponată sau ulei de germen, prin mișcări energice de profunzime în alternanță cu cele mîngîietoare.
11) *Masca* — absorbantă, pe bază de caolin și carbonați, iaurt și drojdie de bere.
12) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie de mentă sau rozmarin pentru a îndepărta mirosul neplăcut al măștilor.
13) *Cremă de zi* hidratantă.

A doua etapă

1) *Scopul* — curățirea profundă.
2) *Procesul de bază* — curățirea.
3) *Demachierea* — cu emulsie pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — cu loțiune detergentă.
5) *Vaporizare caldă* — 3 min.
6) *Dezincrustarea electrică* — pentru curățirea profundă.
7) *Vaporizarea caldă* — în completare 12 min.
8) *Extragerea comedoanelor* — în amănunt, deoarece se extrag cu mai multă ușurință după două etape de curățire.
9) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a electrodermului.
10) *Masajul manual* — à sec al lui Jaquet pe fața curată fără nici un fel de produs.
11) *Masca*, neutră sau acidă, caolin + infuzie + suc de fructe.
12) *Reacidifierea* — prin una din metodele cunoscute, dacă nu s-a folosit masca acidă.
13) *Cremă de zi* — hidratantă.

A treia etapă

1) *Scopul* — hidratarea.
2) *Procesul de bază* — hidratarea.
3) *Demachierea* — cu emulsie pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — cu loțiune detergentă.
5) *Vaporizarea caldă* — 15 min.
6) *Extragerea comedoanelor* — în amănunt pe toată suprafața feței, inclusiv chisturile sebacee.
7) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a electrodermului.
8) *Ionizarea* — cu fructe sau sucuri de fructe sau cu miere amestecată cu infuzie.

9) *Masajul manual* — cu vitamina A.
10) *Masca* — hidratantă și astringentă :
— caolin + carbonați + Marinalga + infuzie ;
— albuș de ou + suc de lămîie ;
— caolin + carbonați + mască de mușețel sau piersici + + infuzie.
11) *Pulverizarea la rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică.
12) *Crema de zi* — hidratantă.

A patra etapă

1) *Scopul* — curățirea superficială.
2) *Procesul de bază* — curățirea.
3) *Demachierea* — cu emulsie pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — cu loțiune detergentă.
5) *Gomajul* — cu peria rotativă tip Frymodyne cu loțiune detergentă, peste un strat fin de cremă pe bază de stearină.
6) *Vaporizarea caldă* — 15 min.
7) *Extragerea comedoanelor* — completă.
8) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectă și în completare cu ciuperca plată a Electrodermului.
9) *Expunerea la vapozon* — 10 min pentru ozonizare și oxigenare.
10) *Masajul manual* — cu o cremă saponantă sau ulei de germeni bazat pe mișcări energice în alternanță cu mișcările de effleurage.
11) *Completarea masajului manual* cu Sebaspirul cu ventuza de petrissage pentru golirea foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum.
12) *Masca* :
— astringentă, absorbantă ;
— măști de nămol ;
— caolin + $CaCO_3$ + ihtiol 3% (are efect keratoplastic).
13) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică.
14) *Crema de zi* — hidratantă.

În continuare, etapele de tratament se succedă în funcție de ceea ce îi este necesar tenului.

Schema generală de tratament la tenurile grase

1) Scopul.
2) Procesul de bază.

3) Demachierea.
4) Completarea demachierii.
5) Vaporizarea — 3 min.
6) Gomajul vegetal sau dezincrustarea electrică.
7) Completarea vaporizării — 12 min.
8) Extragerea comedoanelor.
9) Dezinfecția și completarea cu electrodermul.
10) Masajul manual.
11) Completarea masajului manual cu aparatele.
12) Masca.
13) Pulverizarea rece sau reacidifierea în caz de dezincrustare.
14) Crema de zi.

E. TRATAMENTUL TENULUI GRAS ACNEIC

Acneea prezintă două forme : superficială și profundă. În cabinetul cosmetic se tratatează numai acneea superficială care poate fi : comedoniană sau pustuloasă. Acneea, fiind o afecțiune dermatologică, trebuie tratată cu grijă pentru a nu se suprainfecta. Se va consulta medicul dermatolog, înaintea tratamentului cosmetic, pentru asocierea lui cu tratamentul medical.

Tratamentul acneei se face în etape ; nu se poate vorbi de o schemă generală, pentru că fiecare etapă are o anumită durată cu scop precis.

În general, în cadrul tratamentului se urmărește :
— asanarea infecției ;
— diminuarea secreției sebacee ;
— refacerea aspectului estetic al pielii ;
— rehidratarea.

Prima etapă

Scopul — asanarea infecției.

Se efectuează aproximativ 3—5 ședințe de tratament la interval de o săptămînă. Concret această etapă se termină cînd este rezolvată complet infecția.

Schema de tratament

1) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de stearină. Aceasta se face amănunțit pe față, gît, pînă în spatele urechii și pînă la ceafă și pe decolteu.

2) *Completarea demachierii* — cu loțiune detergentă.
3) *Vaporizarea caldă* — 15—20 min — la o intensitate medie a vaporilor, pentru mai buna înmuiere a stratului cornos și dilatarea porilor, în vederea ușurării extragerii comedoanelor.
4) *Extragerea comedoanelor și a pustulelor acneice*

Extragerea comedoanelor se face amănunțit, atît cît se poate, fără a strivi mult țesuturile și a le irita. Extragerea pustulelor, care este importantă în această etapă, se face cu comprese sterile și numai după extragerea comedoanelor. Este important să se evacueze complet conținutul purulent, pînă cînd cavitatea rămîne liberă și apare un lichid seros. În caz contrar, infecția se propagă in profunzime, complicîndu-se cu diferite forme de acnee profundă.

5) *Dezinfecția* — foarte bine și amănunțit făcută cu loțiune dezinfectantă.
6. *Completarea dezinfecției* — 2—3 min cu ciuperca plată a Electrodermului și cu electrodul în formă de ac, local la cavitatea unde a fost pustula pentru ușoară cauterizare. În acest loc se poate face o atingere cu perhidrol cu același efect.
7) *Ședința de vapozon* — timp de 10 min pentru dezinfecție și oxigenare.

Se vor spăla mîinile și se vor dezinfecta înainte de masaj.

8) *Masajul manual* — à sec al lui Jaquet cu saprosan, pudră sulfamidată sau sulf.

Efectul este cel de golire a foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum și activarea circulației.

9) *Aplicarea măștii* — se vor aplica măști absorbante și medicamentoase cu caolin+$CaCO_3$+soluție de ihtiol 2%; se îndepărtează cu comprese umezite.
10) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie de rozmarin pentru ameliorarea secreției sebacee.
11) *Aplicarea unei creme de zi* — hidratante.

Îngrijiri pentru acasă

Îngrijiri zilnice

Dimineața :

a) Spălarea feței cu cremă de ras.
b) Clătirea feței cu infuzie de mușețel.
c) Aplicarea unei creme de zi hidratante.

Seara :

a) Spălarea feței cu cremă de ras.
b) Clătirea feței cu infuzie de mușețel.
c) Aplicarea unei creme speciale antiacneice.

Alte îngrijiri

Se va recomanda controlul medical obligatoriu dermatologic și la boli interne.

Este bine să nu se umble absolut deloc pe față în vederea extragerii comedoanelor sau a pustulelor. Fața să fie bine degajată de păr pentru a evita suprainfectarea.

Să nu se aplice pe față pudră sau fond de ten.

Se recomandă un anumit regim alimentar.

Sînt indicate : laptele, produsele lactate, făinoasele, legumele, fructele, zarzavaturile, carne fiartă și friptă, pește rasol și la grătar.

Sînt contraindicate : conservele, condimentele, tocăturile, prăjelile, sosurile, cafeaua, tutunul, alcoolul, mezelurile.

Paralel cu îngrijirile cosmetice din această perioadă trebuie urmat tratamentul dermatologic indicat sau al altei afecțiuni interne existente.

Acneea, avînd cauze multiple, numai prin tratament acneic nu se rezolvă, dacă nu se înlătură și restul cauzelor.

A doua etapă

Scopul — reglementarea secreției sebacee.

Începe din momentul dispariției infecției și durează aproximativ o lună, cuprinzînd ședințe de tratament la interval de două săptămîni.

Prima ședință de tratament

Schema de tratament este asemănătoare cu a unui ten gras asfixic, accentuîndu-se pe procesul de curățire.

În ședință se va face un *gomaj vegetal,* cu produsele cunoscute pentru tenul gras, pentru îndepărtarea surplusului de sebum de la suprafață și a scoamelor.

Masajul manual se face cu ulei vegetal, cu mișcările de bază cunoscute și durata normală.

Măștile :

— caolin+$CaCO_3$+ihtiol 2%;
— drojdie de bere+miere+infuzie.

A doua ședință de tratament

Schema de tratament este asemănătoare cu a unui ten gras asfixic, accentuîndu-se tot pe procesul de curățire.

În această ședință se va face *dezincrustarea electrică* cu Na_2CO_3 10 g‰, pentru o curățire profundă a sebumului din profunzime.
Masajul manual este același, adecvat tipului de ten gras.
Masca — este neutră sau acidă.

Se va face pauză de tratament 3 săptămîni, timp în care clienta își va continua îngrijirile ca pentru acasă întocmai ca la un ten gras asfixic, în plus va respecta regimul alimentar.

A treia etapă

Scopul — refacerea integrității pielii ;
— redarea strălucirii pielii și a aspectului normal.
— rehidratarea.

Va începe cu o ședință de tratament cu *dezincrustare* electrică pentru o curățire în profunzime și pentru a pregăti pielea în vederea aplicării produselor biologic active pentru refacerea ei.

Ședințele de tratament se fac la interval de două săptămîni.

Schema de tratament

1) *Scopul* — revitalizarea țesutului ;
— curățirea ;
— rehidratarea.
2) *Procesul de bază* — rehidratarea.
3) *Demachierea* — lapte demachiant pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — loțiune detergentă.
5) *Vaporizarea caldă* — 15 min.
6) *Extragerea comedoanelor* — amănunțit și cu grijă pentru o curățire perfectă, fără a irita, pielea fiind sensibilă datorită tratamentului din ședințele anterioare bazate numai pe curățire.
7) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă completată cu ciuperca plată a electrodermului.
8) *Ședința la vapozon* — 10 min, pentru oxigenare și rehidratare.
9) *Ionizarea* — pentru hidratare.
10) *Masajul manual* — se face întîi un masaj ușor cu vitamina A și F, cu afinitate pentru piele și, apoi, cu cremă saponantă și infuzie sau apă minerală. Se vor aplica toate mișcările de bază și va dura 20 min.
11) *Completarea masajului manual*
— Sebospirul — cu ventuza de petrissage pentru stimularea circulației sanguine, deficitare și golirea foliculilor pilosebacei de surplusul de sebum.

— *Estetodinul* — pentru reglarea circulației și secreției glandelor sebosudorale.
12) *Aplicarea măștii* — se vor aplica măști descuamante, revitalizante, de luminozitate.

Exemple :

— caolin + $CaCO_3$ + puțin acid salicilic + infuzie ;
— drojdie de bere + miere + infuzie ;
— caolin + miere + lăptișor de matcă ;
— nămol + infuzie ;
— iaurt + caolin ;
— caolin + Marinalga + miere sau masca de mușețel, sau de piersici.

Masca se va îndepărta cu o compresă umezită.

13) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică pentru hidratare ;
— cu pulverizatorul Carbatom pentru rehidratare și reacifiere.
14) *Aplicarea unei creme de zi* — hidratante.

Ședințele de tratament se aplică în continuare la interval de două săptămîni, urmînd schema tratamentului în etape a tenului gras.

Îngrijirile pentru acasă sînt aceleași ca la tenul gras asfixic. Se va ține în continuare regimul alimentar. Se vor face raze ultraviolete — 10 ședințe, cu expuneri începînd cu 1—3 min.

Se vor face pulverizări cu infuzii sau apă minerală și se vor aplica comprese pentru hidratare.

Acneea comedoniană poate fi tratată și prevenită cu derivatul acid al vitaminei A, datorită retinoinei sau a acidului retinoic, care combate hiperkeratinizarea, eliberînd enzime proteolitice din lizozomii celulelor epiteliale ale foliculului pilosebaceu. Odată cu dispariția excesului de keratinizare, are loc deschiderea și expulsia comedonului.

Preparatul se prezintă sub formă de cremă. Se începe cu două aplicații pe zi, la un sfert de oră după demachiere, pe fața perfect uscată (pe cea umedă fiind iritant).

În primele 15 zile apare o senzație de arsură și prurit, pe fond erimatos, ce indică eficacitatea prin keratoliza produsă.

Aceste efecte secundare sînt bine suportate de cei cu acnee severă, dar nu de persoanele blonde, cu pielea subțire, sau în formele ușoare. Se evită aplicarea pe ochi, buze și nări.

Persoanele blonde vor evita soarele pentru a preveni fotoiritațiile.

Se pot evacua mecanic comedoanele fără stoarcerea lor.

Acneea papilopustuloasă juvenilă beneficiază de un tratament eficace cu tetraciclină și vitamina A acidă.

F) TRATAMENTUL TENULUI DESHIDRATAT

Tenul deshidratat se caracterizează prin pierderea apei de la nivelul pielii, fie din stratul superficial (epiderm) — și atunci are loc o deshidratare superficială, fie din straturile profunde (derm și hipoderm) — și este vorba de o deshidratare profundă.

Tenul deshidratat nu este un tip de ten aparte, de-sine-stătător, ci o complicație a unui ten de bază — uscat sau gras.

Deshidratarea superficială se întîlnește mai ales la tenurile pe fond uscat, datorită deficiențelor ce le prezintă : piele subțire, cu secreție sebacee diminuată, cu mantaua acidă protectoare diminuată.

Elementele caracteristice ale deshidratării superficiale sînt : ridurile superficiale în formă de rețea și depozite de celule descuamate, în special, la nivelul comisurilor.

Deshidratarea profundă se instalează la persoanele cu afecțiuni interne.

Elementele de deshidratare profundă sînt riduri adînci, sub formă de cute și pliuri și cu turgorul diminuat.

În general, deshidratarea profundă nu are rezolvare în cabinetul cosmetic, datorită și cauzelor interne care o produce, și anume incapacitatea organismului de a reține apa. Deci este necesară, în prealabil, rezolvarea acestei cauze, prin tratament medical și, apoi, aplicarea îngrijirilor cosmetice.

Tratamentul tenului deshidratat se va trata în paralel la tenul uscat și la tenul gras.

Schema de tratament

La un ten deshidratat pe fond gras se evită folosirea produselor prea detergente, astringente, absorbante pentru a nu accentua deshidratarea și a nu irita pielea.

Se va usca bine fața cu șervețele moi de hîrtie ; se va face examenul cosmetic (pentru stabilirea diagnosticului) și se va întocmi fișa cosmetică.

1) *Scopul :*
   - — curățirea superficială de descuamările existente ;
   - — hidratarea.

2) *Procesul de bază* — rehidratarea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant adecvat tipului de ten, pe bază de lanolină pentru tenul uscat și pe bază de stearină pentru tenul gras.
4) *Completarea demachierii* — numai cu infuzie calmantă pentru ambele tipuri de ten.
5) *Gomajul vegetal* — cu produse adecvate tipului de ten. La tenul uscat se face înainte de vaporizare, iar la tenul gras, între două vaporizări.

Produsele : — pentru tenul uscat — mucilagiu din flori de tei cu tărîțe ;
— pentru tenul gras — albuș de ou cu mălai cernut fin ;
— cremă saponantă cu $CaCO_3$.

6) *Vaporizarea caldă* — 15 min, cu o intensitate redusă a vaporilor, pentru hidratare.
7) *Extragerea comedoanelor* — se va face cu grijă pentru a nu irita pielea și amănunțit pentru a se putea face absorbția prin pori a substanțelor ce se vor aplica pe piele.
8) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă, iar la tenul pe fond gras se va completa și cu ciuperca plată a Electrodermului.
9) *Ionizarea* — cu fructe suculente cu aciditate medie sau sucuri de fructe (căpșuni, fragi, zmeură, struguri albi, portocale, mandarine, grepefrut, piersici) sau cu miere cu infuzie.

Se obține rehidratarea în special, dar și hrănirea, și tonifierea de care au nevoie aceste tenuri.

Intervalul — este o dată pe lună. Durata 10 min.

Se va face un ușor masaj cu sucul fructului pentru pătrunderea lui în profunzime și se va șterge fața cu o compresă umezită.

10) *Masajul manual :*
   - — pentru *tenul uscat* se va face cu o cremă pe bază de lanolină bine hidratată (lanolina are proprietatea de a încorpora multă apă, pe care o cedează cu ușurință țesutu-rilor) ;
   - — *pentru tenul gras* — se va face cu cremă saponantă cu infuzie sau apă minerală.

Mișcările de masaj sînt adecvate tipului de ten, ca intensitate, dar în general se vor face toate mișcările de bază. Durata 15 min.

Se poate face masajul sub Vapozon pentru o mai bună hidratare a cremei și pentru pătrunderea mai ușor a apei în profunzime.

La tenul gras ședința la Vapozon se poate face după extragerea comedoanelor, avînd un efect complex de hidratare, oxigenare, bactericid.

11) *Completarea masajului cu aparatele.*

Electrodermul cu ciuperca plată peste crema de masaj pentru hrănire, activarea circulației, stimulare.

Sebaspirul — cu ventuza de petrissage pentru stimularea tonusului muscular și a circulației sanguine. Se va îndepărta produsul de masaj cu o compresă umezită și, apoi, se va șterge fața cu un tampon cu loțiune tonică, sau se va face o pulverizare cu loțiune tonică pentru reînviorare.

La tenul gras se va aplica o compresă umezită în infuzie sau apă minerală și se va face o ședință cu ciuperca plată a Electrodermului pentru hidratare.

12) *Aplicarea măștii* — masca, în general, este *hidratantă*, pe bază de infuzii, sucuri de fructe și alge marine, sau *emolientă ;* are consistență apoasă, dar compoziția diferă în funcție de baza de ten.

Exemple. Pentru ten uscat :

— caolin+zeamil+Marinalga emolientă+infuzie sau suc de fructe ;
— caolin+zeamil+pulpă de fructe sau masca cu piersici (Anca) ;
— caimac+suc de morcovi ;
— mucilagiu de amidon sau de gelatină+tărîțe de grîu+miere ;
— caolin+zeamil+făină de in+miere+infuzie.

Pentru ten gras :

— caolin+$CaCO_3$+infuzii sau sucuri de fructe ;
— caolin+zeamil+Marinalga astringentă+infuzie+miere ;
— iaurt+caolin.

Peste măștile grase sau emoliente se poate face o ședință la Vapozon.

Masca se păstrează pe față în funcție de compoziție, între 5—20 min. Se va îndepărta masca cu o compresă umezită.

13) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie tonică sau apă minerală pentru hidratare.

14) *Aplicarea unei creme de zi* hidratante pentru tenul pe fond gras sau semigrasă-hidratantă pentru tenul uscat.

Intervalul de tratament — o dată la două săptămîni.

Îngrijirile pentru acasă

Îngrijirile zilnice sînt aceleași ca pentru tenul uscat și gras.

Alte îngrijiri

În afară de cele cunoscute pentru tenurile respective se vor axa pe hidratare în special, prin :

— *pulverizări* (cu atomizor de colonie sau de fixativ) cu infuzii sau apă minerală — la interval de două zile ;
— *comprese* — cu infuzii, apă minerală, zilnic, ce se vor păstra 10 min, de preferat seara ;
— aplicări de creme grase (noaptea) sau semigrase (zi) cu extracte de plante sau fructe. O cremă eficace pentru îngrijirea tenului deshidratat este Dermin cu extract de plante cardiotonice, care contribuie la creșterea fluxului sanguin la nivelul pielii și la hidratarea sa normală ;
— fardurile aplicate (și cu scop protector) vor fi fluide (fondul de ten), mai ales la tenul uscat ;
— consum de apă (minerală, ceaiuri, sucuri de fructe).

Tratamentul în etape

Va cuprinde etape de bază ale tenului respectiv — adică curățire pentru tenul gras și hrănire pentru tenul uscat — ce vor alterna cu etapele de hidratare.

TENUL USCAT-DESHIDRATAT

Prima etapă

1) *Scopul* — curățirea.
2) *Procesul de bază* — curățirea.
3) *Demachierea* — lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie.
5) *Gomaj vegetal* — pentru îndepărtarea descuamărilor cu mucilagii din flori de tei cu tărîțe.
6) *Vaporizarea caldă* — 12 min cu intensitate medie.
7) *Extragerea comedoanelor* — cu multă grijă pentru a nu irita pielea și minuțios pentru a înlesni o bună absorbție a produselor ce vor fi aplicate.
8) *Dezinfecția* cu loțiune dezinfectantă.
9) *Masajul manual* — cu cremă grasă pe bază de lanolină bine hidratată și vitaminizată.
10) *Aplicarea măștii* — masca emolientă :
— caolin+zeamil+miere+infuzie ;
— făinuri+uleiuri ;
— cartof fiert+ulei+miere.
11) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau loțiune tonică.
12) *Crema de zi* — semigrasă hidratantă.

A doua etapă

1) *Scopul* — hidratarea.
2) *Procesul de bază* — hidratarea.

3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie.
5) *Vaporizarea caldă* — 3 min.
6) *Ionizarea* — cu sucuri de fructe sau fructe emoliente, tonice, suculente.
7) *Masajul manual* — cu cremă grasă, bine hidratată și vitaminizată.
8) *Masca grasă* — hidratantă :
— caimac+suc de morcovi ;
— smîntînă+pulpă de fructe ;
— caolin+zeamil+lapte praf+mască de piersici+infuzie.
9) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al Vaporelului cu infuzie tonică sau cu loțiune tonică.
10) *Crema de zi* — semigrasă hidratantă.

A treia etapă

Aceeași schemă de tratament ca în prima etapă.

A patra etapă

1) *Scopul* — hrănirea și hidratarea.
2) *Procesul de bază* — hrănirea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie.
5) *Masajul manual* — cu cremă grasă pe bază de lanolină vitaminizată și bine hidratată.
6) *Completarea masajului manual cu aparatele* — cu ciuperca plată a Electrodermului peste crema de masaj pentru hrănire.
7) *Masca* — grasă :
— gălbenuș de ou+ulei+miere ;
— brînză de vaci+miere ;
— caolin+zeamil+lapte praf+polen+miere+infuzie.
8) *Ședință de 10 min la Vapozon* peste mască pentru hrănire și hidratare.
9) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau cu loțiune tonică.
10) *Cremă de zi* — semigrasă hidratantă.

Apoi etapele se succedă în funcție de necesitatea pregnantă a tenului, căutînd să se folosească alt procedeu, alt aparat și altă compoziție a măștii.

TENUL GRAS DESHIDRATAT

Prima etapă

1) *Scopul* — curățirea.
2) *Procesul de bază* — curățirea.

3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie.
5) *Vaporizarea caldă* — 3 min.
6) *Gomajul vegetal* — pentru îndepărtarea descuamărilor și a surplusului de sebum cu albuș de ou spumă, cu mălai, cremă saponată+$CaCO_3$ etc.
7) *Vaporizarea caldă* — 12 min — în completare.
8) *Extragerea comedoanelor* — minuțios pentru o bună curățire și absorbție.
9) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a Electrodermului.
10) *Masajul manual* — cu ulei de germene.
11) *Masca* — astringentă :
— caolin+$CaCO_3$+infuzie ;
— albuș de ou spumă+suc de lămîie.
12) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzie sau cu loțiune tonică.
13) *Crema de zi* — hidratantă.

A doua etapă

1) *Scopul* — hidratarea.
2) *Procesul de bază* — hidratarea.
3) *Demachierea* — lapte demachiant pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie.
5) *Vaporizarea caldă* — 15 min.
6) *Extragerea comedoanelor*
7) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a Electrodermului.
8) *Ionizarea* — cu sucuri de fructe sau fructe zemoase.
9) *Masca* — hidratantă :
— caolin+zeamil+mască de piersici ;
— caolin+zeamil+Marinalga astringentă+miere+infuzie.

A treia etapă

Se desfășoară întocmai ca I etapă și, dacă este cazul, se înlocuiește gomajul cu dezincrustarea electrică.

A patra etapă

1) *Scopul* — deshidratarea.
2) *Procesul de bază* — hidratarea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de stearină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie.
5) *Vaporizarea caldă* — 15 min.

6). *Extragerea comedoanelor.*
7) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a Electrodermului.
8) *Ședință de 10 min la Vapozon* — pentru hidratare, ozonare, oxigenare.
9) *Masajul* — cu cremă saponantă și infuzie.
10) *Masca* — hidratantă :
— iaurt+caolin ;
— caolin+mască de piersici+infuzie.
11) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului pentru hidratare.
12) *Crema de zi* — hidratantă.

G. TRATAMENTUL TENULUI PLETORIC

Tenul pletoric, datorat unor dereglări în metabolismul protidelor și glucidelor, se caracterizează prin depunerea excesivă a acestor substanțe de rezervă la nivel cutanat. Apare ca o piele mult îngroșată, edematiată.

Începe prin a fi un ten uleios, ce se transformă rapid în ten asfixic și se complică cu elemente acneice.

În acest caz, schema de tratament va urmări îngrijirile tenului gras complicat.

Schema de tratament

1) *Scopul* — curățirea :
— reglementarea secreției sebacee ;
— asanarea infecției.
2) *Procesul de bază* — curățirea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de stearină, foarte minuțios făcută.
4) *Completarea demachierii* — cu loțiune detergentă. Se va usca fața și se va face examenul cosmetic (în vederea stabilirii diagnosticului) și întocmirea fișei cosmetice.
5) *Vaporizarea caldă* — 5 min.
6) *Gomajul vegetal* — cu produs adecvat tenului gras.
7) *Dezincrustarea electrică* — prin saponificarea sebumului din profunzime.

Gomajul și dezincrustarea nu vor lipsi din ședințele de tratament prin alternanță, iar dacă sînt pustule acneice, nu se face nici unul din aceste procedee.

8) *Vaporizarea caldă* — 12—15 min, în completare.
9) *Extragerea comedoanelor* — foarte minuțios făcută și cu precauție pentru a se evita infectarea.
10) *Dezinfecția* — cu ciuperca plată a Electrodermului și, cînd este cazul, cu electrodul în formă de ac.
12) *Expunerea la Vapozon 10 min* — pentru ozonizare și oxigenare.
13) *Masajul manual* — cu ulei de germeni, cremă saponantă cu infuzie și, în special, masajul à sec. Se va axa pe mișcări energice, de profunzime, pentru a înlesni împrăștierea substanțelor de rezervă de la nivelul cutanat și a goli foliculii polisebacei de surplusul de sebum.
14) *Completarea masajului manual cu aparatele :*
— *Sebospirul* — cu ventuza de petrissage în același scop ca la tenul gras.
— *Estetodinul* — cu efect reglator a funcției glandelor sebacee și al metabolismului. Se pot face cure de 10 ședințe, cîte 3 pe săptămînă, cu o durată de 30 min.
— *Lampa de ultraviolete* — cu efect reglator al secreției sebacee și pentru refacerea epidermei.
15) *Aplicarea măștii* — masca este absorbantă, astringentă, medicamentoasă (dacă este cazul).

Exemple : — caolin+$CaCO_3$+$MgCO_3$+infuzie ;
— măști de nămol ;
— drojdie de bere+miere ; infuzie ;
— caolin+$CaCO_3$+sulf+ihtiol 2%.

16) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzii sau apă minerală sau aplicarea unei metode de *reacidifiere* în caz de dezincrustare.
17) *Aplicarea unei creme de zi* — hidratante.

Intervalul de tratament, două săptămîni.

Îngrijirile pentru acasă

Îngrijirile zilnice :
Sînt aceleași ca la tenurile grase.

Alte îngrijiri

Obligatoriu, control și tratament medical pentru rezolvarea dereglării metabolice.

Respectarea aceluiași regim alimentar ca la tenul acneic.

Restul îngrijirilor sînt aceleași ca la tenurile grase.

H) TRATAMENTUL TENULUI CAȘECTIC

Tenul cașetic este datorit tot unei tulburări în metabolismul protidelor și glucidelor, cu diferența că în acest caz acestea nu se mai pot depune ca substanță de rezervă la nivel cutanat.

Acest ten are la bază o piele uscată, deshidratată, flască, lipsită de elasticitate, atonă.

Schema de tratament va urmări, în general, tratamentul unui ten uscat deshidratat, devitalizat.

Schema de tratament

1) *Scopul* — curățirea superficială de celulele descuamate :
   — hrănirea ;
   — hidratarea ;
   — tonifierea.
2) *Procesul de bază* — hrănirea și hidratarea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie tonică.

Se va usca bine fața, se va efectua examenul cosmetic (pentru stabilirea diagnosticului) și se va întocmi fișa cosmetică.

5) *Gomajul vegetal* — cu produs pentru tenul uscat.
6) *Vaporizarea caldă* — 12 min, cu intensitate moderată a vaporilor, pentru hidratare.
7) *Extragerea comedoanelor* — cu multă atenție, datorită inconvenientelor ce le prezintă tenul în privința sensibilității.
8) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă.
9) *Ionizarea* — cu sucuri de fructe, sau fructe emoliente, pentru hrănire, hidratare și tonifiere.
10) *Masajul manual* — cu o cremă grasă pe bază de lanolină, vitaminizată și bine hidratată.

Se va axa pe mișcări de netezire rapidă pentru stimularea circulației sanguine și a terminațiilor nervoase alternate de mișcări energice de intensitate moderate pentru stimularea circulației sanguine, a funcției glandelor sebosudorale și a tonusului muscular.

11) *Completarea masajului manual cu aparatele :*

— *Electrodermul* — cu ciuperca plată peste crema de masaj pentru hrănire, iar la o mică distanță de piele, pentru stimularea terminațiilor nervoase și a tonusului muscular ;

— masajul subsaturație — cu efect stimulator.

— *Estetodinul* — cu efect reglator și stimulator al circulației sanguine, tonusului muscular și funcției glandelor sebosudorale ;

— *Ședința la Vapozon* în timpul masajului pentru hidratarea cremei și a pătrunderii mai ușor a apei în piele.

12) *Masca* — hrănitoare, hidratantă, tonică, emolientă :
   — gălbenuș de ou+ulei+miere ;
   — caimac+suc de morcov ;
   — geluri sau mucilagii de amidon ;
   — caolin+zeamil+făină de in+lapte praf+polen+miere++infuzie.
13) *Completarea efectului măștii cu aparatele :*

— *Electrodermul* — cu ciuperca plată peste o compresă umezită în infuzie tonică sau apă minerală peste mască cu efect hrănitor și hidratant.

— *Vapozonul* — peste mască pentru hrănire și hidratare.

14) *Pulverizarea rece* cu jetul difuz sau filiform al vaporelului pentru hidratare și tonifiere cu infuzii sau loțiuni tonice.
15) *Aplicarea unei creme de zi* — semigrasă, hidratantă.

Îngrijirile pentru acasă

Îngrijirile zilnice — sînt aceleași ca la un ten uscat deshidratat.

Alte îngrijiri. Obligatoriu tratament medical pentru rezolvarea dereglării metabolice și a afecțiunii interne ce o produce.

I) TRATAMENTUL TENULUI SENIL

Tenul senil se instalează aproximativ după vîrsta de 50 de ani. De la această vîrstă toate funcțiile sînt modificate, încep să se diminueze, de aceea tenul prezintă deficiențe cum sînt : circulatorii — telangiectazii, friabilitate vasculară, acnee rozacee — de tonus muscular, piele flască, fanată, ridată, deshidratată etc.

Și tenul senil, ca și cel deshidratat, nu este un tip de ten aparte. Toate semnele de îmbătrînire se instalează pe un *ten senil uscat* și *ten senil gras.*

Tratamentul tenului senil va fi descris în paralel pentru cele două tipuri de ten.

Ca și la tenul acneic, tratamentul general al tenului senil se desfășoară în etape.

Scopul general al tratamentului tenului senil este :

— îmbunătățirea circulației sanguine ;
— îmbunătățirea tonusului muscular ;
— rehidratarea.

Schema de tratament

Prima etapă

Durează o lună de zile, cu ședințe efectuate săptămînal. Este o etapă de pregătire a tenului prin relaxare, curățire, pentru tratamentul propriu-zis de revitalizare.

Fiecare ședință de tratament din cadrul acestei prime etape va începe printr-o relaxare generală.

Clienta va sta într-o cameră de relaxare, bine aerisită, cu o lumină difuză și într-o atmosferă de liniște, unde i se face un masaj de relaxare, după care va sta culcată pe fotoliul cosmetic într-o poziție comodă timp de 20—30 min.

Apoi va începe tratamentul propriu-zis din această etapă.

1) *Scopul* — curățirea.
2) *Procesul de bază* — curățirea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant adecvat tipului de ten — cu lanolină pentru ten uscat și cu stearină pentru ten gras.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie pentru ten uscat sau loțiune detergentă pentru ten gras.
5) *Gomajul vegetal* — în caz de ten uscat cu produs adecvat, pentru îndepărtarea deșeurilor cutanate de la suprafață. Se recomandă o ședință săptămînal.
6) *Dezincrustarea electrică* — în caz de ten gras pentru o curățire în profunzime a foliculilor pilosebacei, un interval de o lună sau de două săptămîni (deci în această etapă o dată sau de două ori).
7) *Vaporizarea caldă* — 15 min, cu o intensitate moderată a vaporilor pentru hidratare.
8) *Extragerea comedoanelor* — cu grijă pentru că pielea este sensibilă și minuțios pentru o curățire perfectă.
9) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a Electrodermului.
10) *Masajul manual* — cu produs adecvat tipului de ten. Cremă grasă pe bază de lanolină vitaminizată și bine hidratată pentru tenul uscat și ulei de germene sau cremă saponată cu infuzie pentru tenul gras.

Se va axa pe mișcări de effleurage rapide pentru activarea circulației și stimularea terminațiilor nervoase, iar mișcările energice se fac cu intensitate moderată, tot cu efect stimulator, fără a deplasa prea mult pielea pe planurile profunde.

Se îndepărtează produsul de masaj cu șervețele moi de hîrtie și, apoi, se șterge fața cu un tampon de vată îmbibat în loțiune tonică pentru înviorare.

11) *Aplicarea măștii* — în funcție de tipul de ten.

Pentru tenul uscat, măști grase, iar pentru tenul gras, măști astringente pe bază de sucuri de fructe, extracte de plante, alge marine.

12) *Pulverizarea rece* — cu jetul filiform al vaporelului cu infuzie sau cu loțiune tonică cu efect tonic.
13) *Aplicarea unei creme de zi* — hidratantă sau semigrasă.

A doua etapă — intervalul între tratamente este de două săptămîni.

1) *Scopul* — revitalizarea și tonifierea.
2) *Procesul de bază* — tonifierea.
3) *Demachierea* — cu lapte adecvat tipului de ten.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie sau cu loțiune detergentă.
5) *Vaporizarea caldă* — 15 min cu intensitate medie a vaporilor.
6) *Extragerea comedoanelor* — cu multă atenție pentru o curățire perfectă.
7) *Dezinfecție* — cu loțiune dezinfectantă și în completare cu ciuperca plată a Electrodermului.
8) *Ionizarea* — cu fructe sau sucuri de fructe cu efect tonic: piersici, vișine, portocală, mandarină, struguri albi, căpșuni, fragi, obținîndu-se o tonifiere, hidratare și hrănire.
9) *Ședință de 10 min la Vapozon* — în cazul tenului gras pentru hidratare, tonifiere, oxigenare.
10) *Masajul manual* — cu produs adecvat tipului de ten și cu mișcările de bază caracteristice stimulării. Durata 20 min.
11) *Completarea masajului cu aparatele:*

— *Electrodermul* — cu ciuperca plată peste crema de masaj pentru activarea circulației. Dacă se lucrează și la o mică distanță de piele, se obține o stimulare, o tonifiere.

— *Sebaspirul* — numai dacă permite tonusul muscular, pentru a nu deplasa și mai mult pielea pe planurile profunde:

— cu ventuza de petrissage — cu rol stimulator, al circulației și tonusului muscular;

— cu Redaspirul — pentru riduri.

— *Estetodinul* — cu rol stimulator al circulației și tonusului muscular. Se lucrează în cure — 10 ședințe, de 3 ori pe săptămînă, cîte 30 min și, apoi, pentru întreținere, o ședință pe săptămînă.

— *Vapozonul* — în timpul masajului pentru hidratarea cremei.

12) *Aplicarea măștii* — în funcție de tipul de ten și cu produse tonice, revitalizante, polen, lăptișor de matcă, extracte embrionare, vitamine, sucuri de fructe, legume și infuzii cu efect

tonic (struguri albi, vișine, piersici, morcovi, varză albă, mentă, rozmarin).

13) *Pulverizarea rece* — jetul filiform al vaporelului ;
— cu pulverizatorul Carbatom.

14) *Aplicarea cremei de zi* — hidratante sau semigrase.

Îngrijirile pentru acasă

Îngrijirile zilnice

Sînt aceleași ca la tenul gras și uscat, deshidratat.

Se vor folosi produse cu efect tonic.

Pentru epiderma uscată și devitalizată se recomandă o cremă eficace de folosit seara — Dermin cu ulei de cătină. Uleiul de cătină este bogat în vitamine, care, alături de substanțele grase speciale, hrănesc, catifelează și refac mantaua acidă a epidermei.

J. TRATAMENTUL TENULUI CONGESTIV (CUPEROZIC)

Tenul congestiv are un aspect iritat, cu friabilitate vasculară sau cu prezența telangiectaziilor (cuperoză). În genral, aceste tenuri au o piele subțire, fină, cu secreție sebacee redusă, deci un fond de ten uscat. Tratamentul va urmări să revolze aceste deficiențe (uscăciuni) cît și o calmare a tenului.

Schema de tratament

1) *Scopul* — reglementarea circulației superficiale.
2) *Procesul de bază* — hrănirea.
3) *Demachierea* — cu lapte demachiant pe bază de lanolină.
4) *Completarea demachierii* — cu infuzie calmantă. Se va usca bine fața cu șervețele moi de hîrtie și se va efectua examenul cosmetic (pentru stabilirea diagnosticului) și se va întocmi fișa cosmetică :
— hrănirea ;
— hidratarea ;
— calmarea.
5) *Vaporizarea caldă* — 10 min la o intensitate slabă a vaporilor sau chiar înlocuirea cu expunere la Vapozon, pentru a evita congestia locală.

6) *Extragerea comedoanelor* — cu foarte multă atenție pentru a nu irita pielea și a nu produce spargeri de vase. Nu se face cu Sebaspirul.
7) *Dezinfecția* — cu loțiune dezinfectantă. Se poate face și o ședință cu ciuperca Electrodermului în scop de activare a circulației și astfel se va primeni sîngele ce stagnează în capilare.
8) *Ionizarea* — se poate face la tenurile ce nu se irită foarte ușor, numai cu fructe calmante : caise, pere moi, pepene galben, banane, timp de 5 min, pentru hărnire, hidratare, tonifiere. Intensitatea curentului trebuie să fie foarte scăzută.
9) *Masajul manual* — cu cremă grasă, vitaminizată și bine hidratată, prin mișcări de effleurage lente cu oarecare presiune în direcția circulației nervoase pentru descongestionare, iar din mișcările energice numai fricționatul și un pianotat ușor. Masajul începe din regiunea frunții către decolteu. După mișcările de netezire se face masajul descongestiv vibrat. Se poate face și masajul à sec al lui Jaquet cu rol în stimularea circulației, de întoarcere și primenire a sîngelui ce stagnează în capilare.
10) *Completarea masajului cu aparatele.*
— *Electrodermul* — cu electrodul rulou cu efect descongestiv.
— *Estetodinul* — reglator al circulației.
Se va îndepărta produsul de masaj cu șervețele moi de hîrtie și se va șterge ușor fața cu un tampon îmbibat în infuzie calmantă (mușețel, coada șoricelului).
11) *Aplicarea măștii* — masca este grasă, hrănitoare, emolientă, calmantă, descongestivă.

Exemple :
— geluri ;
— făinuri cu uleiuri ;
— caolin + zeamil + făină de in + miere + infuzie calmantă sau suc de fructe calmant ;
— zeamil + suc de portocale călduț.

12) *Ședința la Vapozon* — 10 min, peste mască — cu efect hrănitor, hidratant, tonifiant.
Se va îndepărta masca cu o compresă umezită, ușor, fără a freca fața și a o irita.
13) *Pulverizarea rece* — cu jetul difuz al vaporelului cu infuzii calmante.
14) *Aplicarea unei creme de zi* protectoare, hidratante, semigrase.
Intervalul de tratament este de două săptămîni.

Îngrijirile pentru acasă

Îngrijirile zilnice

Dimineața

a) Demachierea cu lapte demachiant pe bază de lanolină.

b) *Completarea demachierii* — spălarea cu infuzii calmante sau apă minerală.

c) *Aplicarea unei creme de zi* : semigrasă, hidratantă, coldcrem sau cremă ecran. Aplicarea de pudră praf grasă.

Seara

a) *Demachierea* — ca dimineața.

b) *Completarea demachierii* — ca dimineața.

c) *Aplicarea de comprese* cu infuzii calmante descongestive (mușețel, coada șoricelului), sau decoct de nărar, timp de 10 min.

d) *Aplicarea unei creme grase*, vitaminizante, hidratante, cu conținut de azulan în alternanță cu creme cu produse biologic active.

Alte îngrijiri

— *Pulverizări și comprese* de 2—3 ori pe săptămînă cu infuzii calmante descongestive și pentru hidratare.

— *Măști* calmante, descongestive și pe bază de fructe aplicate o dată pe săptămînă.

— *Control medical* și tratarea eventualelor tulburări digestive sau nervoase care determină puseele congestive.

— *Regim alimentar* — să se evite ; condimentele, excitantele, mîncărurile fierbinți. Să se mănînce încet, nu cantități mari și nu mîncare fierbinte, pentru a se evita apariția puseelor congestive.

— Evitarea surselor de căldură (plite incinse, cuptoare).

— *Protejarea feței permanent*, dar în special în anotimpul rece și călduros.

Vara — în caz de expuneri la soare, trebuie să se protejeze fața cu creme și pudră ecran care nu lasă să treacă razele soarelui sau cu pălării de soare.

Persoanele ce lucrează în aer liber (agricultură), de asemenea, trebuie să-și protejeze fața.

Iarna — protejarea feței cu farduri grase și pudră.

Evitarea trecerilor bruște de la frig la cald.

Este indicat ca tratamentul la început să se facă săptămînal, timp de 12 ședințe.

Pentru telangiectaziile mai accentuate se poate aplica electrocoagularea, dar numai la serviciul de dermatologie.

K. SFATURI PRACTICE PENTRU ÎNGRIJIRI COSMETICE

1. ÎNGRIJIRILE COSMETICE ALE TENULUI ÎN FUNCȚIE DE ANOTIMP

Tenurile prezintă o varietate de aspecte și caracteristici, în afara celor descrise „tip" în capitolul de caracteristici de ten. În realitate nu se găsesc caracteristici de ten uscat, gras „etalon", ci tenurile sînt combinate sau „mixte". Atunci și îngrijirile cosmetice se vor adapta tipului de ten, cu procedee și produse adecvate. Partea mediană a feței sau — axul facial — la majoritatea cazurilor este gras, datorită numărului mai mare de glande sebacee, iar restul feței este mai puțin gras, uscat sau deshidratat.

În afara îngrijirilor cosmetice periodice din cabinetele de cosmetică și îngrijirile zilnice de acasă, trebuie să acordăm și îngrijiri specifice în funcție de anotimp. Aceasta mai ales pentru că fața este permanent expusă factorilor externi, atmosferici, care nu au o influență nocivă dacă se știe cum să fie expusă sau cum să fie protejată față de ei.

a. Îngrijirile cosmetice, primăvara

În acest anotimp, tenurile suferă o influență internă și externă.

Internă — datorită unei alimentații carențate în vitamine și bazată pe alimente conservate.

Externă — datorită acțiunii factorilor externi, atmosferici.

Aspectul tenurilor în general este :

— deshidratat din cauza frigului, a vîntului și a căldurii uscate din încăperi ;

— devitalizare mai mult sau mai puțin accentuată prin lipsa vitaminelor din alimentație ;

— asfixie cutanată la persoanele ce stau mult în casă în timpul iernii și în încăperi neaerisite.

Pentru a corecta aceste neajunsuri, tratamentele cosmetice de primăvară se planifică pe o perioadă de două luni — martie și aprilie, la un interval de două săptămîni.

Se vor baza pe ședințe de curățire (care este necesară oricărui tip de ten), prin gomaj, apoi se va trece la rehidratare, prin ionizări și expuneri la Vapozon și hrănire cu ajutorul produselor cosmetice.

Se va îmbunătăți alimentația axîndu-se pe legume, spanac, urzici, lobodă, salată verde, suc de morcovi, 1/2 pahar zilnic, și pe fructe citrice, căpșuni. Acestea se mai pot folosi și sub formă de măști, comprese, pulverizări.

De asemenea sînt indicate laptele și produsele lactate, gălbenușul de ou sub formă de măști.

Gimnastica și mersul pe jos au o importanță deosebită în revitalizarea întregului organism.

b. **Îngrijirile cosmetice, vara**

În acest anotimp se întîlnesc alte inconveniente : soarele puternic, căldura, praful, apa sărată de mare.

Toți acești factori acentuează secreția de grăsime și transpirație, dînd pielii un aspect lucios, unsuros, înlesnind chiar formarea pustulelor acneice — la tenul gras, iar la tenul uscat și deshidratat, se accentuează uscăciunea și deshidratarea, se accentuează descuamările și ridurile.

Se vor face ședințe de curățire, rehidratare și hrănire a pielii după cum este necesar.

Alimentația — se recomandă a cuprinde alimente proaspete, legume crude, zarzavaturi, fructe pentru a aduce organismului un aport de vitamine și săruri minerale.

În acest anotimp o importanță deosebită o are cura la mare, și anume acțiunea soarelui și a apei sărate de mare.

Soarele, aerul și apa au fost totdeauna considerați factori importanți pentru menținerea și stimularea sănătății și a frumuseții.

Din ce în ce mai mult, evadînd din atmosfera poluată a orașelor, este apreciată viața în aer liber la munte și la mare, atît vara cît și iarna.

Expunerile la soare de cele mai multe ori se fac exagerat, pentru o bronzare rapidă. În aceste situații, fața are de suferit prin eritem intens, uneori chiar arsuri, cu iritație descuamativă.

Pentru a obține o bronzare uniformă, treptată, fără neplăceri, trebuie limitat timpul de expunere, gradat și progresiv, pînă la aclimatizarea organismului cu razele solare.

De asemenea se vor folosi produse de plajă, de protecție împotriva arsurilor, care nu împiedică bronzarea, nu degresează și nu aspresc pielea.

Produsele antisolare se prezintă sub formă de loțiuni, uleiuri, loțiuni-cremă, emulsii. Aceste produse se folosesc numai în primele zile ale expunerii la soare pînă cînd are loc bronzarea.

Tenurile sensibile, uscate, se vor expune la soare protejate cu o cremă grasă vitaminizată, neparfumată.

După expunerile la soare, tenul va fi demachiat și se va aplica din nou cremă grasă vitaminizată, hidratată și periodic se vor aplica măști hrănitoare și hidratante.

Tenurile grase și chiar acneice nu se vor proteja în timpul expunerilor la soare, deoarece prezintă avantajul că soarele în combinație cu apa de mare diminuă secreția sebacee și ajută chiar la vindecarea acneii, atît a feței cît și a spatelui.

Nu se recomandă aplicarea nămolului din stațiunile balneare pe față, deoarece are impurități și poate irita sau infecta.

După expunerile la soare și aceste tenuri se vor demachia și se va aplica o cremă hidratantă.

Se va face un duș pentru a îndepărta sarea și nisipul de pe piele și se va aplica pe întreg corpul lapte demachiant pe bază de lanolină cu efect emolient.

c. **Îngrijirile cosmetice, toamna**

După expunerile la soare din timpul verii, pielea suferă unele transformări de uscăciune, deshidratare, descuamare, pierderea elasticității.

Pentru remedierea acestor neplăceri sînt absolut necesare tratamentele cosmetice, care se vor baza pe aplicarea proceselor de bază, a aparatelor, a produselor emoliente, hidratante, hrănitoare.

d. **Îngrijirile cosmetice, iarna**

Porțiunile de piele protejată de îmbrăcăminte prezintă un alt aspect în comparație cu pielea feței și a mîinilor expuse intemperiilor, datorită faptului că vîntul, gerul, zăpada, umiditatea excesivă au asupra pielii o influență care nu poate trece neobservată.

Și în această situație, tenurile grase sînt mai puțin afectate datorită mantalei hidrolipidice protectoare, care însă nu este suficientă ; trebuie protejate cu o cremă hidratantă de zi.

Tenurile sensibile, uscate și deshidratate vor fi în mod special protejate cu o cremă semigrasă de zi și pudră (pulbere). Se vor evita trecerile bruște de la frig la cald.

Se va face o fortificare a organismului prin cure de vitamine și citrice.

Degerăturile feței, ale urechilor sînt întîlnite la unele persoane în anotimpul rece, datorită unei circulații defectuoase, oboseală excesivă, surmenaj, anemie. Se va întări rezistența întregului organism și se vor proteja urechile cu îmbrăcăminte groasă.

Datorită încălzirii încăperilor cu calorifere sau gaz metan, care favorizează uscăciunea pielii, se recomandă aplicarea seara a unei creme grase vitaminizate, hidratante, iar pe sursa de încălzit se va pune un vas cu apă pentru umezirea aerului.

Buzele prezintă fisuri, se descuamează și chiar sîngerează, fenomene însoțite și de dureri. Pentru aceasta nu mai trebuie umezite

la frig şi vînt şi vor fi protejate cu vaselină, sau ruj gras. Seara trebuie demachiate şi unse din nou.

La unele persoane la frig se înroşeşte nasul, dînd un aspect neplăcut. Cauza este o circulaţie deficitară. Local pentru activarea circulaţiei se poate aplica zilnic o pomadă, prin masaj uşor (vaselină 10 g, lanolină 5 g, borax 4 g, tinctură capsici 12 picături).

De asemenea se pot aplica comprese cu apă călduţă în care s-au adăugat 10 picături (la un pahar de apă) din următoarea compoziţie : alaun 5 g, oţet 5 g, tinctură benzoe 5 g. Tratamentul se face timp de o săptămînă, cu pauză de cîteva zile şi, apoi, se reia.

Se va proteja nasul, în caz de geruri mari, cu un fular.

Dacă nasul prezintă descuamări şi se ridează uşor, se va spăla porţiunea respectivă cu lapte călduţ sau chiar se vor aplica comprese cu lapte călduţ. Se mai poate aplica o mască specială din amidon şi talc în părţi egale amestecate cu lapte pînă se formează o pastă.

Se va practica zilnic masajul nasului.

Îngrijirea ochilor

Expresia ochilor este o condiţie esenţială a tinereţii tenului. Oricît de îngrijit va fi acesta, el va apărea obosit şi îmbătrînit dacă ochii sînt încercănaţi, iritaţi, prezentînd riduri şi edeme (pungi) sub ochi.

Persoanelor care lucrează în condiţii necorespunzătoare (praf, fum, mediu toxic, vînt, frig), precum şi cele ce se fardează zilnic, li se recomandă la întoarcerea de la lucru demachierea ochilor, clătirea şi spălarea cu infuzie de muşeţel sau soluţie de acid boric 3%.

Fumătoarele trebuie să evite menţinerea ţigării în gură, deoarece fumul irită pleoapele şi ochii, iar nicotina pătează buzele.

Lumina puternică sau insuficientă în timpul lucrului determină o iritare a ochilor şi accentuarea ridurilor în jurul ochilor. Pentru lumina soarelui, ochii vor fi protejaţi cu ochelari cu lentile de calitate.

Oboseala, somnul insuficient duc la iritarea ochilor şi a pleoapelor, apariţia cearcănelor sau a edemelor (pungilor) sub ochi. De aceea trebuie respectate orele de odihnă şi somn şi de preferat să se doarmă în cameră întunecată.

Dacă ochii în timpul activităţii obosesc, vederea este neclară, apar usturimi sau lăcrimare, este bine să se facă o pauză de 2—3 min cu ochii închişi. Dacă simptoamele se repetă, se recomandă un consult oftalmologic.

Persoanele ce folosesc creme pe bază de sulf, bismut, precipitat de mercur, trebuie să aibă grijă ca acestea să nu fie aplicate în jurul ochilor.

Pentru estomparea cearcănelor se vor aplica comprese cu infuzie (de muşeţel, tei, rozmarin, albăstrele) sau cartofi raşi.

Dacă dimineaţa la sculare ochii sînt umflaţi şi nu există o cauză internă, se pot aplica comprese cu ceai de tei concentrat timp de 15—20 min.

O atenţie deosebită trebuie acordată intoleranţei faţă de produsele cosmetice (creme, farduri, vopsele) cît şi faţă de produsele capilare, care pot produce fenomene oculare.

Îngrijirile cosmetice în perioada sarcinii

Tenul poate avea un aspect modificat prin apariţia petelor pigmentare, a deshidratării, a diminuării elasticităţii şi tonusului muscular (paliditate datorită unei anemii). Acestea se pot asocia cu modificări generale : vergeturi, fragilitatea unghiilor şi a părului.

Pentru petele pigmentare ce se localizează în partea mediană şi laterală a feţei, accentuate la expunerile la soare şi vînt se recomandă loţiunea Original folosită numai seara şi cu o spălare riguroasă dimineaţa, după care este bine să se aplice şi pudră ecran.

Pentru luminozitate se vor folosi măştile cu iaurt, drojdie de bere, extracte de fructe de măceş.

Pentru hidratare şi tonifiere se vor folosi toate procedeele cunoscute pentru rehidratare şi tonifiere, şi anume : aparatele şi produsele cunoscute. Se va recomanda să nu lipsească din alimentaţie : legume, fructe, verdeţuri (de preferat crude), lapte şi produse lactate, ape minerale.

Se indică uşoare mişcări de gimnastică efectuate progresiv ca durată şi dificultate, plimbări în aer liber, program de viaţă echilibrat, fără excese. Tratamentul cosmetic şi îngrijirile pentru acasă sînt specifice tipului de ten respectiv.

Capitolul XVI

TRATAMENTELE SPECIALE

A. TRATAMENTUL PIELII SPATELUI, GÎTULUI ȘI DECOLTEULUI

În regiunea spatelui, a gîtului și a decolteului ca și în regiunea feței, pielea se poate prezenta sub una din formele cunoscute, și anume : grasă sau uscată.

1. TRATAMENTUL PIELII SEBOREICE A SPATELUI

Seboreea este o stare anormală, rezultat al hiperfuncției glandelor sebacee. Este caracterizată printr-o scurgere liberă a unui lichid grăsos la suprafața pielii — sebumul.

În condițiile neigienice, acest sebum care constituie un mediu alcalin propice dezvoltării microbilor, duce la instalarea acneeii comedoniene.

În regiunea spatelui și a decolteului, datorită hipersecreției glandelor sebacee, la care se adaugă și faptul că această regiune este tot timpul acoperită, lipsită de acțiunea bactericidă a razelor solare și a aerului, există posibilitatea agravării acestei stări de seboree și acnee.

Se impune îngrijirea acestei regiuni la fel de sistematic ca și cea pentru pielea de pe față.

Etapele tratamentului

— Se începe tratamentul prin curățirea regiunii cu o emulsie sau loțiune demachiantă.

— Se aplică comprese calde din tifon îmbibat în infuzii sau se expune regiunea la o vaporizare caldă făcută cu Vapoforul.

— Se face o dezincrustare electrică cu ajutorul Galvanodermului, folosindu-se o soluție de carbonat de sodiu 10%. Dezincrustarea urmărește saponificarea sebumului, descompunerea în produși solubili în apă și îndepărtarea lor. Se lucrează cu un burete îmbibat în soluție, conectat la polul negativ al aparatului. Se fac mișcări circulare pe regiunea de tratat, avînd grijă ca buretele să fie tot timpul bine îmbibat în soluție. Durata dezincrustării este de 10 min.

— *Reacidifierea.* În timpul dezincrustării are loc modificarea *p*H-ului pielii spre alcalin. Readucerea *p*H-ului în limite normale acide se face folosindu-se soluții acide, măști cu sucuri acide sau folosindu-se același aparat, dar avînd ca pol activ — de data aceasta — polul pozitiv, unde se formează acidul carbonic, restabilind echilibrul acid/alcalin.

— *Extragerea comedoanelor* manuală și cu ventuza specială a aparatului Sebaspir. Se face cu minuțiozitate și delicatețe, din aproape în aproape, îndepărtîndu-se fiecare comedon. Curățirea pustulelor se face cu comprese sterile sau feși de tifon curate, ce se îndepărtează după fiecare pustulă.

— *Dezinfecția regiunilor supuse tratamentului* se face cu o loțiune dezinfectantă. În locurile unde au existat pustule, dezinfecția se face imediat după extragere, iar compresele și tampoanele folosite se aruncă după fiecare pustulă.

— Se poate face dezinfecția regiunii spatelui și cu o soluție de alcool iodat 1%.

— Se completează dezinfecția cu aparatul de înaltă frecvență. Se face o ședință de 2 min cu electrodul plat facial sau electrodul cu spirală metalică. Se obține o asepsie prin acțiunea bactericidă a ozonului și o stimulare a circulației sanguine locale datorită scînteierilor electrice.

— *Masajul.* Pe aceste regiuni se practică masajul à sec Jacquet ; este un masaj efectuat fără cremă, dar poate fi folosită puțină pudră sulfamidată. Masajul se compune din ciupituri profunde, energice, ce urmăresc golirea foliculilor pilosebacei de retențiile de sebum.

Aceste mișcări au și acțiune stimulatoare asupra circulației sanguine locale și a fibrelor elastice și musculare.

Măștile aplicate în regiunea spatelui în cazul tratamentului pielii seboreice a spatelui vor fi măști astringente, acide, cu sucuri de fructe în amestec cu caolin, măști medicamentoase.

Acidifierea se poate face și prin pulverizare, folosindu-se loțiuni acide sau sucuri acide :

Loțiuni acide :

— acid boric	3 g
— apă	67 g
— acid acetic	20 g
— acid citric	20 g
— apă	40 g

Loțiuni astringente :

— suc de lămîie	35 g
— alaun	1 g
— alcool	14 g
— apă	50 g

În intervalul dintre tratamente, clienta poate face o cură de raze ultraviolete la lampa de ultraviolete. Acestea au proprietatea de a usca sebumul, de a dezinfecta, de a împiedica evoluția seboreei spre acnee, de a stimula fenomenul de regenerare celulară.

2. RECOMANDĂRILE DE ÎNGRIJIRE PENTRU ACASĂ

Tratamentul în cabinetul cosmetic nu este suficient pentru rezolvarea acestei stări de lucruri. Se recomandă menținerea igienei acestei regiuni prin :

— folosirea lenjeriei curate permeabile pentru aer ;
— spălatul zilnic sub duș cu săpun ;
— aplicarea unei loțiuni acide, astringente ;
— expunerea progresivă la soare ;
— regim alimentar bogat în fructe și legume și mai sărac în grăsimi, dulciuri.

3. TRATAMENTUL PIELII USCATE A GÎTULUI ȘI A DECOLTEULUI

Datorită tulburărilor intervenite în metabolismul apei datorită hipofuncției glandelor sebacee, datorită pierderii elasticității și tonusului muscular, pielea acestor regiuni manifestă fenomenul de îmbătrînire timpurie prin apariția ridurilor, senzație de usturime și mîncărime.

Etapele tratamentului

Tratamentul cosmetic va fi asociat cu tratamentul medical care să restabilească echilibrul hidric. Acesta va cuprinde :

— Curățirea (demachierea) este recomandabil să se facă pe față și pe gît și decolteu cu emulsii pentru ten uscat.

— Loționarea cu loțiuni tonice sau cu infuzii tonice.

— Masajul, întrucît pielea gîtului se ridează foarte ușor, va fi făcut cu creme grase, bine hidratate, vitaminizate, avînd ca scop refacerea suportului plastic al pielii și împiedicarea fenomenului de ridare. Masajul se compune din mișcări energice pentru stimularea fibrelor elastice și musculare, pentru stimularea circulației sanguine și vor fi alternate și cu mișcări de netezire și vibratorii.

Masajul poate fi efectuat și sub acțiunea vaporilor ozonizați ai Vapozonului.

— Ionizări cu sucuri de fructe : sînt făcute cu aparatul galvanoderm. Se folosesc sucuri sau fructe zemoase (portocale, pere, pepene). Se taie fructul în jumătate, se introduc electrozii în jumătățile de fruct, se masează regiunile prin mișcări circulare. Ionizările se fac lunar. Se obține o hidratare a țesutului cutanat și o hrănire prin aportul crescut de săruri minerale și vitamine.

— Comprese cu infuzii de nalbă. Aplicarea acestora constituie un mijloc de hidratare. Efectul de hidratare poate fi accentuat prin aplicarea unei ședințe de 2 min cu electrodul plat al Electrodermului peste aceste comprese. Efectul de hidratare este însoțit de stimularea fibrelor musculare, deci de tonifiere.

Măștile aplicate acestor regiuni vor fi emoliente cu făinuri vegetale, uleiuri, cu pulpă de fructe, geleuri, sau se vor aplica măști grase cu vitamine, miere, substanțe biologic active.

Sînt foarte indicate pentru îngrijirea gîtului și a decolteului măștile cu făină de in, întrucît au acțiune emolientă.

B. ÎNGRIJIREA MÎINILOR ȘI A PICIOARELOR

1. ÎNGRIJIREA MÎINILOR

Datorită activităților zilnice și îndeletnicirilor gospodărești pielea mîinilor își pierde catifelarea și aspectul frumos.

Vîntul, gerul, detergenții, umezeala în exces îndepărtează mantaua acidă protectoare de la suprafața epidermului, accelerează procesul de deshidratare a pielii, aceasta se ridează și se descuamează ușor.

Unghiile sub acțiunea substanțelor detergente devin mai friabile, se exfoliază în straturi, se rup ușor, își schimbă culoarea, devenind albicioase sau gălbui.

Carența de vitamine constituie o cauză a exfolierii pielii, a pierderii catifelării ei. În lipsa acestora, procesele metabolice din piele se desfășoară greu, procesul de regenerare celulară este lent. În acest caz, pe lîngă îngrijirile cosmetice aplicate pielii, clienta va urma și un tratament medical.

Prin îngrijirea mîinilor se urmărește protejarea de acțiunea factorilor nocivi, menținerea aspectului lor estetic.

— Prima măsură ce trebuie luată este purtarea mănușilor cu ocazia efectuării tuturor operațiilor gospodărești și acolo unde se lu-

crează cu substanțe ce degradează unghiile și pielea mîinilor.

În cabinetul cosmetic, o mînă cu piele uscată se îngrijește în felul următor :

— se spală mîna cu apă călduță ;
— se curăță apoi cu o emulsie demachiantă ;
— se gresează cu o cremă hrănitoare și hidratantă.

Sînt indicate pentru îngrijirea mîinilor preparatele cu glicerină, cu condiția ca aceasta să nu fie concentrată. În stare concentrată este higroscopică și absoarbe apa din piele. Sînt indicate cremele cu următoarea formulă :

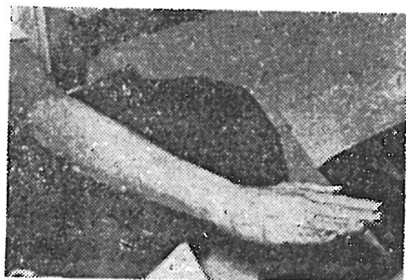
— suc de lămîie	30 g	sau	— cetaceum	2 g
— tinctură benzoe	20 ml		— lanolină	4 g
— glicerină	20 picături		— apă benzoe	20 g
			— glicerolat de amidon	20 g

— Se efectuează apoi masajul de întreținere a mîinilor cuprinzînd mișcări ce se adresează și articulațiilor degetelor și pumnului.

— Se aplică un strat de cremă grasă vitaminizată și peste aceasta, parafină caldă (avînd aceeași compoziție ca la masca de parafină), prin pensulări repetate cu o pensulă lată și moale. Se aplică parafina pe mînă de la degete pînă la cot pe partea externă și internă a mîinii, învelind-o ca într-o mănușă groasă (fig. 42).

Parafina se aplică după ce i s-a testat temperatura și s-a constatat că este suportabilă pentru piele. Ea trebuie să fie curată, aplicată uniform, într-un strat suficient de gros și fără fisuri. Aplicată peste crema grasă, datorită temperaturii ridicate se produce o vasodilatație, o dilatare a porilor, iar substanțele hrănitoare din cremă pătrund mai ușor în piele, asigurînd o bună hrănire a ei.

Exsudația ce se produce sub pelicula de parafină datorită stimulării secreției glandelor sudoripare are ca efect înmuierea stratului cornos și îndepărtarea celulelor descuamate.

Fig. 42. Impachetarea cu parafină.

Masca de parafină se păstrează pe piele timp de 15—20 min, după care se îndepărtează cu ajutorul unei spatule. Se face apoi un masaj descongestiv — mișcările de masaj executîndu-se pe un traiect venos, după care mîinile se înfășoară cu comprese reci.

În locul măștilor de parafină se pot face de 3 ori pe săptămînă băi călduțe cu ulei de germeni de porumb ca efect emolient. Fitohormonii conținuți de uleiurile vegetale au efect de stimulare a proceselor metabolice din piele.

Recomandări pentru îngrijirea mîinilor acasă

Tratamentul efectuat în cabinetul cosmetic trebuie întregit și cu o serie de îngrijiri aplicate acasă de către clientă, astfel :

— înainte de spălarea rufelor cu detergenți, mîinile vor fi unse cu o cremă pe bază de siliconi care au proprietatea de a forma o peliculă subțire hidrofobă impermeabilă pentru apă și care anihilează acțiunea detergenților ;

— refacerea mantalei acide protectoare a pielii înlăturată prin spălare se realizează aplicîndu-se un amestec de glicerină și suc de lămîie ;

— persoanelor cu o circulație periferică defectuoasă le sînt recomandate băile calde cu muștar. În urma acestora se produce o vasodilatație, deci o irigare mai bună a țesuturilor de la nivelul mîinilor ;

— pentru albirea mîinilor se recomandă folosirea unuia din următoarele preparate :

— glicerina la care se adaugă puțină apă oxigenată ;
— glicerina (50 g) în amestec cu amoniac (5 g).

În caz de transpirație abundentă în regiunea palmară se recomandă badijonări cu soluție de 5% alaun și ștergerea palmelor cu spirt camforat. În cazuri grave, soluția poate conține și 15% formol cu care se vor tampona regiunile palmare.

Îngrijirea unghiilor de la mîini și picioare

Unghiile sînt formațiuni cornoase ce acoperă fața dorsală a extremităților degetelor de la mîini și picioare. De aspectul lor depinde frumusețea mîinilor și a picioarelor.

Frumusețea unghiilor este condiționată de starea lor de sănătate. Orice afecțiune, schimbarea culorii, schimbarea formei, schimbarea structurii, infecțiile vor fi în detrimentul aspectului estetic, iar tratamentul în acest caz va fi efectuat numai de către medic.

Tratamentul aplicat unghiilor are ca scop menținerea stării lor de sănătate și a aspectului frumos.

Sub acțiunea prelungită a detergenților sau a unor traumatisme, lovituri, înțepături, produse la nivelul unghiei, acestea suferă modificări. Protejarea și îngrijirea unghiilor se fac astfel :

— se spală unghiile cu apă și săpun cu o periuță specială. Dacă unghiile sînt foarte lungi, se curăță regiunea de sub vîrful unghiei cu ajutorul unui bețișor învelit în vată ce se umezește cu suc de lă-

mîie, sare de lămîie, apă oxigenată. Folosirea acestor soluţii are drept scop albirea pielii din această regiune, dînd un aspect curat unghiei ;

— săptămînal se face tăierea şi pilirea unghiilor, dîndu-li-se o formă ovală, o margine netedă, pentru a nu agăţa şi zgîria. În privinţa lungimii, gustul fiecăreia şi îndeletnicirile persoanei îşi vor spune cuvîntul ;

— în funcţie de obişnuinţă, pieliţele de la unghii se taie după ce au fost înmuiate timp de 5—10 min, în apă călduţă cu săpun, în condiţii de igienă perfectă. Ustensilele folosite pentru efectuarea manechiurii se vor dezinfecta cu alcool după fiecare folosire.

Este interzisă tăierea pieliţelor cînd se observă o cît de mică iritaţie sau infecţie a regiunii periunghiale.

La persoanele care nu obişnuiesc să-şi taie pieliţele, acestea pot fi deplasate spre baza unghiei cu ajutorul unui beţişor special.

— Săptămînal se recomandă băile de ulei vegetal călduţ pentru menţinerea aspectului frumos şi a stării de sănătate.

— Unghiile care nu se lăcuiesc vor fi lustruite cu un material moale, de preferinţă cu o piele de căprioară.

Dacă se aplică lac sau pastă colorată, culoarea va fi aleasă în armonie cu culoarea îmbrăcămintei, a rujului, a fardurilor folosite pentru față.

Pentru a preîntîmpina îngălbenirea unghiilor, lăcuirea va fi urmată de o perioadă de refacere în care nu se va folosi lac sau pastă.

Cînd pasta începe să se desprindă de pe unghii, se şterge imediat toată unghia, cu ajutorul solventului special, deoarece unghiile lăcuite cu lacul cojit denotă neglijenţă, dau un aspect deprimant mîinilor şi persoanelor respective.

Aceleaşi îngrijiri se aplică şi pentru unghiile de la picioare.

2. ÎNGRIJIREA PICIOARELOR

Prin îngrijirea picioarelor se urmăreşte menţinerea catifelării pielii acestei regiuni, îndepărtarea oboselii musculare, a stazelor sanguine, prevenirea hiperkeratinizării (formării bătăturilor) şi totodată se prevăd o serie de măsuri igienice menite să reducă transpiraţia şi mirosul neplăcut.

— Se încep îngrijirile prin băi zilnice cu apă caldă urmate de duşuri reci. Scopul este de îndepărtare a transpiraţiei şi a mirosului neplăcut.

— Combaterea oboselii musculare se realizează printr-o baie caldă care produce o vasodilataţie locală, o destindere musculară şi a întregului organism.

— Înmuierea stratului cornos hiperkeratinizat se face prin băi calde în care s-au adăugat tărîţe.

— În cabinetul cosmetic se efectuează masajul de întreţinere a picioarelor. Mişcările ce-l compun urmăresc o activare a circulaţiei, precum şi păstrarea supleţii articulaţiilor piciorului. Masajul se execută cu talc sau emulsie în cazul în care pielea este foarte uscată.

— Îndepărtarea mirosului neplăcut şi diminuarea transpiraţiei se realizează prin spălare cu apă şi săpun şi aplicarea unor soluţii acide sau a unor soluţii ce conţin formol, alaun.

— La persoanele cu pielea uscată, ce se fisurează la nivelul călcîielor, se recomandă băile calde cu adaos de săpun, frecarea apoi cu piatra ponce şi aplicarea la acest nivel a cremelor grase cu vitamină A.

În zonele supuse unei presiuni excesive care provoacă o reacţie de apărare a pielii prin formarea excesivă de keratină are loc o hiperkeratinizare a ţesutului cutanat (formarea bătăturilor). Acestea sînt întîlnite, în special, la femeile care poartă o încălţăminte necorespunzătoare, prea strîmtă, rigidă, cu tocuri înalte, cu vîrfuri ascuţite. Îndepărtarea hiperkeratozelor (bătăturilor) se face prin înmuiere în apă caldă, apoi frecarea cu piatră ponce. În cazul în care bătăturile sînt profunde, necesită o extirpare chirurgicală, ce se execută de persoane specializate, respectîndu-se normale de igienă.

Dilatarea vaselor, stazele sanguine la nivelul gambelor dau un aspect inestetic şi constituie un pericol potenţial de evoluţie spre ulcer cronic varicos.

Aceste afecţiuni apar la persoanele obligate să stea mult în picioare, la femeile obeze şi la gravide, ca urmare a presiunii exercitate asupra venelor.

Prevenirea apariţiei acestei defecţiuni se face prin îngrijiri, după cum urmează :

— masaj manual cu mişcări de netezire uşoară pe traiect venos şi completat cu un masaj vibrator cu aparatul mic de vibro.

Pentru îndepărtarea stazelor sînt indicate şi mişcări de gimnastică în care braţele şi picioarele sînt ridicate şi sprijinite pe o suprafaţă ;

— regim alimentar. Se vor reduce alimentele cu conţinut mare în apă, băuturile. Pentru persoane predispuse la îngrăşare, alimentaţia va exclude alimentele bogate în grăsimi, făinoase, sare, hidraţi de carbon.

Gravidelor cu fragilitate vasculară li se recomandă să poarte pe toată perioada sarcinii ciorapi supraelastici pentru a împiedica fenomenul de dilatare și stagnare a sîngelui în venele de la nivelul gambelor.

— Persoanelor cu fragilitate vasculară nu li se va face epilația mecanică cu ceară-colofoniu, care poate accentua fenomenul de spargere a vaselor.

C. TRATAMENTUL BĂRBIEI DUBLE

Bărbia dublă este o acumulare de deșeuri metabolice, de retenție de limfă, depuneri de grăsimi în țesutul adipos subcutanat.

Apare la diferite vîrste. După 40 de ani, în regiunea submentonienă mușchii își pierd din tonicitate și elasticitate, apar cute ce delimitează bărbia în două.

Preventiv și curativ se vor efectua mișcări de masaj, gimnastică, pentru stimularea tonusului muscular, activarea circulației, preîntîmpinarea apariției depozitelor de grăsimi și a cutelor adînci.

Îngrijirile cosmetice aplicate în cabinet de către cosmeticiană cuprind :

1) Demachierea regiunii cu o emulsie demachiantă.
2) Iradierile cu raze infraroșii ale lămpi de U.V. timp de 5 min. Prin acțiunea calorică acestea produc o activitate a circulației sanguine de la acest nivel. Sîngele oxigenat ce inundă țesutul de la acest nivel va furniza oxigentul necesar metabolizării deșeurilor organice și resorbția lor.
   Radiațiile calorice favorizează topirea grăsimilor depuse în exces în hipoderm.
3) Aplicarea măștilor calde de parafină. Datorită temperaturii ridicate masca acționează în același mod ca și radiațiile infraroșii.
4) Masajul manual efectuat cu o cremă reductoare.
   Mișcările ce îl compun sînt energice (ciupit, frămîntat, rulat). Acționează asupra fibrelor musculare, stimulînd starea lor de contracție asupra circulației sanguine și limfatice, producînd hiperemie locală.
5) Masajul cu ventuza de petrissage a Sebaspirului.
   Se face în completarea masajului manual, accentuînd efectele obținute prin acesta.
6) Scînteierile cu Electrodermul. Se folosește electrodul special în formă de U. Datorită scînteierilor se produce o ozonizare a aerului înconjurător, îmbunătățind astfel respirația cutanată. Oxigenul furnizat înlesnește arderile substanțelor depuse în exces la acest nivel. Scînteierile produc prin acțiunea vasomotoare un aflux mărit de sînge în regiunea submentonieră, făcînd posibilă resorbția unor produși metabolici.
7) Ședințele cu estetodinul : se folosește mentoniera aplicată peste cremă reductoare și comprese îmuiate în infuzii tonice. Sub acțiunea curenților interferențiali se produce o gimnastică musculară și vasculară. Se stimulează tonusul, se activează circulația sanguină. La acțiunea fizică a curenților interferențiali se adaugă acțiunea chimică a substanțelor din cremă și soluțiile ce îmbibă compresele.
   Ședințele se aplică sub formă de tratament local (3 pe săptămînă) timp de o lună. O ședință durează 15—20 min.
8) Măștile astringente sau tonice : cu mentol, camfor, rezorcină, acid salicilic stimulează fibrele elastice și musculare și activează circulația și resorbția deșeurilor organice.
9) Pulverizările tonifiante cu jetul filiform al vaporelului sau Carbatomului cu ape minerale și infuzii tonice de mentă, rozmarin.
10) Sînt recomandate și compresele care se realizează împăturindu-se o fișie îngustă de pînză, înmuiată în prealabil în apă sau infuzie tonică, rece, stoarsă bine, care se ține întinsă cu ambele mîini și cu care se lovește bărbia de aproximativ 15—20 ori.
   Dintre mișcările de gimnastică cu efecte bune asupra regiunii amintite sînt următoarele :

— aruncarea capului spre spate ;
— rotirea capului în ambele sensuri.

Mișcările de gimnastică efectuate zilnic au efecte stimulatoare asupra mușchilor, fibrelor elastice și o stimulare a circulației sanguine locale.

D. TRATAMENTUL PIELII CAPULUI ȘI AL PĂRULUI

Îngrijirile igienice adresate pielii capului se fac, în general, după aceleași principii ca și celelalte părți ale pielii, ținîndu-se seama însă de particularitățile anatomofiziologice specifice ale acestei regiuni.

Pielea capului este gresată pe toată întinderea ei cu un strat subțire de sebum rezultat din secreția glandelor sebacee de la acest ni-

vel. Acest sebum se amestecă cu celulele descuamate de pe piele și cu impuritățile care vin din mediul extern.

Amestecul de celule descuamate, impuritățile și sebum dă pielii și părului un aspect inestetic, fapt care impune anumite îngrijiri cosmetice.

Tratamentul pielii capului și al părului urmărește menținerea funcției normale a glandelor sebacee, îndepărtarea celulelor descuamate, activarea circulației sanguine la acest nivel, stimularea bulbului pilos și, ca urmare, stimularea creșterii firului de păr, menținerea supleții firului de păr.

Examinarea și determinarea calității părului se fac prin separarea părului în șuvițe și cărări cu ajutorul unui pieptene, de la frunte spre ceafă.

Se observă :

— dacă părul este friabil (se rupe ușor) sau dacă este aspru ;
— dacă pielea este grasă sau uscată ;
— dacă prezintă mătreață.

Ca și în cadrul îngrijirii tenului, acest examen este necesar pentru a alege tratamentul adecvat.

Tratamentul aplicat regiunii capilare este în funcție de natura părului.

1. PĂRUL USCAT

Caracteristici. Părul și pielea sînt lipsite de grăsime, datorită unei hipofuncții a glandelor sebacee sau numărului scăzut de glande sebacee la acest nivel.

Pielea lipsită de ecranul protector pe care-l formează grăsimea glandelor sebacee și supusă acțiunii degresante a săpunurilor și șampoanelor se descuamează foarte ușor, se formează mătreața uscată.

Firul de păr fără peliculă grasă este mat și se rupe foarte ușor.

TRATAMENTUL

Scopul tratamentului

Prin îngrijirile aplicate părului și pielii uscate se urmărește :

— stimularea secrețiilor glandelor sebacee la acest nivel ;
— revitalizarea firului de păr ;
— îmbunătățirea schimburilor nutritive la acest nivel prin activarea circulației sanguine.

Etapele tratamentului

— Se începe îngrijirea părului și a pielii uscate a capului prin efectuarea unei băi de ulei călduț de ricin sau măsline. Se recomandă ca băile să se facă înainte de spălare pentru gresarea părului. Se aplică uleiul cald pe pielea și părul capului cu ajutorul unui tampon sau a unei pensule. Se leagă părul cu un prosop și se menține astfel timp de 2—3 h și apoi se spală.

— Spălarea părului care se face săptămînal sau la două săptămîni.

— În locul săpunului care, datorită conținutului mare de substanțe alcaline, îndepărtează grăsimea naturală, în acest caz insuficientă, se vor folosi pentru curățire șampoanele pe bază de gălbenuș de ou, lanolină, mușețel. Acestea asigură o îndepărtare rapidă a impurităților și dau firului de păr luciu datorită peliculei grase pe care o lasă.

Clătirea părului după spălarea cu șampon se face cu apă călduță în care s-a adăugat și puțin oțet. Adăugarea acidului acetic în apa de clătire are drept scop refacerea mantalei acide la nivelul pielii capului. Acolo unde condițiile permit, este indicată pentru spălat apa de ploaie.

— În cabinetul cosmetic se va face la un interval de 12 zile un masaj manual „sub saturație" timp de 5 min. Acesta se realizează în felul următor : persoana căreia i se aplică tratamentul ține în mînă unul din electrozii de sticlă sau electrodul rulou metalic al aparatului de înaltă frecvență ; se pune în funcție aparatul, iar cosmeticiana execută masajul manual al pielii capului.

Scînteierile ce se produc între mîna cosmeticienei și pielea capului clientei au rolul de a intensifica acțiunea masajului manual.

— În continuarea masajului „sub saturație", timp de 5 min, se execută masajul manual fără electricitate. Prin acest masaj se acționează asupra capilarelor ce irigă pielea de la acest nivel ; fluxul sanguin fiind mai mare și aportul de substanțe nutritive este mai mare, fapt ce favorizează schimbările metabolice, regenerarea celulară la nivelul pielii capului și stimularea creșterii firului de păr.

— La persoanele cu pitiriazis-uscat (mătreață), în tratament se va include și o periere pe cărări cu o perie rotundă. Se vor executa mișcări circulare pe pielea capului, de la frunte spre ceafă, scopul acestei operații fiind desprinderea și îndepărtarea celulelor descuamate.

— Masajul electric cu electrodul pieptene al electrodermului va completa masajul manual, urmărind activarea circulației și asupra regiunii păroase a capului, datorită ozonului.

— În continuare se aplică un tonic pentru păr sub formă de loțiune sau cremă. Loțiunea va fi aplicată cu ajutorul unui tampon de vată pe cărări la rădăcina firului de păr.

Cremele se aplică tot la rădăcina firului de păr, pe piele. Se execută un ușor masaj pentru a ușura pătrunderea în piele a substanțelor active stimulatoare a creșterii firului de păr.

— La sfîrșitul tratamentului se perie părul ritmic cu două perii alternative, șuviță cu șuviță, pentru a aerisi și usca părul.

— În completarea tratamentului se recomandă o gimnastică a capului de care va beneficia și gîtul, astfel :

— se rotește capul spre dreapta de două ori ;

— se rotește capul spre stînga de două ori ;

— se apleacă capul spre piept, apoi spre spate de două ori ;

— se rotește capul de la stînga spre dreapta încercîndu-se să se descrie un cerc. Aceeași mișcare se execută în sens invers, de la dreapta spre stînga.

În recomandările făcute persoanelor pentru îngrijirea părului nu trebuie omisă ideea că udatul frecvent al părului este contraindicat, întrucît bulbul pilos se umflă, părul devine moale, friabil, se facilitează ruperea și căderea părului.

Purtatul părului mult timp în basmale este, de asemenea, neindicat. El trebuie lăsat să se aerisească, să profite de soare, ceea ce contribuie la stimularea proceselor metabolice din piele, la o mai bună hrănire.

Un păr anemic, o piele care se descuamează ușor pot fi consecința unei carențe de vitamine, de aceea tratamentul local va fi însoțit și de un tratament medical. Acesta constă din administrarea vitaminelor din grupa B (vitamina B_6, vitamina B_2), pantotenatul de Ca și vitamina A.

Local, se pot face și masaje cu vitamina A uleioasă.

Părul decolorat, vopsit este un păr friabil datorită acțiunii puternic degresante a vopselelor, perhidrolului sau soluțiilor de permanent. Fiind lipsit de grăsime și datorită modificărilor ce apar în tulpina firului de păr ca urmare a acțiunii îndelungate a substanțelor chimice componente a vopselelor sau a soluțiilor decolorante, părul își pierde elasticitatea, se rupe și cade ușor. Se recomandă să se facă mici pauze în vopsit sau decolorat pentru a da posibilitate părului să se regenereze.

Produse folosite pentru îngrijirea părului și a pielii uscate

Șampoanele : sînt produse speciale destinate degresării și îndepărtării impurităților de pe pielea capului. Acestea trebuie să îndeplinească următoarele condiții :

— să nu usuce prea puternic pielea capului ;
— să nu aibă proprietăți keratolitice, iritante sau alergice ;
— *p*H-ul să fie cît mai apropiat de cel fiziologic ;
— să nu lase un miros neplăcut părului.

Sînt indicate pentru curățirea părului următoarele șampoane :

— Șampon Miraj pentru păr uscat ; șampon Miraj pentru păr normal.
— Șampon Sanda cu ou, cu lapte, cu lanolină, cu mușețel.
— Șampon Bob pentru păr uscat ; șampon Miraj cu proteine.

Loțiunile : sînt produse cosmetice folosite cu rolul de a tonifia și a hrăni, de a stimula creșterea firului de păr. Substanțele active folosite în acest scop sînt variate, astfel în compoziția lor pot intra : acidul pantotenic și sărurile acestora (pantotenați), vitamine A, F, E, lăptișorul de matcă, polenul. Unele loțiuni au destinație specială, de exemplu, pentru combaterea mătreții.

Sînt indicate loțiunile : Miraj pentru păr degradat, București, Bob extra, Magnolia, Bellatrix, Faun.

Briantinele : sînt preparate destinate să dea părului strălucire și luciu mai ales cînd acesta este mat după spălări repetate. Există în comerț briantinele Doina, Adam lux etc.

2. PĂRUL GRAS

Caracteristici :

— este unsuros ;
— se îmbîcsește repede ;
— starea de seboree la nivelul capului favorizează instalarea pitiriazisului forma grasă (mătreața). Acesta se prezintă sub formă de celule descuamate ce se găsesc depozitate la rădăcina firului de păr.

TRATAMENTUL

Scopul tratamentului :

— reducerea stării de seboree ;
— stimularea creșterii și revitalizarea firului de păr ;
— asepsie locală, folosindu-se diferite mijloace chimice și fizice.

Etapele tratamentului

Menținerea igienii regiunii păroase a capului este foarte indicată pentru a preîntîmpina fenomenul de cădere a părului și de instalare a diferitelor micoze. Tratamentul cuprinde :

— spălarea săptămînală a părului, de preferință cu șampon. Folosirea săpunului în cazul părului gras nu este contraindicată dacă se respectă anumite reguli, și anume : să conțină substanțe alcaline, să fie de calitate superioară, să nu fie aplicat direct pe păr ci, de preferință, cu un burete la rădăcina firului de păr.

Abuzul de spălat trebuie evitat deoarece nu face decît să excite secreția glandelor sebacee. Același efect au și produsele puternic degresante.

Pielea capului nu va fi frictionată prea puternic pentru a nu stimula și mai mult secreția glandelor sebacee.

În cabinetul cosmetic tratamentul constă în :

— Separarea părului în șuvițe și cărări cu ajutorul unui pieptene.

— Aplicarea unei loțiuni detergente la rădăcina firelor de păr, pe piele, tamponînd ușor cu un tampon de vată îmbibat cu loțiune detergentă. Se poate folosi în locul loțiunii un decoct de *Radix saponaria*.

— În caz de mătreață se execută același periat cu peria rotundă pe cărări, de la frunte spre ceafă, ca și la părul uscat.

O dată pe lună se poate face o dezincrustare electrică cu aparatul Galvanoderm, folosindu-se o soluție de Na_2CO_3 10‰. Cu electrodul negativ înfășurat în vată și îmbibat cu soluție se execută mișcări circulare pe cărări, pe pielea capului, de la frunte spre ceafă. După dezincrustare (care are drept scop saponificarea sebumului) se face o clătire a părului cu o soluție în diluție mare de acid acetic sau citric pentru restabilirea *p*H-ului acid al pielii.

— Pentru asepsie și tonifiere se fac ședințe de 2 min cu electrodul pieptene al Electrodermului, prin pieptănări de la frunte spre ceafă.

— Expunerile la soare sau la lampa de ultraviolete ameliorează starea de seboree și stimulează regenerarea celulară.

— Tratamentul cosmetic al părului și al pielii grase a capului va fi însoțit de un tratament medical sau sub supravegherea medicului dermatolog, mai ales cînd starea de seboree este foarte accentuată.

Produse cosmetice folosite pentru îngrijirea părului și a pielii grase

Șampoanele : sînt indicate : șampon Miraj cu bere ; cu lămîie, cu extracte de plante, Mugurel, Magnolia.

Loțiunile : sînt recomandate loțiunile care conțin sulf, deoarece ameliorează starea de seboree.

Vopselele, soluțiile de permanent, soluțiile de decolorant pot fi folosite la acest tip de păr, avînd o acțiune degresantă.

E. ÎNGRIJIRILE COSMETICE PENTRU BĂRBAȚI

Îngrijirile cosmetice nu se adresează numai feței și părului sau miinilor, ele au scopul de a menține pielea într-o stare de perfectă sănătate, de echilibru fiziologic, de a corecta imperfecțiunile și de a înfrumuseța corpul. Aceste îngrijiri nu pot fi privite în zilele noastre drept un lux sau un privilegiu al unui sex, ele fiind o necesitate vitală pentru omul civilizat.

Chimia cosmetică, prin marile sale progrese, sintetizează cantități însemnate de substanțe pentru cosmetica masculină, fabricile de cosmetică preparînd produse tot mai multe și mai bune destinate bărbaților.

În scopul menținerii aspectului frumos al tenului, a netezimii și catifelării pielii, precum și al prevenirii infecțiilor microbiene (acnee) este necesar să se respecte unele reguli esențiale care urmăresc curățirea, hrănirea ei, cu ajutorul procedeelor, preparatelor și produselor cosmetice.

Trebuie cunoscute, de asemenea, îngrijirile ce pot fi făcute acasă, ca și procedeele cele mai indicate de tratament ce se aplică în cabinet.

a. **Natura tenului și tratamentele adecvate**

Pentru a ști ce preparate și produse cosmetice trebuie utilizate, este necesar ca, în prealabil, să se cunoască natura tenului. Nu este posibilă o îngrijire cosmetică rațională fără a cunoaște tipul de ten cu toate caracteristicile sale ; pentru a recomanda corect pasta de ras, pentru a aplica corect crema, loțiunea sau masca facială adecvată.

Determinarea tipului de ten se face în urma unui examen amănunțit, vizual, prin palpare, cu lampa Wood, cu lupe simple și fluorescente, cu *p*H neutru. Datele obținute contribuie la diagnosticarea tipului de ten și aplicarea adecvată a tratamentului cosmetic.

Se deosebesc :

— **Tenul normal** : cu o piele fină, pori mici invizibili, luciu discret, textură fină, tonus normal, stare de hidratare bună.

Acest ten se întîlneşte la copii şi la adulţii între 20—25 ani cu un organism sănătos, un metabolism normal şi secreţie sebosudorală normală.

Este tenul care poate uşor să evolueze spre uscat deshidratat, dacă îngrijirile nu sînt raţionale, dacă se folosesc în exces substanţele detergente (paste, săpunuri de ras, loţiuni după ras astringente, alcoolice). Prevenirea acestui fenomen se face aplicîndu-se o cremă grasă sau semigrasă după bărbierit.

Îngrijirile în cabinetul de cosmetică vor fi lunare, urmărindu-se schema generală de tratament (v. ten normal). Produsele folosite vor fi emoliente, grase, hidratante.

— **Tenul uscat**: poate îmbrăca cele două forme: uscat alipic (lipsit de grăsime) sau deshidratat (lipsit de apă). Aspectul unui astfel de ten apare cu descuamare evidentă, piele subţire; persoanele care au astfel de ten simt senzaţia de mîncărime şi usturime ce se accentuează pe măsura folosirii produselor sicative, detergente, astringente.

Îngrijirile cosmetice la aceste tipuri de piele se fac lunar, în cabinet. Tratamentul cuprinde procedee de curăţire, hrănire, hidratare:

— se face demachierea (curăţirea superficială) cu o emulsie pentru ten uscat;

— se expune faţa la Vapofor 10 min, cu intensitatea slabă;

— între două vaporizări se poate aplica o şedinţă cu peria rotativă Frimodyne — pentru îndepărtarea celulelor descuamate şi activarea circulaţiei. Peria poate fi înmuiată într-o infuzie sau decoct de plante (muşeţel, tei).

— se aplică masaj cu o cremă grasă vitaminizată timp de 15 min;

— măştile vor fi emoliente, grase (cu făinuri vegetale, uleiuri, vitamine, sucuri de fructe);

— se aplică şedinţe de 2 min cu electrodul facial pentru asepsie.

— **Tenul gras**: apare cu aspect lucios, datorită hipersecreţiei glandelor sebacee, porii sînt dilataţi (ca o coajă de lămîie) sau închistaţi cu comedoane (în acest caz, pielea are o culoare cenuşie). Datorită oxidării grăsimilor se simte un miros caracteristic de rînced.

Pielea este îngroşată, *p*H-ul este alcalin, fapt ce favorizează dezvoltarea microbilor. Tenul poate evolua uşor spre acneic dacă nu sînt aplicate îngrijirile raţionale şi periodice şi dacă rezistenţa organismului este scăzută.

Tratamentul tenului gras asfixic (cu comedoane multiple) se face la două săptămîni. Schema de tratament cuprinde:

— curăţirea superficială cu emulsie pentru ten gras;

— îndepărtarea urmelor de emulsie cu o loţiune detergentă (sau de decoct de ciuin);

— vaporizarea 15—20 min.;

— extragerea comedoanelor;

— dezinfecţia cu o loţiune astringentă (alcool, alaun, acid salicilic, infuzie);

— completarea dezinfecţiei cu electrodul plat facial timp de 2—3 min;

— măştile aplicate vor fi astringente şi absorbante.

Dacă există pustule, acestea se extrag separat, iar dezinfecţia se face local cu loţiune dezinfectantă şi cu Electrodermul.

Măştile aplicate pot fi şi medicamentoase, cu: sulf, ihtiol, un amestec de caolin şi carbonaţi.

Pentru acasă se recomandă:

— cremă antiacneică;

— pudrarea cu pudră sulfamidată;

— spălarea cu infuzii de muşeţel;

— aplicarea loţiunilor Tarr; Bob; Faun pentru ten acneic, Tenofin pentru ten acneic.

Tenul gras uleios şi asfixic evoluează uşor spre tenul acneic dacă este neîngrijit. Instalarea infecţiei acneice necesită control şi tratament medical, iar tratamentul cosmetic se face numai în colaborare cu medicul dermatolog.

Igiena şi tehnica rasului

Îndepărtarea mecanică a părului din regiunea feţei are un dublu scop: estetic şi igienic. La persoanele care fac zilnic această operaţie, pentru a se evita producerea leziunilor cutanate, rasul trebuie să se facă după o anumită tehnică, folosindu-se produse adecvate.

Firele de păr la bărbaţi sînt mai viguroase, iar îndepărtarea lor se face după o pregătire prealabilă astfel:

— se spală bine mîinile cu apă şi săpun cu periuţa de unghii;

— se spală barba cu apă călduţă şi săpun neutru, pentru ca toate impurităţile să fie îndepărtate din părul bărbii şi de pe pielea feţei;

— tot o operaţie premergătoare rasului este şi săpunirea bărbii cu cremă de ras adecvată tipului de piele respectiv.

Bărbaţii care au tenul uscat vor folosi creme de ras nespumoase, care să aibă în compoziţia lor substanţe grase (lanolină, ulei de cocos). Crema de ras nespumoasă indicată tenului uscat, pe lîngă faptul că înmoaie firul bărbii, uşurînd rasul, are o acţiune emolientă şi hrănitoare asupra tenului care rămîne catifelat şi neted după ras.

În cazul tenului gras sînt indicate cremele de ras spumoase.

După o săpunire sau aplicarea cremei spumoase se freacă bine barba cu o pensulă moale, confecţionată din păr de bursuc.

Rasul propriu-zis se efectuează în prezent de către majoritatea bărbaţilor cu ajutorul aparatului de ras şi mai puţin cu briciul.

Indiferent dacă rasul se efectuează cu lama sau briciul, condiţia esenţială a acestora este ca să fie de bună calitate.

Ustensilele de ras desprind din epiderm şi unele celule, odată cu părul bărbii, făcîndu-şi apariţia pe piele o serozitate care se scurge prin minuscule zgîrieturi. Aceste mici zgîrieturi constituie o poartă de intrare pentru microbi şi un mediu favorabil de dezvoltare a lor.

De aceea, sînt necesare măsuri de igienă a bărbieritului ; briciul sau maşina de ras trebuie dezinfectate înaintea folosirii lor cu sublimat coorsiv 1‰, care este o soluţie antiseptică foarte bună.

După îndepărtarea părului, se spală faţa cu apă caldă şi apă rece, ceea ce contribuie la irigarea mai bună a ţesutului cutanat, stimulînd procesul de regenerare celulară. Este contraindicată spălarea cu apă şi săpun după bărbierit pentru a nu irita şi mai mult pielea.

După ras se recomandă, cînd se produc tăieturi, folosirea pietrei de alaun ce are o acţiune astringentă şi hemostatică.

Persoanelor cu piele foarte sensibilă li se recomandă o soluţie cu acid lactic 1% care este foarte uşor astringentă. De asemenea, se recomandă folosirea unor loţiuni care au rolul de a reface mantaua acidă a pielii.

Cremele de ras şi loţiunile indicate

Crema de ras Triumf conţine hexaclorofen cu acţiune bacteriostatică şi lanolină care are acţiune emolientă.

Crema de ras Călin formează o spumă abundentă deoarece conţine alantoină şi are un efect descongestionant şi regenerator asupra epidermei. Conţinutul în anestezină îi dă un efect calmant şi combate senzaţia de usturime.

Crema de ras Original se recomandă pentru barba aspră.

Crema de ras Record (conţine anestezină, mentol, lanolină) are efect emolient, calmant, uşor anestezic, calmează usturimile.

Alte creme de ras sînt : Favorit, Dermin, Palmier.

Loţiunile se folosesc după bărbierit pentru dezinfecţie, avînd rol astringent şi hemostatic. Se recomandă loţiunile : Tarr, Călin, Faun.

Nu se recomandă, după ras, folosirea coloniei, deoarece produce iritaţii, alergii etc.

Pentru persoanele cu piele foarte sensibilă, la care după bărbierit tenul este iritat şi congestionat, se recomandă comprese cu infuzie de muşeţel sau tei, care se ţin pe faţă 15—20 min.

După comprese, se recomandă aplicarea unui strat subţire de cremă emolientă semigrasă sau creme grase cu vitamine (pentru piele uscată).

Pentru pielea grasă, după ras, se recomandă pudrarea feţei cu pudră de talc, ce are ca efect calmarea usturimilor şi absorbţia grăsimilor.

Bărbaţilor care folosesc aparatul de ras electric li se recomandă :

— spălarea feţei cu apă şi săpun pentru îndepărtarea impurităţilor;

— loţionarea feţei cu o loţiune specială, denumită loţiune „preras electric", care este hidroalcoolică, uşor astringentă, bactericidă, antiseptică şi emolientă, destinată îngrijirii epidermei, prin pregătirea ei şi a bărbii, înainte de rasul electric.

Recomandările după ras pentru cei ce folosesc aparatul electric sînt aceleaşi ca şi pentru rasul obişnuit.

Îngrijirea părului

Podoaba capilară a reprezentat totdeauna o problemă ce a preocupat şi alarmat pe bărbaţi, de teama alopeciei (cheliei).

Părul are o viaţă scurtă, el se reînnoieşte necontenit prin apariţia firelor noi, menite să înlocuiască pe cele ajunse la limita de vîrstă. Unele fire cad datorită maturizării lor, altele cad de timpuriu, datorită diferitelor cauze, ca : boli parazitare, infecţioase, intoxicaţii, şocuri emoţionale şi, mai ales, din cauza seboreei.

Seboreea, secreţie exagerată de sebum, are consecinţe grave : pe faţă determină instalarea acneii, iar pe pielea păroasă a capului grăbeşte fenomenul de cădere timpurie a părului, ce duce treptat la chelie.

Căderea părului este un fenomen aproape constant pe regiunea atinsă de seboree, care atacă părul de pe cap în mod concentric ; cele două unghiuri temporofrontale şi parietale progresînd cu viteză variabilă, de obicei înaintează cu atît mai repede, cu cît începe mai de timpuriu.

În stările de seboree, pierderea medie de fire de păr este de cel puţin 100/zi. Firele de păr ce cresc în locul celor căzute nu mai au vitalitatea celui pe care l-au înlocuit. Firul de păr este firav, depigmentat, iar cele ce-l urmează sînt şi mai degenerate, pînă ajung să se transforme într-un puf rar şi debil.

Căderea părului în alopecia seboreică priveşte numai pielea păroasă a capului, restul regiunilor păstrează desimea normală a firelor de păr.

Prevenirea şi combaterea căderii părului

Căderea masivă a părului atins de seboree impune luarea unor măsuri de igienă şi regim alimentar.

S-a constatat că, în marea majoritate a cazurilor, alopeciile apar la persoanele robuste (cu predispoziţie spre obezitate). Se impune acestora respectarea unui regim alimentar bogat în celuloză (fructe, verdeţuri).

— Soarele şi aerul sînt factori ce intervin în ameliorarea stării de alopecie (s-a constatat că alopecia este mai frecventă la oraş decît la ţară). Trebuie însă dozate şi expunerile la soare.

Normele de igienă generală trebuie însoţite şi de un tratament extern. Se recomandă :

— spălatul părului să se facă cu şampon pentru păr gras ;

— aplicarea loţiunilor degresante cu sulf şi tetraclorură de carbon.

Încărunţirea şi vopsitul părului la bărbaţi

Deşi încărunţirea este un fenomen natural, puţine persoane rămîn indiferente la apariţia ei, mai ales dacă aceasta se produce de timpuriu.

Pentru a da o notă mai tinerească înfăţişării masculine se recurge la vopsitul părului. În scopul realizării acestui procedeu se recomandă folosirea şampoanelor colorante, a vopselelor lichide şi a vopselelor cremă. Aceste produse sînt recomandate atît pentru firele de păr din mustaţă cît şi pentru cele de pe cap.

Înaintea efectuării vopsirii este necesar :

— să se aleagă vopseaua în nuanţa naturală cît mai potrivită cu pielea (sau culoarea iniţială a părului) ;

— să se testeze sensibilitatea persoanei la vopsea ;

— dacă-şi vopseşte numai mustaţa, să nu se creeze un contrast mare faţă de culoarea părului de pe cap ;

— firele de păr să se vopsească uniform. La mustaţă se va aplica un strat mai gros de vopsea care să atingă toate firele de păr. Prepararea vopselei şi tehnica de vopsit sînt asemănătoare cu cele de la vopsitul genelor şi al sprîncenelor.

Pe lîngă îngrijirile tenului şi ale părului trebuie avute în vedere şi alte aspecte : estetica corpului în general ; combaterea obezităţii ; menţinerea supleţii prin exerciţii de gimnastică sau practicarea şedinţelor de vibromasaj.

De asemenea, combaterea transpiraţiei mîinilor şi a picioarelor impune îngrijiri zilnice, folosindu-se produse antisudorifice, ca : Bob, Exotic, Triumf pentru regiunea sub axilară ; Podeol pentru picioare.

Capitolul XVII

EPILAŢII

A. GENERALITĂŢI

Firele de păr care acoperă faţa şi corpul în condiţii normale sînt mici, incolore. Uneori se observă o creştere anormală, cu fire de păr lungi, groase, mai intens colorate şi în cantitate mai mare. Această creştere exagerată este consecinţa unor tulburări endocrine sau a unui fond ereditar.

Hipertricoza este dezvoltarea anormală ca număr şi volum a perilor. În raport cu localizarea şi factorii care o determină se cunosc 3 aspecte :

a) *hirsutismul* se caracterizează printr-o creştere exagerată a părului pe tot corpul. Poate fi :

— *ereditar*, generalizat sau localizat, nu este însoţit de modificări endocrine ;

— *hirsutism endocrin*, determinat de o creştere a hormonilor androgeni. Apare în cazul hiperfuncţiei hipofizare, al afecţiunilor ovariene, în hiper- şi hipotiroidism.

b) *Pilozitatea androidă* se observă la femei, de obicei, la menopauză şi se caracterizează prin peri lungi, groşi crescuţi pe buza superioară, bărbie şi presternal. Este cauzată de modificarea raportului hormonilor androgeni-estrogeni.

c) *Virilismul* se observă la femei ca urmare a dezechilibrului endocrin. Se caracterizează printr-o creştere exagerată a părului pe corp şi pe faţă.

În cosmetica modernă părul de prisos se îndepărtează prin diverse metode de epilare (depilare — cînd se folosesc substanţe chimice).

În cazul părului de prisos nu este prea abundent şi cu firele subţiri, acesta poate fi decolorat folosindu-se o pastă compusă din :

— apă oxigenată 3 lingurițe ;
— amoniac 1 linguriță ;
— talc pînă se formează o pastă.
Se lasă pasta 1—2 min. Se spală apoi cu apă și se unge cu cremă grasă.

B. METODELE DE EPILARE

În cabinetele cosmetice și dermatologice se recurge la îndepărtarea firelor de păr de prisos ce dau un aspect inestetic regiunilor pe care cresc, folosindu-se metode de epilație electrice, chimice și mecanice.

1) EPILAȚIILE ELECTRICE

Acest mod de epilare se efectuează numai de către medicul dermatolog. Este o metodă de epilat care cere multă dexteritate, aparatură specială și condiții de asepsie. Metoda se folosește pentru epilarea unui număr redus de fire de păr ce cresc în regiunea feței sau regiunea submentonieră.
Epilarea electrică se face în mai multe ședințe, în cadrul uneia se pot înlătura 4—5 fire, operația fiind destul de dureroasă. Între ședințe se lasă un interval de cîteva zile pentru cicatrizarea regiunii pe care s-a lucrat.

Tehnica epilării

— Se dezinfectează cu alcool regiunea de pe care urmează a fi îndepărtate firele.
— Se înțeapă cu ace speciale prin care trece curent electric bulbul firului de păr care se distruge definitiv.
Metoda este foarte eficace. Firele de păr îndepărtate nu se mai refac datorită distrugerii bulbului pilos.

2. EPILAȚIILE CHIMICE

Acest gen de epilații se efectuează cu ajutorul unor substanțe depilatoare care acționează asupra firului de păr la nivelul epidermului ; depilatoarele nu distrug rădăcina firului de păr, ci îl macerează la nivelul epidermului, ceea ce face ca după foarte scurt timp părul să crească din nou, de multe ori mai viguros.

Depilatoarele chimice conțin diferite sulfuri metalice, ca : sulfura de sodiu, de calciu, de bariu. Aceste sulfuri acționează asupra keratinei din firul de păr distrugîndu-l. În timpul epilării se degajă hidrogen sulfurat cu miros neplăcut.
Depilatoarele chimice pot fi pudre sau paste.

Tehnica epilării

Cele mai des folosite sînt depilatoarele sub formă de pastă, care se întind pe porțiunea ce trebuie epilată, într-un strat uniform. Se lasă să acționeze un timp, după indicațiile proaspectului respectiv, care nu trebuie depășit pentru a nu risca iritarea pielii, sensibilizarea ei.
— Se îndepărtează apoi produsul de epilat prin spălarea regiunii respective cu apă călduță fără săpun.
— Se șterge locul cu o soluție de acid citric, acetat de zinc și apă pentru a neutrializa acțiunea preparatelor și a îndepărta mirosul respectiv.
— Se unge regiunea epilată cu o cremă pe bază de stearină și se pudrează cu talc.
Avantajul metodei constă în aceea că îndepărtarea părului se face rapid, epilarea nu este dureroasă, dar dezavantajele sînt mult mai mari :
— părul crește foarte repede, foarte viguros și intens colorat ;
— se produc sensibilizări (alergii) după folosirea repetată a depilatoarelor chimice ;
— se produce miros neplăcut în încăperile în care se lucrează.
În ultimul timp se folosesc tot mai puțin aceste depilatoare, tot mai solicitate fiind epilațiile mecanice.

XXXX

3) EPILAȚIILE MECANICE

Acest gen de epilații, cel mai mult folosite în cabinetele de cosmetică, dau rezultatele cele mai satisfăcătoare. Prin acest procedeu, părul este smuls din rădăcină, bulbul firului de păr nu este distrus, însă prin epilări repetate se slăbește vitalitatea firelor de păr, acestea cresc mai rare, mai anemice, iar timpul de regenerare a părului după aceste epilări este mai îndelungat.
Se cunosc două tipuri de epilații mecanice :
— epilație cu penseta ;
— epilație cu amestec de ceară-colofoniu.

a. **Epilaţia cu penseta**

Aceste epilaţii se efectuează în regiunea sprîncenelor, unde epilaţia cu ceară nu este indicată, deoarece smulgerea mecanică a firelor de păr cu ajutorul fişiei de ceară cît şi căldurii cerii ar slăbi tonusul muşchiului respectiv. Folosirea cerii pentru aceste regiuni ar reprezenta un risc şi pentru vedere, dacă din neatenţie ar ajunge pe globul ocular.

Pensarea sprîncenelor se execută după vaporizarea caldă şi înainte de masajul manual. Se evită pensarea sprîncenelor înainte de vopsirea lor pentru a nu le da naştere la alergie sau infecţie.

Tehnica epilării cu penseta

Pentru epilarea cu penseta se procedează astfel :

— Se dezinfectează mîna şi penseta cu alcool, iar pielea în regiunea sprîncenelor, cu loţiune dezinfectantă. Se susţine bine pielea între indexul şi mijlociul mîinii stîngi, în timp ce cu dreapta se pensează apucînd firul de păr cu penseta de la baza lui şi trăgîndu-l în direcţia creşterii, avînd grijă să nu se ciupească pielea.

Nu este indicat să se ungă cu cremă pielea înainte de pensat, căci penseta nu prinde bine firul de păr, alunecă pe fir şi-l poate rupe în loc să-l smulgă.

Se îndepărtează astfel firele de păr de prisos pînă ce sprînceana capătă forma dorită potrivită cu tipul de faţă al clientei.

După pensare se dezinfectează regiunea respectivă cu loţiune dezinfectantă şi, apoi, în caz de inflamare a pielii, se aplică comprese reci cu infuzii calmante.

b. **Epilaţia cu amestec de ceară-colofoniu**

Acest mod de epilaţie se foloseşte pentru regiuni mai întinse cu o cantitate mare de păr. Se efectuează în diferite regiuni ale feţei : frunte, tîmple, mustaţă, regiunea preauriculară, obraji, bărbie, regiunea submentonieră, sau pe ceafă, în regiunea sternală, în axile, pe braţe, pe gambe şi coapse.

1) *Prepararea amestecului de ceară-colofoniu* : pentru epilaţia cu ceară se foloseşte un amestec de 1 kg colofoniu şi 250 g de ceară de albine. Un colofoniu mai dens (mai închis la culoare) necesită o cantitate mai mare de ceară, iar un colofoniu mai puţin dens, mai deschis la culoare, mai sfărîmicios, care la 25°C se topeşte singur, necesită o cantitate mai mică de ceară.

Amestecul de ceară-colofoniu se prepară în vase emailate. Întîi se topeşte colofoniul pînă ajunge în stare lichidă şi, apoi, se adaugă ceară. Se lasă să fiarbă cîteva minute, apoi se strecoară amestecul ca să nu conţină impurităţi. Se aplică atunci cînd s-a răcit şi are grosimea unei smîntîni, testîndu-se, în prealabil pe dosul mîinii.

Pentru epilarea mecanică se poate folosi şi un amestec de :

— colofoniu 600 g
— parafină solidă 100 g
— ulei de parafină 11 linguriţe

Amestecul se prepară în vase emailate. Se pun toate substanţele în vas şi se topesc. Se lasă să fiarbă împreună 10 min. Se îndepărtează apoi vasul de pe sursa de căldură şi se strecoară. Se lasă amestecul să se răcească pînă are aspectul unei smîntîni.

Se aplică în acelaşi mod ca şi amestecul de ceară-colofoniu.

Zaharisirea cerii este un fenomen produs de impurităţile din ceară sau colofoniu sau o tehnică greşită de răcire a ei. Acest fenomen constă în „tăierea", separarea în particule a compoziţiei. O ceară cu o cantitate mare de miere în ea, un colofoniu impur sau pătrunderea apei prin forţarea răcirii cerii sub jetul de apă poate produce acest fenomen. Ceara zaharisită se întinde greu, fîşiile sînt întrerupte, se usucă greu, se rup în timpul scoaterii lor, epilarea este dureroasă, iar firele de păr nu sînt smulse din rădăcină, ci rupte.

— Deşi se respectă la preparare cantităţile de colofoniu şi ceară, foare des se întîmplă ca amestecul să nu aibă calitatea dorită : poate fi cerat (cu o cantitate mai mare de ceară) sau casant (cu colofoniu mai mult). Acest lucru este determinat de calitatea cerii sau a colofoniului.

— Un amestec cerat : se răceşte mai repede, întîi pe marginea vasului, unde formează un halou galben, amestecul are un aspect mat ; fîşiile se usucă greu, se scot greu, ceara se lipeşte pe piele, iar dacă persoana transpiră, îndepărtarea fîşiilor devine aproape imposibilă. Firele de păr se rup în timpul îndepărtării fîşiei, epilaţia este dureroasă. Amestecul necesită adăugarea de colofoniu.

— Un amestec casant : se răceşte repede, în vas amestecul are un aspect sticlos, fîşiile se usucă repede, ceara la aplicare are o temperatură ridicată chiar dacă consistenţa este cea a unei smîntîni, îndepărtarea fîşiilor este greu de realizat, ele se rup în bucăţi mici, rup firele de păr, epilaţia este foarte dureroasă.

— Se va adăuga în amestec încă puţină ceară.

— În timpul răcirii, amestecul nu va fi agitat pentru a nu pătrunde prea mult în aer, fapt care îngreuiază aplicarea unor fîşii uniforme pe piele. De asemenea, amestecul va fi departe de sursa de apă.

Pentru epilaţia părului din regiunea feţei şi din axile se prepară ceară separat într-un vas mai mic, special. Este interzis a se lucra cu aceeaşi ceară pe corp şi în regiunea feţei.

În cosmetica modernă topirea cerii se face cu aparate speciale, prevăzute cu un căzănel ce prezintă o sită în care se pun fișiile de ceară după epilat. O rezistență încălzește căzănelui, fișiile se topesc, iar printr-un robinet ceara curge afară din aparat gata strecurată. Deschiderea robinetului se face cu ajutorul unei manete. Acest aparat este foarte util, deoarece, fiind dotat cu termostat, ceara este menținută la o temperatură potrivită necesităților de lucru, se evită arderea ei și se păstrează curățenia în timpul preparării.

Aparatul mai este prevăzut și cu un bec semnalizator ce indică funcționarea aparatului, un întrerupător și un vas în care se colectează ceara topită și strecurată (fig. 43).

Ceara se aplică pe regiuni în fîșii cu ajutorul unor palete de lemn. Mărimea paletei diferă în funcție de regiunea pe care se folosește.

2) *Tehnica epilației cu ceară-colofoniu*

— Se degajă regiunea de epilat de îmbrăcăminte.

— Se izolează părul într-o bonetă.

— Se demachiază fața cu emulsie sau se dezinfectează cu alcool regiunea gambelor, a coapselor, regiunea axilei.

— Se îndepărtează urmele de alcool cu un tampon de vată uscat sau de emulsie cu un tampon înmuiat în infuzie.

— Se studiază sensul de creștere a firelor de păr.

— Se pudrează cu talc regiunile cu transpirație abundentă.

Se testează temperatura cerii pe dosul miinii cosmeticienei.

— Se aplică anestezină pe piele pentru persoanele foarte sensibile la durere.

— Se aplică apoi fîșiile de ceară cu ajutorul unei palete de lemn, în sensul de creștere a firelor de păr. Fîșiile trebuie să fie uniform de groase, pe părțile laterale să aibă o margine uniformă și mai groasă pentru a se desprinde ușor. De asemenea, la punctul terminal fîșia trebuie să fie mai groasă pentru același motiv. Acolo unde există mai multe sensuri de creștere a firelor de păr, fîșiile vor fi aplicate respectîndu-se sensul, chiar dacă ar exista o suprafață mică.

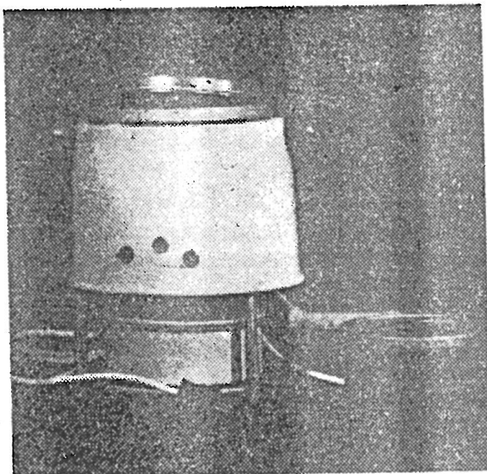

Fig. 43. Decantorul.

— Se lasă ceara să se răcească, apoi fîșiile se desprind din partea terminală cu mîna dreaptă. Stînga execută o presiune, o susținere în regiunea învecinată fîșiei. Printr-o mișcare rapidă se scot fîșiile în sensul invers de creștere a firelor de păr cu mîna dreaptă.

— În cazul în care nu s-au îndepărtat toate firele de păr operația se repetă după un mic interval de timp, în care regiunea se calmează. Se aplică talc și apoi se scoate ceara în fîșii, în modul descris.

— După îndepărtarea firelor de păr se dezinfectează cu loțiune dezinfectantă sau alcool, în funcție de regiune. Asepsia locală se asigură și prin scînteieri cu electrodul plat al Electrodermului, timp de 2 min și prin aplicarea de unguente bactericide, tetraciclină, aureociclină, sau a pudrelor sulfamidate.

Unde se observă o exfoliere a pielii după epilat, se poate face un masaj cu emulsie pentru piele uscată.

C. EPILAȚII PE REGIUNI

a. Epilația pe ceafă

Se face la persoanele care poartă părul ridicat în coc, pentru estetica regiunii respective. Datorită sensibilității și receptivității mărite la o infecție a acestei regiuni, se impune respectarea anumitor reguli de igienă, și anume :

— se lucrează cu o ceară curată, specială pentru această regiune, fără impurități, fără fire de păr. Fîșiile de ceară folosite vor fi trecute în ceara pentru gambe ;

— se testează înainte de aplicare temperatura cerii ;

— se dezinfectează regiunea înainte și după epilat ;

— nu se epilează regiunea dacă prezintă elemente de foliculită, furuncule.

Tehnica epilării. Se leagă părul clientei într-un colțar sau o bonetă, ridicîndu-l în sus, pentru a elibera ceafa. Se separă cu un pieptene firele de păr care trebuie epilate, ținîndu-se seamă de estetica cefei. Epilația trebuie să fie făcută astfel ca părul să aibă o terminație frumoasă, armonioasă pe ceafă, în linie dreaptă sau în unghi, după dorința clientei.

Dacă firele de păr sînt foarte lungi, se tund la o lungime de 2—2,5 cm.

Se dezinfectează locul cu alcool alb, se face o ședință cu electrodul plat al Electrodermului, apoi se aplică fîșiile de ceară cu ajutorul

paletei de lemn, avînd grijă ca ceara să nu aibă o temperatură prea ridicată.

— Se aplică benzile de ceară de fiecare parte a cefei în direcția creșterii firelor de păr. Benzile de ceară nu vor fi mai late de 3—4 cm și vor avea margini bine delimitate.

— Se lasă fîșiile să se răcească. Cu mîna stîngă se susține regiunea în partea terminală a fîșiei, iar cu mîna dreaptă se smulge rapid fîșia de ceară, scoaterea făcîndu-se în sensul invers creșterii firelor de păr.

Dacă părul nu a fost îndepărtat perfect din prima aplicare, se repetă operația, la un interval de 1—2 min pentru a nu irita prea mult regiunea.

— Se dezinfectează apoi pielea cu alcool, se pudrează cu pudră sulfamidată, peste care se efectuează din nou o ședință cu electrodul plat al Electrodermului.

b. Epilația în regiunea sternală

Fiind o zonă cu o piele subțire, cu o sensibilitate mărită la acțiunea factorilor microbieni și a temperaturii ridicate, se impune o dezinfecție riguroasă înainte și după epilat și, de asemenea, testarea temperaturii cerii pentru a se evita o infecție sau o arsură.

Tehnica epilării:

— Se dezbracă clienta de bluză, rochie.

— Se izolează părul într-o bonetă.

— Se aplică sub sîni un colțar pentru a proteja lenjeria îndepărtată.

— Se studiază regiunea stabilindu-se sensul de creștere a firelor de păr, se observă dacă nu prezintă elemente de foliculită.

— Se procedează la aplicarea benzilor de ceară după modul cunoscut. Dacă firele nu au fost îndepărtate în totalitate, operația se repetă după cîteva minute și după o pudrare cu talc a regiunii.

— Se dezinfectează pielea cu alcool și se aplică pudră sulfamidată peste care se face o ședință de 2 min cu electrodul plat facial al Electrodermului.

c. Epilația în axilă

În regiunea axilară părul crește foarte des, lung și colorat intens, dînd un aspect inestetic. Numărul mare și secreția abundentă a glandelor sudoripare creează în această zonă un mediu prielnic dezvoltării microbilor, fapt ce obligă cosmeticiana să lucreze igienic pentru a se evita o eventuală infectare.

Tehnica epilării:

Fig. 44. Epilația în axilă.

— Se dau jos bretelele de la combinezon și de la sutien, se protejează decolteul cu un colțar, iar părul clientei cu o fașă sau o bonetă.

— Clienta este culcată pe fotoliul cosmetic, cu brațele ridicate în sus, încrucișate sub cap (fig. 44).

— Dacă părul din axilă este foarte lung, se tunde cu un foarfece la o lungime de 2 cm.

— Se dezinfectează pielea cu alcool, se pudrează cu talc.

— Se aplică fîșiile de ceară în direcția creșterii firelor de păr, avînd grijă ca temperatura cerii să fie potrivită, ținînd seama că această regiune este deosebit de sensibilă. Tot din aceleași motive, această regiune se epilează cu ceară specială, nu cu aceeași ceară cu care se lucrează în restul corpului.

— Se susține cu o mînă regiunea din partea terminală a fîșiei, iar cu cealaltă mînă se smulge rapid fîșia de ceară cît mai este caldă, în sensul invers creșterii firelor de păr. Deoarece în axilă firele de păr pot avea 2—3 direcții, se repetă aplicarea benzilor la un interval de 1—2 min și pudrînd înainte de fiecare aplicare.

Se dezinfectează apoi perfect regiunea epilată cu alcool, se face o ședință scurtă cu electrodul plat al Electrodermului peste o pudră sulfamidată sau un unguent bactericid pentru a se evita infectarea.

În cazul în care clienta prezintă chiar un singur element de foliculită, epilarea este contraindicată.

d. Epilația brațelor

În regiunea brațelor, părul crește des, inegal ca lungime, pielea este sensibilă la infecții, la acțiunea factorilor mecanici și termici. Și în acest caz, epilatul (fig. 45) se va face respectîndu-se aceleași reguli de igienă, lucrîndu-se cu o ceară curată și la o temperatură potrivită. Nu se vor epila brațele în cazul în care se observă elemente de foliculită sau alte afecțiuni dermatologice.

Tehnica epilării:

— Se degajează brațele de îmbrăcăminte.

— Se dezinfectează apoi cu alcool regiunile de epilat.

— Se studiază sensul de creștere a firelor de păr.

— Se pudrează cu talc pielea în cazul în care persoanele transpiră.

a b

Fig. 45. Epilația brațelor :
a — aplicarea fîșiei de ceară ; b — îndepărtarea fîșiei de ceară.

— Cu o paletă de lemn se aplică (fig. 45, a) fîșiile de ceară late de 4 cm, începîndu-se, dacă este cazul, de la umăr în direcția creșterii firelor de păr. În regiunea cotului se aplică o fîșie separat, după o direcție circulară. Fîșiile se smulg în sensul invers aplicării lor. Cu mîna stîngă se susține mîna clientei la încheietură, iar cu dreapta se îndepărtează fîșia printr-o mișcare rapidă (fig. 45, b). După îndepărtarea fîșiei se face o ușoară presiune pe locul epilat, pentru a calma senzația de durere.

— Se aplică o fîșie de ceară și pe fața dorsală a mîinii și chiar pe degete dacă părul din această regiune este vizibil.

— Se dezinfectează regiunea epilată cu alcool alb, urmează apoi o ședință de 2 min cu electrodul plat al Electrodermului, pentru a se evita eventuala apariție a unor elemente de foliculită. Se unge cu un unguent bactericid sau se pudrează cu pudră sulfamidată.

La unele persoane, pielea reacționează la acțiunea mecanică a cerii printr-o ușoară iritare. Se vor aplica în acest caz 2—3 comprese cu mușețel.

b) Epilația gambelor și a coapselor

Îndepărtarea părului de pe coapse și gambe este aplicată frecvent în cabinetele de cosmetică. Epilația cu ceară a acestor regiuni este mai puțin riscantă, pericolul de infectare fiind mai redus, iar pielea mai puțin sensibilă. Obligatorii sînt însă și aici respectarea cu strictețe a regulilor de igienă și testarea temperaturii cerii pentru a se evita arsurile. Se acordă o atenție deosebită regiunii inghinale, unde firele de păr sînt lungi, cu o rădăcină puternică, iar prin epilare, uneori se produce spargerea vaselor capilare, regiunea sîngerează, existînd pericolul de infectare.

Se impune o dezinfecție riguroasă înainte și după epilat a regiunii inghinale.

Tehnica epilării :

— Înainte de a se începe epilarea, se dezinfectează pielea cu alcool.

— Se studiază regiunile, să nu prezinte : elemente de foliculită, varice, eriteme. Este contraindicată epilarea la persoanele care prezintă afecțiuni dermatologice, foliculită sau micoze, acestea constituind o sursă de infectare.

De asemenea, nu se va face epilatul părului la persoanele care prezintă varice, acțiunea mecanică a cerii ar favoriza fenomenul de spargere a vaselor.

Este neindicată epilarea regiunilor atunci cînd persoana s-a expus la soare și prezintă un eritem. Acțiunea termică și mecanică a cerii va produce arsuri, spărturi de vase și senzație dureroasă puternică.

— Se observă sensul de creștere a firelor de păr.

— Se pudrează regiunea cu talc în cazul în care pielea transpiră ușor.

— Se testează temperatura cerii.

— Se aplică cu ajutorul paletei fîșii late de 5—6 cm în direcția creșterii firelor de păr. Se lasă fîșiile să se răcească și atunci cînd sînt puțin calde, se scot. Cu mîna stîngă se susține regiunea în partea terminală a fîșiei, iar cu mîna dreaptă se trage fîșia printr-o mișcare rapidă, în sensul invers creșterii firelor de păr (fig. 46). Fîșiile de ceară trebuie să fie suficient de groase și uniform aplicate.

După îndepărtarea fîșiilor, pentru a calma senzația dureroasă, se fac ușoare presiuni pe regiunile epilate cu palma mîinii drepte.

În regiunea genunchilor se aplică separat o fîșie cu un traiect circular, repetîndu-se operația dacă părul este rezistent și crește în mai multe direcții.

În regiunea coapselor, în special în partea ventrală, direcția de creștere a firelor de păr este foarte diferită, avînd cîteodată 3—4 sensuri. Aplicarea fîșiilor se face după fiecare sens de creștere, chiar dacă fîșiile sînt mici. Îndepărtarea lor se face în sensul invers de creștere a firelor de păr.

Nerespectarea acestui lucru face epilația dureroasă, firele nu se smulg, ci se rup la nivelul epidermului.

Regiunea inghinală se epilează la sfîrșit, pentru ca temperatura cerii să fie mai scăzută decît în rest, ținîndu-se seamă că regiunea este foarte sensibilă. Dacă firele de păr sînt lungi, se tund cu un foarfece la o lungime de 2,5 cm. Se dezinfectează regiunea cu alcool, se aplică pudră de talc. Se aplică fîșiile de ceară care vor avea 2—3 cm lățime, după sensul de creștere a firelor de păr (fig. 47).

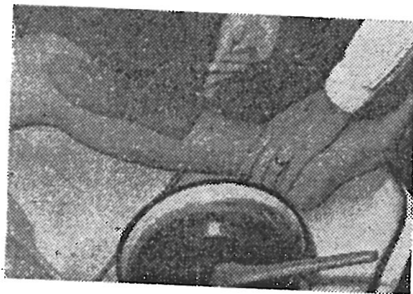

Fig. 46. Epilația gambelor.

Fig. 47. Epilația coapselor.

Scoaterea fîșiilor se face cu susținerea regiunilor învecinate.

— După îndepărtarea firelor de păr, se face pe coapse și gambe o dezinfecție cu alcool, se aplică apoi pudră de talc, iar dacă pielea este uscată, se unge cu o emulsie. În regiunea inghinală este indicată o pudrare cu pudră sulfamidată.

Clienta este sfătuită să nu-și spele imediat după epilat regiunea respectivă cu apă și săpun, fiindcă săpunul, datorită conținutului în sodă, poate produce iritații pe pielea sensibilizată.

Este contraindicată folosirea dizolvanților organici (eter, neofalină) pentru îndepărtarea urmelor de ceară de pe piele, aceștia agravînd starea de iritare și făcînd posibilă chiar infectarea regiunii.

— Se va evita epilarea picioarelor după un eritem solar, iar clienta va fi sfătuită să nu se expună în ziua epilației unui soare prea puternic și un timp prea îndelungat.

f. Epilația feței

Prezența părului într-o cantitate și lungime anormal de mare în această regiune creează persoanelor complexe de inferioritate.

Epilația feței (fig. 48) cere multă îndemînare, respectarea strictă a normelor de igienă, o ceară specială preparată și folosită numai în aceste regiuni, cu o temperatură potrivită pentru a nu produce arsuri.

Regiunile feței care pot fi epilate sînt : fruntea, tîmplele, preauriculara, mustața, obrajii, submentoniera.

Tehnica epilării frunții. Pentru a da un aspect mai luminos frunții, pentru a-i da lățime și înălțime, firele de păr de prisos pot fi îndepărtate astfel :

— se leagă părul clientei cu o fașă elastică și se separă cu un pieptene firele de păr ce trebuie epilate ;

— se tund cu un foarfece firele, lăsîndu-le o lungime de 2—3 cm;

— se șterge locul cu o loțiune dezinfectantă, apoi, cu un tampon uscat de vată ;

— se pudrează regiunea cu talc și se aplică ceara specială cu ajutorul unei palete mici de lemn. Fîșiile de ceară vor fi aplicate din partea mediană a frunții spre tîmple și vor avea o lățime de 2 cm (fig. 48, *a*). Temperatura cerii trebuie să fie mult mai scăzută față de cea pentru restul corpului ;

— se îndepărtează fîșia cît timp mai este caldă, dezlipind-o prin apăsare repetată, la un capăt cu pulpa degetului mijlociu al mîinii drepte. Mîna stîngă susține mușchii din regiunea tîmplelor. Fîșia se scoate în sensul invers aplicării ei.

Dacă firele nu au fost îndepărtate complet, operația se repetă după cîteva minute, timp în care se calmează senzația dureroasă.

— Se șterge regiunea epilată cu loțiune dezinfectantă. Se aplică pudră sulfamidată și se face o ședință de 2 min cu electrodul plat facial al Electrodermului.

Datorită rădăcinii puternice pe care firul o prezintă după epilat, regiunea sîngerează. Se va aplica o soluție slabă de alaun, cu rol hemostatic.

Tehnica epilării regiunii preauriculare. Firele de păr din regiunea preauriculară (perciunii) cresc uneori pe o zonă mai mare a feței și intens colorate, creînd un aspect inestetic, în special, persoanelor slabe, cu fața mică, cu obraji retractați.

— Se leagă părul cu o fașă elastică. Se izolează cu un pieptene firele de păr ce trebuie epilate, se scurtează cu un foarfece la o lungime de 2 cm.

— Se dezinfectează regiunea cu loțiune dezinfectantă.

— Se aplică fîșiile de ceară de 2 cm lățime de la tîmple spre maxilarul inferior. Se lasă să se răcească, apoi se îndepărtează printr-o mișcare rapidă de smulgere în sensul invers creșterii firelor de păr. Mîna stîngă susține pielea în regiunea maxilarului inferior (fig. 48, *b*).

— Se șterge cu loțiune dezinfectantă, se aplică un unguent bactericid sau pudră sulfamidată peste care se face o ședință cu electrodul plat facial al Electrodermului.

Tehnica epilării în regiunea buzei superioare.

Zona centrală a feței iese totdeauna mai mult în evidență, este prima care se observă. Prezența firelor de păr deasupra buzei superioare (mustața) schimbă fizionomia persoanei. Îndepărtarea firelor de păr se face astfel :

— se demachiază regiunea cu o emulsie adecvată tipului de ten. Se îndepărtează apoi urmele de grăsime cu un tampon înmuiat în loțiune detergentă sau infuzie ;

20 — Tehnica îngrijirii cosmetice — cd. 128

— se studiază regiunea să nu prezinte pustule, se observă sensul firelor de păr. De obicei, firele cresc de la șanțul nazolabial spre comisuri ;

— se testează temperatura cerii pe dosul mîinii cosmeticienei ; dacă este suportabilă (fig. 48, *c*), se aplică cu o paletă mică de lemn în fișii înguste de la șanțul nazolabial spre comisura gurii. Fișiile trebuie să fie suficient de groase, iar în timpul aplicării trebuie avut grijă ca ceara să nu ajungă pe buze, unde zona este foarte sensibilă. Cînd fișiile s-au răcit, se îndepărtează. Mîna stîngă susține mușchiul orbicular al gurii la comisuri, iar mîna dreaptă smulge fișia în sensul invers aplicării ei, de la comisură spre șanțul nazolabial (fig. 48, *d*).

Pe șanțul nazolabial, firele au o orientare de sus în jos (de la nas spre buze), fapt ce obligă ca aplicarea cerii să se facă printr-o fișie mică în acest sens, sau să se aibă grijă ca atunci cînd se scoate fișia aplicată în modul arătat, să se schimbe sensul de smulgere în momentul în care s-a ajuns la șanțul nazolabial, și anume să se tragă de jos în sus.

— Se șterge regiunea epilată cu loțiune dezinfectantă, se aplică un unguent bactericid și se face o ședință cu electrodul Electrodermului timp de 2 min.

Tehnica epilării în regiunea geniană. Această regiune este foarte sensibilă atît la temperatură ridicată cît și la acțiunea microbilor, infectîndu-se foarte ușor.

Înainte de a începe epilatul, se examinează fața dacă nu prezintă elemente de acnee sau tulburări vasculare — telangiectazii sau eritem. În caz de acnee, epilatul este contraindicat, iar dacă numărul vaselor dilatate este mare, de asemenea nu se va face îndepărtarea părului prin această metodă.

Epilația obrajilor la persoanele fără astfel de afecțiuni decurge astfel :

— Se demachiază fața cu o emulsie, apoi se îndepărtează urmele de grăsime cu un tampon de vată înmuiat în infuzie sau loțiune detergentă ; se șterge după aceea fața cu șervețele moi de hîrtie.

— Se testează temperatura cerii, după care se aplică cu ajutorul unei palete de lemn fîșii de ceară în sensul creșterii firelor de păr. La aplicare se va avea grijă ca fișia să nu fie prea aproape de ochi (zona, fiind foarte sensibilă la temperatură și acțiune mecanică, se edemațiază foarte ușor).

— Se lasă să se răcească, apoi fișia se scoate în sensul invers aplicării ei, avînd grijă să se susțină cu o mînă mușchii și pielea din regiunea învecinată părții terminale a fișiei.

În cazul în care firele de păr nu s-au îndepărtat în totalitate (caz foarte frecvent datorită faptului că au o tulpină subțire și o rădăcină puternică), operația se repetă după un interval de 2 min cînd s-a calmat regiunea. La persoanele cu o piele uscată, subțire, operația este foarte dureroasă (terminațiile nervoase sînt superficiale), fapt ce impune interval mai mare de timp între două aplicări.

— După îndepărtarea fișiilor de ceară, locul epilat se șterge cu loțiune dezinfectantă. Se aplică pudră sulfamidată și se face o ședință cu electrodul Electrodermului.

— După epilat, datorită temperaturii și acțiunii mecanice se produc reacții vasculare — un eritem. Pentru calmare se aplică comprese reci cu infuzii calmante.

— Fața epilată nu va fi expusă acțiunii razelor solare și nici frigului. Va fi protejată cu un unguent bactericid sau cu o cremă de zi.

Fața proaspăt epilată nu va fi machiată imediat, se va lăsa un interval de o zi pentru închiderea porilor.

Tehnica epilării bărbiei și a regiunii submentoniere (fig. 48, *g*). Fiind o regiune foarte sensibilă, cu o piele foarte subțire, epilatul se va executa cu o ceară specială, cu o temperatură mai scăzută decît în celelalte zone. Dacă părul crește pe o suprafață mai mare și pe gît, se va avea grijă deosebită în zona glandei tiroide, unde epilatul se va face cu multă delicatețe.

Se execută epilatul astfel :

— se demachiază regiunea bărbiei și cea submentonieră cu o emulsie, se șterge apoi cu o loțiune detergentă sau infuzie ;

— se studiază sensul de creștere a firelor de păr ;

— se aplică, după testarea temperaturii, ceara în fîșii înguste, după sensul de creștere a firelor de păr. Sensul de creștere cel mai frecvent întîlnit este de la bărbie spre decolteu (fig. 48, *e*), există însă și excepții, cînd firele au o orientare inversă.

Îndepărtarea fișiilor de ceară se face cu susținerea pielii în zona terminală a fișiei (fig. 48, *f*). Foarte frecvent firele nu se îndepărtează după prima aplicare, ceea ce obligă la repetarea operației. Se va lăsa un interval de timp de 2—3 min între aplicări, pentru calmarea senzației de durere.

— Se șterge apoi regiunea cu loțiune dezinfectantă, se aplică pudră sulfamidată și se face o ședință de 2 min cu Electrodermul.

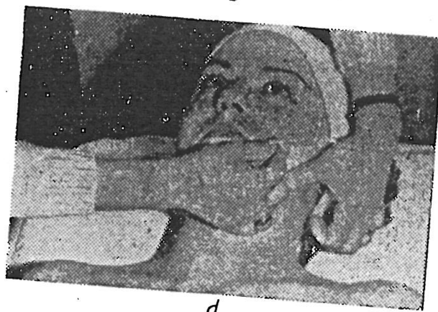
Nevii piloși din această regiune, atunci cînd există, nu vor fi epilați. Firele de păr se taie doar cu foarfecele. Aplicarea cerii calde, acțiunea mecanică i-ar putea irita, ceea ce nu este indicat.

Așa cum reiese din cele arătate, epilatul feței cu regiunile enumerate cere respectarea cu strictețe a normelor de igienă. În cazul în

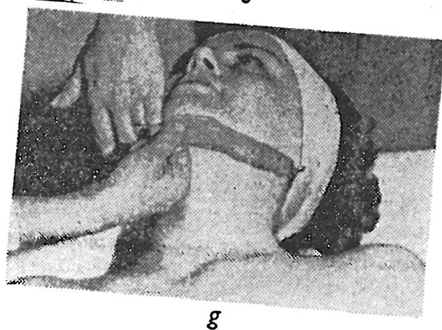

Fig. 48. Epilaţia feţei :
a — epilaţia frunţii ; *b* — epilaţia în regiunea preauriculară ; *c* — aplicarea fîşiei de ceară în regiunea buzei superioare : *d* — îndepărtarea fîşiei de ceară în regiunea buzei superioare ; *e* — aplicarea fîşiei de ceară în regiunea mentonieră : *f* — îndepărtarea fîşiei de ceară în regiunea mentonieră ; *g* — epilarea în regiunea submentonieră.

care o clientă are o piele sensibilă, iritabilă, cu fire de păr groase care prin îndepărtare au lăsat porii deschişi, pot apărea pe piele elemente superficiale de foliculită. În acest caz se recomandă clientei să-şi pună comprese cu rivanol sau cu muşeţel şi, apoi, atingerea porilor cu alcool iodat.

D MĂSURI DE PROTECŢIE A MUNCII ÎN TIMPUL PREPARĂRII ŞI APLICĂRII CERII

Pentru a preveni arsurile şi infectarea regiunilor supuse epilatului, în timpul preparării cît şi în timpul folosirii cerii trebuie luate o serie de măsuri de precauţie, astfel :

— ceara se prepară în vase emailate neciobite.

— în timpul fierberii amestecului de ceară-colofoniu se supraveghează vasele. Colofoniul impur în timpul preparării produce o spumă abundentă care se aprinde foarte uşor. Cînd se observă acest fenomen, vasele se vor îndepărta de pe sursa de căldură, lăsîndu-se amestecul să se răcească, apoi este pus din nou la fiert ;

— după preparare este obligatorie decantarea cerii pentru îndepărtarea eventualelor impurităţi (cioburi, aşchii) care la aplicare ar putea zgîria pielea clientei ;

— vasele în care se prepară ceara trebuie prevăzute cu dispozitive de prindere solide care să permită manevrarea lor uşoară. Dispozitivele de prindere slăbite se pot rupe în timpul manevrării vaselor, iar acestea în cădere pline cu ceară fierbinte pot produce arsuri grave ;

— ceara folosită se fierbe pentru a distruge microbii, evitîndu-se arderea ei ;

— pentru a se preveni infecţiile nu se va lucra cu o ceară nestructurată şi cu păr prin ea ;

— temperatura cerii se testează înainte de aplicare pe dosul mîinii cosmeticienei, ca să nu fie prea caldă, să nu producă arsuri ;

— trebuie să se dezinfecteze întotdeauna şi înainte, şi după epilat regiunea respectivă cu alcool sau o loţiune şi cu aparatul de înaltă frecvenţă.

Dacă din neatenţie s-a aplicat ceara puţin prea fierbinte, se aplică pe piele comprese cu infuzie de muşeţel sau se pudrează regiunea respectivă la un interval de 3—4 h cu oxid de zinc+talc în părţi

egale. Locul respectiv nu se spală o zi-două, pînă ce se calmează usturimea.

Tot la o arsură nu prea mare se mai poate aplica pe regiunea respectivă, cu pensula, următorul amestec: 100 g apă de var și 100 g ulei, de preferință ulei mineral. Apa de var se prepară astfel: 1 l de apă și 50 g piatră de var nestinsă.

Apa se adaugă cîte puțin peste var și se amestecă. Se produce o efervescență. Se lasă să se răcească, se filtrează înainte de întrebuințare.

În cazul în care s-a produs o arsură cu vezicule cu lichid (flictene), se aplică comprese cu soluții Burow și veziculele nu se sparg. Tratamentul în continuare se va efectua de către medicul specialist.

Pentru a împiedica producerea mirosului neplăcut și a arderii cerii, vasele se păstrează curate. Săptămînal se fierb în apă și sodă.

Capitolul XVIII

VOPSITUL GENELOR ȘI AL SPRÎNCENELOR

A. GENERALITĂȚI

Acest procedeu face parte din cosmetica decorativă, avînd un rol estetic de înfrumusețare.

Prin vopsit se realizează o colorație mai intensă a genelor și a sprîncenelor, ceea ce ajută la accentuarea expresivității ochilor și a privirii. Este mai indicat decît rimelul care necesită un timp mai îndelungat zilnic, este incomod, dă un aspect artificial, poate irita.

În cazul sprîncenelor, desenarea este anevoioasă, cere multă răbdare și dexteritate și trebuie făcută zilnic. De aceea, este recomandat vopsitul atît la gene cît și la sprîncene, pentru că oferă o colorație naturală, plăcută și durează 2—3 săptămîni.

Înainte de aplicarea vopselii se iau anumite măsuri, și anume:

— se alege culoarea vopselei (negru, negru-albăstrui, maro) în funcție de preferința persoanei respective și de aspectul estetic. În general, sprîncenele se vor colora într-o nuanță mai deschisă pentru a nu aspri figura, a nu îmbătrîni și a nu da un aspect neplăcut;

— vopsitul genelor se face înainte de pensatul sprîncenelor pentru a nu se irita pielea;

— nu se vor vopsi genele în caz de afecțiuni oculare (ochi iritați, conjunctivită, blefarită) sau dermatoze ale pleoapelor;

— nu se vor vopsi în caz de alergie la vopsele;

— se vor folosi cantități necesare de perhidrol și apă pentru a se evita accidentele oculare prin arsuri;

— se vor folosi numai vopsele speciale pentru ochi și nicidecum cele pentru păr sau Ursol, care ar putea produce iritații și inflamații oculare.

— Înainte de aplicarea vopselei, regiunea respectivă va fi bine curățită prin demachiere, și apoi de orice urmă de grăsime, pentru a nu împiedica fixarea vopselei și o colorație uniformă.

— Vopseaua se aplică în cantitate necesară și pe toată lungimea genelor.

— În tub, vopseaua trebuie să aibă o culoare deschisă (gri-albicios), pentru a fi proaspătă și bună de folosit. Dacă culoarea este neagră sau roșcată, înseamnă că s-a oxidat și nu mai poate fi folosită.

— Vopseaua se prezintă sub trei forme :

1) vopsea pastă, 2) vopsea praf, 3) vopsea lichidă.

Tipuri de vopsele

Modul de preparare este diferit, în funcție de consistența vopselei.

1) *Vopseaua pastă*

Este cea mai indicată, deoarece necesită un timp scurt de preparare, se fixează bine și durează timp suficient, nu pătează pielea. Se cunosc mai multe feluri de vopsea pastă : Londa, Sanda, Polycolor 45 (negru), 47 (negru-albăstrui), Combinal etc.

Modul de preparare. Într-un recipient special de sticlă, plastic sau porțelan se pune aproximativ 1 g de vopsea (cantitatea este în funcție de suprafața de vopsit), 3—4 picături perhidrol și 2—4 picături apă. Se amestecă bine cu un bețișor de lemn sau plastic ; trebuie să aibă consistența unei paste.

Vopseaua se prepară în momentul aplicării, altfel se oxidează și nu mai dă colorația necesară.

2) *Vopsea praf*

Modul de preparare. Se iau două vîrfuri de pensetă de vopsea praf la care se adaugă 10—15 picături de apă caldă pentru dizolvare, apoi 5 picături de perhidrol și făină sau zeamil pentru a-i da consistența unei paste.

Nu este recomandabil deoarece necesită un timp mai îndelungat de pregătire, trebuie bine amestecat pentru uniformizare, colorează în negru intens, deci nu este indicat pentru sprîncene și pătează pielea.

3) *Vopseaua lichidă*

Se vor folosi 20 de picături de vopsea, la care se adaugă 3—4 picături de perhidrol, 3—4 picături de apă și făină sau zeamil pentru a-i da consistența unei paste.

Dacă este proaspăt preparată, nu lasă reziduuri, deci trebuie folosită imediat.

Și această vopsea necesită un timp anume pentru preparare, trebuie bine amestecată pentru omogenizare și durează un timp scurt.

B. VOPSITUL GENELOR

a. **Pregătirea clientei și a materialului necesar**

Pentru vopsit, clienta trebuie să stea într-o poziție relaxată, culcată pe fotoliul cosmetic.

Se va izola părul cu o fașă elastică și în jurul gîtului se va pune o bavetă pentru a nu păta rochia.

Se vor demachia bine genele și pleoapele pentru a se îndepărta orice urmă de fard și se va șterge bine pentru a îndepărta urmele de grăsime, care ar împiedica fixarea vopselei.

Se confecționează două tampoane dreptunghiulare de vată (asemănătoare ca la demachierea ochilor), se umezesc și pe o latură se ung cu cremă. Se fixează aceste tampoane (cu partea cu cremă pe piele pentru a se evita păstrarea ei) sub cilii ploapei inferioare — privirea va fi în sus. Apoi se închid ochii și se întind mai bine tampoanele de vată.

b. **Aplicarea vopselei**

Vopseaua se prepară într-un recipient special după tehnica cunoscută. Cu un bețișor special (sau scobitoare) se aplică vopseaua pe toată lungimea genelor, de la rădăcină spre vîrf. Se va aplica o cantitate suficientă de vopsea și se vor cuprinde toate firele de păr (fig. 49).

Cu un alt bețișor se va aplica cremă grasă pe pleoapa superioară, în apropiere de marginea genelor, pentru a nu se păta pielea.

Timpul de păstrare a vopselei pe gene este de 15—20 min și se va folosi vopsea de culoare neagră sau neagră-albăstruie.

c. **Îndepărtarea vopselei**

Se vor șterge întîi genele de la rădăcină spre vîrf cu un tampon de vată umezit și bine stors pentru a îndepărta întreaga cantitate de vopsea. Apoi, alternativ se vor șterge genele, cu un tampon de vată umezit bine și unul uscat, de-a lungul pleoapei, din unghiul intern către cel extern.

După operații repetate de ștergere, cînd tamponul de vată rămîne curat, se deschide ochiul, se îndepărtează pleoapa inferioară ușor și se vor șterge cilii de la acest nivel de-a lungul pleoapei.

Fig. 49. Aplicarea vopselei pe gene.

În caz că ochiul este ușor iritat, se vor pune picături de Proculin sau Naphazolin (cu efect calmant, vasoconstrictor).

Se va aplica cremă grasă în jurul ochilor pentru calmarea și gresarea regiunii, degresată prin spălare.

În caz de iritare mai accentuată se aplică comprese de mușețel sau acid boric.

Pentru a avea gene lungi și lucioase acestea trebuie îngrijite. În scopul stimulării creșterii, acestea se vor peria cu o periuță specială înmuiată în următorul amestec : acid galic 2 g, ulei de ricin 10 g, vaselină pură 20 g. Periajul se va face seara, după demachiere, de la rădăcină spre vîrf.

Se poate folosi numai uleiul de ricin simplu care stimulează creșterea și în lungime, și în desime, dînd un luciu plăcut.

După fiecare folosire, periuța se va spăla cu apă și săpun.

C. VOPSITUL SPRÎNCENELOR

a. Pregătirea clientei și a materialului necesar

Poziția clientei și pregătirea ei sînt aceleași ca la vopsitul genelor.

Deoarece vopsitul se efectuează înainte de pensat, se va fixa bine forma sprîncenei după pensat și pe această formă se va aplica vopseaua. Dacă nu se poate face acest lucru cu precizie, se vor trasa două linii cu creion dermatograf, ce vor încadra sprînceana în forma ce va fi dată după pensat. În interiorul acestor linii se aplică vopseaua.

Se aplică cremă de o parte și de alta a sprîncenei, iar dacă părul este rar și foarte fin, se aplică cremă și pe sprînceană.

Fig. 50. Aplicarea vopselei pe sprîncene.

Se va folosi vopsea maro sau, dacă clienta preferă neapărat negru, se va aplica și se va îndepărta imediat pentru a nu se obține o colorație intensă.

b. Aplicarea vopselei

Vopseaua este pregătită într-un recipient special și se aplică cu un bețișor de-a lungul sprîncenei, pe direcția de creștere a firelor de păr, avînd grijă să ajungă și pe interiorul firelor, nu numai la suprafață (fig. 50).

Timpul de păstrare a vopselei, în funcție de coloritul acesteia și de intensitatea vopsitului, este de 3—5—7 min.

c. Îndepărtarea vopselei

Se va șterge întîi sprînceana cu un tampon de vată uscat din regiunea intersprîncenoasă către unghiul extern al ochiului, deci în direcția de creștere a firelor de păr, pînă cînd acesta rămîne curat.

Apoi, după îndepărtarea ei completă, se va șterge regiunea sprîncenoasă, pe toate direcțiile, cu un tampon de vată umezit, stors și săpunit, prin mișcări circulare și liniare, ușoare, fără a o irita. Se va îndepărta bine săpunul cu un tampon de vată curat, umezit și stors.

Dacă se pătează pielea, aceasta se va șterge cu un tampon de vată umezit, săpunit și îmbibat în carbonat de calciu. Ștergerea cu carbonat de calciu se face ușor, fără a irita pielea. Apoi se curăță regiunea cu un tampon de vată umezit și stors.

Dacă regiunea este iritată, se aplică comprese cu mușețel și, apoi, o cremă grasă.

Capitolul XIX

MACHIAJUL

A. GENERALITĂŢI ŞI SCURT ISTORIC

Machiajul este o metodă de înfrumuseţare prin aplicarea pe faţă a unor produse colorate numite *farduri*. Prin folosirea fardurilor se urmăreşte scoaterea în evidenţă a trăsăturilor frumoase, estomparea micilor defecte, fără a schimba fizionomia.

Machiajul simplu, obişnuit, de stradă, nu trebuie confundat cu „grima", cu machiajul de scenă, prin care se creează un alt personaj, se schimbă complet trăsăturile şi fizionomia.

Femeia, reprezentanta sexului frumos, a căutat totdeauna să se înfrumuseţeze, să fie mai atrăgătoare. S-au găsit multe desene şi diverse recipiente şi ustensile rudimentare care arată că preocuparea de înfrumuseţare datează din timpuri străvechi, avînd scop religios, de apărare şi apoi chiar estetic, preocupare care a dăinuit de-a lungul dezvoltării societăţii.

În anul 1806, dr. Caron publică *Enciclopedia frumuseţii*, în care vorbeşte despre igienă, cosmetică şi machiaj. Este pentru prima dată cînd se face o legătură între ştiinţă şi cosmetică.

La noi în ţară, în anul 1879, N. Kalinderu publică o lucrare despre cosmetică şi accidentele ei şi propune să se aibă în vedere calitatea produselor şi „pulverilor" folosite.

Secolul al XX-lea este caracterizat prin dezvoltarea producţiei de produse cosmetice, creşterea nivelului de trai, emanciparea femeii şi schimbarea modului ei de viaţă.

Astăzi, tehnica machierii a evoluat foarte mult. Produsele sînt de bună calitate, studiate ştiinţific, adecvate tipului de ten, avînd ca scop înfrumuseţarea, dar şi îngrijirea şi protejarea pielii.

Este de ajuns să ne gîndim că strămoşul fardului de ten era preparat din nasturi de sidef dizolvaţi în lămîie, ca să ne dăm seama că s-au făcut într-adevăr progrese.

Machiajul a urmărit şi va urmări totdeauna linia modei.

În prezent, punctele de atracţie ale feţei, ochii şi buzele sînt accentuate. Ochii sînt, în general, marcaţi cu fard de pleoape, nu se mai foloseşte linia de contur, sau este marcată foarte discret. În diferite ocazii, seara, se folosesc fardurile în nuanţe de auriu, argintiu şi gene false. Buzele sînt accentuate în diverse nuanţe de rujuri, mai puţin cele sidefate.

Linia machiajului se va schimba mereu cu trecerea anilor şi cu schimbarea modei. În permanenţă se va căuta adaptarea la noile schimbări ale modei, dar legile nescrise după care se ghidează machiajul le dictează bunul simţ şi decenţa.

B. USTENSILELE ŞI PRODUSELE NECESARE PENTRU MACHIAJ (TRUSA DE MACHIAJ)

Materialul de protecţie pentru clientă

a) Pelerine albe sau colorate care vor lăsa liber gîtul şi decolteul;
b) Feşe elastice pentru izolarea părului.
c) Prosoape pentru mîini.

Materialul necesar pentru cosmeticiană

a) *Ustensile necesare pentru trusa de machiaj*

— 5 pensule de diferite mărimi (pentru fard de pleoape, fard de obraz, mică şi aspră pentru aplicarea rujului, mică şi subţire pentru aplicarea tuşului de ochi şi una mai aspră pentru retuşuri);
— 8 creione dermatograf (pentru conturul buzelor roşu sau maro, pentru pleoape : negru, maro, verde, gris, bleu, alb, brun);
— o pensetă;
— două periuţe (una cu un rînd de păr şi alta cu două rînduri de păr pentru periatul genelor şi al sprîncenelor);
— un compas de sculptor;
— o oglindă de mînă;
— perie de pai, de mătase sau de păr de bursuc pentru îndepărtarea surplusului de pudră;
— beţişoare subţiri de lemn pentru retuşuri;
— 3—4 recipiente mici din sticlă sau porţelan (pentru amestecat fondul de ten sau fardul de pleoape);
— cîţiva bureţi pentru întins fondul de ten fluid;
— o paletă din plexiglas pentru amestecat fardurile;

— o cutie plată din plastic sau un vas de ceramică în care se vor așeza creioanele dermatografe și pensulele ;

— o cutie de plastic cu tampoane de vată și tampoane de vată învelite în tifon, pentru demachiere ;

— o sticluță cu alcool pentru a dezinfecta pensulele după folosire ;

— șervețele de hîrtie moi ;

— o măsuță pe rotile ;

— un fotoliu cosmetic din trei părți (partea din spate mult ridicată) sau fotoliu cosmetic special pentru machiaj, așezat în fața unei oglinzi cu trei laturi.

b) *Produsele de machiaj*

— lapte demachiant ;

— loțiune tonică ;

— cremă de zi hidratantă ;

— fond de ten (cremă, fluid, compact) ;

— pudră ;

— fard de obraz (cremă, compact) ;

— creioane dermatograf ;

— gene false ;

— rimel ;

— fard de pleoape in diferite nuanțe ;

— ruj în diferite nuanțe ;

— lac fixativ de buze.

C. PREGĂTIREA CABINETULUI ȘI A CLIENTEI PENTRU EFECTUAREA MACHIAJULUI

1) *Pregătirea cabinetului.* Este necesar un fotoliu cosmetic special pentru machiaj sau un fotoliu cosmetic din trei părți, la care partea din spate să fie mult ridicată, ca să permită clientei să stea în poziție șezînd, puțin pe spate.

Lîngă fotoliul cosmetic se va afla măsuța pe rotile, unde se așază trusa cosmetică de machiaj.

Fotoliul cosmetic va fi amplasat în fața unei oglinzi din trei părți, dintre care două sînt mobile.

Pentru a avea o lumină cît mai bună în timpul machiajului, fotoliul cosmetic se va afla lîngă fereastră, pentru lumină naturală, dacă se efectuează un machiaj de zi, sau deasupra oglinzii vor fi două aplice cu bec electric, în cazul unui machiaj de seară. Se va evita lumina fluorescentă pentru că deformează culorile.

Pentru a crea o atmosferă plăcută este bine să se asocieze în cabina de machiaj culorile de roz și alb.

După efectuarea unui machiaj, cosmeticiana va curăța ustensilele folosite, își va aranja din nou trusa de machiaj, va arunca materialele folosite, va schimba prosoapele, fașa elastică, halatul și va aștepta următoarea clientă într-o perfectă ordine și curățenie.

2) *Pregătirea clientei.* Clienta va fi pregătită ca pentru un tratament cosmetic.

Se izolează părul cu fașa elastică, puțin mai depărtată de frunte, pentru a se vedea culoarea părului, iar decolteul, cu o bavetă sau halat (cînd rochia este decoltată, în caz contrar se va pune baveta în jurul gîtului).

Se va face demachierea completă urmată de o pulverizare cu loțiune tonică sau apă minerală.

Fața se va usca bine cu șervețele moi de hîrtie și urmează examinarea feței din punct de vedere *morfologic* și *morfopsihologic* pentru întocmirea fișei de machiaj și realizarea unui machiaj reușit. Această examinare se face în oglindă, cosmeticiana stînd în spatele clientei.

Se aplică, apoi, crema de zi hidratantă, protectoare și în continuare produsele de machiaj.

D. FACTORII DE CARE TREBUIE SĂ SE ȚINĂ SEAMA LA EFECTUAREA UNUI MACHIAJ

Pentru reușita unui machiaj trebuie să se țină seama de o serie de factori și anume :

1) *Calitatea pielii* (tipul de ten) pentru a ști ce produse trebuie folosite (grase, sicative, hidratante).

2) *Tipul morfologic al feței* (oval, rotund, pătrat etc.). În funcție de tipul de față se fac corecturile respective și se aleg nuanțele de farduri.

3) *Morfologia feței pe regiuni* (forma ochilor, a nasului, a buzelor etc.).

Se va ține seama de forma fiecărei regiuni în parte, tot pentru corecturile necesare și pentru alegerea nuanțelor de farduri.

4) *Armonia culorilor.* Este un factor de bază al machiajului. Se vor alege nuanțe potrivite ce trebuie armonizate cu culoarea ochilor, a tenului, a părului, a toaletei.

De exemplu : la ochi albaștri nu se va folosi fard de pleoape verde și invers ; sau la o rochie ciclamen nu se va alege un ruj corai ; sau la o rochie mov nu se va folosi fard de ploape bleu.

5) *Moda.* Machiajul a urmărit de-a lungul timpului linia modei. Este important însă cum se adaptează moda în machiaj la personalitatea și chiar vîrsta clientei. De exemplu : sprîncene subțiri și arcuite nu convin cu o față lungă sau cele îngroșate cu o față pătrată, chiar dacă linia modei o cere. Linia de contur la ochi nu se va folosi la o persoană în vîrstă cu pleoapa ridată, chiar dacă este modern.

6) *Vîrsta.* Machiajul trebuie să fie discret, decent și adecvat vîrstei. La fetele tinere, de obicei, se folosește numai fondul de ten, care dă o matitate tenului, fără a mai aplica și pudra. Ochii sînt accentuați cu linie de contur și fard discret, iar buzele, în nuanțe spre natural. Persoanele mature își permit un machiaj mai accentuat, adecvat ocaziei, chiar fantezist cînd aceasta o cere.

La persoanele mai în vîrstă, machiajul trebuie să fie foarte discret, pentru a nu accentua și mai mult ridurile. Pudra va fi în nuanța pielii, ochii accentuați numai cu fard de pleoape discret și bine întins, iar buzele în nuanțe naturale, culoarea cărnii, și nu în culori stridente sau cu rujuri sidefate.

7) *Îmbrăcămintea.* În afară de armonia culorilor, legat de toaletă se va executa și linia machiajului.

O ținută de dimineață sau sport va impune un machiaj discret, în nuanțe pastelate.

După amiaza, cînd se poate purta o rochie mai elegantă, fustă cu bluză etc., se poate aplica fondul de ten, machiajul ochilor mai accentuat, iar rujul în culori mai vii.

La o toaletă de seară, fie rochie lungă sau cu fir, paiete, machiajul este mai îndrăzneț. Se folosesc farduri sidefate (la ochi — argintiu, auriu, pudră sidefată), gene false, rimel, buzele viu colorate și strălucitoare, date cu lac fixativ de buze.

8) *Coafura.* Aceasta este într-un fel mai legată de personalitatea clientei respective. Și machiajul trebuie adecvat.

Tunsorilor scurte, sport le vor conveni un machiaj discret, apropiat de natural. La un păr mai lung sau breton se va accentua linia ochilor, pentru a-i scoate mai mult în evidență. Iar coafurile fantezi de seară, mai complicate, cu bucle sau coc, vor necesita un machiaj accentuat.

9) *Sezonul.* În funcție de acesta este importantă alegerea calității fardurilor și în ce cantitate se aplică.

Iarna se vor folosi farduri grase (fond de ten și pudră) la tenurile uscate și farduri protectoare (pudră) la cele grase. Bineînțeles că nu va lipsi crema de bază înaintea aplicării fardurilor.

Vara, fardurile se aplică în cantitate mai mică, deoarece datorită căldurii se transpiră și dau un aspect neplăcut. Se vor folosi farduri protectoare și hidratante. La persoanele cu tulburări vasculare sau pigmentare se vor folosi fardurile-ecran, iar la plajă nu se va aplica nici un fel de fard.

10) *Lumina.* Este important în ce lumină se va purta machiajul pentru a ști ce nuanțe de farduri se vor alege și intensitatea cu care se aplică.

Trebuie să se acorde o atenție deosebită luminii fluorescente care deformează culorile.

11) *Ocazia.* Este unul din factorii importanți ai machiajului și care influențează și alți factori (toaleta, coafura).

În funcție de ocazie, machiajul se poate clasifica astfel :

Machiajul de oraș :

a) Machiajul de zi.
b) Machiajul de seară.
c) Machiajul fantezist.

Machiajul de scenă :

a) Machiajul de teatru.

Machiajul pentru fotografie:

a) Machiajul pentru fotografie.
b) Machiajul pentru televiziune.
c) Machiajul pentru cinematografie.

Machiajul corector — aplicat în orice ocazie.

E. STUDIUL FEȚEI

1. STUDIUL MORFOLOGIC AL FEȚEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL FORMEI

Din punctul de vedere al formei și privind din față, se deosebesc 7 tipuri :

a) ovalul pur — tipul venusian (fig. 51, *a*) ;
b) rotund — tipul lunar sau solar (fig. 51, *b*) ;
c) lung — tipul saturnian (fig. 51, *c*) ;
d) pătrat — tipul jupiterian (fig. 51, *d*) ;

21 — Tehnica îngrijirii cosmetice — cd. 128

e) diamant — tipul marțian (fig. 51, *e*) ;
f) triunghi cu vîrful în sus — tipul mercurian (fig. 51, *f*) ;
g) triunghi cu vîrful în jos — tipul pămîntean (fig. 51, *g*).

La toate aceste tipuri de față, *liniile* sînt : ascendente, descendente și orizontale, iar direcția acestor linii este dată de forma sprîncenelor, a ochilor și a gurii.

Aceste 7 forme de față pot fi grupate în două mari familii :
— Familia feței ovale.
— Familia feței rotunde.

Familia feței ovale

— *ovalul pur* — considerat tipul de față „ideal" ;
— *fața lungă* — considerată un oval cu părțile laterale retractate;
— *triunghi cu vîrful în jos* — considerat un oval cu maxilarul inferior retractat.

Familia feței rotunde

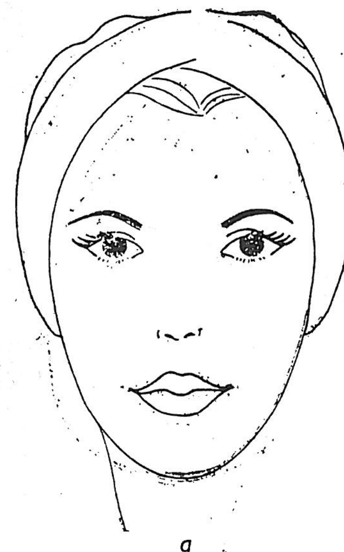
— *rotundul pur* ;
— *fața pătrată* — considerată un rotund cu părțile laterale retractate ;
— *fața diamant* — considerată un rotund cu partea superioară și inferioară retractate, scoțînd în evidență partea mediană-pomeții ;
— *tipul cu vîrful în sus* — considerat un rotund cu partea superioară retractată.

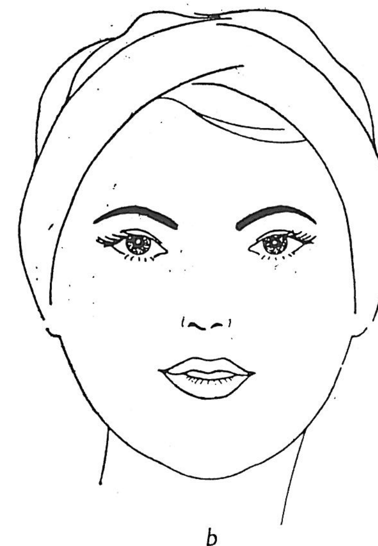
2. STUDIUL MORFOLOGIC AL FEȚEI DIN PUNCTUL DE VEDERE AL VOLUMULUI

Privind din față, din punctul de vedere al volumului, se poate clasifica astfel :
a) fața dilatată ;
b) față retractată.

a. Fața dilatată

Din această categorie fac parte :
— tipul rotund ;
— tipul pătrat ;
— tipul diamant ;
— tipul triunghi cu vîrful în sus.

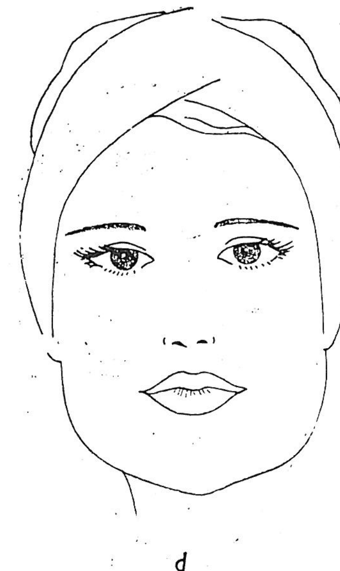
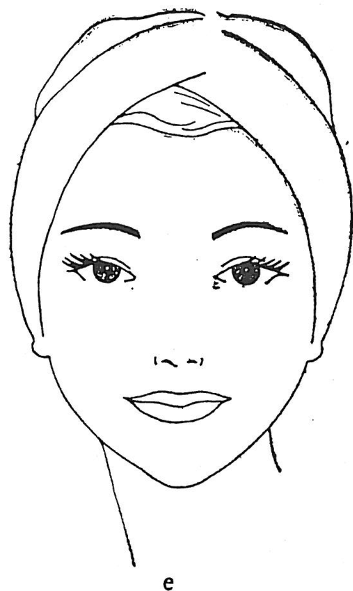

Fig. 51. Tipuri de față :
a — oval ; *b* — rotund ; *c* — lung ; *d* — pătrat ;

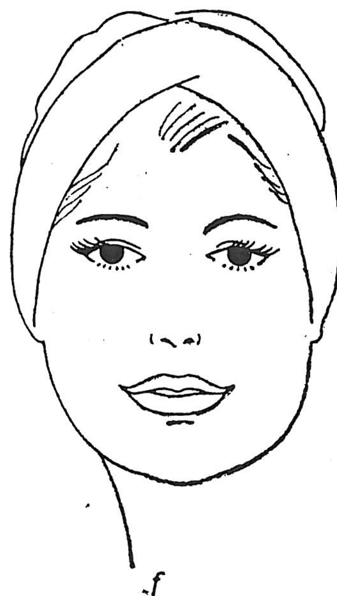

Fig. 51. Tipuri de față:
e — diamant; *f* — triunghi cu vîrful în sus; *g* — triunghi cu vîrful în jos.

Caracteristici:

— nu este osoasă, are un aspect cărnos;
— la fel de înaltă cît de lată, avînd aspect de lună plină.

b. **Fața retractată**

Din această categorie fac parte:

— tipul lung;
— tipul triunghi cu vîrful în jos.

Caracteristici:

— fața este osoasă, inegală;
— prezintă trei zone de retracție:
— laterală;
— frontală;
— a maxilarului inferior.

Retracția laterală:

— fața este lungă;
— fruntea este dreaptă sau scobită puțin la mijloc;
— tîmplele sînt plate sau ușor adîncite;
— pomeții sînt proeminenți;
— obrajii scobiți.

Retracția frontală:

— fața este lungă;
— fruntea dreaptă sau scobită puțin la mijloc;
— ochii adînciți în orbite.

Din punct de vedere morfopsihologic, persoanele respective sînt puțin comunicative, retrase.

Pentru a determina exact tipul de față se fac măsurători cu ajutorul compasului de sculptor (care are două brațe de 21 cm lungime, iar lățimea dintre brațele închise este de 5 cm).

Se efectuează trei măsurători (fig. 52).

1. Se fixează cele două brațe ale compasului la tîmple, la locul de implantare a părului, și se măsoară distanța dintre brațe.

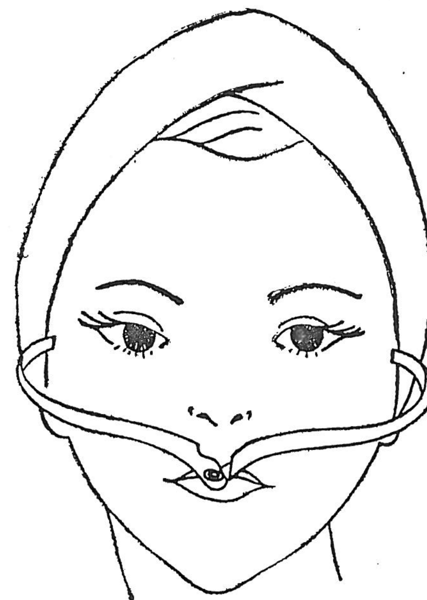

Fig. 52. Măsurarea feței cu compasul de sculptor.

2. Se fixează cele două brațe ale compasului pe partea cea mai depărtată și proeminentă a pomeților. Se măsoară și această distanță.

3. Se fixează cele două brațe ale compasului pe partea cea mai depărtată a maxilarului inferior, luînd ca linie de reper linia trasată de la buza superioară. Se măsoară și această ultimă distanță.

Unind apoi punctele obținute prin desen, se va obține o figură geometrică care corespunde tipului de față.

Tot printr-o examinare atentă a feței se va observa *tonicitatea mușchilor*, și anume : se poate constata o *atonie momentană* determinată de oboseală, surmenaj, slăbire bruscă, stare de boală sau *atonie definitivă*, datorată vîrstei.

3. STUDIUL FEȚEI PE PLAN ORIZONTAL

Se pot distinge 3 zone (fig. 53) :

Prima zonă — zona etajului superior, de la locul de implantare a părului pînă la rădăcina nasului. Aici se va observa forma frunții și a sprîncenelor.

Fruntea poate fi : lată, îngustă, mai lățită în partea superioară sau inferioară, bombată sau ușor adîncită la mijloc.

Sprîncenele pot fi : ascendente, orizontale sau descendente.

Sprîncenele ascendente pot fi : armonios ascendente în formă de antenă sau rotunjite.

Sprîncenele orizontale pot fi : îngroșate sau fine, suple, ce urmăresc arcada.

Sprîncenele descendente pot fi: ușor descendente sau căzute pe pleoape.

A doua zonă — zona etajului median, de la rădăcina nasului pînă la baza nasului.

Se va observa forma ochilor și a pomeților.

Ochii au forme și mărimi diferite, și anume : migdalați, rotunzi, globuloși, mici și înfundați în orbite, descendenți, depărtați sau apropiați de nas.

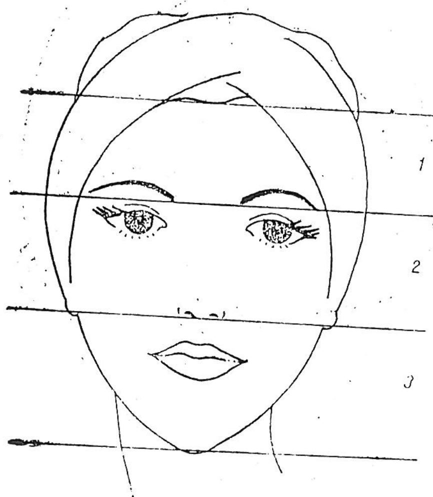

Fig. 53. Studiul feței pe plan orizontal.

De asemenea și culoarea este diferită : căprui-închis sau căprui-deschis, negri, albaștri-deschis, verzi, gri-bleu, gri, de culoarea nucii, galben-auriu.

Pomeții pot fi : mai mult sau mai puțin proeminenți.

A treia zonă — zona etajului inferior, de la baza nasului pînă sub bărbie.

Se observă forma și mărimea gurii, a buzelor și a bărbiei.

Gura poate fi mare sau mică.

Buzele pot fi : groase, subțiri sau cu diferență de grosime, comisura căzută etc.

Bărbia poate fi : lungă, lată, ascuțită.

Privind tot din față, se mai pot observa trei cadre :

a) cadrul general reprezentînd forma sau conturul exterior al feței ;

b) cadrul vestibular — format din partea centrală expresivă a feței, cuprinzînd sprîncenele, ochii, nasul, gura ;

c) orificiile senzoriale, reprezentate de locul pe unde pătrund senzațiile, și anume : ochii, nările, gura.

4. STUDIUL FEȚEI PE PLAN VERTICAL

Se va trasa o linie verticală prin mijlocul feței, de la locul de implantare a părului, prin mijlocul frunții, nasului, bărbiei, despărțind fața în două jumătăți : dreaptă și stîngă (fig. 54).

Prin comparația celor două jumătăți se va observa simetria sau asimetria. De obicei, este întîlnită o asimetrie, și anume :

— *asimetrie de expresie* — datorită mușchilor pieloși ai mimicii sau unui tic nervos ;

— *asimetrie de structură* — datorită conturului osos (deviație de sept sau de bărbie).

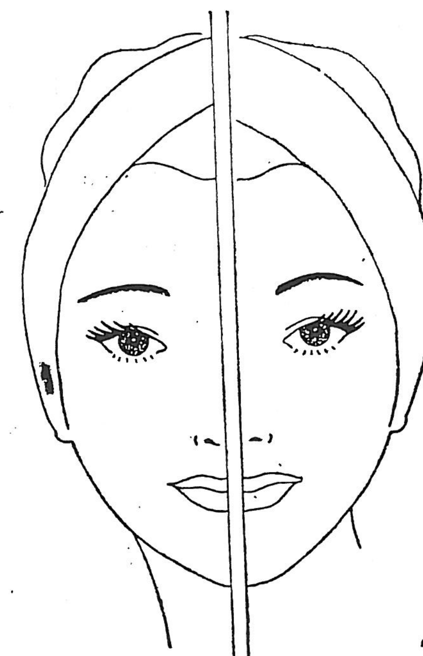

Fig. 54. Studiul feței pe plan vertical.

Fig. 55. Studiul feţei din profil *(a, b)*.

5. STUDIUL FEŢEI DIN PROFIL

Din profil se pot observa :

a. *Fruntea* care poate fi : dreaptă, bombată, scobită (fig. 55).

b. *Nasul* care poate fi : drept, lung, acvilin, mic şi în vînt, în formă de trompetă.

c. *Bărbia* care poate fi : lungă, proeminentă, teşită.

F. FIŞA DE MACHIAJ

După ce s-a făcut un studiu amănunţit al feţei, toate datele obţinute se vor nota în fişa de machiaj, iar în dreptul fiecărei caracteristici se va nota şi corectura necesară, dacă este cazul şi, apoi, se va efectua machiajul.

1. Numele şi prenumele.
2. Vîrsta.
3. Adresa.

	Faţa	Caracteristici	Corecturi
1	Forma feţei		
2	Zona care predomină		
3	Tipul de faţă din punctul de vedere al volumului		
4	Asimetria		
5	Tonicitatea		
6	Calitatea pielii		
7	Culoarea pielii		
8	Culoarea părului		
9	Fruntea		
10	Sprîncenele		
11	Ochii : forma şi culoarea		
12	Nasul		
13	Gura şi buzele		
14	Bărbia		
15	Gîtul		
16	Ocazia pentru care se face machiajul		

G. TEHNICA MACHIAJULUI

1. ORDINEA APLICĂRII PRODUSELOR DE MACHIAJ

Pentru a îndeplini scopul propus, de a da feţei mai multă strălucire, transparenţă, de a scoate în evidenţă trăsăturile frumoase şi a estompa micile defecte, trebuie ca produsele de machiaj să fie de bună calitate, adresate tipului de ten, dar să fie aplicate într-o anumită ordine şi după o tehnică bine stabilită.

Ordinea aplicării produselor de machiaj este în funcţie de consistenţa fondului de ten şi a fardului de obraz.

a. **Fondul de ten este fluid sau cremă şi fardul de obraz este cremă**

— Demachierea completă cu produs adecvat tipului de ten.

— Pulverizarea sau ştergerea feţei cu un tampon de vată îmbibat în infuzie sau loţiune tonică.

— Tamponarea feţei cu şerveţele moi de hîrtie pentru uscare.

— Aplicarea cremei de zi.

— Aplicarea fondului de ten fluid sau cremă.

— Tamponarea feţei cu şerveţele moi de hîrtie pentru absorbirea surplusului de grăsime.

— Aplicarea fardului de obraz cremă.
— Aplicarea pudrei.
— Perierea și desenarea sprincenelor.
— Aplicarea fardului de pleoape cremă sau compact.
— Aplicarea genelor false.
— Trasarea liniei de contur cu eye-line sau cu creion dermatograf.
— Aplicarea rimelului.
— Desenarea conturului buzelor.
— Aplicarea rujului de buze.
— Aplicarea lacului fixativ de buze.
— Fixarea fondului de ten prin tampoane de vată umezite sau prin trecerea pe față a unui cub de gheață învelit în tifon.

b. **Fondul de ten este compact și fardul de obraz este cremă.** Se va descrie ordinea aplicării produselor numai pe față, căci în rest este aceeași.

— Demachierea completă cu produs adecvat tipului de ten.
— Pulverizarea sau ștergerea feței cu un tampon de vată îmbibat în infuzie sau loțiune tonică.
— Tamponarea feței cu șervețele moi de hîrtie pentru uscare perfectă.
— Aplicarea cremei de zi.
— Aplicarea fardului de obraz cremă.
— Aplicarea fondului de ten compact.
— Aplicarea pudrei.

c. **Fardul de obraz compact**, indiferent de consistența fondului de ten, se aplică după aplicarea pudrei.

2. TEHNICA APLICĂRII PRODUSELOR DE MACHIAJ

a. Tehnica aplicării fondului de ten

Fondul de ten se prezintă sub trei forme : fluid, cremă și compact.

Fondul de ten fluid și cremă au aceeași tehnică de aplicare, și anume : se aplică mici pastile de fond de ten uniform repartizate pe regiuni (fig. 56) :

— 3—4 pe decolteu ;
— 3 pe gît ;
— 2 pe bărbie (de o parte și de alta a vîrfului bărbiei) ;
— 1 pe buza superioară ;
— 2 pe nas (cîte una pe fiecare parte laterală a nasului) ;

— 3 pe obraji (pe fiecare) ;
— 3 pe frunte.

Fondul de ten fluid se aplică cu ajutorul unei palete mici de plastic speciale, iar cel cremă — cu pulpa degetelor. Se va întinde apoi cu pulpa degetelor fondul de ten foarte bine și uniform pe toată suprafața de machiat, evitîndu-se formarea depozitelor. Acestea se pot forma la locul de implantare a părului, de aceea se cere multă grijă la întindere ca să fie uniformă și în strat gros ; apoi la baza nasului, de aceea întinderea se face de la vîrful nasului spre șanțul nazal și apoi pe direcția inversă.

La persoanele cu ridurile mai accentuate, mai ales șanțul nazolobial, întinderea fondului de ten se face cu obrajii umflați, deoarece depozitele de fond de ten în șanțul ridului îl accentuează.

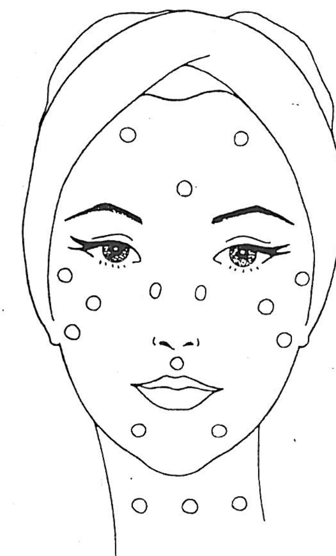

Fig. 56. Aplicarea fondului de ten fluid și cremă.

Apoi se tamponează fața cu șervețele moi de hîrtie pentru a se absorbi surplusul de grăsime.

Fondul de ten compact se aplică cu ajutorul unui burete umezit care se stoarce pînă la jumătate și apoi se îmbibă cu fond de ten prin executarea unor mișcări circulare pe suprafața pastilei.

Apoi buretele se îndoaie cu partea de fond de ten în interior și se uniformizează fondul de ten pe toată suprafața buretelui.

Cu ajutorul buretelui se aplică fondul de ten pe toată suprafața de machiat. Se stoarce apoi toată cantitatea de apă din burete și se uniformizează din nou fondul de ten.

Prezintă avantajul că are o putere mare de acoperire, dînd un aspect plăcut de matitate și transparență, dar are un dezavantaj, usucă pielea.

Reușita unui machiaj depinde de cantitatea de apă din burete : dacă este prea îmbibat cu apă, fondul de ten este prea diluat, cu putere mică de acoperire ; dacă este prea stors, cantitatea de fond de ten va fi prea mare și asprește trăsăturile.

b. Tehnica aplicării fardului de obraz

Fardul de obraz se prezintă sub două forme : cremă și compact.

Fardul de obraz cremă se aplică după fondul de ten fluid și înaintea fondului de ten compact.

Se aplică cu ajutorul unei pensule mai late și se estompează cu pulpa degetelor.

Fardul de obraz compact se aplică după pudră, indiferent de consistența fondului de ten. Se aplică și se estompează cu ajutorul pensulei.

Regiunea de aplicat — zona pometilor și lobul urechii, cu estompare, în general, spre tîmplă.

Se aplică în cantități mici, dar forma de aplicare este în funcție de forma feței.

Reguli de aplicare a fardului de obraz

— Se aplică în cantități foarte mici.
— Se estompează bine.
— Nu trebuie să cuprindă o suprafață întinsă și nici delimitată.
— Să nu fie strident aplicat.
— Culoarea trebuie să fie mai deschisă decît a rujului de buze, dar în aceeași armonie.
— Are rolul de a marca ușor, de a da o impresie de sănătate, prospețime, un rol tonic.

Tehnica aplicării pudrei

Pudra se prezintă sub formă de praf sau compactă.

Pudra praf se aplică cu ajutorul unui dreptunghi de vată separat în două părți, din grosimea lui care să fie destul de subțire, chiar transparente.

Se pune pudră suficientă pe una din bucăți, se acoperă cu cealaltă, iar prin presare se aplică pudra pe față uniform.

Apoi cu ajutorul unui tampon de vată se va îndepărta ușor surplusul de pudră foarte ușor.

Pudra compactă se aplică mai rar, numai la anumite ocazii, datorită puterii mari de acoperire și matității ce o oferă tenului, dar prezintă dezavantajul că astupă porii, usucă pielea și necesită o demachiere repetată și minuțioasă pentru îndepărtarea ei.

Se aplică cu ajutorul unui burete special.

Este recomandată mai ales pentru corecturi, pe parcurs dacă este necesar.

Reguli de aplicare a pudrei

— Pudra se aplică în cantitate suficientă pe toată fața de machiat, iar surplusul se îndepărtează foarte ușor.
— Nu se îndepărtează complet de pe gene și buze pentru că ajută la fixarea fardului (a rimelului și a rujului).

— Culoarea pudrei trebuie să fie în nuanța tenului și puțin mai deschisă decît fondul de ten, pentru a da transparență.
— Pentru efectul de bronzare se folosește un fond de ten în nuanță mai închisă (ocre), iar pudra în nuanță roz.
— Pentru luminozitate, fruntea se pudrează cu o nuanță mai deschisă.
— Pentru a se putea aplica uniform și a se evita formarea depozitelor, fața trebuie să fie bine uscată, în caz că transpiră, sau dacă s-a aplicat cremă de zi sau fond de ten, cu ajutorul unui șervețel ce va absorbi surplusul de grăsime.
— Niciodată nu se aplică pudra fără a proteja fața cu o cremă de zi protectoare.
— Pentru machiajul de seară, pudra trebuie să fie în nuanță roz, iar la lumina de neon se folosește pudră în nuanță de galben sau portocaliu, pentru a nu se deforma culorile spre vinețiu.
— La persoanele în vîrstă, pudra este în nuanța pielii, pentru a nu evidenția ridurile și tot în acest scop pudrarea se face cu obrajii umflați, pentru a nu se forma depozite de pudră în șanțurile ridurilor.

d. Tehnica aplicării produselor de machiaj la machiajul ochilor.

Ordinea operațiilor la machiajul ochilor :

— Perierea și desenarea sprîncenelor.
— Aplicarea genelor false.
— Aplicarea fardului de pleoape.
— Desenarea conturului ochilor.
— Aplicarea rimelului.

Perierea și desenarea sprîncenelor.

Perierea sprîncenelor se face cu o periuță specială, cu două rînduri de păr, în toate direcțiile pentru a înlătura surplusul de pudră. Apoi se vor peria în sensul creșterii firelor de păr, aranjîndu-se uniform firele de păr.

Desenarea sprîncenelor. În cazul sprîncenelor puțin accentuate din cauza coloritului sau a cantității de păr insuficiente, (iar persoana respectivă nu accepta vopsitul lor), se vor accentua prin desenare cu creionul dermatograf. Se va alege de preferat o nuanță maro. Se trasează linii fine paralele, asemănătoare hașurării, în sensul creșterii firelor de păr, dîndu-se forma de sprînceană adecvată tipului de față.

Apoi cu periuța se va peria ușor sprînceana pentru a uniformiza desenul.

Nu se va desena o linie continuă de-a lungul sprîncenei, pentru că nu este estetic, dă impresia de artificial, îmbătrînind și asprind figura.

Aplicarea genelor false

Genele false se prezintă sub formă de : bandă sau franj, sau fire separate.

Genele sub formă de bandă sau franj. Se țin genele cu mîna stîngă, iar cu mîna dreaptă, cu un bețișor special se aplică pe marginea lor inferioară, pe bandă, un lipici special. Apoi se aplică pe pleoapă foarte aproape de rădăcina genelor, de-a lungul lor în așa fel încît să se suprapună și să depășească extremitatea exterioară cu 2—3 fire.

Cu un alt bețișor sau marginea pensetei se fixează bine genele pe pleoape pe toată lungimea lor.

La deschiderea ochiului se aranjează ușor genele, încît cele naturale să se întrepătrundă cu cele artificiale.

Apoi se rimelează pentru o uniformizare mai perfectă. Genele false pot fi din păr natural sau artificial. Cele artificiale, dacă sînt mai lungi decît pleoapa, iar lungimea genelor de păr este exagerată, se vor scurta din lungimea benzii, iar scurtarea firelor se face ușor arcuit : la extremități mai scurte, iar în partea mediană puțin mai lungi — pentru a se apropia de natural.

Se folosesc numai la machiajul de seară sau de fantezie pentru că umbresc figura și dau expresie ochiului.

Pentru scenă sau televiziune, cinematografie sînt chiar indicate, deoarece la lumina reflectoarelor ochiul își pierde conturul și expresia.

La lumina naturală ies mult în evidență și dau un aspect neplăcut.

Se îndepărtează ușor banda de pe marginea pleoapei, se curăță cu lapte demachiant sau alcool și se păstrează într-o cutie specială pentru a nu se deteriora.

Genele sub formă de fire separate. Fiecare fir de păr se susține cu penseta, iar la partea inferioară se aplică lipiciul special. Se fixează pe pleoapa superioară pe deasupra genelor naturale, iar dacă acestea sînt rare, între firele naturale.

Este o metodă care cere multă îndemînare și siguranță, efectul este deosebit, iar firele false sînt numai din păr natural.

După îndepărtare se curăță întocmai ca și celelalte.

Aplicarea fardului de pleoape

Fardul de pleoape se prezintă sub formă de : cremă sau compact (gras sau praf).

Ambele tipuri se aplică cu pensula și se estompează cu pensula ; cel gras se poate estompa și cu pulpa degetului.

În partea inferioară a pleoapei. în apropierea genelor, de-a lungul ei depășind colțul extrem al ochiului, se aplică fardul în nuanță

mai închisă sau mai accentuat, iar în restul pleoapei, spre sprînceană, nuanța este mai deschisă. În apropierea sprîncenei se poate aplica chiar fard alb.

Această tehnică convine unui ochi migdalat, forma ideală. La alte forme de ochi se aplică machiajul corector (amănuntele sînt date în capitolul respectiv).

Nuanța de fard de pleoape va fi aleasă în funcție de culoarea și forma ochiului, culoarea pielii, a părului și a toaletei.

În machiajul de zi, nuanțele de fard vor fi pastelate, iar în cel de seară se vor alege nuanțe mai accentuate, sidefate, aurii sau argintii.

Dacă pleoapa este mult ridată, este bine să nu se aplice fard de ploape, pentru a nu accentua ridurile.

Desenarea conturului ochilor

Se poate face cu un creion dermatograf în diferite nuanțe sau eye-line.

Linia de contur va urmări lungimea pleoapei superioare, în apropierea genelor, nu prea groasă, în felul următor : la comisura internă este mai subțire, în partea mediană se îngroașă, iar la comisura externă, pe care o depășește ușor ascendent, se subliniază din nou.

Se poate contura și pleoapa inferioară pe toată lungimea ei imediat sub gene, iar la comisura externă, pe care o depășește ușor, direcția poate fi orizontală sau ușor ascendentă, întîlnind linia pleoapei superioare.

În partea inferioară, la comisura externă, se pot desena, prin linii fine paralele, fire de gene.

Cu creionul dermatograf se poate trasa linia de contur pe interiorul pleoapei, pe toată lungimea ei.

Aplicarea rimelului

Rimelul poate fi : compact sau lichid.

Se poate aplica cu : periuța cu spirală sau cu spirală cu periuță.

Pastila compactă înainte de folosire se umezește, iar cel lichid se aplică ca atare.

Periuța respectivă se îmbibă bine cu rimel, care se aplică apoi pe toată lungimea genelor, pe partea lor inferioară, de la bază spre vîrf, prin mișcări repetate pentru fixarea rimelului.

Apoi, cu o periuță cu un rînd sau două rînduri de păr, se piaptănă genele, pe aceeași direcție, pentru a le răsfira și a uniformiza rimelul.

Se execută o nouă aplicare de rimel de la jumătatea genelor spre vîrf, urmată de aceeași periere.

Iar a treia aplicare se face numai la vîrful genelor, urmată tot de periere.

Această aplicare succesivă încarcă genele cu rimel, le arcuiește și umbrește privirea. Perierea alternativă este necesară pentru a răsfira firele între ele și a le apropia de natural.

Către comisura externă, genele sînt orientate către exterior pentru a da forma alungită a ochiului.

De preferat este folosirea rimelului lichid cu spirală cu periuță, care aplică rimelul uniform și răsfiră genele în momentul aplicării.

În general, genele de la pleoapa inferioară nu se rimelează, deoarece dau un aspect neplăcut.

Aplicarea rimelului se face cu multă atenție pentru a nu murdări pleoapa și a nu pătrunde în ochi provocînd usturimi, iritații și lăcrimare. Deoarece rimelarea încheie machiajul ochilor, în caz de aceste mici „accidente" trebuie refăcut întreg machiajul.

e) Tehnica aplicării rujului

Rujul se prezintă sub forma unui baton gros în diferite nuanțe de roșu. Se aplică cu ajutorul unei pensule speciale mai late și mai aspre.

Buzele trebuie uscate, pudrate pentru fixarea rujului. De preferat să nu prezinte fisuri sau descuamări.

Machiajul se face întîi pe o jumătate de gură (dreapta), se privește în oglindă, pentru simetrie, apoi se machiază și cealaltă jumătate (stînga) și se controlează din nou simetria în oglindă.

Se va desena întîi conturul buzelor cu un creion dermatograf roșu, în nuanță mai închisă decît rujul, sau maro. Apoi, cu un bețișor învelit în vată se uniformizează ușor linia de contur, pentru a nu fi evidentă.

Cu pensula îmbibată bine cu ruj se aplică rujul, întîi pe buza superioară, de la comisură către partea mediană, o nuanță mai închisă — în apropierea liniei de contur.

În partea interioară a buzei se va aplica un ruj în nuanță ușor mai deschisă decît la exterior, aceasta fiind necesar pentru a da expresivitate buzelor, a le accentua și evidenția. Apoi se aplică rujul pe buza inferioară în același mod.

Rujul va fi bine întins, uniform, în cantitate suficientă și în nuanță potrivită.

Nuanțele de ruj se asortează cu toaleta, fardul de pleoape și fardul de obraz. Se va ține seama de intensitatea aplicării rujului, în funcție de ocazie.

Tot cu ajutorul pensulei se aplică lacul fixativ de buze, pentru a da strălucire buzelor, necesară numai la machiajul de seară.

După demachierea buzelor se va aplica cremă grasă vitaminizată, pentru menținerea catifelării și a aspectului frumos al buzelor.

Persoanele care nu se rujează, mai ales în anotimpul rece, este bine să-și aplice un strat subțire de cremă grasă sau o alifie specială pentru buze (strugurel) pentru a evita uscarea, fisurarea și descuamarea lor.

Reguli pentru efectuarea machiajului

1) Liniile ascendente întineresc, iar liniile descendente îmbătrînesc.
2) Nuanțele închise estompează, iar cele deschise evidențiază, deci cu două nuanțe de fond de ten și pudră se realizează corecturile, dînd efecte de umbră și lumină.
3) Pentru a se obține un machiaj reușit, trebuie să fie aplicat pe o piele curățată, sănătoasă și nu excesiv de obosită.
4) Fața are două puncte de atracție : ochii și gura, pentru că sînt mobile, deci ele vor fi colorate pentru a da mai multă strălucire și expresie.
5) Fardurile nu se aplică în cantitate mare, pentru a nu denatura trăsăturile. Nu se aplică mult fard deodată ; este mai bine să se adauge dacă este nevoie decît să se șteargă surplusul, pentru a nu fi nevoie să se refacă întreg machiajul.
6) Retușurile se fac cu bețișoare învelite în vată îmbibate în lapte demachiant.
7) Unele farduri se pot estompa cu degetele, iar după fiecare aplicare mîna trebuie spălată.
8) Produsele de machiaj trebuie să fie de bună calitate și adecvate tipului de ten.
9) Machiajul va fi adecvat : personalității, modei, vîrstei, sezonului, ocaziei, toaletei, coafurii.
10) Pentru armonia culorilor, nuanțele produselor de machiaj vor fi în concordanță cu culoarea pielii, a ochilor, a părului, a toaletei.
11) Rujul de buze, fardul de obraz și lacul de unghii trebuie să se asorteze.
12) În funcție de toaletă, machiajul trebuie completat pe părțile de corp descoperite, în afară de față : gît, decolteu, spate, brațe. Pe corp este bine de aplicat fondul de ten compact, deoarece nu murdărește rochia.

Armonia culorilor

Fardurile întrebuințate în machiaj sînt amestecuri de materii colorate și de pigmenți.

Există trei culori *fundamentale* sau *primare*: albastru, galben; și trei culori *secundare*: verde, violet și portocaliu. roșu și
Culorile secundare rezultă din amestecul a două culori fundamentale:

violet =albastru+roșu;
portocaliu =roșu+galben;
verde =galben+albastru.

Aceste culori primare și secundare trec de la una la alta prin diverse nuanțe.

Există două feluri de nuanțe: calde și reci.

Nuanțele calde sînt cuprinse între roșu-purpuriu și galben-verde și dau luminozitate, iar *nuanțele reci* sînt cuprinse între violet-purpuriu și verde-albastru și dau efectul de umbră.

Jocul de umbră și lumină realizează corecturile necesare.

Se obține *armonia culorilor* atunci cînd ansamblul cromatic este plăcut ochiului, cînd nu se creează discordanțe prin combinarea culorilor.

Elementele armoniei

1) *Culoarea*, care poate fi influențată de culorile alăturate. Culorile contrarii formează contraste, iar cele asemănătoare, degradeuri.
2) *Tonul* (valoarea culorii) care poate fi: deschis (vesel), mijlociu (calm), închis (trist).
3) *Linia* poate fi: ascendentă (veselă), orizontală (calmă), descendentă (tristă).

Armoniile culorilor pot fi:

a. *Armoniile consonante*, compuse din nuanțe apropiate, care formează degradeuri, începînd de la culoarea comună de bază.

b. *Armoniile disonante*, compuse din culori complementare, fără nuanță comună, ce creează contraste și trebuie evitate în machiaj.

Există patru armonii principale care se pot combina nelimitat, intensificîndu-le sau estompîndu-le, bazele rămînînd însă aceleași.

1) *Armonia albastră*
— Fond de ten — roz-deschis.
— Fard de obraz — roz.
— Pudră — roz-deschis.
— Fard pe pleoape — bleu-gri.
— Rimel — albastru.
— Linia de contur — gri.
— Ruj de buze — roz.

2) *Armonia aurie*
— Fond de ten — auriu.
— Fard de obraz — portocaliu.
— Pudră — aurie.
— Fard de pleoape — verde.
— Rimel — brun.
— Linia de contur — brun-verde.
— Ruj de buze — portocaliu.

3) *Armonia de vară (aurie)*
— Fond de ten — auriu.
— Fard de obraz — portocaliu.
— Pudră — aurie.
— Fard de pleoape — bleu.
— Rimel — negru-albăstrui.
— Linia de contur — bleumarin.
— Ruj de buze — portocaliu.

4) *Armonia de vară (roz)*
— Fond de ten — auriu.
— Fard de obraz — roz.
— Pudră — aurie.
— Fard de pleoape — bleu.
— Rimel — albastru.
— Linia de contur — gri.
— Ruj de buze — roz.

Armonia albastră și cea aurie sînt clasice, iar armoniile de vară (roz și aurie) sînt moderne.

H. CLASIFICAREA MACHIAJULUI

1. MACHIAJUL DE ZI

Acest machiaj este simplu, discret, fără corecturi.

Nuanțele fardurilor sînt pastelate, folosite pentru a sublinia și accentua ușor trăsăturile. Ordinea aplicării fardurilor este aceeași ca cea descrisă anterior, depinzînd de consistența fondului de ten și a fardului de obraz.

Acest machiaj se poartă ziua și în orice ocazie (la locul de muncă, plimbare, dimineața sau după amiaza, la cumpărături, vizite, spectacole de zi).

Se va ține seama de armonia culorilor între nuanțele de farduri și culorile toaletei, a părului, a ochilor.

Se poate aplica fond de ten, dar în nuanța pielii, și pudră. La persoanele mai palide se poate aplica și fard de obraz discret și bine estompat.

Ochii sînt accentuați numai cu fard de pleoape în nuanță pastel, ținîndu-se seama de armonia culorilor. Nu este nevoie să se folosească linia de contur, sau se preferă culorile maro și gri. Genele se pot rimela moderat. Nu se aplică gene false. Buzele sînt accentuate discret și bine estompat cu ruj și contur în nuanțe potrivite, nu stridente și sidefate. Nu se aplică lac fixativ de buze.

Nu este indicat a se face corecturile tipurilor morfologice cu fond de ten și pudră, deoarece în lumina de zi diferențele de nuanțe dau un aspect neplăcut, asemenea unor pete inestetice.

2. MACHIAJUL DE SEARĂ

Machiajul de seară este mai accentuat și are ca scop să dea strălucire și să scoată în evidență punctele vii, mobile ale feței, ochii și buzele.

Machiajul de seară trebuie să fie luminos, în armonie cu toaleta, coafura, accesoriile.

Tehnica de aplicare a fardurilor este aceeași cu cea descrisă anterior, diferite fiind nuanțele și intensitatea fardurilor, care la lumina artificială se estompează și, uneori, se deformează. De aceea se aleg nuanțe calde, aurii, mai vii în comparație cu cele folosite la machiajul de zi.

La lumina fluorescentă nu se vor folosi nuanțele ciclamen, ci, mai ales, galben-portocaliu, pentru a realiza un echilibru, deoarece toate culorile înclină spre vînăt.

Fondul de ten se va alege într-o nuanță mai închisă decît pudra, foarte bine întins. Pudra se aplică în două nuanțe : una în nuanța fondului de ten, se perie bine și, apoi, alta puțin mai deschisă, în nuanța pielii. Această suprapunere de două nuanțe de pudre dă un aspect sidefiu.

Fardul de obraz se aplică mai accentuat pentru a sublinia pomeții, a da strălucire feței și privirii.

Fardul de pleoape se aplică, de asemenea, mai accentuat. Se pot folosi două nuanțe, dintre care una mai închisă în apropierea genelor, estompîndu-se către sprînceană. Se pot folosi chiar două culori diferite sau farduri aurii, argintii, sidefate, în funcție de ocazie.

Ochii se mai pot accentua și cu linii de contur, de preferat a se evita culoarea neagră, și cu rimel mai accentuat, negru sau în nuanța fardului de pleoape. Se aplică gene false.

În machiajul de seară se pot face corecturi. Dacă tenul este mai congestiv, se poate aplica o pudră în nuanță verzuie, iar pentru un ten transparent, o nuanță mov. Pentru a se obține un efect de bronzare, se procedează așa cum s-a descris la tehnica aplicării pudrei.

3. MACHIAJUL „FANTEZI"

Este un machiaj de compoziție, în care toate fanteziile sînt permise și se folosește în ocazii speciale : serate, recepții, bal mascat, revelion.

Pentru a da rezultate bune, fantezia trebuie să înfrumusețeze persoana respectivă, să nu o facă însă ridicolă.

„Fantezi" se creează pe un machiaj de seară mai intens. Cu creioane dermatograf și farduri în diferite nuanțe, paiete, flitere se pot realiza diferite desene pe față, ochi, frunte, gît, decolteu, spate, și anume : flori, frunze, figuri geometrice, fluturi, păsări etc.

Se pot realiza diferite personaje (clawn), Scufița roșie, muma pădurii etc., diferite naționalități (japoneză, negresă, indiană) sau diferite personaje celebre (Cleopatra, Teodora, Julieta etc.).

Fantezia poate fi reprezentată și prin machiajul accentuat al ochilor (cu paiete, cu flitere, nuanțe diferite de farduri realizînd un curcubeu etc.).

În machiajul „fantezi", o importanță deosebită, pentru o bună realizare, o are toaleta și coafura. Se face îndeosebi persoanelor tinere, pe un ten curat și sănătos.

4. MACHIAJUL DE SCENĂ – MACHIAJUL DE TEATRU

În machiajul de scenă, datorită distanței și luminii puternice a reflectoarelor, trăsăturile devin mai șterse, și fața pierde din expresivitate.

Din această cauză, machiajul va fi mai accentuat pentru sublinierea trăsăturilor.

Se efectuează demachierea completă a feței, se aplică crema de bază și, apoi, fondul de ten, care trebuie să fie cît mai natural, iar fardul de obraz să se piardă în culoarea obrazului, fără o demarcație precisă.

Trebuie corectate forma feței, asimetriile sau micile imperfecțiuni (cearcăne, riduri etc.).

Corectarea obrazului se face cu culori închise. Arcadele se colorează cu un cărămiziu pal, iar pleoapele cu maro.

Ochiul se subliniază printr-o ușoară colorare a porțiunii din jurul pleoapei inferioare cu maro, ca să iasă albul ochiului în evidență, apoi se conturează ochiul pe pleoapa superioară și inferioară cu creionul dermatograf negru, gri sau maro sau cu eye-line.

Nasul se colorează pe partea mediană cu o nuanță crem, se conturează nările și, apoi, se estompează în degrade.

Se desenează conturul buzelor ; la femei se aplică un ruj mai deschis, iar la bărbați, un cărămiziu-pal, aproape invizibil. Apoi se aplică pudra.

Sprîncenele, care au o importanță în expresia și mimica feței, se pot accentua cu nuanțe de maro sau negru, iar pentru persoanele cu

părul alb sau blond, în nuanță de gri-închis. Pot fi prelungite sau schimbate ca formă, în funcție de personajul creat.

La teatrele muzicale (operă, operetă, revistă) cantitatea de fond de ten este mai mare și mai viu colorată.

Fardul de pleoape este aplicat în tonuri de bleu, mov, turcoaz, verde, auriu, argintiu.

Pentru crearea anumitor personaje, pentru întinerire sau îmbătrînire sau la crearea anumitor elemente (cicatrice, vînătăi, arsuri etc.) se folosește o tehnică specială.

5. MACHIAJUL PENTRU FOTOGRAFIE, TELEVIZIUNE, CINEMATOGRAFIE

Pentru fotografie este neapărat necesar să se facă machiajul corector cu două nuanțe de fond de ten și pudră pentru evidențierea sau estomparea anumitor regiuni. Tehnica de execuție este dată în capitolul referitor la machiajul corector.

Se folosește fond de ten cu putere mare de acoperire și pudră compactă.

Ochii vor fi conturați cu o linie naturală și precisă cu eye-liner gri.

Se evită rujurile închise și fardul de obraz, care devin negre. Se folosesc nuanțe deschise de ruj și lac fixativ de buze.

Pentru televiziune, machiajul este destinat să fie văzut în alb-negru. Se vor evita culorile alb și negru pentru a nu denatura trăsăturile pe ecran.

Înainte de efectuarea machiajului se va consulta maestrul de lumini, pentru a se ști precis intensitatea luminii, care este foarte importantă. Dacă lumina este intensă, machiajul va apărea luminos, iar lumina discretă va da un machiaj închis.

Se vor folosi fond de ten și pudră cu putere mare de acoperire în nuanțe mai închise foarte bine estompate, machiajul fiind făcut cu multă finețe, deoarece este văzut de aproape.

Mîinile se machiază la fel cu fața.

Ochii trebuie conturați la partea superioară și inferioară printr-o linie ascendentă și prelungită, iar la unghiul lor interior se va pune fard alb pentru prelungire și luminozitate.

Fardul de pleoape urmărește linia conturului și este mai intens. Se aplică gene false.

Buzele sînt conturate și se aplică un ruj deschis și lac fixativ de buze.

Pentru cinematografie se folosește tehnica machiajului de teatru, importanță deosebită avînd însă lumina.

Aici se execută machiajul pentru orice ocazie, atît de zi cît și de seară. Timpul de executare a filmului fiind mai lung, iar o scenă putînd fi repetată de nenumărate ori, fardurile trebuie să aibă o putere mare de acoperire, fața nu trebuie să transpire, deci se face un machiaj care să reziste, cu mici retușuri pe parcurs. Pentru filmele alb-negru se folosesc nuanțe calde, iar pentru cele color, nuanțe apropiate de natural.

6. MACHIAJUL ÎN FUNCȚIE DE VÎRSTĂ

La fetele tinere, între 18—20 ani, este indicat un machiaj discret. Acesta constă în aplicarea unui fond de ten în nuanța pielii sau numai pudră. Fardurile se vor aplica în cantități mici și bine întinse.

Dacă pielea este foarte palidă, se va aplica un fard de obraz și ruj în cantitate redusă și nuanță deschisă spre natural.

Nu se vor aplica farduri la un ten acneic.

Între 20—30 ani, machiajul va trebui să accentueze personalitatea. Se folosesc fond de ten și pudră mai accentuate pentru brune și nuanțe mai deschise pentru blonde. Se folosesc nuanțele și linia modernă pentru machiajul ochilor și al buzelor, fără a exagera sau îmbătrîni. Se poate face machiaj „fantezi".

La vîrsta de 30—45 ani, în plină maturitate, se va alege un machiaj care să nu înăsprească trăsăturile și să nu accentueze ridurile. Se va urmări linia modei și personalitatea, fără exagerări și atît cît este necesar.

Între 50—65 ani, machiajul trebuie să fie cît mai aproape de natural, foarte discret. Fondurile de ten și pudra se aleg în nuanța pielii, în cantitate mică și foarte bine întinse pentru a nu accentua ridurile. Se poate aplica numai fard de pleoape ușor gras și nuanțe pastelate. Rujul va fi în nuanță spre natural.

Peste 65 de ani, machiajul va fi puțin tonic. Nu se va folosi fond de ten. Pudra va fi în nuanță roz, iar fardul de obraz, roz-deschis. Nu se machiază ochii, numai sprîncenele, dacă este cazul, se desenează ușor cu creion dermatograf gri. Rujul va fi aplicat în cantități mici și nuanțe stinse, calde. Nu se aplică lac fixativ de buze.

7. MACHIAJUL DE MIREASĂ

Căsătoria este un moment important şi deosebit în viaţă. Mireasa este în centrul atenţiei şi pentru a fi admirată trebuie să dea impresia de tinereţe şi prospeţime.

Pentru efectuarea machiajului trebuie avut în vedere : vîrsta, culoarea pielii, momentul nunţii, ziua sau seara, culoarea toaletei.

Se va aplica fond de ten în nuanţa pielii sau uşor mai închis, pudră în nuanţa pielii, iar la persoanele palide, puţin fard de obraz.

Ochii se accentuează cu linie de contur fină uşor ascendentă şi fard de pleoape în nuanţă pastel ; rimel — în cantitate obişnuită.

Buzele sînt uşor conturate şi se va aplica un ruj ce se apropie de natural.

Dacă rochia este colorată şi nu albă, se va ţine seama de armonia culorilor.

Machiajul trebuie să fie discret, produsele bine întinse şi să reziste.

Capitolul XX

MACHIAJUL CORECTOR

A. GENERALITĂŢI

Definiţie. Machiajul corector este o metodă de înfrumuseţare de estompare a unor defecte de formă şi structură, prin folosirea produselor colorate, numite farduri.

Scopul : O faţă „ideală" este cea care se înscrie într-un oval perfect. Prin machiajul corector se tinde să se aducă spre această formă toate celelalte tipuri de faţă.

În executarea machiajului se va ţine seamă şi de personalitatea clientei.

Examinarea feţei. Cercetînd figura persoanei care trebuie machiată, se observă toate caracteristicile importante referitoare la :

— forma feţei ;
— culoarea şi calitatea pielii ;
— asimetriile ;
— tonicitatea muşchilor ;
— forma sprîncenelor, a ochilor, a nasului, a gurii şi a bărbiei.

Datele culese în urma examinării feţei sînt trecute în fişa de machiaj a clientei. Aceasta ne ajută la stabilirea corecturilor necesare pentru a aduce faţa cît mai aproape de forma ovală.

Corecturile cu fond de ten şi pudră sînt cele mai indicate. Pentru corectarea diferitelor forme de faţă se folosesc două nuanţe diferite, închise şi deschise, ce estompează sau evidenţiază anumite părţi ale feţei.

Tonurile deschise, luminoase de fond de ten şi pudră ajută la mărirea volumului feţei ; la diminuarea retracţiilor, la scoaterea în relief a anumitor regiuni ale feţei.

Tonurile închise ajută la mascarea, estomparea zonelor prea voluminoase, lăţite sau rotunde.

B. CORECTĂRI CU FOND DE TEN ȘI PUDRĂ ALE TIPURILOR DE FAȚĂ

1. TIPUL DE FAȚĂ PĂTRAT, ROTUND ȘI TRIUNGHIULAR CU VÎRFUL ÎN SUS

Aceste tipuri de față se caracterizează printr-o dilatare a zonei inferioare (ce cuprinde maxilarul inferior, obrajii).

Corectarea cu fond de ten și pudră are scopul de a micșora volumul acestei zone.

Se obține acest efect lucrîndu-se cu două nuanțe de fond de ten și pudră : una mai închisă și una în nuanța pielii.

Tehnica machiajului.

Se aplică la început fondul de ten închis pe o suprafață alungită, sub formă de fus, începîndu-se de la lobul urechii pînă aproape de vîrful bărbiei. Se acoperă astfel osul maxilarului inferior (fig. 57, *a*).

Fondul de ten se aplică mai accentuat pe osul maxilar și se estompează, în dégradé, spre proeminența bărbiei.

— Se evită aplicarea fondului de ten închis și pe vîrful bărbiei, căci aceasta ar scurta și mai mult aceste tipuri de față, ceea ce nu este indicat.

— Se aplică, apoi, pe toată partea mijlocie a feței și pe frunte, fondul de ten în culoarea pielii, estompînd cu atenție linia de trecere de la o culoare de fond de ten spre cealaltă.

— Se aplică fardul de obraz.

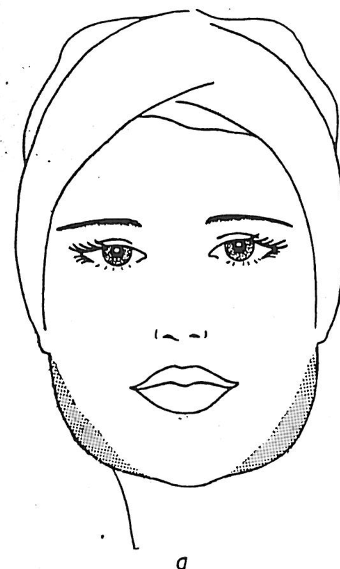
— Se pudrează cu pudră în nuanța pielii toată fața, iar pe regiunile unde s-a aplicat fond de ten închis se va pudra cu o nuanță mai închisă.

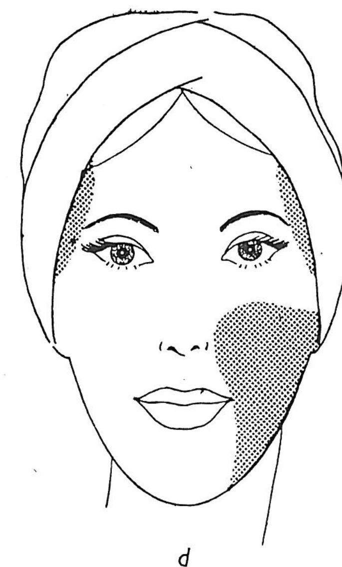
Aplicîndu-se aceste corecturi cu farduri închise, zonele dilatate își vor pierde din volum, iar tipul de față se va apropia (optic) de tipul „ideal"-oval.

2. TIPUL DE FAȚĂ LUNG

Acest tip prezintă o retracție laterală a feței și a frunții la nivelul tîmplelor. Prin machiaj se urmărește lărgirea formei frunții și micșorarea la maximum a lungimii ei.

— Se lucrează cu două nuanțe de fond de ten și pudră : una în nuanța pielii și una mai deschisă decît pielea (fig. 57, *b*).

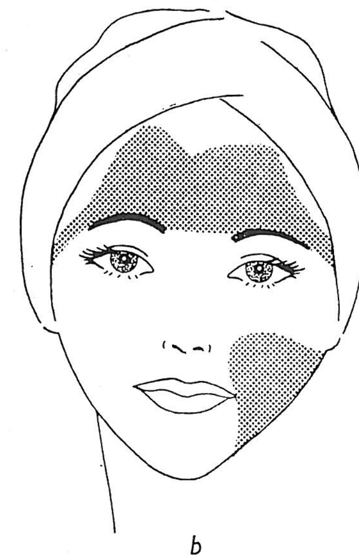

Fig. 57. Corectarea cu fond de ten și pudră la diferite tipuri de față :
a — pătrat, rotund și triunghi cu vîrful în sus ; *b* — lung ; *c* — triunghi cu vîrful în jos ; *d* — diamant.

Tehnica machiajului

— Se aplică fondul de ten mai deschis pe obraji și pe maxilarul inferior.

— Se pleacă de la lobul urechii, se trece la 1—2 cm pe sub ochi, pe lîngă aripa nasului, comisura buzelor pînă la marginea bărbiei, acoperind în întregime obrajii și maxilarul inferior.

Din același fond de ten deschis se aplică puțin și pe tîmple, pentru a da lărgime frunții.

Pe restul feței și al frunții se aplică fondul de ten în culoarea pielii, estompîndu-l bine, pentru a nu fi limite vizibile între cele două nuanțe de fond de ten.

— Se aplică fardul de obraz.

— Se aplică pudra în nuanța pielii pe toată fața, apoi se aplică pudra mai deschisă în regiunile unde s-a folosit un fond de ten mai deschis.

Aceste corecturi dau lărgime feței și frunții, și luminozitate suprafețelor machiate.

3. TIPUL DE FAȚĂ TRIUNGHIULAR CU VÎRFUL ÎN JOS

Acest tip de față se caracterizează prin retracția zonei maxilarului inferior și a obrajilor. Prin machiaj se urmărește să se dea lărgime zonei.

Se lucrează cu două nuanțe de fond de ten și pudră : una mai deschisă decît culoarea pielii și una în nuanța pielii.

Tehnica machiajului

Se aplică fondul de ten în nuanță mai deschisă pe obraji și maxilarul inferior (fig. 57, *c*) tot sub forma unui triunghi, și anume : lobul urechii, pe sub ochi ; aripile nasului, comisură, bărbie. Se acoperă maxilarul inferior și obrajii în întregime.

Partea superioară a feței, fruntea, fiind destul de lată, la acest tip nu necesită aplicarea fondului de ten deschis.

Fondul de ten în culoarea pielii se aplică pe tot restul feței și frunte, estompîndu-se cu atenție limitele dintre cele două nuanțe.

— Se aplică fardul de obraz.

— Se aplică pudra : întîi cea în nuanța pielii pe toată fața, apoi pudra mai deschisă pe regiunile corectate cu fond de ten mai deschis.

4. TIPUL DE FAȚĂ DIAMANT

La acest tip de față se constată retracția maxilarului inferior, a obrajilor, a frunții și a tîmplelor și o proeminență a pomeților.

Machiajul corector va urmări lărgirea (optică) părților retractate și estomparea pomeților.

Se lucrează cu două nuanțe de fond de ten și pudră ; unul mai deschis decît pielea și unul în nuanța pielii.

Tehnica machiajului

— Se aplică fondul de ten cel mai deschis pe toată fruntea pentru a o reliefa. Din același fond de ten se aplică și în regiunea obrajilor și a maxilarului inferior.

Fondul de ten se aplică după aceeași formă ca la tipul lung, avînd grijă să nu se aplice și pe pometi, care în acest caz nu trebuie reliefați (fig. 57, *d*).

— Pe restul feței se aplică fond de ten în culoarea pielii.

— Se aplică fardul de obraz.

— Cu pudra în nuanța pielii se pudrează toată fața, revenind apoi cu o pudră mai deschisă pe frunte și în regiunea maxilarului inferior care trebuie evidențiate.

C. CORECTAREA CU FOND DE TEN ȘI PUDRĂ A DIFERITELOR FORME DE FRUNTE

1. FRUNTE ÎNALTĂ, LATĂ ȘI BOMBATĂ

Pe plan orizontal orice față poate fi împărțită în trei zone : cea superioară cuprinde fruntea, cea medie, obrajii, iar cea inferioară, maxilarul. O frunte lată și bombată, deși frumoasă, creează disproporții între cele trei zone și strică armonia feței.

Pentru diminuarea aspectului lățit și bombat se folosește un fond de ten și o pudră închisă (mai închisă decît nuanța pielii). Fața se machiază cu un fond de ten și o pudră mai deschisă.

Tehnica machiajului

Se aplică pe frunte un fond de ten mai închis decît în restul feței. Se estompează bine la limita dintre cele două nuanțe și la limita de implantare a firelor de păr pentru a nu se crea depozite de fard la acest nivel.

În restul feței se aplică un fond de ten mai deschis dacă fața este retractată sau mai închis dacă este dilatată.

— Pudrarea frunții se face cu o pudră mai închisă decît în restul feței.

La machiajul frunții, atît fondul de ten cît și pudra vor fi aplicate în cantitate mică, pentru a nu se da relief și volum formei destul de evidente.

2. FRUNTEA ÎNGUSTĂ ȘI MICĂ

O astfel de frunte se poate mări recurgîndu-se la două procedee cosmetice : epilat și machiaj.

Cu cîteva zile înainte de machiaj se efectuează o epilație cu ceară a părului din această regiune, încercîndu-se să se dea frunții o lărgime și o formă cît mai armonioasă și naturală.

Prin machiaj se corectează fruntea, folosindu-se un fond de ten și o pudră mai deschisă decît pielea.

Tehnica machiajului

Se aplică pe toată fruntea un fond de ten mai deschis decît nuanța pielii. Se estompează bine la limita de implantare a firului de păr.

În restul feței se aplică un fond de ten în culoarea pielii sau mai închis, după cum se prezintă zonele : retractate sau dilatate. Limita dintre cele două nuanțe se estompează bine.

Fruntea se pudrează apoi cu o pudră într-o nuanță mai deschisă. Pentru a îndepărta aspectul „făinos" se fixează pudra cu un șervețel umezit sau cu un cub de gheață.

D. CORECTAREA CU FOND DE TEN ȘI PUDRĂ A GÎTULUI

1. GÎT SCURT ȘI GROS

Folosind fardurile închise (fond de ten și pudră), se urmărește punerea în umbră a gîtului.

Tehnica machiajului

Se aplică pe gît un fond de ten mai închis decît în restul feței în scopul de a umbri gîtul. Fondul de ten se aplică în dégradé de

la maxilarul inferior pînă la baza gîtului, acoperind toată partea sa anterioară.

Pudrarea se face tot cu o pudră mai închisă la culoare decît în regiunea feței.

2. GÎT LUNG ȘI SUBȚIRE

Acest gît trebuie evidențiat. Se lucrează cu nuanțe de fond de ten și pudră mai deschise decît culoarea fardurilor folosite pentru machiajul feței.

Tehnica machiajului

Se aplică fondul de ten deschis de la maxilarul inferior spre baza gîtului. Se estompează bine limitele dintre fondul de ten aplicat pe față și cel aplicat pe gît.

— Se pudrează gîtul apoi cu o pudră într-o nuanță mai deschisă, mai luminoasă decît în regiunea feței.

E. CORECTAREA CU FOND DE TEN ȘI PUDRĂ A BĂRBIEI

Este foarte dificil să se schimbe forma bărbiei, dar se pot atenua ușor defectele de structură prin intermediul fardurilor, al fondului de ten și al pudrei.

1. BĂRBIA PROEMINENTĂ

Tehnica machiajului

Se aplică pe porțiunea proeminentă a bărbiei un fond de ten mai închis la culoare pentru a atenua proeminența (fig. 58, *a*).

Dacă există o depresiune între vîrful bărbiei și buza inferioară, în această zonă se aplică puțin fond de ten mai deschis. Efectul de contrast al acestui ton luminos cu tonul închis, plasat pe partea proeminentă, va da iluzia unei tente de o singură culoare și va atenua depresiunea.

Se estompează cu grijă limitele dintre cele două nuanțe de fond de ten.

Se pudrează cu o pudră mai închisă la culoare partea proeminentă a bărbiei.

2. BĂRBIA TEŞITĂ

Este foarte dificil de corectat o astfel de bărbie. Liniile care o marchează se confundă cu gîtul. Machiajul cere multă experiență şi exerciţii pentru a îmbina în modul cel mai potrivit culorile, care, în final, printr-un joc de umbră şi lumină dă relief bărbiei.

Tehnica machiajului

Se aplică un fond de ten mai deschis decît pielea pe vîrful bărbiei, estompîndu-se de o parte şi de alta a maxilarului inferior.

Pentru a mări mai mult iluzia unei bărbii detaşate de gît, se aplică în regiunea submentonieră şi pe gît (fig. 58, *b*) un fond de ten mai închis.

Pe vîrful bărbiei, pentru a-i da relief şi strălucire, se poate aplica un strop de fard de obraz.

Se pudrează bărbia cu o pudră mai deschisă decît nuanța pielii.

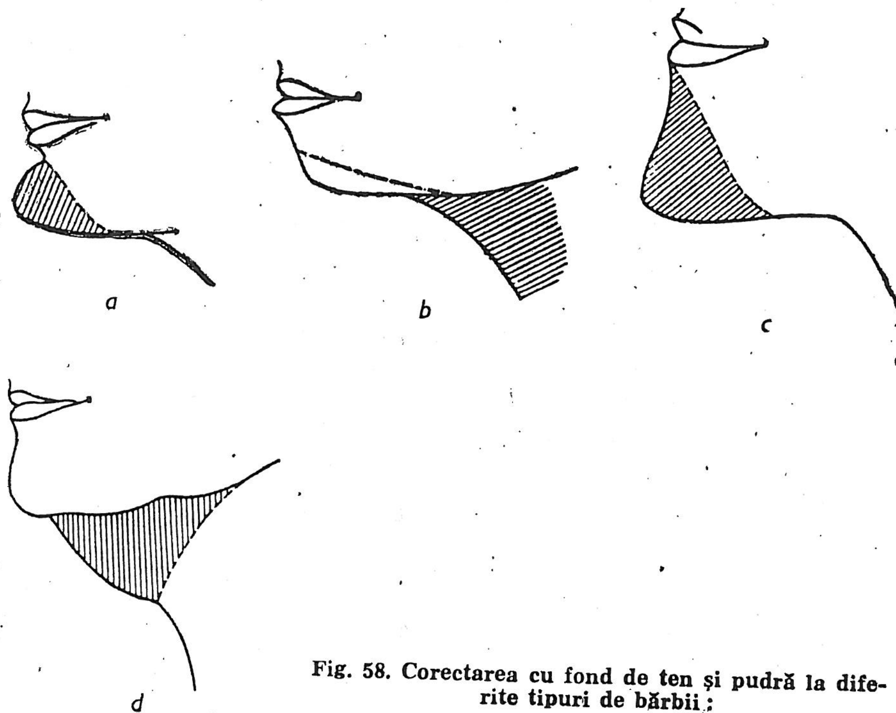

Fig. 58. Corectarea cu fond de ten şi pudră la diferite tipuri de bărbii:
a — proeminetă ; *b* — teşită ; *c* — lungă ; *d* — dublă.

3. BĂRBIA LUNGĂ

Atenuarea aspectului lung al bărbiei se realizează folosindu-se fardurile deschise.

Tehnica machiajului

Se aplică fondul de ten închis pe vîrful bărbiei acoperindu-se partea ei inferioară. Se estompează bine limita dintre fondul de ten aplicat pe bărbie şi cel aplicat pe față (fig. 58, *c*).

Se aplică apoi o pudră tot într-o nuanță mai închisă.

4. BĂRBIA DUBLĂ

Atenuarea iluziei a acestui aspect inestetic poate fi realizată prin folosirea fondului de ten şi a pudrei închise.

Tehnica machiajului

Se aplică în regiunea bărbiei duble (sub maxilarul inferior) un fond de ten într-o nuanță mai închisă. Restul gîtului se machiază cu un fond de ten deschis sau în nuanța pielii (fig. 58, *d*).

Pudra aplicată în regiunea bărbiei duble va fi, de asemenea, mai închisă la culoare.

F. CORECTAREA CU FOND DE TEN ŞI PUDRĂ A NASULUI

1. NASUL LĂȚIT ŞI ÎNGROŞAT

Se pune problema ca acest nas lat şi îngroşat să pară mai subțire şi mai îngust.

Tehnica machiajului

Cu un creion dermatograf cafeniu-deschis se trag uşor două linii verticale, paralele, de la baza nasului spre vîrf, de o parte şi de alta a septului nazal.

Se împarte în felul acesta nasul în 3 părţi : o bandă mediană şi două benzi laterale.

Banda mediană se marchează cu un fond de ten într-o nuanță mai deschisă, iar cele două benzi laterale cu un fond de ten în culoare mai închisă (fig. 59, *a*).

Fondul de ten închis se estompează pe cele două laturi și aripile nasului, avînd grijă să nu rămînă depozitate cantități prea mari de fond de ten pe șanțurile ce delimitează nasul.

La tipurile de față cu această formă de nas, fardul de obraz nu va fi aplicat prea aproape de el pentru a nu atrage atenția asupra acestei zone.

Pudrarea se va face la început cu o pudră în nuanța pielii pe toată suprafața nasului, apoi se va aplica o pudră mai închisă pe cele două părți laterale ale nasului.

2. NASUL LUNG BURBONIAN

Cu ajutorul machiajului, acest nas trebuie făcut să pară mai puțin lung.

Tehnica machiajului

Se aplică un fond de ten mai închis pe vîrful și pe aripile nasului (fig. 59, *b*), iar în restul nasului se aplică un fond de ten în culoarea pielii. Dacă nasul este și lung, și gros, fondul de ten închis se va aplica pe vîrful nasului, aripile nasului și pe laturile nasului.

Pudra se aplică tot în două nuanțe : întîi una în nuanța pielii pe tot nasul, apoi una mai închisă pe vîrful nasului și pe părțile laterale.

3. NASUL DEVIAT

Pentru corectarea acestui tip de nas se folosesc două nuanțe de fond de ten.

Tehnica machiajului

Se trasează cu creionul dermatograf o linie dreaptă pe muchia nasului. Această linie redresează axa deviată a nasului printr-un efect de optică.

— Se aplică fondul de ten mai deschis pe partea concavă a nasului, pe toată lungimea sa, iar pe partea convexă se aplică fond de ten închis la culoare.

Printr-un efect de umbrire, partea deviată se va estompa (fig. 59, *c*).

Se pudrează cu două nuanțe de pudră.

Unde s-a aplicat fondul de ten închis, se aplică o pudră închisă, iar unde s-a aplicat fondul de ten deschis, se va pudra cu o nuanță mai deschisă.

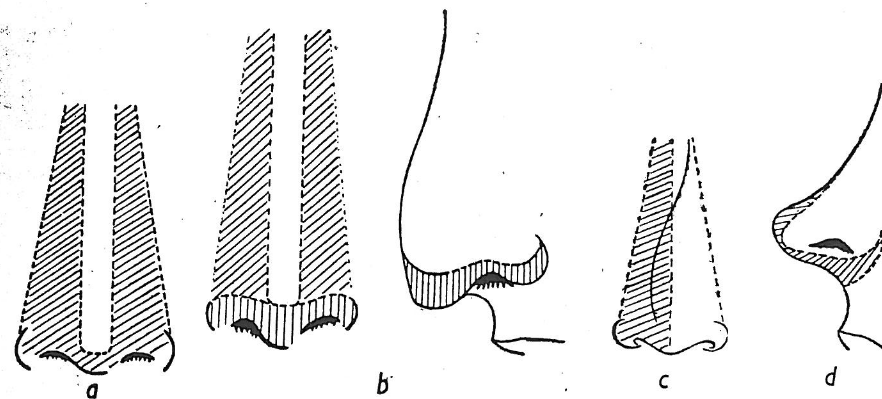

Fig. 59. Corectarea cu fond de ten și pudră a diferitelor tipuri de nas :
a — lățit și îngroșat ; *b* — lung burbonian ; *c* — deviat ; *d* — în trompetă.

4. NASUL ÎN TROMPĂ

Tehnica machiajului

Se aplică fondul de ten mai închis pe partea inferioară a vîrfului nasului pentru a părea mai mic. Pe restul nasului și față se aplică un fond de ten mai deschis. Se estompează bine la limita dintre cele două nuanțe de fond de ten (fig. 59, *d*).

Pudrarea se face cu o pudră în nuanța pielii pe tot nasul, apoi cu o pudră mai închisă în regiunea inferioară a nasului.

G. CORECTĂRI CU FARD DE OBRAZ ALE DIFERITELOR TIPURI DE FAȚĂ

Fardurile pentru obraji sînt produse cosmetice destinate să pună în valoare pomeții. Se găsesc sub formă de :

— creme ;

— pudre compacte.

Aplicate cu pricepere, ele permit realizarea anumitor corecturi ale morfologiei feței și dau un aspect tonic.

— *Fardurile cremă* sînt foarte plăcute la folosire. Se aplică cu pensula cîte 1—2 pastile foarte mici pe pomeții obrajilor și se estompează, apoi, cu pulpa degetului mijlociu al mîinii.

— Se aplică *după* aplicarea fondului de ten fluid sau *înaintea* fondului de ten compact.

— *Fardurile de față — pudră compactă* se aplică cu ajutorul unei pensule mai late, pe pomeți, estompîndu-se tot cu ajutorul unei pensule.

Aplicarea lor se face la sfîrșit *după* aplicarea pudrei. Au avantajul că se poate corecta fața cu ajutorul lor și la sfîrșitul machiajului.

1. TIPUL DE FAȚĂ ROTUND

Aplicînd fardul de obraz în zona centrală a feței, părțile laterale rămîn în umbră.

Tehnica machiajului

Se aplică fardul de față dedesubtul pleoapei inferioare, în mijlocul pomeților sub forma unei benzi verticale, lată de 1 cm și lungă de 2 cm (fig. 60, *a*).

Fardul se aplică în strat foarte subțire.

Se estompează prin tapotări ușoare, cu ajutorul degetului mijlociu, pe plan vertical.

Este contraindicat a se întinde fardul spre nas, ar fi contrar scopului urmărit, fața și-ar recăpăta aspectul dilatat.

Se continuă machiajul cu aplicarea produselor în ordinea cunoscută.

2. TIPUL DE FAȚĂ PĂTRAT

Tehnica machiajului

Se aplică fardul de obraz cu ajutorul pensulei, pornindu-se din punctul cel mai proeminent al pomeților, sub forma unui triunghi oblic (fig. 60, *b*), al cărui vîrf se susține la tîmple.

Cu ajutorul degetului mijlociu se estompează fardul spre tîmple.

3. TIPUL DE FAȚĂ TRIUNGHIULAR CU VÎRFUL ÎN SUS

Tehnica machiajului

Fardul de obraz se aplică de la unghiul extern al ochiului în formă de dreptunghi de 1 cm lățime și 2 cm lungime, desenat oblic spre tîmple (fig. 60, *c*).

Se estompează prin tapotări ușoare cu degetul mijlociu spre tîmple, care trebuie să fie acoperite cu fard.

4. TIPUL DE FAȚĂ LUNG

Tehnica machiajului

Se aplică fardul de obraji cu pensula chiar la mijlocul pomeților, în dreptul pupilei, imediat sub pleoapa inferioară, sub forma unui cerc cu diametrul de 2 cm (fig. 60, *d*).

Se estompează în direcție orizontală pentru a acoperi o cît mai mare parte din obraz. În acest fel se va da lărgime feței, atenuîndu-se din lungime. Se va evita estomparea pe plan vertical a fardului de obraz pentru a nu lungi axa verticală a feței.

5. TIPUL DE FAȚĂ TRIUNGHIULAR CU VÎRFUL ÎN JOS

Tehnica machiajului

— Se aplică fardul de obraz în dreptul pupilei, pe partea superioară a pomeților, sub forma unui romb de 2 cm lățime și 3—4 cm lungime.

Un vîrf al rombului se termină la tîmplă, iar celălalt pe pomeți, în dreptul pupilei (fig. 60, *e*).

— Se estompează cu degetul mijlociu prin tapotări ușoare, spre tîmple. Aplicarea fardului la acest tip de față are ca scop accentuarea acestui tip de față plăcut și la modă.

6. TIPUL DE FAȚĂ DIAMANT

Tehnica machiajului

Se alege un fard de obraz într-o cantitate discretă. Se aplică fardul cu ajutorul unei pensule pe mijlocul pomeților, sub formă de oval (fig. 60, *f*), cu o lungime de 2 cm și o lățime de 1 cm.

Se estompează fardul pe tîmple în așa fel încît să se acopere cavitatea care separă marginea pleoapei inferioare de pomeți.

Trebuie evitată aplicarea și estomparea fardului și pe partea inferioară a pomeților pentru a nu se accentua și mai mult pomeții care sînt destul de evidenți.

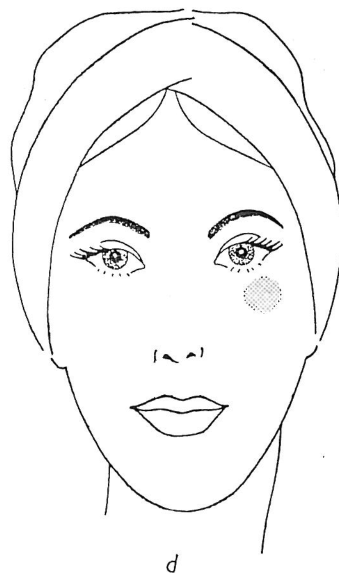

Fig. 60. Corectarea cu fard de obraz a diferitelor tipuri de față :
a — rotund ; *b* — pătrat ; *c* — triunghi cu vîrful în sus ; *d* — lung ;

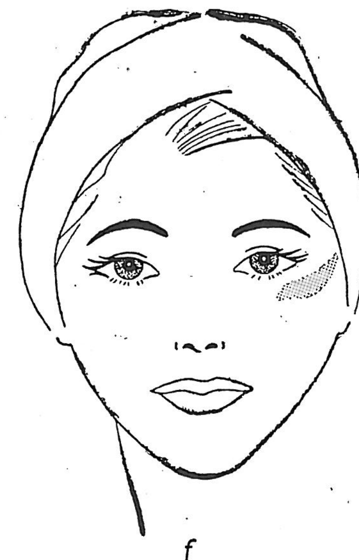

Fig. 60. Corectarea cu fard de obraz a diferitelor tipuri de față :
e — triunghi cu vîrful în jos ; *f* — diamant.

H) MACHIAJUL CORECTOR AL SPRÎNCENELOR

Sprîncenele sînt cele care dau expresivitate feței, conturează personalitatea, exprimă prin mobilitatea lor anumite stări afective.

În corectarea sprîncenelor, cosmeticiana va ține seama de caracterele morfologice ale feței, căutînd să le dea o formă cît mai armonioasă și să evidențieze cît mai bine personalitatea clientei.

Calitățile și forma sprîncenei „ideale"

Poate fi considerată „perfectă" sprînceana care prezintă următoarele caracteristici :

***a*) firele** de păr sînt crescute uniform ;

***b*) părul** este neted, strălucitor, uniform colorat ;

***c*) are** forma unei virgule cu o linie suplă care ia naștere la rădăcina nasului, chiar la întîlnirea acesteia cu baza frunții ;

***d*) pe tot** traiectul său, de la bază spre vîrf, sprînceana trebuie să urmărească forma arcadei sprîncenoase ;

e) orice sprînceană are trei părți : *baza*, partea cea mai îngroșată *A* ; centrul sprîncenei (partea cea mai arcuită) și *vîrful* sprîncenei (partea cea mai subțiată) *B* (fig. 61, *a*) ;

f) la sprîncenele ideale, baza trebuie să se găsească pe aceeași linie orizontală cu vîrful (linia orizontală *A—B* imaginară ar porni de la rădăcina nasului spre tîmple) ca în figura 61, *a* ;

g) lungimea ideală a sprîncenelor se stabilește încadrîndu-se sprînceana cu baza pe linia *A—C* (care coboară de la baza nasului la aripile nasului), iar vîrful să atingă linia *C—B* (ca în fig. 61, *b*). Linia *C—B* se trasează oblic de la comisură spre unghiul extern al ochiului ;

h) grosimea sprîncenei ideale este de 7—8 mm, maximum 15 mm la bază și 3—4 mm la vîrf. Sprîncenele care au baza de 15 mm nu se vor contura prin creionare sau vopsit pentru că aspresc figura clientei ;

i) la sprîncenele ideale, intervalul între pleoapa deschisă și arcada sprîncenoasă este egală cu diametrul irisului. Dacă acest interval este mai mare decît diametrul irisului, ochiul pare mai mic (fig. 61, *c*).

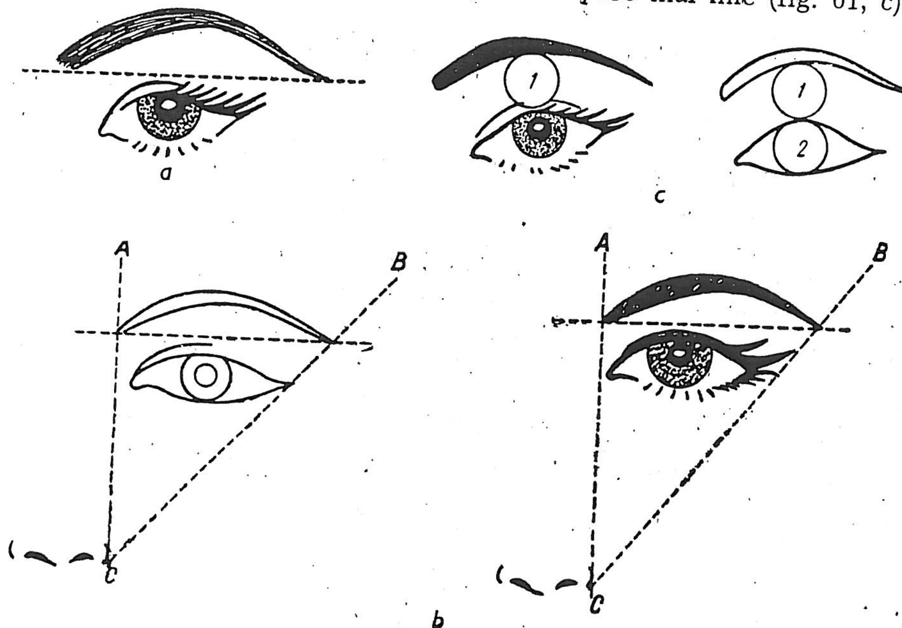

Fig. 61. Calitățile și forma sprîncenei ideale :
a — forma ideală ; *b* — lungimea ideală ; *c* — distanța față de ochi.

Tipuri de sprîncene

Se întîlnește o mare varietate de sprîncene care diferă de la persoană la persoană prin :

a) formă și direcție ;
b) grosime ;
c) lungime și poziția lor pe față ;
d) culoare.

a) *După formă și direcție*, sprîncenele pot fi :

După formă :
— perfecte — cele ideale — nu necesită corecturi ;
— defectuoase — care impun anumite corecturi, prin creionare și pensare.

După direcție :

Sprîncene orizontale (a) :
— suple (fig. 62, *b*) ;
— îngroșate (fig. 62, *c*).

Fig. 62. Sprîncene orizontale *(a)* **:**
b — suple ; *c* — îngroșate.

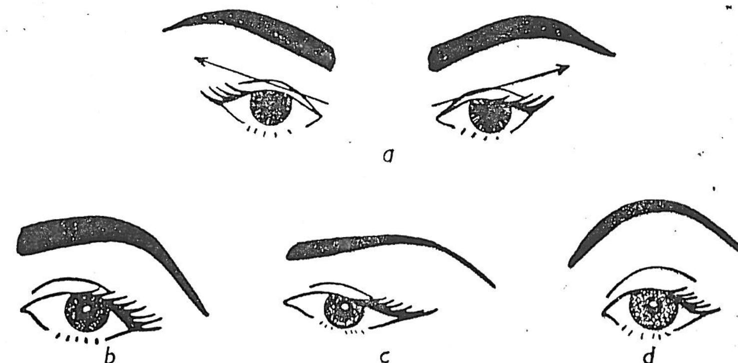

Fig. 63. Sprîncene ascendente *(a)* **:**
b — armonios ascendente ; *c* — în antenă ; *d* — rotunjite.

Fig. 64. Sprîncene descendente *(a)*:
b — simplă ; *c* — căzută pe pleoape.

Sprîncene ascendente (a) :
— armonios ascendente (fig. 63, *b*) ;
— în antenă (fig. 63, *c*) ;
— rotunjite (fig. 63, *d*).

Sprîncene descendente (a) :
— simplă (fig. 64, *b*) ;
— căzute pe pleoapă (fig. 64, *c*).

b) *După grosime* :
Sprîncene îngroşate ;
Sprîncene subţiri.

c) *După lungime şi poziţia pe faţă* :
— sprîncene lungi : cînd vîrful depăşeşte linia imaginară *C—B* (fig. 65, *a*) ;
— sprîncene scurte : cînd vîrful nu atinge linia imaginară *C—B* (fig. 65, *b*) ;
— sprîncene apropiate : cînd baza nu depăşeşte linia verticală *A—C* (fig. 65, *c*) ;
— sprîncene depărtate : cînd baza nu întîlneşte linia verticală *A—C* (fig. 65, *d*).

d) *După culoare* se deosebesc :
— sprîncene negre ;
— sprîncene blonde ;
— sprîncene cu o gamă de nuanţe între negru şi blond.

Corectările estetice ale sprîncenelor

Corectările formei feţei prin intermediul fondului de ten şi a fardurilor de obraji pot fi completate prin modificarea formei, grosimii sprîncenelor şi culorii sprîncenelor.

Se realizează prin pensat şi creionat.

Ţelul acestei modificări este de a da sprîncenelor forma perfectă sau de a le pune în valoare particularităţile, pentru a sublinia personalitatea clientei.

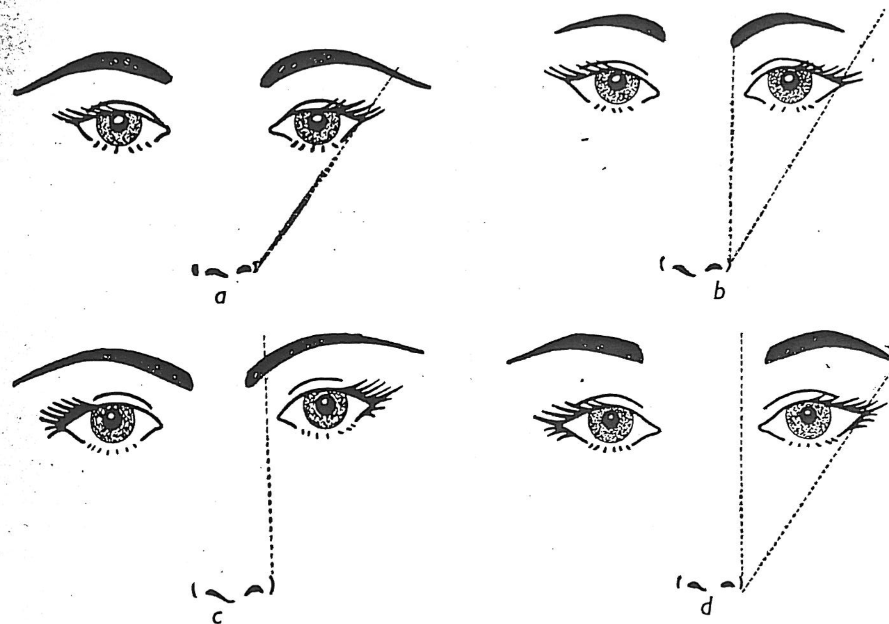

Fig. 65. Lungimea sprîncenelor :
a — sprîncene lungi ; *b* — sprîncene scurte ; *c* — sprîncene apropiate ; *d* — sprîncene depărtate.

a) *Corectarea sprîncenelor prin pensat*

Acest procedeu include trei timpi :
— pregătirea sprîncenelor ;
— desenul formei sprîncenelor ;
— epilaţia propriu-zisă cu penseta.

1) *Pregătirea sprîncenelor*
— se perie bine părul sprîncenelor cu o periuţă de 10 ori, în jos, în sus, vertical pentru a da o orientare firelor de păr ;
— cu aceeaşi periuţă se netezesc capetele firelor de păr din sprîncene readucîndu-le la orizontală ;
— se perie apoi de 2—3 ori în direcţia creşterii firelor de păr. După fiecare periere se face o dezinfecţie cu o soluţie dezinfectantă, netezindu-se sprînceana cu un tampon de vată înmuiat în soluţie.

2) *Desenarea formei sprîncenelor*
Această desenare are drept scop de a delimita zona sprîncenelor ce nu trebuie epilate. Cu un creion dermatograf se trag două linii uşoare, marcîndu-se marginea superioară şi inferioară a sprîncenelor. Aceste linii trebuie trasate în aşa fel ca forma sprîncenei pe care o

încadrează să corespundă caracteristicilor sprîncenei „ideale", să fie cît mai armonioase și mai potrivite cu restul feței.

Tot ce depășește aceste două linii se pensează.

Linia ce delimitează marginea superioară a sprîncenei pleacă de la baza nasului, se arcuiește pe arcadă, atingînd punctul cel mai înalt în dreptul pometilor, apoi linia coboară armonios, punctul final atingînd intersecția dreptei *C—D* cu *D—E*.

La desenul liniei inferioare trebuie ținut seama de raportul dintre distanța pleoapei superioare, arcada sprîncenoasă și iris. Punctul cel mai arcuit al liniei inferioare a desenului trebuie să fie situat exact deasupra mijlocului pometilor.

3) *Epilarea propriu-zisă a sprîncenelor*

Se realizează cu penseta. Prin pensare se îndepărtează firele de păr care nu se încadrează în desenul realizat. Se îndepărtează atît firele din lungime cît și din grosimea sprîncenei, urmărindu-se desenul care încadrează o sprînceană „ideală" sau potrivită tipului morfologic al feței. În timpul pensării, firele de păr ce urmează a fi îndepărtate sînt prinse de la bază cu penseta. Poziția pensetei este ușor înclinată în direcția creșterii firelor de păr. Se îndepărtează firele prin mișcări rapide, avînd grijă să nu se ciupească pielea.

După pensare se șterg sprîncenele cu un tampon de vată înmuiat în loțiune dezinfectantă. Se realizează astfel o dezinfecție și îndepărtarea desenului făcut cu creionul dermatograf.

Se aplică apoi o compresă cu mușețel sau acid boric pentru a calma și decongestiona locul.

b) *Corectarea sprîncenelor prin creionare*

Uneori, corectarea sprîncenelor prin epilat nu este posibilă. Sînt multe persoane care au sprîncenele rare, subțiri.

Aceste sprîncene trebuie machiate în așa fel încît să dea iluzia unei sprîncene dese.

Corectarea sprîncenelor nu se va face printr-o linie continuă, ci prin linii oblice, întrerupte care imită firul de păr.

Alegerea creionului. Pentru executarea în bune condiții a acestei operații, alegerea creionului este foarte importantă :

— culoarea creionului trebuie să se apropie cît mai mult de culoarea naturală a firelor de păr din sprînceană ;

— se va evita folosirea creioanelor negre sau închise la culoare, care îngreuiază, aspresc privirea ;

— nu se folosesc creioane brune care capătă pe piele reflexe roșietice ;

— sînt indicate pentru corectarea sprîncenelor creioanele *gri* datorită tonurilor dulci ce se obțin cu ajutorul lor ;

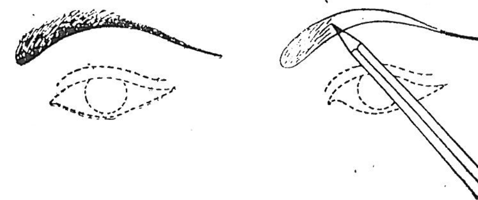

Fig. 66. Desenarea sprîncenelor.

— ascuțirea creionului dermatograf se face sub formă de „cioc de rață".

Desenarea sprîncenelor. Se execută pe zona lipsită de fire de păr mici linii oblice (fig. 66), de 4—5 mm lungime, pornindu-se de la baza sprîncenei spre vîrful ei ; liniile trasate trebuie să imite firele de păr naturale.

— Se periază ușor desenul, pentru orientarea firelor de păr existente după direcția liniilor desenate, căpătînd un aspect cît mai natural.

Corectarea diferitelor tipuri de sprîncene prin pensare

a) *Sprîncenele ascendente* trebuie pensate în așa fel încît să li se păstreze forma și linia, chiar să se accentueze, căci această formă întinerește și dă un aspect vesel și optimist feței.

b) *Sprîncenele orizontale* se corijează în două feluri :

— fie că li se dă o formă ascuțită, prin pensarea în zona centrală și inferioară a sprîncenei ;

— fie că se dă o formă ușor ascendentă, atunci cînd sprîncenele sînt mai groase și se pot pensa la partea inferioară și vîrful sprîncenei. Linia ascendentă schimbă aspectul dur și aspru inițial al privirii.

c) *Sprîncene descendente* care îmbătrînesc și accentuează vîrsta persoanei, dîndu-i un aspect pesimist, trist.

Se corectează spre sprîncenele orizontale, epilîndu-le puțin din lungime, pentru a le ridica.

Regula generală de corectare a sprîncenelor este următoarea :

— La sprîncenele ascendente se păstrează forma naturală.

— Sprîncenele orizontale se corectează spre o formă ascendentă.

— Sprîncenele descendente se corectează spre o formă orizontală.

Corectarea sprîncenelor în raport cu tipul de față

1) *Tipul de față rotund*

Sprîncenele la un astfel de tip de față nu trebuie rotunjite, deoarece ar accentua aspectul de lună plină al feței.

Li se dă o formă ușor ascendentă, pensîndu-se din zona superioară a corpului sprîncenei și scurtîndu-le puțin din lungime (la vîrful sprîncenei) (fig. 67).

2) *Tipul de față pătrat*

Pentru acest tip de față, care este, de obicei, înzestrată cu sprîncene groase, orizontale, care aspresc privirea, este necesară subțierea sprîncenelor.

Se pensează din grosime sprîncenele, dîndu-le o formă ușor arcuită, urmărindu-se forma arcadei sprîncenoase. În felul acesta fața respectivă pierde din aspectul aspru, sever al privirii și capătă o expresie mult mai caldă (fig. 68).

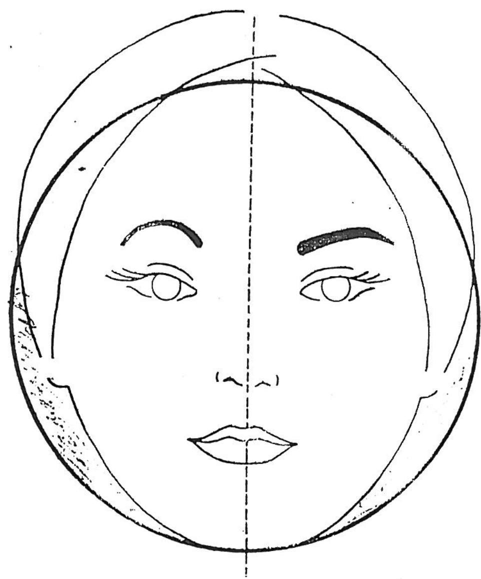

Fig. 67. Corectarea sprîncenelor la tipul de față rotund.

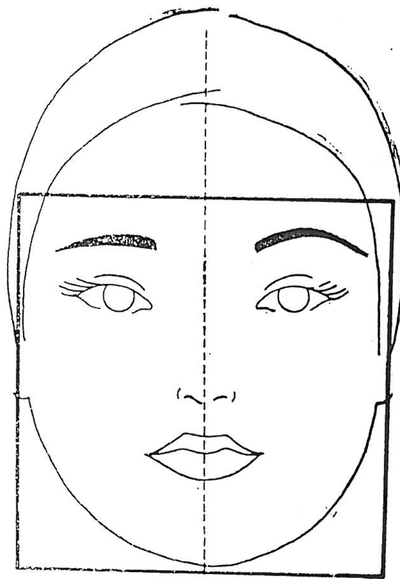

Fig. 68. Corectarea sprîncenelor la tipul de față pătrat.

3) ***Tipul de față triunghiular cu vîrful în sus***

De obicei, sprîncenele la un asemenea tip de față sînt foarte apropiate de nas și au punctul cel mai arcuit spre interiorul feței.

Ele trebuie pensate în așa fel încît să le mărească distanța dintre sprîncene, iar punctul cel mai arcuit al sprîncenei să fie adus în dreptul pomeților (fig. 69).

Dacă sprîncenele sînt scurte, se va completa lungimea lor, la vîrf, desenîndu-se cu creionul cîteva fire.

4) ***Tipul de față triunghiulară cu vîrful în jos***

Dacă relieful formelor feței este pronunțat (părțile osoase ale feței sînt evidente), sprîncenele se pensează spre o linie orizontală, pentru a da feței o expresie de calm și liniște.

Dacă trăsăturile feței sînt domoale (conturul osos nu este foarte reliefat), sprîncenele se pensează în așa fel încît să se accentueze și mai mult forma triunghiulară a feței, deci sprîncenele să aibă o formă ușor ascendentă (fig. 70).

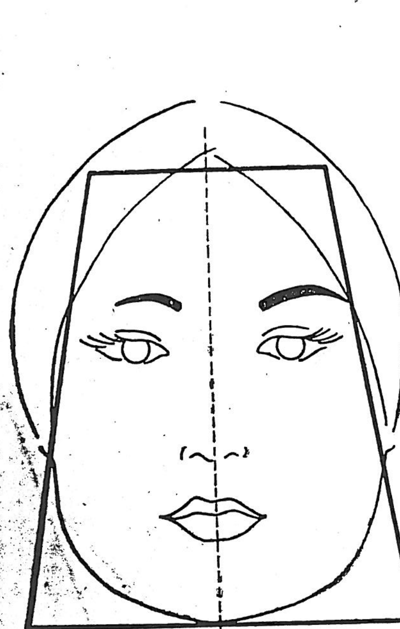

Fig. 69. Corectarea sprîncenelor la tipul de față triunghi cu vîrful în sus.

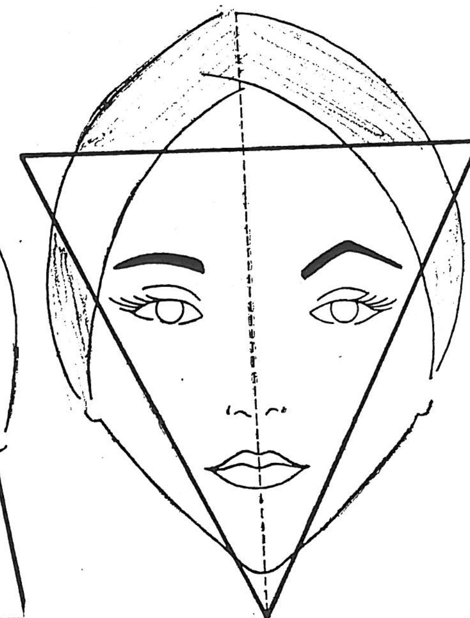

Fig. 70. Corectarea sprîncenelor la tipul de față triunghi cu vîrful în jos.

5) *Tipul de față lung*

Și la acest tip de față, sprîncenele sînt, de obicei, foarte apropiate. Se pensează sprîncenele la bază pentru a le îndepărta (fig. 71).

— La acest tip de față, sprîncenele nu se vor subția, arcui sau scurta prea mult pentru că ar contura aspectul lung al feței.

6) *Tipul de față diamant*

Sprîncenele la acest tip de față sînt, în general, apropiate cu punctul cel mai arcuit spre interiorul feței și sînt scurte.

Corectarea constă în epilarea sprîncenelor la bază, mărindu-se distanța între ele, iar punctul arcuit trebuie deplasat spre centrul pometilor. În acest caz se vor pensa din partea superioară a sprîncenei.

Pentru lungimea sprîncenelor se vor trasa la vîrful lor, cîteva fire cu creionul dermatograf (fig. 72).

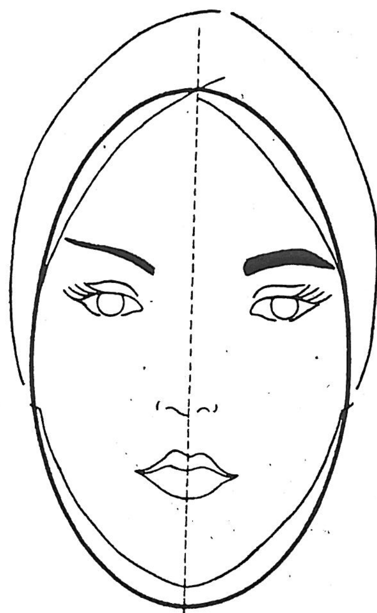

Fig. 71. Corectarea sprîncenelor la tipul de față lung.

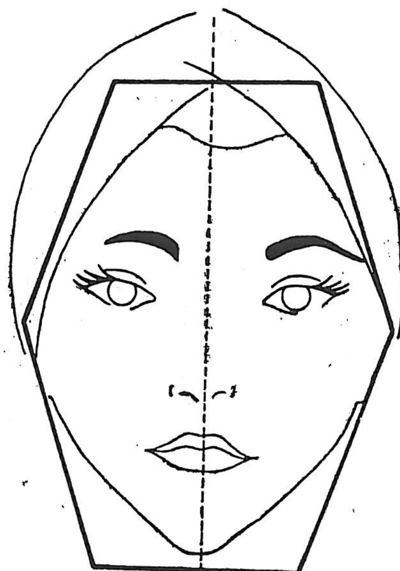

Fig. 72. Corectarea sprîncenelor la tipul de față diamant.

I. MACHIAJUL CORECTOR AL OCHILOR

Ochii și buzele sînt cele două puncte de atracție ale feței. Deci machiajului lor trebuie să li se acorde o deosebită atenție. Acest machiaj poate fi mai accentuat sau mai discret, uneori spre fantezist, în funcție de ocazia pentru care se efectuează machiajul.

Chimia cosmetică pune la dispoziția cosmeticienelor diferite produse destinate machiajului și punerii în valoare a ochilor.

1. PRODUSELE NECESARE PENTRU MACHIAJ

1) *Fardurile pentru pleoape*

Fardurile pentru pleoape se prezintă sub formă :

— de cremă ;
— de pudră compactă ;
— de ruj.

Fardurile cremă sînt grase ; se aplică cu ajutorul pensulei.

Fardurile pudră compactă se aplică tot cu pensula și au avantajul că nu se șterg, nu se strîng în pliurile pielii ; se poate retușa ochiul cu ajutorul lor și la sfîrșitul machiajului.

Fardurile de pleoape — baton sînt farduri grase. Se aplică tot cu pensula. Se estompează cu degetul mediu. Fardurile de pleoape se prezintă într-o gamă variată de culori pastelate sau închise : albastru, bleu, verde, vernil, maro, alb, gri, auriu, argintiu, galben, portocaliu, violet etc.

2) *Creioanele dermatograf* se folosesc pentru conturarea ochilor. Se prezintă sub toate nuanțele : negru, cafeniu-închis, cafeniu-deschis, albastru, verde, gri etc.

3) *Eye-line-ul* este un tuș lichid în culori asemănătoare cu cele ale creioanelor dermatograf. Prezintă avantajul că nu se șterge ușor de pe pleoapă și nu se adună în pliurile pleoapei.

Eye-line-ul se aplică pe pleoape cu ajutorul unei pensule speciale.

4) *Rimelul* se prezintă sub formă de pastilă compactă, sub formă de cremă în tub și lichid în tub.

Rimelul compact se aplică cu ajutorul unei periuțe speciale, umezită în apă și trecută peste pastila de rimel. Rimelul compact se aplică tot cu periuța, dar fără a o umezi în apă.

Rimelul lichid din tub se aplică cu o periuță sau bețișor spirală cu care este prevăzut tubul respectiv, special confecționat pentru întinderea rimelului pe gene.

Orice rimel s-ar folosi, se aplică insistîndu-se pe genele din unghiul extern al ochiului și vîrfurile genelor.

Aplicarea se face în două-trei reprize, între aceste reprize genele fiind periate cu o pensulă cu două rînduri de păr, pentru a uniformiza rimelul pe toată lungimea firului de păr.

6) *Genele false* se prezintă sub două forme : gene în franj și gene fir cu fir. Tehnica aplicării genelor false a fost explicată la aplicarea produselor de machiaj.

2. TEHNICA MACHIAJULUI CORECTOR

Forma „ideală" a ochilor este cea migdalată. Toate celelalte forme de ochi vor fi machiate în așa fel încît să se apropie tot mai mult de forma ideală.

a) *Machiajul ochilor migdalați* urmărește doar să accentueze și mai mult, prin intermediul fardurilor, forma lor frumoasă.

Fardul de pleoape trebuie să fie în nuanța irisului.

Linia de creion subliniază și urmărește doar forma ochiului, prelungind-o puțin, pentru a umbri partea externă a ochiului. Rimelul se aplică pe toată lungimea genelor, din unghiul intern al ochiului spre unghiul extern (fig. 73).

b) *Machiajul ochilor rotunzi* are drept scop, pe de o parte, să atenueze curbura prea accentuată a pleoapei, iar pe de altă parte, să alungească ochiul în partea externă.

Fardurile de pleoape se aplică plecîndu-se din unghiul intern pînă în punctul cel mai înalt al pleoapei, urmărindu-se marginea pleoapei. De aici, pînă în unghiul extern al ochiului se continuă în linie orizontală, părăsindu-se marginea pleoapei și trecîndu-se puțin de comisura ochiului.

Creionarea cu creion dermatograf se face trasîndu-se o linie orizontală, din punctul cel mai înalt al pleoapei, depășindu-se puțin comisura externă a ochiului.

— Se umple cu creion spațiul liber existent între marginea externă a pleoapei și linia trasată (fig. 74).

Fig. 73. Machiajul ochilor migdalați.

Fig. 74. Machiajul corector al ochilor rotunzi.

Rimelarea genelor se face din punctul cel mai proeminent al pleoapei. Se insistă asupra genelor din unghiul extern al ochiului pentru a sublinia efectul de alungire.

c) *Machiajul ochilor globulari (proeminenți)* are drept scop atenuarea aspectului dizgrațios al ochiului.

Se alege un fard de pleoape închis.

— Se aplică fardul pe toată lungimea pleoapei, insistîndu-se asupra părții mai bombate. Se estompează, în înălțime, pînă aproape de sprînceană. Cu cît ochiul este mai proeminent, cu atît fardul trebuie să fie mai intens și pe o suprafață mai mare.

— Dacă și pleoapa inferioară este proeminentă, se aplică și pe aceasta fard de culoare închisă care se estompează în fondul de ten de pe obraz, se pudrează apoi pentru a da aspectul mat. Orice urmă lucitoare ar distruge aspectul pe care vrem să-l dăm.

— Creionarea (conturarea) cu dermatograful se face doar din unghiul extern al ochiului pentru a alungi pleoapa.

— Rimelul se aplică pe toată lungimea genelor. Se preferă rimelul brun, pentru a accentua efectul de umbrire a ochiului (fig. 75).

d) *Machiajul ochilor mici înfundați în orbite* urmărește mărirea lor. Se procedează astfel :

— Se aplică pe pleoapa superioară un fond de ten sau fard mai deschis decît culoarea pielii, ce se estompează pînă în sprînceană. Din același fard se aplică și pe pleoapa inferioară pentru a acoperi cearcănele.

— Creionarea se face la o mică distanță (1—2 mm) de marginea genelor, linia va fi subțire și pe toată lungimea pleoapei. Spațiul dintre marginea pleoapei și creion se umple cu un fard deschis la culoare (sau creion alb).

Fig. 75. Machiajul corector al ochilor globuloși.

Fig. 76. Machiajul corector al ochilor înfundați în orbite.

Fig. 77. Machiajul corector al ochilor descendenți.

Pe pleoapa inferioară de la mijlocul ochiului spre unghiul extern se trasează o linie orizontală ce depășește puțin comisura ochiului. Spațiul dintre linia trasată și pleoapă se umple cu creion alb, în acest fel ochiul va părea mai mare (fig. 76).

Rimelarea genelor se face doar pe vîrful lor și cu o cantitate mică de rimel. Se insistă pe genele de la unghiul extern al ochiului.

2) *Machiajul ochilor căzuți descendenți* are drept scop să atenueze tocmai linia lor descendentă.

— Fardul de pleoape se aplică din punctul cel mai înalt al ochiului, pe o linie orizontală, depășindu-se comisura externă.

— Creionul se aplică pornindu-se tot din punctul cel mai înalt al ochiului, orizontal, depășindu-se foarte puțin comisura ochiului. Se umple cu creion închis la culoare spațiul dintre marginea pleoapei și conturul trasat (fig. 77).

Rimelul se aplică numai pe vîrful genelor de la unghiul intern pînă la mijlocul ochiului, iar de aici, pînă la unghiul extern, se rimelează genele pe toată lungimea lor.

Pleoapele

La efectuarea unui machiaj trebuie să se țină seamă de aspectul pleoapelor care necesită adeseori retușuri suplimentare.

a) *Pleoapa superioară căzută*

Pentru acest tip de pleoapă „grea" machiajul corector se face astfel :

— se aplică fardul de pleoape cel mai închis, chiar dedesubtul arcadei sprîncenelor, și va fi estompat spre ochi în sens invers față de ochii globulari (fig. 78).

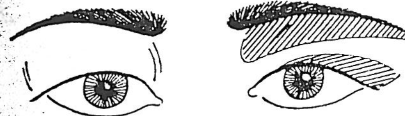

Fig. 78. Machiajul corector al pleoapei căzute.

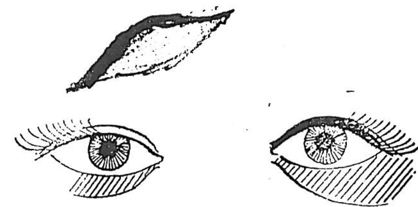

Fig. 79. Machiajul corector al pleoapei umflate.

— Trăsătura creionului care subliniază pleoapa va fi puțin accentuată.

Rimelul se aplică pe toată lungimea cililor.

b) *Pleoapa inferioară încercănată*

Corectarea se poate face fie aplicîndu-se un fond de ten mat, mai deschis decît pentru față, fie folosindu-se un fond de pleoape alb.

c) *Pleoapa inferioară umflată* se corectează aplicîndu-se pe partea umflată un fond de ten închis care se estompează în fondul de ten aplicat pe față (fig. 79).

J. MACHIAJUL CORECTOR AL BUZELOR

Buzele sînt tot atît de expresive ca și ochii, chiar atunci cînd rămîn imobile.

1. CARACTERISTICILE BUZELOR „IDEALE" (PERFECTE)

1) *Lungimea* : pe o față construită în mod armonios, extremitatea fiecărei comisuri cade perpendicular pe liniile verticale coborîte din dreptul mijlocului pupilei (fig. 80).

Dacă comisurile buzelor depășesc liniile verticale, gura este prea mare, iar dacă nu ating această linie, este prea mică.

2) *Grosimea* : trebuie să fie egală partea mediană a buzei inferioare cu cea superioară.

3) *Înălțimea*. Punctele cele mai ridicate ale buzei superioare trebuie să se găsească în dreptul mijlocului nărilor (fig. 81).

4) *Amplasarea pe față*. Distanța dintre nas și buza superioară trebuie să fie egală cu jumătatea distanței dintre vîrful bărbiei și buza inferioară.

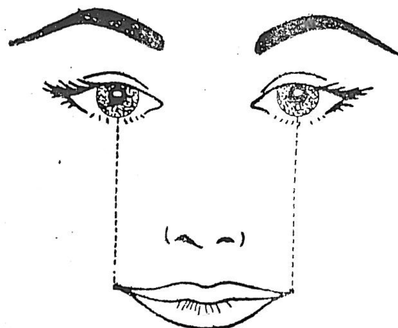

Fig. 80. Lungimea buzelor ideale.

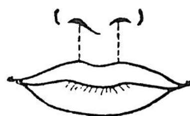

Fig. 81. Amplasarea proeminențelor buzei superioare ideale.

2. REGULI GENERALE DE DESENARE A BUZELOR

a) Desenarea conturului buzelor se face cu un creion roșu sau maro, gura fiind întredeschisă.

Buza superioară se conturează din partea mediană spre comisuri (pînă la punctul fixat ca reper), întîi o jumătate, apoi cealaltă jumătate.

Buză inferioară se conturează pornindu-se de la o comisură spre mijlocul buzei, întîi o jumătate apoi cealaltă.

b) Se verifică simetria desenului.

c) Se observă dacă desenul se potrivește cu tipul de față.

d) Se aplică rujul în interiorul conturului cu ajutorul unei pensule (ca la aplicarea rujului-machiaj de zi).

e) Se observă ca grosimea rujului să nu fie prea mare. Este mai ușor a se adăuga un strat în plus de ruj decît a-l îndepărta atunci cînd este prea gros.

3. CORECTURI PENTRU DIFERITE TIPURI DE BUZE

a) *Buze subțiri*

— Se conturează buzele cu creion de contur depășindu-se ușor conturul natural al buzelor (fig. 82).

— Se colorează buzele cu un strat subțire de ruj. Se folosește un ruj viu colorat ; se aplică rujul cu pensula.

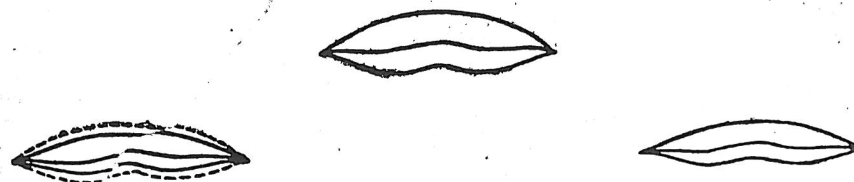

Fig. 82. Machiajul corector al buzelor subțiri.

— Se pudrează ușor buzele.

— Se reface din nou conturul buzelor.

— Se aplică din nou un strat de ruj cu pensula.

Aplicarea pudrei între două straturi de ruj are drept scop să dea grosime, relief buzelor.

b) *Buze cărnoase*

— Se evită aplicarea rujurilor prea vii.

— Nu se dă grosime în partea mediană a buzelor.

— Fondul de ten și pudra se aplică pînă la marginea buzelor, nu și pe buze.

— Se desenează cu creionul de contur o linie subțire în interiorul conturului natural al buzelor. Buzele nu trebuie să fie micșorate din grosime mai mult de 1—2 mm, corectarea ar fi vizibilă și aspectul ar fi inestetic.

— Se aplică rujul de buze într-un strat subțire, neted, uniform pentru a nu le da relief (fig. 83). Rujul se aplică tot cu ajutorul pensulei.

c) *Buzele cu comisurile căzute*. Pentru corectarea acestor buze se folosesc rujuri vii, exceptînd situația cînd persoanele sînt în vîrstă.

— Se desenează conturul buzei dîndu-i forma unei curbe ascendente, încercînd să se ridice ușor aspectul căzut al extremității buzei superioare. Se conturează buza inferioară, evitîndu-se să se ajungă pînă la comisură.

— Se aplică rujul cu ajutorul pensulei (fig. 84).

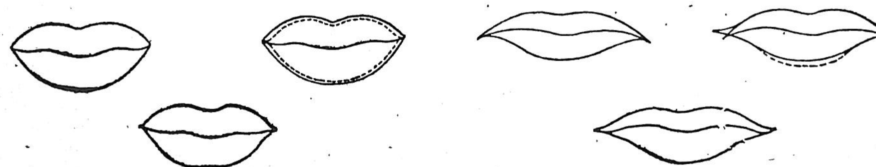

Fig. 83. Machiajul corector al buzelor cărnoase.

Fig. 84. Machiajul corector al buzelor cu comisurile căzute.

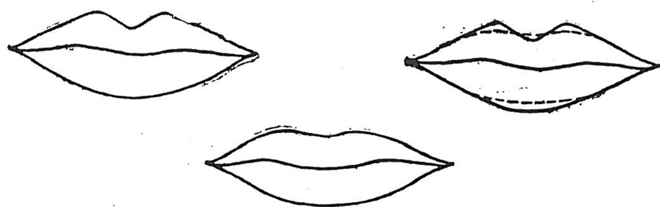

Fig. 85. Machiajul corector al buzei superioare cu proeminențele ascuțite.

d) *Buza superioară cu proeminențe ascuțite.* Se acoperă cu fond de ten și pudră aceste părți mai proeminente ale buzei superioare, din zona nărilor.

— Se conturează buza atenuîndu-se printr-o trăsătură orizontală aspectul ascuțit al celor două proeminențe, dîndu-le o curbură armonioasă.

— Buza inferioară se desenează urmărindu-se conturul natural (fig. 85).

— Se umple conturul cu ruj folosindu-se pensula.

e) *Gura prea mică.* Dacă buzele nu ating verticalele ce ar coborî din mijlocul pupilei, gura este mică. Corectarea se face astfel :

— Se folosesc rujuri viu colorate.

— Se desenează conturul buzelor depășindu-se cu 1—2 mm comisura buzelor (fig. 86).

— Se umple conturul cu un strat subțire de ruj, folosindu-se pensula.

— Se pudrează cu un strat subțire de pudră.

— Se aplică din nou un strat de ruj.

f) *Gura prea mare.* Cînd comisurile buzelor depășesc liniile verticale coborîte din dreptul pupilei.

— Se folosește un ruj de culoare deschisă.

— Se conturează buzele cu 5 mm în interiorul comisurilor, terminîndu-se printr-o linie oblică (fig. 87).

— Se umple conturul cu un ruj aplicat cu pensula într-un strat subțire.

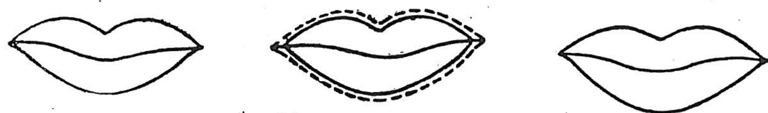

Fig. 86. Machiajul corector al gurii mici.

Fig. 87. Machiajul corector al gurii mari.

Fig. 88. Machiajul corector al buzelor asimetrice.

g) *Buzele asimetrice*

— Se stabilește partea mediană a buzelor.

— Se studiază cele două jumătăți ale buzelor inferioare și superioare (acestea pot avea un volum și un desen care nu se aseamănă, de exemplu, partea stîngă este mai groasă decît partea dreaptă).

— Se creionează în așa fel încît să se dea simetrie buzelor. Se începe creionarea totdeauna din partea mai mică, mai subțire, căutînd să i se dea forma părții mai groase, mai lungi (fig. 88).

— Se aplică cu pensula rujul într-o culoare potrivită cu grosimea buzelor.

h) *Buza superioară mai groasă decît cea inferioară*

— Fondul de ten și pudra se aplică pînă la marginea buzei superioare.

— Se desenează conturul buzei superioare puțin în interiorul conturului natural. Buza inferioară se desenează în mod normal (fig. 89).

— Se umple conturul cu ruj folosindu-se pensula. Pe buza superioară se aplică un strat mai subțire de ruj, iar pe buza inferioară, un strat mai gros pentru a restabili echilibrul.

i) *Buza inferioară mai groasă decît cea superioară*

Corectarea în acest caz se face invers.

— Se conturează buza inferioară cu 1—2 mm în interiorul conturului natural, iar buza superioară se conturează normal (fig. 90).

— Se aplică rujul într-un strat subțire pe buza inferioară.

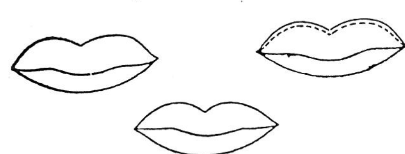

Fig. 89. Machiajul corector al buzei superioare.

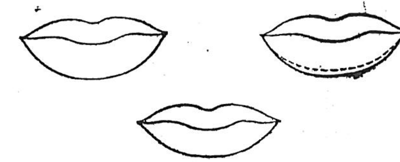

Fig. 90. Machiajul corector al buzei inferioare.

PRODUSE COSMETICE DIN COMERȚ

Creme

Pell Amar — conține extracte din nămolurile sapropelice ce acționează asupra epidermei favorizînd schimburile prin membrana celulară, capacitatea de regenerare a celulelor și reglarea conținutului de apă din piele.
— Cremă emolientă pentru ochi — antirid
— Cremă hidratantă de zi — protectoare.
— Cremă nutritivă de noapte — grasă.
— Cremă hidratantă de zi pentru ten sensibil — protectoare.
— Cremă emolientă de noapte pentru ten sensibil — grasă.

Pelox — cu extracte din nămol — contribuie la rehidratarea țesuturilor, la activarea metabolismului celular, favorizează nutriția pielii, previne formarea ridurilor.
— Cremă emolientă pentru ochi — antirid.
— Cremă emolientă de zi — protectoare.
— Cremă emolientă de noapte — grasă.

Gerovital — acțiune de regenerare a pielii, de atenuare a ridurilor, hrănește și întreține pielea uscată, cu elasticitate și tonicitate redusă.
— Cremă hidratantă de zi pentru ten gras — protectoare.
— Cremă hidratantă pentru ten uscat — protectoare.
— Cremă nutritivă de noapte — grasă.

Bellatrix — cu ingredienți activi extrași din plante specifice florei românești. Preparatele cosmetice contribuie la creșterea fluxului sanguin la nivelul pielii, la reglarea inhibiției cu apă a celulelor, la normalizarea grosimii stratului cornos al epidermei.
— Cremă hidratantă de zi pentru ten gras — protectoare.
— Cremă hidratantă de zi pentru ten uscat — protectoare.
— Cremă emolientă de noapte.

Mary Gilbert — gama de produse cosmetice realizate pe bază de colagen solubil. Aprovizionează pielea cu colagen solubil care stimulează regenerarea celulelor, atenuează ridurile fine și previne formarea lor.
— Cremă de zi pentru ten uscat — protectoare.
— Cremă de zi pentru ten gras — protectoare.
— Cremă de noapte — grasă, nutritivă.

Margareta — are efect descongestiv și antiseptic.
— Cremă pentru ten acneic.

Miraj — asigură hidratarea pielii, hrănirea ei datorită grăsimii de nurcă. Indicată tenurilor uscate și deshidratate.
— Cremă de zi Miraj — protectoare.
— Cremă de noapte grasă, nutritivă.
— Cremă pentru decolteu — grasă.

Darclée — conține extracte din fructe de **Hipraphax, Rhamnoides**, bogat în vitamine hidro- și liposolubile, acizi grași esențiali.
— Cremă hidratantă de zi — protectoare.
— Cremă nutritivă de noapte — grasă.
— Cremă emolientă pentru ochi — antirid.
— Cremă de masaj — grasă.

Nivea — creme cu acțiune de hrănire, hidratare a pielii.
— Cremă Anca antirid — grasă pentru ochi.
— Cremă Doina ADF — cremă grasă de noapte pentru ten uscat.
— Cremă Elida de noapte — grasă pentru ten uscat.
— Cremă Eva pentru mîini — cremă grasă, emolientă.
— Cremă Lanolină Diafan — grasă pentru ten uscat.
— Cremă Nutrin — grasă, nutritivă.
— Cremă Nivea super hidratantă de zi — protectoare.
— Cremă Nivea nutritivă — grasă pentru ten uscat.
— Cremă Nivea superioară cu ulei de vizon.
— Cremă Nivea superhidratantă cu ulei de vizon.

Creme pentru albit :
— Cremă Floare de munte de noapte — grasă.
— Cremă Oriental — grasă.
— Cremă Maria de zi.
— Cremă Maria de noapte — grasă.
— Cremă Oxigen Borax de noapte — grasă.

Creme cu biostimulatori :
— Cremă Sanda — tonică și regeneratoare.
— Cremă hidratantă de zi Eva — protectoare pentru orice ten.
— Cremă hidratantă de noapte Eva — semigrasă pentru ten uscat, deshidratat.
— Cremă de zi Bioton — protectoare.

— Cremă de noapte Bioton — grasă pentru ten uscat.
— Cremă Magnolia de zi — protectoare.
— Cremă Magnolia grasă pentru ten uscat.
— Cremă Farmec suport de pudră — protectoare de zi.
— Cremă cu suc de căpşuni — tonică şi hidratantă.
— Cremă cu suc de piersici — tonică şi hidratantă.
— Cremă antiacnee Tenofin — sicativă şi bactericidă.
— Cremă cu glicerină Farmec — pentru îngrijirea mîinilor.

Emulsii demachiante

Emulsie Mimoza pentru ten gras — demachiant.
— Lapte Doina pentru toate tipurile de ten — demachiant.
— Emulsie cu lăptişor de matcă Eva pentru ten sensibil.
— Emulsie hidratantă Magnolia pentru ten deshidratat.
— Emulsie nutritivă Magnolia pentru ten uscat.
— Eva lux — emulsie demachiantă pentru fard — alegere.
— Farmec lux — emulsie cu extracte vegetale pentru ten deshidratat.
— Farmec — lapte demachiant.
— Emulsie hidratantă Pell Amar pentru ten sensibil.
— Emulsie hidratantă Margareta pentru ten deshidratat.
— Emulsie demachiantă Bellatrix pentru ten sensibil.
— Emulsie Mary Gilbert.
— Emulsie Miraj.
— Emulsie Neptun, calmează după expunerile la soare.

Loţiuni :

— Farmec Lux loţiune pentru ten gras.
— Tenofin loţiune pentru ten acneic.
— Loţiune tonică Pell Amar.
— Loţiune tonică Gerovital.
— Loţiune pentru ten acneic Margareta.
— Loţiune tonică Bellatrix.
— Loţiune Mary Gilbert.
— Loţiune Faun pentru ten acneic.
— Loţiune Flora — astringentă.
— Loţiune Original — antiacnee şi decolorantă.
— Loţiune Lara — astringentă.
— Loţiune Farr — astringentă.
— Loţiune preras electric Herba — emolientă.
— Loţiune după ras Herba — dezinfectant, astringent.
— Loţiune după ras Dermin — dezinfectant, astringent.
— Loţiune astringentă Magnolia — dezinfectant, astringent.
— Loţiune tonică Magnolia.

Loţiuni capilare :

— Loţiunea Miraj pentru păr degenerat — stimulatoare.
— Loţiunea Pell Amar.
— Loţiunea Gerovital — tonică, regeneratoare.
— Loţiunea Bellatrix.
— Loţiunea Faun.
— Loţiunea Magnolia pentru păr.

Şampoane :

Miraj
— şampon cu bere pentru păr gras.
— Şampon cu lămîie pentru păr gras.
— Şampon cu 5 extracte de plante pentru păr uscat.
— Şampon cu proteine pentru păr degradat.
— Şampon pentru păr uscat.
— Şampon pentru păr gras.
— Şampon pentru păr normal.

Sanda
— Şampon cu ou — pentru păr uscat.
— Şampon cu lapte pentru păr uscat.
— Şampon cu lanolină — pentru păr uscat.
— Şampon cu muşeţel — pentru păr uscat.

Pelox — şampon } pentru păr gras.
Pell-Amar — şampon }
Margareta — şampon
Faun — şampon antipelicular pitiriazis pentru mătreaţă.
Bob — şampon pentru păr uscat.
Bob — şampon pentru păr normal.
Bob — şampon pentru păr gras.
Bob — şampon pentru bărbaţi.
Şampon cremă **Adam** } pentru păr gras.
Şampon cremă **Eva** }
Şampon **Farmec.**
Şampon **Napoca.**
Şampon **Mugurel** pentru copii.
Şampon **Brînduşa.**
Şampon **Magnolia.**

Uleiuri şi briantine pentru păr :

— Adam — briantină solidă.
— Adam lux — briantină fină.
— Doina — briantină lichidă.
— Zefir — ulei de păr.

GLOSAR

Antalgic — care împiedică sau calmează durerea.

Antiseptic — substanţă care previne sau înlătură infecţiile microbiene sau de putrefacţie ;
— antiseptic superficial=substanţă chimică folosită pentru distrugerea germenilor ce se găsesc în mod obişnuit pe piele.

Asepsie — condiţii în care microorganismele sînt absente datorită sterilizării prin procedee fizice

Aseptic — lipsit de microorganisme patogene

Asfixie — starea caracterizată prin dificultatea sau oprirea completă a respiraţiei, datorită unor cauze mecanice (ad strangulare) sau chimice, ducînd la lipsa oxigenului în ţesuturi ;
— asfixie cutanată — imposibilitatea pielii de aprovizionare cu O_2 datorită obstruării porilor şi circulaţiei sanguine (la nivel cutanat) încetinite

Asimilaţie — totalitatea proceselor metabolice de încorporare a substanţelor rezultate din digestie

Astringent — (ad stringere=a strînge)
Substanţă cu acţiune locală care produce retractarea ţesuturilor, prin precipitarea sau coagularea reversibilă a proteinelor de suprafaţă

Atonie — (atonos=fără tensiune)
Diminuarea stării de tensiune relativ fiziologică pe care o au în perioada de repaus unele organe contractate ;
— atonie musculară=pierderea sau diminuarea stării de contracţie fiziologic normală a muşchilor (tonusului muscular)

Atrofie — (atrophe=fără hrănire)
=scăderea volumului celulelor, al ţesuturilor sau al organelor, ca urmare a unor tulburări metabolice locale sau generale, sau a unor tulburări trofice şi care corespunde funcţional unei scăderi a activităţii ;
— atrofie cutanată=stare specială a pielii şi a anexelor ei, de cauze diferite, caracterizată, în general, prin subţierea pielii în totalitate sau numai a unora din elementele sale constitutive. De exemplu atrofia senilă (senescenţă cutanată) ; atrofia generală progresivă (caşexie)

Autointoxicaţie — (auto-in-toxico=otravă)
intoxicaţie prin produşi de metabolism ai propriului organism : fie produşi rezultaţi în cantităţi exagerate sau eliminaţi în proporţie insuficientă (uremie), fie produşi anormali, toxici, rezultaţi din metabolisme viciate

Bactericid — capabil să omoare bacteriile

Benign — lipsit de gravitate

Carcinom — tumoare malignă a ţesutului epitelial

Caşexie — tulburare metabolică profundă care efectuează toate funcţiile organismului prin scăderea activităţii morfofuncţionale

Catod — polul negativ al unei surse electrice

Caustic — calitatea unor substanţe de a ataca chimic materiile organice şi de a distruge ţesuturile animale prin arsură sau coroziune chimică

Cauterizare — metodă de distrugere a ţesuturilor normale sau patologice sau de obţinere a hemostazei cu ajutorul unor agenţi fizici sau chimici

Celulită — inflamarea ţesutului subcutanat datorită retenţiilor de deşeuri metabolice

Cicatrice — proliferarea de ţesut conjunctiv, ca rezultat final al vindecării unei leziuni cutanate care a atins dermul sau a unor leziuni infiltrative sau traumatice în alte ţesuturi sau organe

Colagen — substanţă albuminoidă a fibrelor albe din ţesutul conjunctiv, cartilaginos, osos

Colofoniu — sinonim sacîz. Produs rezultat din prelucrarea reziduului de la distilarea terebentinei ; intră în compoziţia pastei de epilat

Comedon — formaţiune grasă, oxidată la suprafaţă ce obturează artificiul glandei sebacee, denumit şi „punct negru"

Congestie — hiperemie. Prezenţa unei cantităţi mărite de sînge într-o anumită regiune datorită afluxului crescut (congestie activă) sau obstruării căilor de întoarcere venoasă (congestie pasivă)

Cosmetică — sector al igienii pielii avînd ca obiectiv îngrijirea tenului sănătos

Cuperoză — afecţiune caracterizată prin tulburări de circulaţie la faţă, în special pe nas, frunte şi obraji. Poate apărea pe fond roşiatic (eritroză) sau pe un fond normal (telangiectanzii) — cuperoza propriu-zisă

mai concentrată. Joacă rol important în circulația sucurilor de la celulă la celulă

Patogen — capabil să producă boală

Plasmă — componentă lichidă, lipsită de elemente figurate ale sîngelui, limfei

Pletoră — cantitate de sînge sau lichide depășind valorile normale în întreg corpul sau în anumite porțiuni (în cosmetică ten pletoric=piele îngroșată, exces de sebum, păr în exces)

Rugozitate — leziuni proeminente, aspre, neimflamatorii, la nivelul pielii, datorită unor procese de hiperkeratoză

Saponificare — proces de hidroliză bazică a grăsimilor, care are ca rezultat formarea săpunurilor corespunzătoare

Saponine — substanțe de origine vegetală, avînd proprietăți tensioactive și de precipitare a compușilor sterolici din membrane. Sînt folosite și ca detergenți

Sebum — secreția glandelor sebacee ; conține colesterol ; grăsimi neutre și alcooli superiori ; are reacție alcalină

Sterilizare — operația de îndepărtare sau de distrugere totală a agenților microbieni. Se realizează prin căldură uscată sau umedă, radiații ultraviolete, chimice

Telangiectazie — dilatația micilor vase din derm formînd o rețea fină roșie. Poate fi congenitală, de tip angiom stelar, sau dobîndită, difuză sau regională

Turgor — stare normală de ușoară tensiune în care se află țesutul cutanat atunci cînd gradul inhibiției lui cu apă și elasticitatea sînt normale

Ten — culoare și calitate a pielii obrazului

BIBLIOGRAFIE

E. Dragomirescu și T. Hurmuzache — *Tehnica cosmeticii,* București, Ed. didactică și pedagogică, 1971.

Șt. G. Nicolau și Al. Bădănoiu — *Elemente de dermatologie fiziopatologică,* București, Ed. academiei, 1967.

H. Pierantoni — *Manuel practique des soins esthétiques,* Ed. Les nouvelles esthétiques, Paris, 1966.

H. Pierantoni — *Connaissances de base pour l'étude des soins esthétiques,* Ed. Les nouvelles esthétiques, Paris, 1970.

Elisabeth J. Mary — *Machiajul,* Ed. Les nouvelles esthétiques (curs litografiat).

C. I. Patricu și M. Voiculescu — *Anatomia și fiziologia omului,* București, Ed. medicală, 1967.

O. Tuduri — *Din secretele frumuseții — machiajul,* București, Ed. Ceres, 1970.

O. Tuduri — *Din secretele frumuseții — gimnastica și masajul,* București, Ed. Ceres, 1971.

M. Cristeanu și I. Dumitru — *Biochimia pielii,* București, Ed. medicală, 1976.

Depilare — îndepărtarea prin diferite procedee chimice a părului de prisos

Detergent — substanţă cu proprietăţi de curăţire, degresare, emulsionare, saponificare, înmuiere

Dezinfectant — substanţă folosită pentru omorîrea bacteriilor şi a altor microorganisme patogene în mediul extern, pe piele şi pe anumite mucoase pe care le sterilizează. Principalele grupe de substanţe dezinfectante: detergenţi, peroxizi, alcooli, acizi

Echimoză — pată de culoare pe piele şi mucoase din cauza extravazării sîngelui, culoarea variază în timp, datorită transferării hemoglobinei, de la roşu-închis la violet, apoi, albastru, verde-gălbui, dispărînd în 12—15 zile complet

Edem — acumularea de lichid seros în ţesuturi, ca urmare a unor tulburări de circulaţie sanguină sau limfatică de natură inflamatorie sau mecanică

Electrocoagularea — coagularea produsă prin intermediul unui curent electric de înaltă frecvenţă

Electroosmoză — fenomen electric coloidal constînd din deplasarea mediului de dispersie prin pereţii membranelor semipermeabile, sub acţiunea unui cîmp electric

Emulsie — preparat lichid eterogen, constituit din două faze nemiscibile, dintre care una este dispersată în cealaltă ; se deosebesc două tipuri : emulsie de apă în ulei (A/U) şi emulsie de ulei în apă (U/A)

Epitelion — tumoare malignă a epiteliului cutanat şi a mucoaselor de suprafaţă, caracterizată prin alterarea integrităţii membranei bazale şi invadarea dermului

Epilare — îndepărtarea mecanică sau electrică a firelor de păr

Eritem — înroşirea pielii, circumscrisă sau difuză, dispărînd la presiune:
— eritem caloric=eritem provocat de căldură ;
— eritem emotiv=congestionarea feţei determinată de stări emoţionale puternice ;
— eritem solar=înroşire apărută în urma expunerii la radiaţii solare

Eritroză facială — puseuri congestive ale feţei, difuze sau în placarde prin mecanisme vasomotorii reflexe

Eutrofie — starea unui organism ale cărui funcţii de nutriţie şi de dezvoltare sînt normale

Fluorescenţă — proprietatea pe care o au unele substanţe de a emite lumina în toate direcţiile, atunci cînd sînt iradiate cu radiaţii de o anumită lungime de undă (luminoase, dar, mai ales, ultraviolete).
Emisiunea de lumină încetează odată cu iradierea.

Hiperemie — înroşire, congestie

Inflamaţie — ansamblu de fenomene reacţionale locale ale organismului faţă de un agent patogen, însoţit de cele mai multe ori de manifestări ca: roşeaţă, căldură, durere, tumefacţie

Ionizare — transformarea unor atomi sau grupe de atomi neutri în ioni activi, ce posedă un sens electric prin pierderea sau adăugarea unui electron. Ionizarea se poate realiza prin curent electric, raze ultraviolete, radiaţii Roentghen

Ischemie — deficit circular prin micşorarea afluxului de sînge arterial în ţesutul respectiv datorită unui obstacol în calea circulaţiei arteriale

Izotonie — caracterul unui lichid sau al unei soluţii de a avea o presiune osmotică egală cu aceea a altei soluţii luate de referinţă (în biologie soluţia de referinţă este serul sanguin)

Keratinizare — încărcarea cu keratină a celulelor stratului cornos

Keratoplastie — agent terapeutic cu acţiune de activare a procesului de keratinizare a celulelor epiteliale, respectiv de favorizare a formării stratului cornos al pielii

Lipide — Substanţe organice componente ale materiei vii, constituite din acizi graşi şi derivaţi ai acestora, esterificaţi cu diferiţi alcooli. Lipidele sînt prezente în toate celulele

Limfă — produs biologic cu structură coloidală rezultat din transsudarea plasmei sanguine la nivelul spaţiilor limfatice. Asigură schimbul metabolic la nivelul ţesuturilor şi al celulelor

Ligamente suspensoria mammae — grup de fascicule fibroase care unesc *corpus mammar* cu corionul pielii

Liofizare — procedeu utilizat pentru conservarea unor preparate biologice prin îngheţare şi îndepărtarea apei îngheţate folosind evaporarea în vid.

Malign — fenomen care indică natura gravă a unui proces patologic

Melanină — pigment de culoare brună, de natură albuminoidă, depozitat sub formă de granule în celulele stratului bazal

Metabolism — ansamblul proceselor de asimilaţie şi dezasimilaţie care se desfăşoară în organismul viu şi care are drept rezultat menţinerea vieţii

Morfofiziologic — studiul raportului dintre structura celulelor, a ţesuturilor şi a organelor şi funcţiile lor

Nev — formaţiune circumscrisă de origine epitelială sau evolutivă datorită unei tulburări în dezvoltarea unuia sau a mai multor elemente celulare ale pielii

Osmoză — trecerea solventului printr-o membrană semipermeabilă (permeabilă numai pentru solvent) care separă două soluţii de concentraţii diferite. Trecerea se realizează dinspre soluţia mai diluată spre soluţia